

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ไพบุลย์ เจนจิตรานนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
พฤษภาคม 2544
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ
ของ
ไพบุลย์ เจนจิตรานนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
พฤษภาคม 2544

ไพบุลย์ เจนจิตรานนท์. (2544). รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวณีย์ ลีขาบัณฑิต, ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหารูปแบบและแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในมหาวิทยาลัย สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 87 คน อาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 59 คน หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 17 คน แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบปลายเปิด โดยทำตามขั้นตอนของเทคนิคเดลฟายจำนวน 3 รอบ ซึ่งใช้ค่าสถิติต่างๆได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในมหาวิทยาลัย สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่เหมาะสมที่สุดคือ รูปแบบ QA ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้จากองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 9 ด้าน

ในส่วนของตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับความเหมาะสมมากถึงมากที่สุด

THE QUALITY ASSURANCE MODEL IN THE FIELD OF EDUCATIONAL TECHNOLOGY IN
GOVERNMENTAL HIGHER EDUCATION INSTITUTES UNDER THE JURISDICTION OF
THE MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS

AN ABSTRACT
BY
PAIBOON JANJITRANON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Technology
at Srinakarinwirot University
November 2001

Paiboon Janjitranon. (2001). *The Quality Assurance Model in the Field of Educational Technology in Governmental Higher Education Institutes under the Jurisdiction of The Ministry of University Affairs*. Master thesis, M.Ed. (Educational Technology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Sowwanee Sikkhabandit, Asst. Prof. Jiraporn Boonsong.

The purpose of this research was to find out an appropriate quality assurance model in the field of educational technology in Thai University, Ministry of University Affairs. Delphi technique was used in this study.

The sample group consisted of 87 educational technology graduates; 59 educational technology instructors; 10 Educational Technology Department head and 17 educational technology quality assurance experts. The data were collected and analyzed by arithmetic mean, median, interquartile ranges and modes.

The result of the study revealed that the appropriate quality assurance model in the field of educational technology for Thai University, Ministry of University Affairs was the QA model which correlated with 9 components of quality assurance indicators.

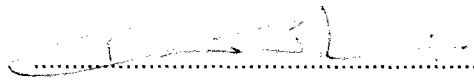
It was also found that the experts' opinion on indicators showed that the appropriateness were ranked between high and the highest levels.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

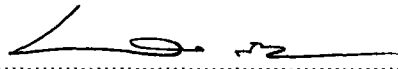
รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

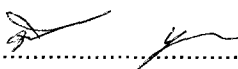
ของ
นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

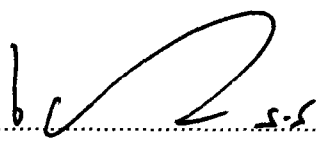
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)
วันที่ 24 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2544

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวณีย์ สิกขบัณฑิต)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พินิต วัฒนโณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพชฌัญ กิจระการ)

ปริญญาโทฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด อีกทั้งได้ให้สรรพความรู้ทั้งหลายแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พินิต วัฒนโธ และ รองศาสตราจารย์ ดร. เผชัญญ์ กิจระการ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต ผู้อำนวยการสำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ทับศรี คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, รองศาสตราจารย์ ดร. วีระไทยพานิช หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ รองศาสตราจารย์ ดร. เผชัญญ์ กิจระการ หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา รวมถึงพี่น้องที่คอยช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนในการเรียนของผู้วิจัย จนทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาจนสำเร็จ ขอขอบคุณนายพรชัย สอนประจักษ์ ผู้ที่ช่วยชี้แนะแนวทางต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้ และขอขอบคุณนางสาวอรพร ตั้งสัจจะโสภณ ผู้ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

ประโยชน์และคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญู กตเวทิตาคุณต่อบิดา มารดา ครูอาจารย์ รวมถึงพี่น้องและผู้มีพระคุณทุกท่าน

ไพบุลย์ เจนจิตรานนท์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	ความหมายของคุณภาพการศึกษา.....	7
	ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	8
	ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	10
	องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา.....	13
	ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา.....	20
	กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	53
	รูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	55
	× การประกันคุณภาพการศึกษาในต่างประเทศ.....	57
	การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศ.....	62
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ.....	65
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ.....	70
	แนวคิดเกี่ยวกับสาขาเทคโนโลยีการศึกษา.....	72
	กระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย.....	85
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	88
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	88
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	90
	การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและความคิดเห็นต่อ ปัจจัยต่างๆของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา.....	96
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของอาจารย์ และสภาพพื้นฐาน ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวง มหาวิทยาลัย.....	105
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของผู้บริหาร และสภาพพื้นฐาน ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวง มหาวิทยาลัย.....	115
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาระดับความเหมาะสมของรูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้.....	124
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	147
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	147
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	147
การดำเนินการวิจัย.....	147
สรุปผลการวิจัย.....	149
อภิปรายผล.....	157
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	161
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	161
บรรณานุกรม.....	162
ภาคผนวก.....	169
ภาคผนวก ก.รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	170
ภาคผนวก ข.รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่ตอบ แบบสอบถาม.....	176
ภาคผนวก ค.รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	191

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตัวอย่างชื่อมาตรฐาน ISO9000 ในบางประเทศ.....	21
2	ข้อกำหนดของระบบคุณภาพเมื่อใช้ในด้านการศึกษาและการฝึกอบรม.....	26
3	ระบบการรับรองวิทยฐานะ (Accreditation) ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	32
4	องค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก.....	55
5	การเปรียบเทียบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบัน ต่างๆในระดับปริญญาตรี.....	74
6	การเปรียบเทียบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบัน ต่างๆในระดับปริญญาโท.....	76
7	การเปรียบเทียบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบัน ต่างๆในระดับปริญญาเอก.....	81
8	การเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบัน ต่างๆในระดับปริญญาตรี.....	82
9	การเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบัน ต่างๆในระดับปริญญาโท.....	83
10	การเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบัน ต่างๆในระดับปริญญาเอก.....	84
11	จำนวนผู้เชี่ยวชาญและความคลาดเคลื่อน.....	86
12	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามมหาวิทยาลัย.....	89
13	ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (บัณฑิต)	96
14	ระดับความรู้ความสามารถของบัณฑิตตามผู้จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษาใน ช่วงปี พ.ศ.2540 – 2542 ตามความคิดเห็นของบัณฑิต.....	98
15	ระบบการเรียนการสอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของ บัณฑิต.....	102
16	ลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็น ของบัณฑิต.....	104
17	ค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (อาจารย์ผู้สอน).....	105
18	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตาม ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน.....	106
19	สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน...	110

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
20	คำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (หัวหน้าภาควิชา).....	115
21	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร.....	116
22	สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร.....	121
23	ลำดับและคะแนนของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.....	126
24	ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 ในองค์ประกอบด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน.....	127
25	ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 ในองค์ประกอบด้านการเรียนการสอน.....	128
26	ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 ในองค์ประกอบด้านกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา.....	130
27	ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 ในองค์ประกอบด้านการวิจัย.....	131
28	ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 ในองค์ประกอบด้านการบริการทางวิชาการ.....	132
29	ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 ในองค์ประกอบด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.....	132
30	ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 ในองค์ประกอบด้านการบริหารและจัดการ.....	133
31	ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 ในองค์ประกอบด้านการเงินและงบประมาณ.....	134
32	ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 ในองค์ประกอบด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ.....	135
33	ลำดับและคะแนนของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ผู้เชี่ยวชาญได้ยืนยันในรอบที่ 3.....	136

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
34 ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบใน รอบที่ 3 ในองค์ประกอบด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผน ดำเนินงาน.....	136
35 ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบใน รอบที่ 3 ในองค์ประกอบด้านการเรียนการสอน.....	138
36 ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบใน รอบที่ 3 ในองค์ประกอบด้านกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา.....	140
37 ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบใน รอบที่ 3 ในองค์ประกอบด้านการวิจัย.....	141
38 ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบใน รอบที่ 3 ในองค์ประกอบด้านการบริการทางวิชาการ.....	142
39 ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบใน รอบที่ 3 ในองค์ประกอบด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.....	143
40 ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบใน รอบที่ 3 ในองค์ประกอบด้านการบริหารและจัดการ.....	143
41 ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบใน รอบที่ 3 ในองค์ประกอบด้านการเงินและงบประมาณ.....	144
42 ค่าคะแนนมาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบใน รอบที่ 3 ในองค์ประกอบด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ.....	145

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนการจัดตั้งมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO9000 ในสถาบันอุดมศึกษา.....	25
2 ขั้นตอนการใช้ระบบ ISO9000.....	28
3 แนวคิดของ TQM ในเชิงระบบที่สามารถประยุกต์ใช้กับสถาบัน.....	30
4 ระบบการประกันคุณภาพ : การรับรองวิทยฐานะ (Accreditation).....	34
5 กระบวนการตรวจสอบของระบบ MBNQA.....	35
6 ระบบประกันคุณภาพการศึกษา : การตรวจสอบกลไกประกันคุณภาพ (Quality Audit)	37
7 ระบบประกันคุณภาพการศึกษา : การใช้ดัชนีบ่งชี้สมรรถภาพการดำเนินงาน (Performance Indicators : PI)	39
8 ปัจจัยต่างๆของระบบ Input Process Output.....	40
9 ระบบการประกันคุณภาพอุดมศึกษาที่สถาบันการศึกษาพัฒนาขึ้น.....	41
10 องค์ประกอบหลักของระบบประกันคุณภาพ.....	42
11 ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการฯ และสถาบัน อุดมศึกษา.....	45
12 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.....	47
13 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันราชภัฏ.....	50
14 ระบบประกันและรับรองคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏ.....	51
15 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ.....	52
16 ระบบและกลไกการบริหารรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา.....	57
17 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของไทย.....	64

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาในปัจจุบันถือว่ามีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ทั้งนี้นับเป็นผลสืบเนื่องมาจากการนำเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงถือได้ว่าการศึกษาในปัจจุบันอยู่ในยุคของ “การศึกษาไร้พรมแดน” ที่บุคคลต่าง ๆ สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในทุกมุมโลกได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การที่จะนำเอาเทคโนโลยีและกระบวนการต่าง ๆ ในการเรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้นั้นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้เกิดขึ้นก็คือนักเทคโนโลยีการศึกษา (สมเชาว์ เนตรประเสริฐ. 2542 : 7)

การพัฒนานักเทคโนโลยีการศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องต่อความต้องการของสังคมนั้น นอกจากจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบแล้ว กระบวนการบริหารและการจัดการภายในภาควิชาที่มีการจัดวางระบบ (systems approach) และมีประสิทธิภาพ (efficiency) ก็เป็นปัจจัยสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าภาระงานดังกล่าวจะไม่มีผลต่อผู้เรียนโดยตรง แต่การบริหารและการจัดการศึกษาจัดได้ว่าเป็นภาระหน้าที่สำคัญต่อการสนับสนุนการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามีมากมาย เช่น ปัญหาด้านการสอนที่ขาดความชัดเจน ซึ่งทำให้ไม่สามารถกำหนดลงไปในการสอนว่าจะเน้นอะไรกันแน่ จะเน้นทฤษฎีหรือปฏิบัติหรือให้ความสำคัญทั้งสองอย่าง เพราะแต่ละสถาบันจะเน้นแตกต่างกัน วิธีการสอนก็ต่างกันไปด้วย การขาดบุคลากรที่ทรงคุณวุฒิที่ครอบคลุมทุกด้านในสาขาวิชา จึงเป็นเหตุให้แต่ละสถาบันเปิดสอนรายวิชาได้ไม่ครบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดารา รัชนิวัต (2531) โดยศึกษาถึงคุณสมบัติของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ตลาดแรงงานต้องการ ซึ่งให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากแต่ละสถาบันมีแนวทางในการผลิตบัณฑิตต่างกัน เพราะไม่ได้ดูหรือศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานเท่าที่ควร ตลอดจนขาดการประสานและความร่วมมือจากสถาบันเดียวกันหรือต่างสถาบัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบในแง่ของผลผลิต โดยจะเห็นได้จากการที่ผู้จบการศึกษาในสาขาวิชาดังกล่าวประสบปัญหาในการสมัครเข้าทำงาน เนื่องจากตลาดแรงงานแต่ละแห่งได้มีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของนักเทคโนโลยีการศึกษาไว้แตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากการผลิตบัณฑิตทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาของแต่ละสถาบันต่างกัน อีกทั้งตลาดแรงงานยังได้หันมาให้ความสนใจและรับผู้ที่จบการศึกษาสายอาชีวศึกษาเข้าไปปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาหรือเทคโนโลยีการศึกษามากขึ้น เพราะเห็นว่าพวกเขอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่จบมาโดยตรง และมีความสามารถทางด้านปฏิบัติมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาทางด้านการศึกษา และมีความเห็นว่า ผู้ที่เรียนมาทางด้านเทคโนโลยีการศึกษานี้ทำอะไรไม่ค่อยเป็น ทฤษฎีไม่ค่อยจะรู้ ส่วนผู้ที่เรียนวิชาเทคโนโลยีการศึกษานั้นก็ไม่สามารถสมัครงานด้านนี้ได้ ทั้ง ๆ ที่ผู้ที่จบออกมาเหล่านี้ก็มีความรู้ความสามารถ แต่เป็นเพราะมีการ

กำหนดคุณสมบัติว่าจะต้องจบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษาโดยตรง หรือต้องเรียนเป็นวิชาเอกมา และยิ่งไปกว่านั้นตลาดแรงงานมองว่านักเทคโนโลยีการศึกษานั้นคือ ช่างถ่ายรูป ผู้ฉายภาพยนตร์ ด้วยเหตุผลว่าตลาดแรงงานไม่รู้จักและไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของนักเทคโนโลยีการศึกษา อีกทั้งปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของนักเทคโนโลยีการศึกษา เช่น โรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามักใช้ครูที่สอนตามปกติมาทำหน้าที่ครูไอที ซึ่งแทนที่จะรับบุคลากรที่จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษามาโดยตรงด้วยเหตุผลสำคัญคือใครมาทำหน้าที่ด้านเทคโนโลยีการศึกษาก็ได้ (ดาราร รัชนิวัติ. 2531; ประหยัด จิระวรพงศ์. 2535; ปรีดา สามงามยา. 2535)

นอกจากนี้ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบัณฑิตและมหาบัณฑิต ซึ่งจากงานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า บัณฑิตที่จบสาขาเทคโนโลยีการศึกษายังมีปัญหากับการขาดคุณภาพในบางด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ตักดีปฏิมาภรณ์ (2538) ที่พบว่าจากการสอบถามและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา เห็นว่าผู้บังคับบัญชาประเมินความสามารถด้านการซ่อมแซมบำรุงรักษาสื่อของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้ร่วมงานประเมินความสามารถด้านการผลิตสื่อในระดับปานกลางและด้านการซ่อมแซมบำรุงรักษาสื่ออยู่ในระดับน้อย จากผลการวิจัยและปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ยังมีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของนิสิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาที่สอดคล้องกัน โดยจากการสัมภาษณ์ รศ.ดร.พงษ์ประเสริฐ หกสุวรรณ หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา เห็นว่าคุณภาพของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา และคุณภาพด้านวิชาการยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจนัก นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันอีกมากมายในด้านคุณภาพต่างๆที่เกี่ยวกับสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งการทำให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาเป็นสิ่งที่สมควรกระทำอย่างยิ่ง ซึ่งจากมุมมองของผู้จ้างแรงงานเห็นว่า (สำเนาวิ ขจรศิลป์. 2530 : 113) สถาบันที่มีมาตรฐานทางการศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงจะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นวิธีการใหม่ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของการศึกษา โดยเน้นการประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารและการให้บริการทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความมั่นใจในคุณภาพของผู้ที่สำเร็จการศึกษาและเชื่อถือในคุณภาพของสถาบันการศึกษา เนื่องจากสภาพแวดล้อมของระบบการศึกษาในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมเรียกร้องให้สถาบันการศึกษาผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ สถาบันการศึกษาที่สามารถสนองตอบข้อเรียกร้องเหล่านี้ได้ ภายใต้บริบทของสภาพแวดล้อมและภายในขอบเขตข้อจำกัดของทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ ย่อมต้องอาศัยระบบบริหารที่มีจุดเน้นในการวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามีการกำกับควบคุมการดำเนินงานทุกขั้นตอน รวมถึงมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานทุกด้านมีความราบรื่นสอดคล้องอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและบรรลุประสิทธิผลตลอดเวลา ระบบบริหารดังกล่าวนี้ คือระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. 2540 : 1)

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น อย่างไรก็ตามการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่เริ่ม

ดำเนินการอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบในต่างประเทศ โดยในประเทศสหรัฐอเมริกา (Harcleroad. 1980 : 3 – 7) ได้มีการนำเอาการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ควบคุมมาตรฐานการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ซึ่งจะมีหน่วยงานต่างๆคอยควบคุมตรวจสอบเป็นระดับชั้น ทำให้ระบบการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ส่วนในประเทศอังกฤษได้มีการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษามาก่อนประเทศสหรัฐอเมริกาหลายสิบปี ซึ่งการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศอังกฤษจะมีผลมาจากการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลัก ซึ่งในประเทศอังกฤษเองได้มีการปฏิรูปการศึกษาหลายครั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในช่วงนั้นๆ และได้มีการจัดตั้งหน่วยงานต่างๆเพื่อควบคุมและกำกับระดับมาตรฐานการศึกษาในแต่ละสถาบัน (Her Majesty Inspectorate. 1992; CNAA. 1991) ส่วนประเทศไทยนั้นการนำเอาการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้จำเป็นจะต้องศึกษาให้รอบคอบ เนื่องจากระบบบริหารการศึกษาและระบบการศึกษาของประเทศไทยต่างกับยุโรปและสหรัฐอเมริกาแตกต่างจากของประเทศไทย การนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยเหล่านั้นมาใช้กับสถาบันอุดมศึกษาของไทย จึงต้องมีการประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความเหมาะสม

ดังนั้นสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาจึงเป็นสาขาหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญต่อการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มีมาตรฐานเป็นไปตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด และเพื่อให้ผู้เรียนชุมชน ตลอดจนสังคมภายนอกมีความเชื่อถือในมาตรฐานคุณภาพของหน่วยงาน อีกทั้งยังเป็นการสอดคล้องต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ. 2542 หมวดที่ 6 มาตราที่ 47 – 51 ที่ต้องการให้หน่วยงานในระดับอุดมศึกษาทุกระดับสามารถดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่สามารถตรวจสอบจากองค์กรภายนอกได้ก่อนปี พ.ศ. 2548 (ไพบุลย์ เปานิสี. 2543 : 5 – 6) ด้วยเหตุผลดังกล่าว การวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จึงเกิดขึ้น โดยมุ่งหวังที่จะสร้างกรอบและแนวทางที่เหมาะสมต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งกลไกดังกล่าวจะต้องครอบคลุมทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลไกการดำเนินการในด้านการควบคุมคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษา และในส่วนที่เป็นบทบาทของหน่วยงานภายนอกควบคู่กันไป โดยเน้นกระบวนการของการดำเนินการที่ถูกต้องและนำไปสู่ความมีคุณภาพในการจัดการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาและกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมของการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
2. ผลจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลและแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยนี้ มุ่งเน้นที่จะศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาด้านคุณภาพของบัณฑิต คุณภาพของอาจารย์ผู้สอน และคุณภาพของผู้บริหาร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่

- 1.1.1 ประชากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.1.2 ประชากรที่เป็นหัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 16 คน (16 สถาบัน)
- 1.1.3 ประชากรที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยสถาบันการศึกษาจำนวน 16 สถาบัน ดังนี้
 - 1.1.3.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.1.3.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - 1.1.3.3 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - 1.1.3.4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - 1.1.3.5 มหาวิทยาลัยทักษิณ
 - 1.1.3.6 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 - 1.1.3.7 มหาวิทยาลัยนเรศวร
 - 1.1.3.8 มหาวิทยาลัยบูรพา
 - 1.1.3.9 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 - 1.1.3.10 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 - 1.1.3.11 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 1.1.3.12 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 - 1.1.3.13 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 - 1.1.3.14 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
 - 1.1.3.15 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.1.3.16 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

1.1.4 ประชากรที่เป็นบัณฑิตที่จบการศึกษาจากสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 16 แห่ง ในช่วงปี พ.ศ.2540 – 2542 จำนวน 2,093 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 17 คน ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.2.1.1 เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา และ

1.2.1.2 มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกและมีประสบการณ์ในการทำงานระดับอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ไม่ต่ำกว่า 5 ปี หรือ

1.2.1.3 มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทและมีประสบการณ์ในการทำงานระดับอุดมศึกษา ไม่ต่ำกว่า 10 ปี

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 16 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 16 แห่ง ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วนของประชากร (Proportional Stratified Random Sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 87) โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรแต่ละมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอน จำนวน 95 คน

1.2.4 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิตที่จบการศึกษาจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในช่วงปี พ.ศ.2540 – 2542 จำนวน 95 คน โดยประมาณขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. 2537 : 105)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบและแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กรอบความคิดที่แสดงถึงระบบกลไกของการประกันคุณภาพการศึกษาที่สามารถยึดเป็นมาตรฐานในการดำเนินการในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

2. ตัวบ่งชี้ หมายถึง สิ่งชี้้นำถึงงานภารกิจและความรับผิดชอบต่างๆต่อองค์ประกอบของคุณภาพที่กำหนดขึ้น เพื่อชี้้นำถึงคุณภาพการศึกษาว่าหากได้กระทำในสิ่งนั้นจะก่อให้เกิดคุณภาพขึ้น

3. องค์ประกอบคุณภาพ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและเป็นส่วนประกอบของระบบการประกันคุณภาพ ซึ่งมี 9 ด้าน ได้แก่ ปรัชญา การเรียนการสอน กิจกรรมการพัฒนา นิสิตนักศึกษา การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การบริหาร

และการจัดการ การเงินและงบประมาณ และระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

4. บัณฑิต หมายถึง ผู้ที่จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา จากสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้ง 16 สถาบัน ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2542

5. การประเมินคุณภาพ หมายถึง การประเมินคุณภาพจากหน่วยงานที่ทำการประเมินคุณภาพซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

6. คุณภาพของนิสิต หมายถึง การที่นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มีความรู้ความสามารถ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

7. สาขาเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง สาขาเทคโนโลยีการศึกษา/สาขาโสตทัศนศึกษา หรือสาขาเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษาที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีงานในความรับผิดชอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษาวิเคราะห์สภาพพื้นฐานของสาขาเทคโนโลยีการศึกษา องค์ประกอบต่างๆ และรูปแบบ เพื่อนำไปหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

ความหมายของคุณภาพการศึกษา
ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา
รูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษา
การประกันคุณภาพการศึกษาในต่างประเทศ
การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ
แนวคิดเกี่ยวกับสาขาเทคโนโลยีการศึกษา
กระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

ความหมายของคุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ เนื่องจากว่าหากบุคคลากรในประเทศมีการพัฒนาด้านความคิด ความสามารถแล้ว ประเทศชาติก็จะพัฒนาไปได้อย่างเจริญรุ่งเรือง ซึ่งคุณภาพการศึกษาจะพัฒนาได้ต้องมาจากการมีคุณภาพ คำว่าคุณภาพเป็นคำที่มีความหมายกว้าง มีผู้ให้ความหมายของคำว่าคุณภาพไว้ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2538 : 189) ได้ให้ความหมายของคำว่าคุณภาพไว้ว่า คุณภาพคือลักษณะของความดี (ลักษณะที่เป็นไปในทางที่ต้องการ นำปรารถนา นำพอใจ และลักษณะประจำบุคคลและสิ่งของ)

ทบวงมหาวิทยาลัย (2539) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่าคุณภาพว่า คุณภาพหมายถึงการที่บัณฑิตมีคุณสมบัติตรงกับเป้าหมาย หรือคุณลักษณะที่สถาบันได้กำหนดไว้และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต กระบวนการของการผลิตบัณฑิตได้มีการควบคุมอย่างเป็นระบบและมีแบบแผนที่ชัดเจนเชื่อมั่นได้ว่าจะได้บัณฑิตที่มีคุณภาพ

บอมการ์ท (Baumgart. 1987 : 66 - 67) ได้นิยามคำว่าคุณภาพไว้ว่า คุณภาพหมายถึงรูปแบบของความเป็นเลิศ หรือสิ่งที่ดีกว่าภาวะปกติ

โดยสรุปแล้ว คุณภาพคือ ลักษณะของความดีหรือความเป็นเลิศที่ได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยการกระทำให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน

คุณภาพเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดมาตรฐานขึ้น และคุณภาพการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างคุณภาพ (Winch. 1996 : 57) ด้วยเหตุนี้จึงมีนักวิชาการหลายท่านที่เห็นความสำคัญของคุณภาพการศึกษาและได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สมกุล ถาวรกิจ (2543 : 14) กล่าวว่าคุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลของการดำเนินการตามแนวทางกำหนดและเป็นผลให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ บัณฑิตมีความรู้ความสามารถ มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540 : 29 - 30) ได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของการจัดการศึกษาที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ 3 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานการศึกษา ด้านความมุ่งหมายของผู้ให้บริการการศึกษา และด้านความต้องการของผู้รับบริการ นอกจากนี้เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540 : 30) ยังได้อธิบายต่อไปอีกว่า คุณภาพตามมาตรฐานทางการศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอันเกิดจากกระบวนการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร คุณภาพตามความมุ่งหมายของผู้ให้บริการ ได้แก่ ประสิทธิภาพของกระบวนการและการลงทุน และคุณภาพตามความต้องการของผู้รับบริการ ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่ประกอบด้วย นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้จ้างงาน และสังคม

ซึ่งสอดคล้องกับพาร์สันส์ (Parsons. 1994 : 9) โดยพาร์สันส์เห็นว่าคุณภาพการศึกษามี 3 ด้าน ได้แก่

ด้านของผู้รับบริการ คือ สิ่งที่ผู้รับบริการต้องการและได้รับจากการศึกษา

ด้านนักวิชาการ คือ คุณภาพที่ได้จากการบริการทางการศึกษานั้นเป็นไปตามความต้องการและเป้าหมายที่นักวิชาการกำหนด

ด้านการจัดการ คือ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะไปตามแนวทางที่ผู้บริหารการศึกษาได้กำหนดไว้

จะเห็นได้ว่าคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศและพัฒนาบุคลากร ซึ่งหากได้กระทำการใดๆตามขั้นตอนที่ได้วางไว้อย่างเป็นแบบแผนแล้ว สามารถจะเชื่อได้ว่าบุคลากรที่จบจากสถาบันนั้นๆมาจะมีคุณภาพ อันเป็นผลมาจากคุณภาพการศึกษาที่ดีเลิศของสถาบันนั้นๆ

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

จากความหมายของคุณภาพการศึกษาจะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ และคุณภาพการศึกษายังหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยการประกันคุณภาพการศึกษาได้เริ่มมาจากประเทศอังกฤษ ซึ่งได้นำเอาการประกันคุณภาพมาใช้ในการศึกษา ต่อมาได้กำหนด

มาตรฐาน BS 5750 หรือ ISO 9000 ขึ้น (Ellis, 1993 : 16) เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติของการศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษามีนักวิชาการให้คำนิยามไว้หลายท่าน ซึ่งแต่ละท่านจะแตกต่างกันบ้างตามแนวคิดและจุดประสงค์ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2541 : 1 - 2) ได้ให้คำนิยามของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพภายในและภายนอก แล้วตัดสินตามเกณฑ์ ซึ่งจากคำนิยามทำให้เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับคำ 4 คำ คือ การประกันคุณภาพ (Quality Assurance), การควบคุมคุณภาพ (Quality Control), การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) ซึ่งทั้ง 4 คำนี้มีความหมายแตกต่างกันดังนี้

การประกันคุณภาพ หมายถึง การระบุความชัดเจนในวัตถุประสงค์และเป้าหมายตลอดจนวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

การควบคุมคุณภาพ หมายถึง การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้อย่างรัดกุมทุกขั้นตอน

การตรวจสอบคุณภาพ แยกได้เป็นการตรวจสอบคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นการตรวจสอบคุณภาพโดยตัวเองตามเกณฑ์ที่หน่วยงานกำหนดขึ้น ส่วนการตรวจสอบคุณภาพภายนอกเป็นการตรวจสอบคุณภาพโดยหน่วยงานหรือกลุ่มภายนอกตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

การประเมินคุณภาพ หมายถึง การหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพของผลผลิตหรือการบริการของหน่วยงานตามเกณฑ์ที่กำหนด

ดังนั้น จากความหมายของทั้ง 4 คำนี้ จึงสามารถเขียนเป็นสมการได้ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้

$$\text{Quality Assurance} = f(\text{Quality Control, Quality Audit, Quality Assessment})$$

สุพจน์ เอียงกุญชร (2540 : 12) อธิบายการประกันคุณภาพการศึกษาว่าหมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการใด ๆ ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้แล้ว จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าจะได้บัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

กิริติ ศรีวิเชียร (2539 : 85) กระบวนการที่เป็นระบบเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจแก่ทุกฝ่ายว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่สถาบันนำมาใช้ในการจัดการศึกษานั้นล้วนมีคุณภาพได้มาตรฐานและการดำเนินกิจกรรมต่างๆของสถาบันล้วนแต่มีประสิทธิภาพที่สามารถส่งผลของการศึกษาออกมาให้มีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์ได้

วันชัย ศิริชนะ (2537 : 10) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือกลไกใดๆที่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วจะทำให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ได้อย่างต่อเนื่องอันเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของผู้เรียน ผู้ปกครอง นายจ้าง ตลอดจนสังคมโดยรวม ทั้งนี้รวมถึงกระบวนการหรือกลไกใดๆที่ริเริ่มขึ้นภายในสถาบันอุดมศึกษาเองหรือหน่วยงานภายนอกก็ได้

นอกจากนี้ ทบวงมหาวิทยาลัย (2541 : 1) ยังได้ให้ความหมายของคำว่าประกันคุณภาพการศึกษาในความหมายที่สอดคล้องกันว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนว

ปฏิบัติใดๆที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้แล้วจะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ไพบูลย์ เปานิล (2543 : 15) ได้ให้คำจำกัดความของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการที่มีแบบแผนและเป็นระบบที่โปรแกรมวิชา หน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษาดำเนินงานตามแผนและระบบที่กำหนด เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ปรัชญา พันธกิจ และจุดมุ่งหมายที่กำหนด และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ (บัณฑิต ผู้ปกครอง และผู้ใช้บัณฑิต)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกระทำใด ๆ อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบโดยมีการวางแผนงานซึ่งก่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าสิ่งที่ได้กระทำนั้นจะก่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ทำให้มีความเชื่อมั่นจากสังคมว่ามีคุณภาพ

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าเท่าเทียมกันกับอารยประเทศ เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาจะพัฒนาการศึกษาไปอย่างเป็นระบบ ตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งผู้ที่นำเอาการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้จะต้องเข้าใจถึงวิธีระบบที่ต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจะทำให้สามารถใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

การนำเอาการประกันคุณภาพมาใช้ในการศึกษา ทำให้การศึกษาสามารถพัฒนาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับทบทวนมหาวิทยาลัย (2541 : 1 – 2) ที่เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้ความสำคัญและความจำเป็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ประเทศไทยยังไม่เคยมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีรูปแบบที่ชัดเจน และบ่งชี้ได้ว่าการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ
2. คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิต มีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียแก่ประเทศไทยโดยรวมในระยะยาว
3. มีการแข่งขันกันในเรื่องคุณภาพของการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตในวงการอุดมศึกษาทั้งภายในประเทศและนอกประเทศมากขึ้น
4. สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นสากล เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากนานาชาติมากขึ้น
5. สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมว่าสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ
6. สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูลสาธารณะ (Public Information) ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาล และประชาชนทั่วไป

7. สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่มีความโปร่งใส (Transparency) และความรับผิดชอบซึ่งตรวจสอบได้ (Accountability)

นอกจากนี้ สมกุล ถาวรกิจ (2543 : 26 – 27) ยังให้ความสำคัญนอกเหนือจากทบวงมหาวิทยาลัยอีก ได้แก่

1. การสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งของการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมหาวิทยาลัยต้องเป็นสถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบต่อหน้าที่นี้โดยตรง มีการพัฒนาองค์ความรู้ในสถาบันที่ดี มีวิธีการที่ดี มีฐานความรู้แน่น การทำวิจัยจะต้องอาศัยอาจารย์ที่มีความสามารถ มีทรัพยากรสนับสนุน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นมีความสามารถแก้ไขได้ เพราะมีประสบการณ์ มีความกล้าหาญและมีความคิดริเริ่ม

2. ต้องการผลิตบัณฑิตหรือบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้ทันสมัยมากขึ้น ประเทศไทยมีความต้องการบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทันสมัยมากขึ้น เนื่องจากแนวโน้มการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ในอนาคตจะมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น จำเป็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมในการใช้และพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ ขณะนี้ยังขาดบุคลากรด้านวิศวกรรมและวิทยาศาสตร์เพื่อใช้ในงานอุตสาหกรรม ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญในทางธุรกิจ กำลังงาน ต้องทำให้คนไทยมีคุณภาพและมีความรู้โดยการฝึกทักษะ การใช้เครื่องมือแรง มีความสามารถในการใช้ภาษา

3. ช่วยขจัดความขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ สาเหตุของการขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ เพราะบุคลากรเหล่านั้นออกไปอยู่กับเอกชน เพราะมีกำลังเงินมากกว่าภาครัฐ คนทำงานจึงเหลือน้อยลง บัณฑิตที่มีคุณภาพก็จะหันเหไปทำงานให้เอกชนที่มีอัตราจ้างสูงกว่าหลายเท่า บัณฑิตที่มีคุณภาพด้อยกว่าก็จะเข้าทำงานให้รัฐ ทำให้งานของรัฐเจริญก้าวหน้าน้อยกว่าเอกชน

4. เกิดความภูมิใจในสถาบัน สถาบันใดมีคุณภาพมีมาตรฐานและเกิดความภาคภูมิใจในสถาบันของตนเอง โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการรับรองและจัดอันดับ สิ่งที่น่าสนใจคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณวุฒิอาจารย์ การยอมรับของผู้จ้าง

นอกเหนือจากข้างต้นนี้แล้ว วารินทร์ สินสูงสุด (2541 : 3 – 4) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. นักเรียนจะมีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะต่างๆ ครบตามความคาดหวังของหลักสูตร

2. ประชาชนจะเกิดความมั่นใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาต่างๆ ว่าจะแต่ละแห่งมีคุณภาพการศึกษาอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

3. หน่วยงานสามารถรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อ หรือทำงานด้วยความพึงพอใจและมั่นใจ

4. สังคมจะมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

5. โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจะมีทิศทางที่ชัดเจนตามมาตรฐานกลางที่กำหนด มีระบบบริหารคุณภาพ ระบบควบคุมคุณภาพ มีการทำงานเป็นมาตรฐาน ทำงานเป็นทีมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ส่วนสำนักงานมาตรฐานของประเทศอังกฤษกล่าวว่า การได้รับการรับรองคุณภาพแล้วจะได้ประโยชน์เป็น 3 ส่วน คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติงาน และการเงิน

ฝ่ายบริหาร

1. นำการเข้าถึงคุณภาพที่มีโครงสร้างมาใช้
2. มีการทบทวนและเฝ้าติดตามภายในโดยระบบที่ทรงประสิทธิภาพ
3. มีการชี้ชัดปัญหาและการลงมือป้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ
4. กระตุ้นให้เกิดความเป็นผู้นำและทิศทางอย่างมีประสิทธิภาพ
5. สนับสนุนพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงองค์กร
6. ให้คำนิยามและความชัดเจนแก่มาตรฐานและตัวบ่งชี้ทางการปฏิบัติงาน และให้ความ

สม่ำเสมอต่อเนื่อง

7. นำประสิทธิภาพและประสิทธิผลมาสู่ความเป็นสำนักงานภายใน (Internal Bureaucracy) ทำให้มีเวลามากขึ้นในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงการบริการแก่ลูกค้า

8. อำนวยความสะดวกรับรู้ต่อพฤติกรรมที่มีคุณภาพและความมุ่งมั่นขององค์กร

ผู้ปฏิบัติงาน

1. ชัดเจนบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจนทำให้มีการใช้เวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เกิดการให้สิทธิอำนาจ (Empowerment) และให้ผู้ปฏิบัติการมีส่วนร่วม
3. ปรับปรุงการสื่อสารภายใน
4. ก่อให้เกิดการมุ่งเน้นการพัฒนาและฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน
5. กระตุ้นให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของแห่งการให้บริการ

การเงิน

1. กระตุ้นให้เกิดการประหยัดงบประมาณ
2. ช่วยในการวัดและควบคุมประสิทธิภาพของงบประมาณ
3. ชี้ชัดและลดทรัพยากรที่สูญเปล่า

กล่าวโดยสรุปแล้ว การประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้การจัดการศึกษานั้นมีคุณภาพ และประสิทธิภาพทั้งระบบ ซึ่งจะเท่าเทียมกับอารยประเทศจนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้า ทำให้ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพ มีความหลากหลายของผลผลิต ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความคุ้มค่าในการจัดการศึกษาอย่างสูง อีกทั้งยังเป็นการส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Haworth and Clifton. 1997 : 170) ทำให้ส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาคุณภาพด้านอื่นๆ อย่างมากมาย

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบของคุณภาพศึกษามีอยู่มากมาย ซึ่งจะขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบัน สิ่งแวดล้อม และปัจจัยต่างๆ การนำเอาองค์ประกอบของคุณภาพศึกษามาวิเคราะห์จึงจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ที่ขึ้นอยู่กับสถาบันต่างๆ ด้วย ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้เหตุผลของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ให้มีความเพียบพร้อมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงควรที่จะคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบ ซึ่งสามารถวัดได้จากคุณภาพของผลผลิต ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษา เพราะฉะนั้นคุณภาพการศึกษาจึงตัดสินที่คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้องค์ประกอบด้านอื่นๆ ก็เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสามารถจะนำมาวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ได้เป็นอันมาก จากการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการต่างๆ พบว่า จะมีองค์ประกอบที่สำคัญต่อการศึกษาดังนี้

วารินทร์ สินสูงสุด (2541 : 10 – 19) ได้เสนอองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาและตัวบ่งชี้อันเนื่องมาจากองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

ปรัชญาและเป้าหมายของสถาบันการศึกษา

ปรัชญาของสถาบันการศึกษา หมายถึง แนวคิด อุดมการณ์หรือจุดมุ่งหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถาบันศึกษาที่ใช้เป็นแนวทางกำหนดภารกิจของสถาบัน

เป้าหมายของสถาบันการศึกษา หมายถึง สิ่งที่จะทำให้สำเร็จตามภารกิจการจัดการศึกษาของสถาบันศึกษาที่อยู่ในกรอบของปรัชญาของสถาบัน ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. ปรัชญามีสาระสำคัญสอดคล้องกับปรัชญาและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติสนองความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง และมุ่งเน้นการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดแก่ผู้เรียน
2. เป้าหมายมุ่งเน้นผลถาวรที่แท้จริงที่จะทำให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างรอบด้าน สมดุล รวมทั้งเน้นประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ/หลักสูตร/ประเภทวิชาและสาขาวิชา
3. มีแนวดำเนินงานหรือแผนที่ชัดเจนรับปรัชญาและเป้าหมายของสถาบัน
4. บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้าใจปรัชญาและเป้าหมายของสถาบันตรงกัน

หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนหรือสถาบันศึกษาจัดให้ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีการวิเคราะห์สภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม
2. มีการใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. มีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพียงพอ และปลอดภัย
4. มีการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ในส่วนของการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ถูกต้องตามระเบียบและ/หรือหลักการวัดและประเมินผลสามารถจำแนกตัวบ่งชี้คุณภาพได้ดังนี้

1. มีเอกสาร หลักฐานการวัดและประเมินผลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน
2. มีการประเมินผลในสภาพจริงของผู้เรียนเพื่อให้เห็นความก้าวหน้า/พัฒนาการของผู้เรียน
3. มีการวัดผลประเมินผลเป็นระยะๆ และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา/ปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

บุคลากร

บุคลากร หมายถึง ผู้บริหาร อาจารย์ครูผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

บุคลากรที่เป็นผู้บริหารสามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ ดังนี้

1. มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์และมีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการทำงาน
2. ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี

บุคลากรที่เป็นครูผู้สอนจะมีเกณฑ์วัดเกี่ยวกับการมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรมเหมาะสมกับอาชีพครู ทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีวุฒิ/ความรู้ ความสามารถสอดคล้องและเพียงพอกับสาขาวิชาที่สอน
2. ปฏิบัติตนสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู
3. มีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนาตนเองสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

ส่วนบุคลากรที่มีหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอนจะมีเกณฑ์วัดว่ามีความรู้ความสามารถและปฏิบัติงานเต็มศักยภาพทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย
2. มีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการทำงานเพื่อองค์กร (โรงเรียน)

ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง มวลทรัพยากรที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อ นวัตกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และการเงินของสถานศึกษา รวมทั้งระบบข้อมูลและเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับองค์กรภายนอก

เกณฑ์ที่ใช้วัดว่าทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ/สถานที่ฝึกปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน ซึ่งทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย และมีการดูแล บำรุงรักษาอย่างเหมาะสม
2. มีห้องสมุด/มุมหนังสือ/ศูนย์วิชาการ พร้อมเอกสารและตำราเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้
3. มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ เหมาะสม
4. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและให้เป็นแหล่งการเรียนรู้

ทรัพยากรที่เกี่ยวกับสื่อว่าการจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอนหรือไม่จะทำให้จำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ ดังนี้

1. มีระบบการจัดหาและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ
2. มีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ

ทรัพยากรที่เป็นงบประมาณจะต้องใช้เกณฑ์เกี่ยวกับการจัดระบบการเงินที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ ดังนี้

1. มีแผนการใช้เงินที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
2. มีการใช้เงินตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีการตรวจสอบและรายงานด้านการเงินอย่างเป็นระบบ

เกณฑ์ที่ใช้วัดเกี่ยวกับทรัพยากรในด้านการจัดระบบข้อมูล/เครือข่ายการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ ดังนี้

1. มีการจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนและพัฒนาการเรียนรู้
2. มีการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศอย่างทั่วถึงและทันต่อความต้องการ
3. มีการสร้างสัมพันธ์และได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอก เช่น บ้าน สมาคม ชุมชน

สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

การจัดการ การบริหาร

การจัดการ การบริหาร หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่การบริหารสถานบันการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดการประหยัดหรือสิ้นเปลืองน้อยที่สุดหรือได้ผลมากที่สุด) และมีประสิทธิผล คำนึงถึงความสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดและสามารถตรวจสอบได้ และพัฒนายกระดับมาตรฐานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารจะดูจากการที่มีระบบบริหารจัดการที่ทันสมัย ซึ่งจะทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีโครงสร้างการบริหารชัดเจนและเหมาะสมกับขนาดและระดับการศึกษาของสถาบัน
2. มีคู่มือ/แนวปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรครบถ้วนทุกฝ่าย
3. มีธรรมเนียมในโรงเรียน/แผนปรับปรุงสถานบันการศึกษาอย่างเหมาะสม
4. มีนวัตกรรม/เทคโนโลยี และระบบข้อมูล/สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่เหมาะสม
5. มีการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

เกณฑ์เกี่ยวกับการทำงานจะดูจากการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งทำให้เห็นลักษณะตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. มีการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ
2. เปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถเป็นผู้นำ โดยสามารถผลักดันการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีได้

ในระบบการตรวจสอบ จะดูจากการที่มีระบบการกำกับ ตรวจสอบและรายงานคุณภาพภายในที่เหมาะสม ทำให้จำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ ดังนี้

1. มีการกำหนดขอบข่ายสาระการกำกับตรวจสอบและรายงานที่ครอบคลุมเป้าหมายและจุดพัฒนาของสถานศึกษาชัดเจน เน้นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลและความคุ้มค่า (ความคุ้มค่า หมายถึง กลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์เต็มและตรงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ)

2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและดำเนินการตามระบบได้

3. มีการเสนอรายงานการตรวจสอบคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

กิจการนักศึกษา/นักศึกษา

กิจการนักศึกษา/นักศึกษา หมายถึง ดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการสวัสดิการ การปกครอง และกิจกรรมนักเรียน/นักศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ใช้เกณฑ์ในการจำแนกตั้งบ่งชี้จากการจัดบริการและสวัสดิการต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจให้เหมาะสมกับวัย ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีการจัด/บริการโภชนาการและสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสมและเพียงพอ

2. มีการจัดสหนาการและบริการตรวจสอบสุขภาพอย่างทั่วถึง

3. มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาและชุมชน

4. มีการจัดสวัสดิการ/ความช่วยเหลือที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนที่มีความจำเป็นได้มีโอกาสได้เรียนอย่างเต็มที่

5. มีการจัดบริการแนะนำทุกด้านอย่างทั่วถึงและเป็นระบบ

ส่วนเกณฑ์ในการดำเนินงานปกครองนักเรียน นักศึกษา จะต้องทำอย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ ดังนี้

1. มีการกำหนดกฎระเบียบและแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน นักศึกษาอย่างชัดเจนและมีผู้รับผิดชอบโดยตรง

2. มีการดูแล/ติดตามความประพฤตินักเรียน นักศึกษาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

3. มีการใช้ข้อมูลด้านความประพฤติของนักเรียน นักศึกษามาพัฒนางานปกครอง

เกณฑ์ที่ใช้เกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาได้จากการจัดกิจกรรมนักเรียนที่มุ่งเน้นส่งเสริมด้านทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างหลากหลายสอดคล้องกับความสนใจและเหมาะสมกับวัย ทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ ดังนี้

1. มีการเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ

2. มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้หรือพัฒนาการโดยรวมที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เกณฑ์ในการวัดผลสัมฤทธิ์จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นสูงสุดท้ายของผู้เรียนที่จบหลักสูตรอยู่ในระดับสูง ทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพได้ ดังนี้

ในระดับประถมศึกษา

1. ร้อยละ 70 ของผู้จบหลักสูตรมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขตหรือระดับประเทศ

2. ร้อยละ 70 ของผู้จบหลักสูตรผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ร้อยละ 80 และมีระดับผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 2 ทุกกลุ่มประสบการณ์

ในระดับมัธยมศึกษา

1. ร้อยละ 70 ของผู้จบหลักสูตรแต่ละระดับมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับกลุ่มโรงเรียนระดับเขตหรือระดับประเทศ

2. ร้อยละ 50 ของผู้จบหลักสูตรแต่ละระดับได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.5

ในระดับการศึกษานอกระบบ

ร้อยละ 50 ของผู้จบหลักสูตรแต่ละระดับได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.5

เกณฑ์วัดพฤติกรรมและความก้าวหน้า ดูได้จากความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนเต็มศักยภาพของตน ทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ ดังนี้

1. ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถทางการเรียนที่แสดงออกโดยเฉลี่ยสูงขึ้น เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2. มีผลงานที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคน/กลุ่ม

เจตคติของผู้เรียนสามารถดูได้จากเกณฑ์วัดที่ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพได้ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความสนใจ มุ่งมั่น อุตสาหะ และกระตือรือร้นต่อการเรียนและพัฒนาผลการเรียนของตน สามารถแสวงหาและพัฒนาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2. ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการทำงานมีทักษะและจรรยาบรรณในสาขาวิชาชีพที่เรียน

3. ผู้เรียนมีความประพฤติดี มีวินัย สุขภาพอ่อนนุ่ม เห็นความสำคัญของการรักษาสุขภาพแวดล้อม

4. ผู้เรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อน ๆ ครู และบุคลากรอื่นในสถานศึกษา

5. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมกับวัย

ทบวงมหาวิทยาลัย (2541 : ภาคผนวก 1 – 6) ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

เกณฑ์การตรวจสอบและประเมินคุณภาพอุดมศึกษา

เกณฑ์ที่ 1 : ประชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน

สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ของสถาบันให้สอดคล้องกับภารกิจหลักของสถาบัน และมีแผนดำเนินการที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุปรัชญา ปณิธาน และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เกณฑ์ที่ 2 : การเรียนการสอน

สถาบันอุดมศึกษาพึงจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตร อาจารย์ กระบวนการเรียนการสอน นักศึกษา และปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

เกณฑ์ที่ 3 : กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดแผนงานและโครงการในการพัฒนานิสิตนักศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน

เกณฑ์ที่ 4 : การวิจัย

สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดนโยบายและแผนงานในการสนับสนุนและส่งเสริมงานวิจัยให้เกิดประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาประเทศ

เกณฑ์ที่ 5 : การบริการทางวิชาการแก่สังคม

สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดวัตถุประสงค์ แผนงาน และการดำเนินงานเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

เกณฑ์ที่ 6 : การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดวัตถุประสงค์และแผนงานการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และมีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และแผนงานที่กำหนดไว้

เกณฑ์ที่ 7 : การบริหารและการจัดการ

สถาบันอุดมศึกษาพึงจัดวางระบบการบริหารที่มีความคล่องตัว มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนระบบ มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ในการบริหารมาใช้ มีโครงสร้างและระบบที่สนับสนุนภารกิจหลัก ซึ่งได้แก่ การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ

เกณฑ์ที่ 8 : การเงินและงบประมาณ

สถาบันอุดมศึกษาพึงระดมทรัพยากรการเงินจากแหล่งต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน มีการจัดสรรงบประมาณ ประเมินผลการใช้งบประมาณ และตรวจสอบการเงินและงบประมาณอย่างเป็นระบบ

จรรยาพร ธรณินทร์ (2539 : 20) ได้แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาไว้เป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. คุณภาพของระบบการบริหารและการจัดการของสถาบัน (Quality Management) ต้องครอบคลุมเรื่องต่างๆต่อไปนี้ คือ มีแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนางานและใช้กระบวนการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ จัดระบบการตรวจสอบบัญชี (การบริหารการเงิน) มีระบบการประเมินผลที่ดี ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและสร้างผู้นำ มีการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีการบำรุงรักษาอาคาร สนาม และจัดอุปกรณ์ที่ดี

2. คุณภาพในการบริการและการจัดการศึกษา (Quality Service and Progress) ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ ได้แก่ มีหลักสูตรที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน มีการประเมินผลความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอนให้

สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ผู้สอนมีความรู้ความสามารถและทุ่มเทการทำงานโดยมีจรรยาบรรณวิชาชีพ จัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน กิจกรรมสำหรับผู้ปกครองและชุมชน

3. คุณภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้บริหาร และผู้สอนกับผู้เรียนมีความสัมพันธ์กันดีหรือไม่ ซึ่งคุณภาพในด้านความสัมพันธ์ควรให้ความสำคัญต่อผู้สอน ผู้ปกครอง และองค์กรท้องถิ่น

4. คุณภาพของผู้เรียนและความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Quality Outcome) ควรครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้ปกครองพึงพอใจยอมรับชื่อเสียงของสถาบัน ผู้สอนมีบทบาทสนับสนุนในการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดสภาพแวดล้อมได้ดี ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การใช้เวลาเอาใจใส่ผู้เรียน ผู้สอนทุ่มเวลาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้เต็มศักยภาพ ผู้เรียนได้รับบริการทางสุขภาพอย่างเหมาะสม มีการรายงานผลและทดสอบความสามารถของผู้เรียน

ไพบูลย์ เปาณิล (2543 : 11) ได้กำหนดองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาไว้ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ ไว้ 6 ด้าน ได้แก่

1. ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสาขาวิชา
2. หลักสูตร
3. อาจารย์
4. นักศึกษา
5. การเรียนการสอน
6. การบริหารในสาขาวิชา

นอกจากนี้ บอมการ์ท (Baumgart. 1987) ได้กล่าวสรุปผลการวิจัยในการศึกษาถึงคุณภาพในระดับปริญญาตรีในประเทศออสเตรเลียว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า ได้แก่
 - 1.1 งบประมาณ
 - 1.2 จำนวนอาจารย์
 - 1.3 การสนับสนุนการวิจัย
2. ด้านกระบวนการและการแสดงผล ประกอบด้วย
 - 2.1 การพัฒนาการเรียนการสอน
 - 2.2 การตีพิมพ์งานวิจัยการประเมินการเรียนการสอน
 - 2.3 การบริการด้านวิชาการ
 - 2.4 การพัฒนาบุคลากร (อาจารย์และผู้บริหาร)
 - 2.5 อัตราส่วนระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา
 - 2.6 ปริมาณและภาระงานของนักศึกษา
 - 2.7 ระบบการประเมินผล

2.8 สื่อสนับสนุนการเรียนการสอน งานบริการ สวัสดิการ

2.9 ปริมาณนักศึกษาที่เรียนต่อในระดับปริญญาโท

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษา มีผู้ที่ศึกษาและจำแนกไว้มากมาย แต่ทั้งนี้ บางองค์ประกอบอาจจะไปคาบเกี่ยวหรือเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น ซึ่งมีผู้ที่นำมารวมไว้เป็น องค์ประกอบตัวใหม่บ้าง หรือแยกกันบ้าง ขึ้นอยู่กับเหตุผลและปัจจัยต่างๆของแต่ละสถาบันนั้นๆ ทั้ง นี้องค์ประกอบที่ได้กล่าวมานั้น จะมีบทบาทที่แตกต่างกันในการวิเคราะห์คุณภาพการศึกษา ตามแต่ที่ ผู้ที่ศึกษาจะจำแนกออกมา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีอยู่ด้วยกันหลายระบบ จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยและ เอกสารต่างๆ พบว่ามีนักวิชาการต่าง ๆ จำแนกระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้หลายอย่าง แต่ โดยพื้นฐานจะมาจากองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะสำคัญ ได้แก่ ระบบที่เป็นสากล และระบบที่นำมาดัดแปลงเพื่อใช้กับองค์กรต่างๆ

การนำเอาระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ จำเป็นจะต้องวิเคราะห์ตรวจสอบถึงความ เหมาะสมของแต่ละระบบที่นำมาใช้กับองค์กร ระบบที่นำมาจะต้องเป็นระบบที่ได้รับการยอมรับ มี ความน่าเชื่อถือ สามารถตรวจสอบได้ ระบบที่เป็นสากลนั้นจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยและเอกสาร ต่าง ๆ พบว่ามีอยู่ 8 ระบบ ได้แก่

1. ระบบ ISO 9000 (International Organization for Standardization)
2. ระบบ TQM (Total Quality Management)
3. ระบบ QC (Quality Control)
4. ระบบการรับรองวิทยฐานะ (Accreditation)
5. ระบบ The Malcom Baldrige National Quality Award
6. ระบบ QA (Quality Audit)
7. ระบบ PI (Performance Indicators)
8. ระบบ Input Process Output

1. ระบบ ISO 9000 (International Organization for Standardization)

ระบบ ISO เป็นชุดของมาตรฐานคุณภาพที่พัฒนาขึ้นในปี ค.ศ.1987 เพื่อเป็นมาตรฐานใน การกำหนดคุณภาพ (Rothery. 1993 : 19) โดยเป็นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องของการจัดตั้งระบบการประกัน คุณภาพของสินค้าและบริการ (Product and Service) ในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ พัฒนาแล้วต่างก็กำหนดหลักปฏิบัติหรือกำหนดเป็นมาตรฐานให้ผู้ผลิตสินค้าและบริการดำเนินการ แต่ ยังไม่มีการจัดทำเป็นระบบที่สมบูรณ์แบบครอบคลุมการดำเนินงานขององค์กรในทุกด้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization ใช้ชื่อย่อว่า ISO) ซึ่งเป็นหน่วยงานสากล (มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดหรือปรับ

มาตรฐานนานาชาติ เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ได้ใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน) ได้จัดตั้งคณะกรรมการทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการประกันคุณภาพสากล (Technical Committee ISO/TC 176 on Quality Assurance) คณะกรรมการชุดดังกล่าวได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานระบบคุณภาพขึ้น (Muller. 1991 : 6 – 7) โดยได้แนวทางมาจากมาตรฐาน BS5750 ของประเทศอังกฤษ ซึ่งจัดทำมานาน แต่ได้ประกาศใช้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2530 โดยใช้ชื่อว่า “มาตรฐาน ISO 9000” และมีการปรับปรุงแก้ไขครั้งแรกในปี พ.ศ. 2537

จอห์นสัน (Johnson. 1993 : 6) กล่าวว่า ISO 9000 ไม่ใช่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ (Product Standard) หากแต่มาตรฐาน ISO 9000 เป็นมาตรฐานระบบคุณภาพ (Quality System Standard) ที่ใช้เพื่อการบริหารงานหรือการจัดการระบบคุณภาพ (Quality Management) โดยเป็นการจัดสร้างระบบการบริหารงานด้านคุณภาพขึ้นในองค์กร อาจจะเป็นองค์กรประเภทใดก็ได้ และไม่จำกัดประเภทของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ไม่ระบุหรือกำหนดขนาดขององค์กรมาตรฐาน ISO 9000 มิใช่เป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์หรือบริการ จึงไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ได้ยอมรับมาตรฐาน ISO 9000 ไปใช้แล้วมากกว่า 100 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ตาราง 1 จะแสดงตัวอย่างมาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 ที่บางประเทศได้นำไปประกาศใช้เป็นมาตรฐานระบบคุณภาพระดับประเทศนั้น ๆ ซึ่งกรณีของประเทศไทยได้นำมาตรฐาน ISO 9000 มาเป็นมาตรฐานระดับชาติ โดยใช้ชื่อว่า มอก.- ISO 9000 หรือ TIS/ISO 9000 ในปี พ.ศ. 2534

ตาราง 1 แสดงตัวอย่างชื่อมาตรฐาน ISO 9000 ในบางประเทศ

ประเทศ	ชื่อมาตรฐาน
-	ISO 9000
ออสเตรเลีย	AS 3900
จีน	GB / T 10300
เดนมาร์ก	DS / EN 29000
ฝรั่งเศส	NF x 50-121
เยอรมันนี	DIN ISO 9000
อิตาลี	UNI / EN 29000
อังกฤษ	BS EN ISO 9000
สหรัฐอเมริกา	ANSI / ASQC Q 90
สหภาพยุโรป	EN 29000
ไทย	TIS / ISO 9000

โรเธรี่ (Rothery. 1993) อธิบายโครงสร้างระบบมาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 ว่าประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ได้แก่

1. คำนิยามและความหมาย โดยใช้รหัส ISO 8402 เป็นเอกสารรวมคำนิยามและความหมายของคำที่จะใช้อธิบายส่วนประกอบต่างๆในระบบคุณภาพ
2. แนวทางการเลือกใช้การบริหารคุณภาพและการประกันคุณภาพ ใช้รหัสว่า ISO 9000 เป็นเอกสารอธิบายแนวทางการเลือกและใช้การบริหารคุณภาพและการประกันคุณภาพแต่ละรูปแบบ โดยอธิบายแนวคิดที่สำคัญในระบบคุณภาพ เรื่องที่ผู้บริหารต้องทราบ และคำอธิบายเกี่ยวกับระบบคุณภาพและคำแนะนำการใช้ในแต่ละรูปแบบ
3. เอกสารอธิบายระบบการบริหารคุณภาพและข้อกำหนดต่างๆ ในระบบคุณภาพกับแนวทางการนำไปใช้ โดยใช้รหัสว่า ISO 9004 เป็นข้อกำหนดในอนุกรมมาตรฐานอื่นๆ เป็นเอกสารที่ไม่มีข้อขัดแย้งกับผู้รับบริการจึงไม่มีใบรับรองการประกันคุณภาพ
4. ระบบการประกันคุณภาพที่มีการออกไปรับรอง จะใช้รหัสว่า ISO 9001, ISO 9002, ISO 9003, ISO 14000 (สิ่งแวดล้อม) มี 4 รูปแบบเฉพาะ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทของกิจกรรมที่ต้องการขอใบรับรองการประกันคุณภาพ

ในส่วนของการศึกษาระบบ ISO 9000 เป็นระบบที่นิยมใช้มากที่สุดระบบหนึ่ง เนื่องจาก ISO 9000 เป็นมาตรฐานระบบคุณภาพสากลที่ว่าด้วยระบบการบริหารคุณภาพ หรือกล่าวได้ว่าองค์กรหรือหน่วยงานใช้ ISO 9000 เป็นระบบประกันคุณภาพ จะมีการบริหารงานและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการมีระเบียบแบบแผน มีกฎเกณฑ์ มีคู่มือ มีการควบคุม มีขั้นตอนและมีการปฏิบัติที่ชัดเจน มีระบบการตรวจสอบและประเมินผลภายในองค์กรเองและจากองค์กรภายนอกด้วย

มาตรฐาน ISO 9000 สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในอุตสาหกรรมการผลิต (Production Industry) อุตสาหกรรมบริการ (Service Industry) ซึ่งครอบคลุมถึงการศึกษาและการฝึกอบรม (Education and Training) โดยมหาวิทยาลัยแห่งโวลเวอร์แฮมป์ตัน (University of Wolverhampton) ประเทศอังกฤษ นับเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของโลกที่จัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยใช้มาตรฐาน ISO 9000 และได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 โดยครอบคลุมทุกกิจกรรมของทั้งมหาวิทยาลัย ผลที่ตามมาคือ มหาวิทยาลัยใหม่ๆ ของประเทศอังกฤษ เป็นมหาวิทยาลัยที่ยกฐานะจากสถาบันโพลิเทคนิคเกิดขึ้นอย่างมากมาย

มาตรฐาน ISO 9000 เมื่อนำมาใช้ในสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีข้อเด่นแตกต่างจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอื่นๆ หรือระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มหาวิทยาลัยในต่างประเทศหลายแห่งพัฒนาขึ้นเป็นของตัวเองอยู่ประการหนึ่ง คือ เมื่อจัดตั้งขึ้นนั้นนอกจากทำให้องค์กรมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานสากลที่สามารถปรับให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของรัฐหรือองค์กรใดๆ ก็ได้แล้ว การที่สถาบันอุดมศึกษาขอรับการประเมินและรับรองระบบคุณภาพจากหน่วยงานรับรองคุณภาพ (Certified Body) ซึ่งมี 2 ประเภท คือ หน่วยงานรับรองระดับประเทศของไทย ซึ่งได้แก่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) และหน่วยงานรับรองนานาชาติ ซึ่งในประเทศไทยมีตัวแทนอยู่สิบกว่าบริษัท เมื่อ

ได้รับการรับรองแล้วก็มีสิทธิใช้ตรา (logo) แห่งการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพที่สามารถนำไปใช้โฆษณาและประชาสัมพันธ์ได้ แต่เนื่องจากการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพมีอายุครั้งละ 3 ปี และมีการตรวจสอบทุก ๆ ปี (โดยปกติปีละ 2 ครั้ง) โดยมีจำเป็นต้องแจ้งให้สถาบันทราบล่วงหน้า จุดนี้เองทำให้สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพแล้วต้องรักษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพตลอดไปอีกด้วย สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งในต่างประเทศที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 แล้ว ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการบริหารงานคุณภาพต่อไปโดยใช้ ISO 9000 เป็นเครื่องมือเพื่อก้าวไปสู่ระบบการบริหารงานคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management)

โรเธอรี่ (Rothery. 1993 : 31 – 32) ได้กล่าวถึงการนำมาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 มาใช้กับการศึกษาและการฝึกอบรม ต้องเลือกที่จะใช้ ISO 9001, ISO 9002 หรือ ISO 9003 ซึ่งจะแตกต่างกันในกรณีนี้ หากในสถาบันมีการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาด้วยก็ควรเลือกใช้ ISO 9001 และหากไม่มีการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรก็เลือกใช้ ISO 9002 ส่วน ISO 9003 นั้น โดยปกติไม่ใช้ในสถาบันที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาและฝึกอบรม สถาบันอุดมศึกษาของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น โดยปกติมีการพัฒนาหลักสูตรของตัวเอง จึงควรเลือกใช้มาตรฐานคุณภาพ ISO 9001 (ประเสริฐ สุทธิประสิทธิ์. 2541 : 23)

ขั้นตอนการจัดตั้งมาตรฐาน ISO 9000 ในสถาบันอุดมศึกษา สิ่งจำเป็นสิ่งแรกก็คือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษาต้องเห็นความจำเป็นและตกลงใจจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นในสถาบัน ทั้งนี้โดยเข้าใจเป็นเบื้องต้นว่าต้องใช้งบประมาณ เวลา และใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องตลอดไป ในอันที่จะทำให้ทุกคนในสถาบันเข้าใจ เห็นคุณค่าและร่วมมือดำเนินการเป็นระดับไป ในการดำเนินงานจัดตั้งอาจมีแนวทางและขั้นตอนรายละเอียดที่อาจแบ่งออกได้เป็นขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอนแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแต่ละสถาบัน และขึ้นอยู่กับผู้ดำเนินการจัดตั้งของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนสถานการณ์ปัจจุบันและจัดเตรียมระบบ

ก่อนอื่นสถาบันอุดมศึกษาต้องพิจารณาว่าจะเลือกใช้ ISO 9001 หรือ ISO 9002 จากนั้นจึงเริ่มต้นด้วยการกำหนดนโยบายคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อแสดงทิศทางและความมุ่งมั่นด้านคุณภาพโดยต้องจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร มีการประกาศให้บุคลากรทุกระดับและทุกคนของสถาบันได้รับทราบและนำไปเป็นหลักเพื่อการปฏิบัติต่อไป

หลังจากนั้น จึงจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานบริหารงานคุณภาพของสถาบัน เพื่อดำเนินการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษาว่าสอดคล้องกับข้อกำหนดของมาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 และครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพของการศึกษาหรือไม่อย่างไร คณะกรรมการหรือที่ปรึกษาของกรรมการต้องมีความรู้พื้นฐานความเข้าใจและมีประสบการณ์ ทั้งเรื่องของมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 หลักการเรียนรู้และเรื่องของการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างดี พร้อมกันนี้ต้องดำเนินการอบรมบุคลากรระดับต่างๆ ให้พร้อมที่จะร่วมกันจัดทำระบบการประกันคุณภาพต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำแผนการดำเนินงานและพัฒนาระบบเอกสาร

ในขั้นตอนนี้ต้องจัดทำแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งระบบคุณภาพ ดำเนินการพัฒนา รูปแบบและจัดหาระบบเอกสารบริหารงานคุณภาพ อันได้แก่ คู่มือคุณภาพ (Quality Manual) คู่มือ กระบวนการปฏิบัติงาน (Procedure Manual) วิธีการปฏิบัติงาน (Work Instruction) และเอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอื่นๆ

ข้อสำคัญของการจัดทำระบบเอกสารก็คือ สิ่งที่เขียนไว้นั้นต้องมีการปฏิบัติจริง ผู้ปฏิบัติแต่ละระดับสามารถอ่านเอกสารแล้วเข้าใจได้ถูกต้อง เอกสารที่จัดทำขึ้นทั้งหมดต้องมีการทบทวนปรับปรุงแก้ไขให้กะทัดรัด เข้าใจง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้

ขั้นตอนที่ 3 ปฏิบัติจริงตามระบบคุณภาพที่พัฒนาขึ้น

เป็นการนำเอาระบบคุณภาพที่พัฒนาขึ้น ในขั้นตอนที่ 2 ไปปฏิบัติจริงอย่างเคร่งครัดโดยใช้ทั่วทั้งสถาบัน ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เป็นการตรวจสอบว่าระบบเอกสารที่จัดทำขึ้นใช้ได้หรือไม่อย่างไร ในขั้นตอนนี้ต้องมีการฝึกอบรมทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติงานหรือบุคลากรทุกระดับให้มีความเข้าใจถูกต้องและตรงกันในขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติจริงนั้น หากพบว่าเอกสารไม่ถูกต้องสมบูรณ์หรือนำไปปฏิบัติจริงไม่ได้ก็ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข และในทำนองตรงข้ามหากพิจารณาแล้วเห็นว่าการปฏิบัติยังไม่ถูกต้องหรือยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ก็ต้องทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจทำได้โดยมีการฝึกอบรมเฉพาะกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 เตรียมการประเมินระบบคุณภาพที่จัดตั้งขึ้น

ต้องมีการฝึกอบรมผู้ตรวจติดตามคุณภาพภายในสถาบัน (Internal Quality Auditors) หรือผู้ตรวจติดตามคุณภาพ กลุ่มที่ 1 (First Party Auditors) ผู้ตรวจติดตามคุณภาพภายในดังกล่าวต้องเป็นบุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งหรือพัฒนาระบบคุณภาพในขั้นตอนที่ 2 และ 3 การตรวจติดตามคุณภาพที่จัดทำขึ้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่ยังมีอยู่ พร้อมทั้งเป็นการหาทางป้องกันแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

หลังจากนั้นจึงดำเนินการให้มีการตรวจติดตามคุณภาพจากบุคคลภายนอก (External Quality Auditors) การตรวจติดตามโดยบุคคลภายนอก เป็นการตรวจสอบระบบคุณภาพที่จัดตั้งขึ้นว่าพร้อมที่จะขอรับการประเมินเพื่อรับรองระบบคุณภาพหรือยัง หากพบข้อบกพร่องก็จำเป็นต้องแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน

ขั้นตอนที่ 5 ขอรับการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพ

เมื่อสถาบันอุดมศึกษามีความมั่นใจว่าระบบคุณภาพที่จัดตั้งขึ้นเป็นไปตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือพร้อมที่จะขอรับการรับรองมาตรฐานแล้ว ก็ต้องเลือกหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ประเมินและให้การรับรองระบบคุณภาพ (Certified Body) สำหรับหน่วยงานรับรองระดับประเทศ คือ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) และหน่วยงานรับรองระดับนานาชาติ ซึ่งอยู่ในรูปบริษัทที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ในบางประเทศ เช่น อเมริกา ออสเตรเลีย และประเทศในทวีปยุโรป เป็นต้น ในประเทศไทยมีตัวแทนของบริษัทเหล่านี้กว่า 10 บริษัท บริษัทซึ่งทำหน้าที่รับรองมาตรฐานระดับนานาชาติดังกล่าวจะมีองค์กรระดับชาติของประเทศต่างๆ ให้การรับรองอีกทอดหนึ่ง ทำให้เป็นที่ยอมรับใน

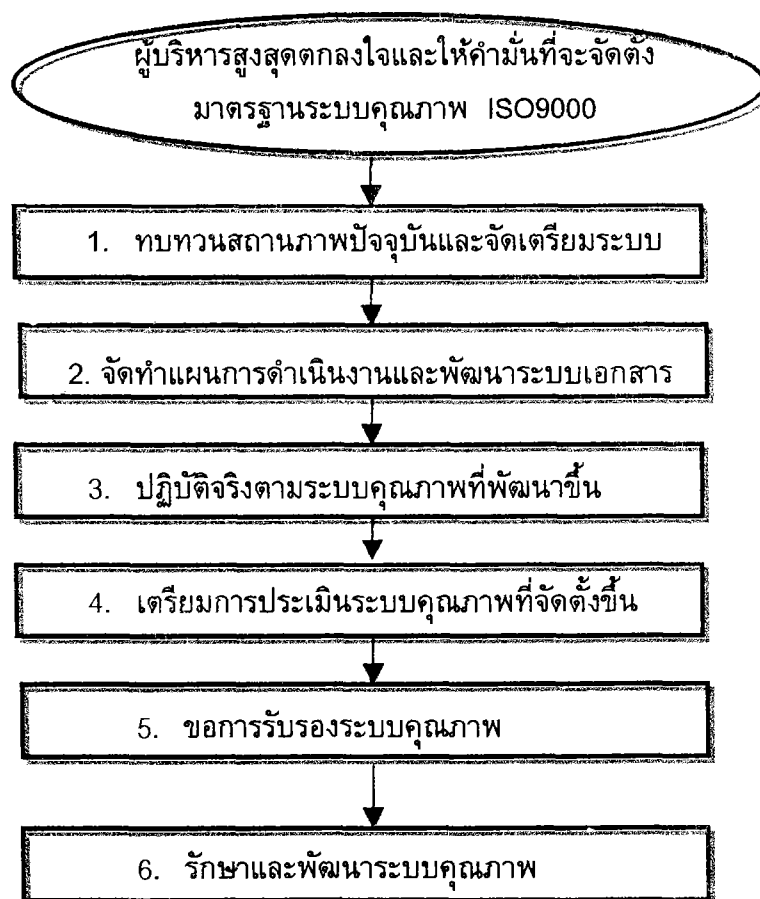
ระดับนานาชาติ ส่วนการรับรองของ สมอ. ที่ผ่านมาในอดีตไม่มีองค์กรใดมาทำหน้าที่รับรอง สมอ. การขอรับรองมาตรฐานจาก สมอ. เสียค่าใช้จ่ายถูกกว่ามากและเอกสารระบบคุณภาพตามขั้นตอนที่ 2 จัดทำเป็นภาษาไทยได้ทั้งหมด

หลังจากเลือกหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ให้การรับรองระบบคุณภาพแล้ว จึงดำเนินการยื่นเอกสารเพื่อขอรับการประเมินระบบคุณภาพ ซึ่งการประเมินจะมีขั้นตอนรายละเอียด หากผ่านการประเมินก็จะได้รับการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพและมีสิทธิใช้ตรา (logo) ที่สามารถนำไปใช้เพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ได้

ขั้นตอนที่ 6 รักษาและพัฒนามาตรฐานระบบคุณภาพ

ดังได้กล่าวแล้วแต่ต้นว่าการได้รับการรับรองมาตรฐานระบบคุณภาพ มีอายุครั้งละ 3 ปี และมีการตรวจสอบเป็นระยะๆ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองระบบคุณภาพมาตรฐาน ISO 9000 จึงจำเป็นต้องรักษาและพัฒนาคุณภาพของตนเองให้คงอยู่และมีระดับสูงขึ้นกว้างขวางขึ้นต่อไป ทั้งนี้เพื่อจะได้รักษาสถานะของการรับรองได้ตลอดไป

ข้อกำหนด ISO 9000 เมื่อใช้ในด้านการศึกษาและการฝึกอบรมดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงขั้นตอนการจัดตั้งมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO9000 ในสถาบันอุดมศึกษา

สาระสำคัญของมาตรฐาน ISO 9000 คือ ข้อกำหนด (Clauses หรือ Elements) ซึ่งมีอยู่ 20 ข้อ โดยเป็นข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติตามเข้มงวดสำหรับ ISO 9001 ทุกข้อ (Hoyle. 1994 : 83 – 449) ส่วน ISO 9002 กำหนดให้ปฏิบัติตามเข้มงวด 19 ข้อ (ยกเว้นข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมการออกแบบ)

ในการจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้มาตรฐาน ISO 9000 นั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับรายละเอียดของข้อกำหนดทั้ง 20 ข้อ อย่างถี่ถ้วนและตีความเพื่อใช้ทางด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพภายในสถาบันของตนเอง ในตารางที่ 2 แสดงข้อกำหนดทั้ง 20 ของมาตรฐาน ISO 9000

ตาราง 2 แสดงข้อกำหนดของระบบคุณภาพเมื่อใช้ในด้านการศึกษาและการฝึกอบรม

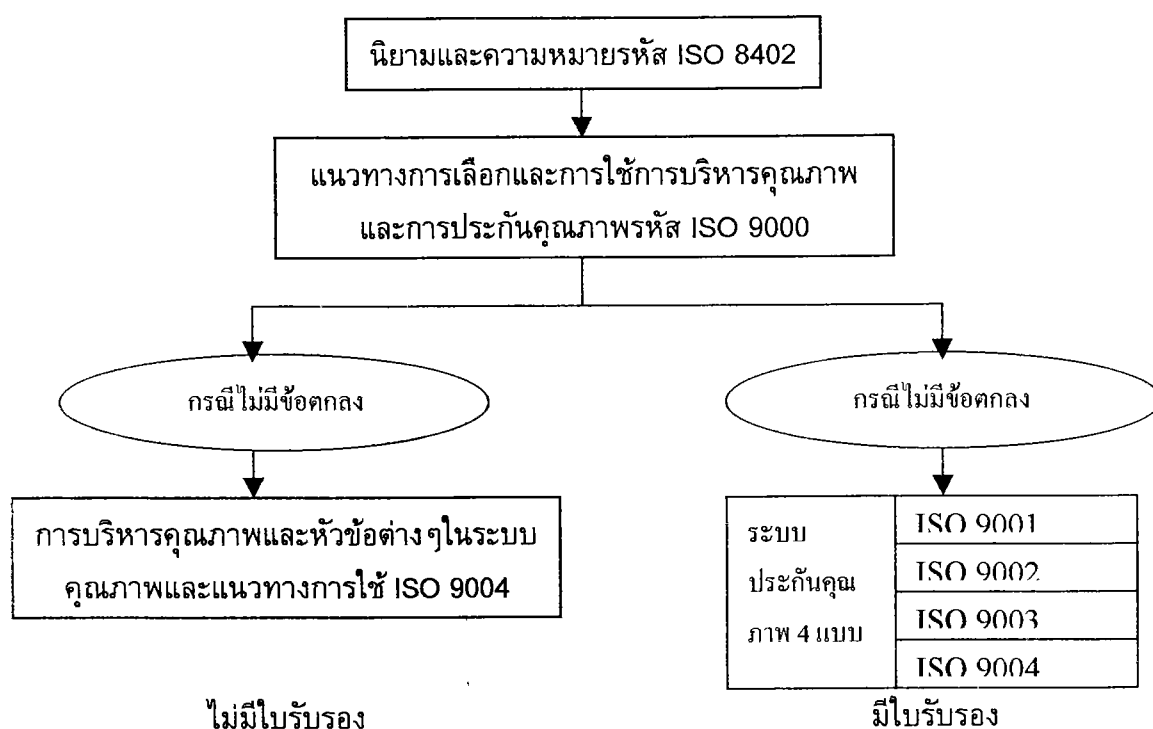
ข้อกำหนด ISO 9000	ข้อกำหนดเมื่อใช้ในด้านการศึกษา/ฝึกอบรม
1. ความรับผิดชอบด้านการบริหาร (Management Responsibility)	ความรับผิดชอบด้านการจัดการ (Management Responsibility)
2. ระบบคุณภาพ (Quality System)	ระบบคุณภาพ (Quality System)
3. การทบทวนข้อตกลง (Contract Review)	ข้อตกลงกับลูกค้าและผู้รับการฝึกอบรมตลอดจนองค์กร ที่ให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม
4. การควบคุมการออกแบบ (Design Control)	กระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตร (Program Design)
5. การควบคุมเอกสารและข้อมูล (Document and Data Control)	การควบคุมเอกสาร และข้อมูล (Document and Data Control)
6. การจัดซื้อ (Purchasing)	การจัดซื้อจัดจ้างทั้งวัสดุและบริการจากหน่วยงานและ บุคคลภายนอกอื่น ๆ รวมทั้งระบบการจ้างอาจารย์ บรรยายพิเศษ
7. การควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ส่งมอบจากลูกค้า (Control of Customer-supplied Product)	การควบคุมวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งมอบจากลูกค้าโดยหมาย รวมถึงข้อมูล หนังสือ ตำรา เอกสารและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ ใช้ในการเรียนการสอนการวิจัยและการฝึกอบรม
8. การบ่งชี้และการสอบกลับได้ของผลิตภัณฑ์ และบริการ (Product/Service Identification and Traceability)	การบ่งชี้และการสอบกลับได้ของผู้เรียน/ผู้รับการอบรม (Client and Course Records)
9. การควบคุมกระบวนการ (Process Control)	การควบคุมกระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรราย วิชาต่าง ๆ และกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ตามข้อกำหนดของหลักสูตร ตลอดจนสิ่งเอื้ออำนวยต่อ การเรียนการสอน

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อกำหนด ISO 9000	ข้อกำหนดเมื่อใช้ในด้านการศึกษา/ฝึกอบรม
10. การตรวจสอบและการทดสอบ (Inspection and Testing)	การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ และการประเมินผลอื่นๆ เช่น การประเมินผลการเรียนรู้ ก่อนจบการศึกษา ฯลฯ
11. การควบคุมเครื่องตรวจสอบ เครื่องวัดและ เครื่องทดสอบ (Control of Inspection, Measuring and Test Equipment)	การควบคุมประสิทธิภาพและความเที่ยงตรงของ กระบวนการวัดและประเมินผลการศึกษา
12. สถานะการตรวจสอบและการทดสอบ (Inspection and Test Status)	บันทึกหรือรายงานผลการศึกษาซึ่งแสดงให้เห็นถึงผล การเรียนรู้รายวิชาต่างๆ และแสดงถึงความก้าวหน้า หรือการพัฒนาในตัวผู้เรียน
13. การควบคุมผลิตภัณฑ์/บริการที่ไม่เป็นไป ตามข้อกำหนด (Control of Nonconforming Product/Service)	กระบวนการวิเคราะห์และควบคุมความล้มเหลวของ ผู้ เรียนและการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ
14. การปฏิบัติการแก้ไขและการป้องกัน (Corrective and Preventive Action)	กระบวนการแก้ไขความล้มเหลวของผู้เรียน การปรับ ปรุงรายวิชาต่างๆ และการแก้ไขและป้องกันปัญหา ต่างๆ จากการร้องเรียนของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องต่างๆ
15. การเคลื่อนย้าย การเก็บ การบรรจุ การดูแล รักษา และการส่งมอบ (Handling, Storage, Packaging, Preservation, and Delivery)	การจัดการเกี่ยวกับระบบเอื้ออำนวยต่างๆ ในสถาบัน เพื่อให้มีบรรยากาศการเรียนการสอนและการปฏิบัติ งานของผู้เกี่ยวข้อง (Physical College Environment)
16. การควบคุมบันทึกคุณภาพ (Control of Quality Records)	การควบคุมบันทึกคุณภาพ (Control of Quality Records)
17. การตรวจติดตามคุณภาพภายใน (Internal Quality Audits)	การตรวจติดตามคุณภาพภายใน (Internal Quality Audits)
18. การฝึกอบรม (Training)	การพัฒนาบุคลากร (Staff Development)
19. การบริการ (Servicing)	กระบวนการบริการผู้เรียนหลังจากการสำเร็จการศึกษา/ การฝึกอบรมแล้ว
20. เทคนิคทางสถิติ (Statistical Techniques)	กระบวนการทางสถิติที่ใช้เพื่อกำหนดควบคุมและ ทดสอบประสิทธิภาพในการให้การศึกษาหรือฝึกอบรม

ในการนี้มาตรฐาน ISO 9001 หรือมาตรฐาน BS 5750 ของประเทศอังกฤษ ได้ให้คำนิยามของคำว่าผลผลิต (Product) ของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานฝึกอบรมไว้ว่า หมายถึง ส่วนที่เพิ่มขึ้นของความรู้ ทักษะ ความเข้าใจ ตลอดจนความมั่นใจในตัวเองและการพัฒนาตนเอง อันเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้

การจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้มาตรฐาน ISO 9000 ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่ทั่วโลกยอมรับ เป็นการทำให้สถาบันมีระบบการประกันคุณภาพขึ้น นับเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ในวงการสถาบันการศึกษาของไทยทั้งที่ได้มีการจัดตั้งระบบ ISO 9000 ในโรงงานอุตสาหกรรมไปแล้วเป็นจำนวนมาก หากได้มีการวางแผนและดำเนินการจัดตั้งมาตรฐาน ISO 9000 อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนโดยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสถาบันอย่างสม่ำเสมอ และโดยไม่คิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานหรือทำให้เป็นการจำกัดอำนาจหน้าที่ของบางฝ่ายบางคนแล้ว ในที่สุดการจัดตั้งระบบ ISO 9000 ก็จะประสบผลสำเร็จขึ้นต้น โดยได้รับการรับรองมาตรฐานและมีสิทธิใช้ตราแห่งการรับรองมาตรฐาน หลังจากนั้นจำเป็นต้องรักษาและพัฒนาระบบคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและครบถ้วนครอบคลุมทุกกิจกรรมของสถาบัน (ทั้งกิจกรรมด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการสังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ) ตลอดไป สำหรับสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งที่ยังไม่พร้อมหรือไม่ต้องการจัดตั้งและขอรับรองมาตรฐาน ISO 9000 แต่ต้องการจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น ตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย ก็สามารถนำเอาแนวทางบริหารงานระบบคุณภาพตามระบบ ISO 9000 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของขั้นตอนการดำเนินงาน ระบบเอกสาร และระบบการประเมินหรือการตรวจติดตามคุณภาพไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นตอนของการใช้ระบบ ISO 9000

2.ระบบ TQM (Total Quality Management)

ระบบ TQM เป็นระบบใหญ่ที่ใช้จัดการระบบขององค์กรทั้งระบบ โดยมีความเป็นมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยุติลง นักสถิติชาวอเมริกันคือ Dr. W. Edwards Deming ได้นำทฤษฎีของการจัดการองค์กรแบบใหม่ที่เรียกว่า “การควบคุมคุณภาพทั่วทั้งองค์กร” (Total Quality Management) เข้าไปสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่วงการอุตสาหกรรมของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่พ่ายแพ้ต่อสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ปรับปรุงกระบวนการผลิตสินค้าและบริการให้มีคุณภาพ ราคาถูกแต่มีประสิทธิภาพสูง

ความสำเร็จของระบบ TQM ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการจัดการบริหารองค์กรตามทฤษฎีของ Dr. Deming ได้การกระจายตัวออกไปทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศต่างๆทั่วโลกที่ได้นำระบบนี้ไปใช้ประโยชน์ รวมถึงในปัจจุบันได้มีการนำเอาแนวคิดด้าน TQM มาใช้ในวงการศึกษาอย่างแพร่หลาย ซึ่งการนำเอาระบบ TQM มาดัดแปลงใช้อย่างจริงจังในการศึกษาเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1993 และได้แพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง (Morgan and Murgatroyd, 1994 : 97 – 98)

ในส่วนของความหมายของ TQM แบ่งได้หลายองค์ประกอบดังนี้

- การทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ
- กิจกรรมในหน่วยงานมีผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่จะพิจารณาว่าได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องคือ สิ่งต่อไปนี้

ความหมายของคุณภาพในทางธุรกิจทุกความหมายมุ่งจะสนองความต้องการของลูกค้า ความมีประสิทธิภาพ เป็นต้น แต่คุณภาพทางการศึกษา ลูกค้าคือ ผู้เรียนและผู้ปกครองนักเรียน การพัฒนาคุณภาพแบบ TQM คือ การดูแลทุกเรื่องเพื่อให้ความพึงพอใจแก่ลูกค้า

ดังนั้น ความหมายของ Total Quality Management คือ การนำเอาวิธีการทั้งด้านปริมาณ ทรัพยากรมนุษย์เพื่อปรับปรุงพัฒนาวัสดุ ทรัพยากรและการบริการต่างๆ ภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการทั้งหลายในองค์กรในระดับที่สูงสุด สามารถสนองความต้องการของลูกค้าได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต หรือระบบบริหารที่รวบรวมเอาความพยายามของทุกคนในองค์กรจากทุกแผนก ทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพในทุกขั้นตอน

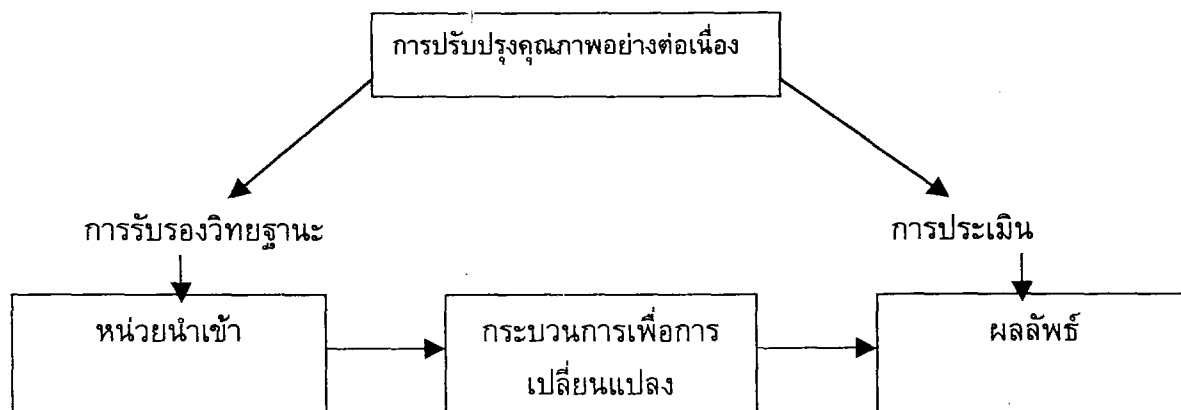
การนำเอาแนวคิดของ TQM มาผสมผสานกันในการจัดการนั้นก็เพื่อให้องค์กรมีผลดังต่อไปนี้

- สอนองความต้องการของลูกค้าอย่างมั่นคงและตลอดไป
- ให้มีการปรับปรุงคุณภาพทุกกิจกรรมขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบ 12 ประการ ของ TQM ได้แก่

1. สร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า (Customer Satisfaction)
2. จริยธรรมและรับผิดชอบต่อสังคม (Business Ethics Responsibility)
3. การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (Human Resource Development)
4. การร่วมมือร่วมใจกันทำงาน (Total Participation)
5. ให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงาน (Process-Oriented)

6. คิดถึงลูกค้าก่อนสิ่งใด (Next Process is Customer)
7. ทุกอย่างตั้งอยู่บนความจริง (Management by Fact)
8. ป้องกันปัญหาและไม่ให้เกิดและแก้ที่สาเหตุ (Preventive Action)
9. ใช้สถิติเข้าช่วย (Statistical Methods)
10. วิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิ (The Pareto Principle)
11. ใช้วงจรเต็มมิ่ง PDCA. (Plan , Do , Check , Act)
12. ปรับปรุงมาตรฐานอยู่ตลอดเวลา (Improving Standard)

คุณลักษณะนักศึกษา

- ด้านวิชาการ
- อื่นๆ

การออกแบบ

- นักศึกษา
- หลักสูตรการศึกษา
- วิธีการเรียนการสอน
- อื่นๆ

ความสำเร็จผลทางการศึกษา

- ด้านวิชาการ
- อื่นๆ

คุณลักษณะอาจารย์

การนำส่งและบริการ

นักศึกษา

- บัณฑิตที่จบ/การพักและหยุดเรียนกลางคัน/การสอบตก

ทรัพยากรการเงิน

ระบบข้อมูล

การจัดการภายหลังจบการศึกษา

- การตรวจผลย้อนกลับ
- การวิเคราะห์ผล

- การให้การศึกษาเพิ่มเติม

อุปกรณ์และเครื่องมือ

ความสำเร็จด้านการจ้างงาน

โปรแกรมการศึกษา

การบริการทางวิชาการ

ภาพประกอบ 3 แสดงแนวคิดของ TQM ในเชิงระบบที่สามารถประยุกต์ใช้กับสถาบันการศึกษา

3. ระบบ QC (Quality Control)

แบงก์ (Banks. 1989 : 19) กล่าวว่าระบบ QC เป็นระบบที่พัฒนามาอย่างต่อเนื่องจากในอดีต ซึ่งเป็นระบบที่ให้องค์กรได้ปรับปรุงและควบคุมคุณภาพตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ฮาร์แมน (Harman. 1996 : 7) กล่าวถึงระบบ QC โดยความหมายแล้ว หมายถึงขบวนการซึ่งใช้ภายในสถาบันหรือระบบ เพื่อให้แน่ใจว่าถูกต้องตามมาตรฐานกำหนด จูราน (Juran. 1988 : 35F.2) ได้กล่าวถึงระบบ QC หรือระบบควบคุมคุณภาพว่าเป็นระบบที่ได้พัฒนาขึ้นในประเทศญี่ปุ่น หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในยุคที่ญี่ปุ่นฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ระบบนี้ช่วยให้ญี่ปุ่นกลายเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะทางด้านการผลิตและการสื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งแนวคิดการบริหารแบบควบคุมคุณภาพมีหลักสำคัญดังนี้คือ

- สมาชิกทุกคนในองค์กรต้องมีจิตสำนึกในการแก้ปัญหาร่วมกัน โดยอาศัยหลักทางวิทยาศาสตร์ คือมีการเก็บบันทึกข้อมูลทางสถิติจากการปฏิบัติงาน นำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอนทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงแล้วจึงแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ จึงเป็นการตัดสินใจแก้ปัญหาจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการปฏิบัติงาน

- เป็นระบบที่ยึดหลักการทำงานให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพโดยการทำงานเป็นกลุ่ม เรียกว่า กลุ่มคุณภาพ

- การทำงานที่ก้าวหน้าต้องแก้ปัญหาย่อยเสมอ

- คุณภาพที่จะเกิดขึ้นได้ก็โดยการสร้างและสอดแทรกเข้าไปอยู่ในกระบวนการปฏิบัติงาน มิใช่การตรวจสอบ

- การทำงานเป็นกลุ่มจะต้องมีระบบและต้องปลูกฝังความสามัคคีในหมู่คณะ มีความใกล้ชิด เป็นกันเองระหว่างผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ สร้างความรับผิดชอบร่วมกัน

- การทำกิจกรรมร่วมกันนอกจากจะได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นแล้วยังช่วยเสริมสร้างความรู้ความสามารถซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนการดำเนินงานคุณภาพตามระบบควบคุมคุณภาพ (QC)

1. ระดมสมองเพื่อกำหนดข้อปัญหา
2. เลือกหัวข้อปัญหาที่ตรงกันแต่ละเรื่องเป็นประเด็นปัญหา
3. วิเคราะห์ประเด็นปัญหา
4. ตัดสินว่าจะใช้วิธีแก้ปัญหาแต่ละประเด็นอย่างไรจึงจะถูกต้องที่สุด
5. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาแต่ละประเด็น
6. สรุปข้อมูลให้ชัดเจน
7. วางแผนแก้ปัญหาที่อยู่บนพื้นฐานที่เป็นไปได้
8. เตรียมการและนำเสนอแนวทางแก้ปัญหาไปสู่การจัดการ
9. นำวิธีการแก้ปัญหาไปสู่การปฏิบัติ
10. ติดตามผลการแก้ปัญหา

4. ระบบการรับรองวิทยฐานะ (Accreditation)

ระบบการรับรองวิทยฐานะ เป็นระบบที่เก่าแก่ที่สุดและใช้มานานในหลายประเทศ ไทยเราได้ใช้ระบบนี้ในการรับรองสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนมากกว่า 20 ปี การรับรองวิทยฐานะเป็นระบบการตรวจสอบและให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายนอกโดยตรงไปตรงมา โดยหน่วยงานภายนอกจะพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานขึ้นแล้วนำไปตรวจสอบดูว่า สถาบันนั้นๆ ทำได้ตามเกณฑ์หรือไม่ หากทำได้ก็รับรองคุณภาพ และหากทำไม่ได้ก็ไม่รับรอง

แทรช (Thrash, 1979 : 115 - 123) กล่าวว่า ประเทศที่เป็นต้นกำเนิดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการรับรองวิทยฐานะ คือประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ระบบอุดมศึกษามีการขยายตัวมาก จึงเกิดกระแสความไม่ไว้วางใจในเรื่องคุณภาพ เป็นเหตุให้เกิดสมาคมรับรองวิทยฐานะต่างๆ ขึ้นเกือบ 50 สมาคม ซึ่งต่างก็เป็นหน่วยงานอิสระ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. สมาคมระดับภูมิภาค (Regional Associations) รวม 6 แห่ง ให้การรับรองวิทยฐานะระดับสถาบันในภาพรวม

2. สมาคมวิชาชีพ (Professional Associations) มีประมาณ 40 แห่ง ให้การรับรองวิทยฐานะระดับสาขาวิชาตามหลักเกณฑ์ทางวิชาชีพนั้นๆ เช่น American Dental Association

3. หน่วยงานประสานงานกลาง ทำหน้าที่ประสานงานและวางบรรทัดฐานในการดำเนินงานรับรองวิทยฐานะของสมาคมต่างๆ แต่ละสมาคมจะวางหลักเกณฑ์และขั้นตอนการรับรองวิทยฐานะของตนขึ้น โดยทำเป็นคู่มือคำชี้แจงแจกจ่ายให้สถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลประกอบด้วย

- ภูมิหลัง นโยบาย และโครงสร้างการบริหารงานของสมาคม
- ขั้นตอนการรับรองวิทยฐานะของสมาคม
- เกณฑ์วิทยฐานะเกี่ยวกับงานด้านบริหารและวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา
- รายงานและเอกสารที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องส่งให้ทางสมาคม
- กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขเวลา สิทธิหน้าที่ของสมาคมและของสถาบัน

การอุทธรณ์ร้องทุกข์

ตาราง 3 แสดงระบบการรับรองวิทยฐานะ (Accreditation) ของประเทศสหรัฐอเมริกา

ขั้นตอน	รายละเอียด
1. สมาคมกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการในการรับรองวิทยฐานะ	- จัดทำเป็นคู่มือการรับรองวิทยฐานะ (Accreditation Manual) ของแต่ละสมาคม - มีคำอธิบายหลักเกณฑ์ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถาบัน
2. สถาบันอุดมศึกษาสมัครรับรองวิทยฐานะ พร้อมทั้งเสนอรายงานการศึกษาตนเอง (Self Study Report-SSR) ต่อทางสมาคม	- สถาบันต้องมีคุณสมบัติเบื้องต้นตามข้อกำหนดของสมาคม (Eligibility Requirements) เช่น ฐานะตามกฎหมาย, ระยะเวลาก่อตั้ง - เนื้อหาของรายงานการศึกษาตนเอง "Self Study Report" เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของแต่ละสมาคม

ตาราง 3 (ต่อ)

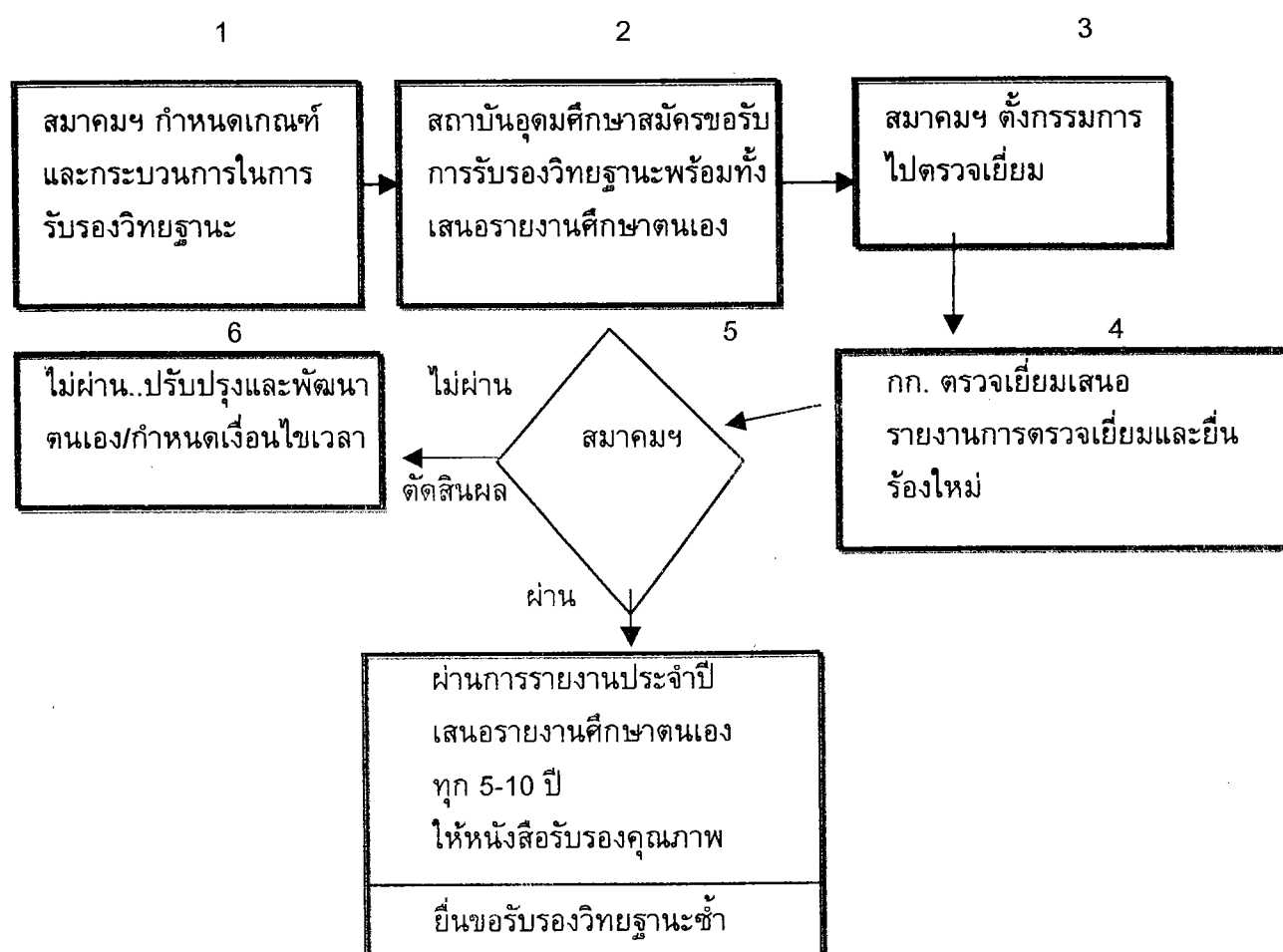
ขั้นตอน	รายละเอียด
3. สมาคมตั้งกรรมการไปตรวจเยี่ยมสถาบัน โปรแกรมวิชาหลังจากศึกษารายงานแล้ว	- กรรมการตรวจเยี่ยมมักเป็นอธิการบดี ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษา และไม่มีความเกี่ยวพันใดๆ กับสถาบันที่ถูกประเมิน - กรรมการตรวจเยี่ยมต้องผ่านการฝึกอบรมจากสมาคมก่อน - สถาบันที่ถูกประเมินมีสิทธิ์เสนอชื่อกรรมการตรวจเยี่ยม หรือให้ความเห็นขอรายชื่อกรรมการตรวจเยี่ยมได้ - การตรวจเยี่ยมใช้เวลา 2-3 วัน เริ่มด้วยการบรรยายสรุป/การประชุมกลุ่มย่อย/การเยี่ยมชมชั้นเรียน/อาคารสถานที่/การพบปะผู้ปกครองและนายจ้าง
4. กรรมการตรวจเยี่ยมเสนอรายงานผลการตรวจเยี่ยม (Visiting Report) ต่อสมาคมให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ของสมาคม	- สถาบันฯมีส่วนให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในการเขียนรายงานของกรรมการ - กรรมการอำนวยการของสมาคมพิจารณาทั้ง Self – Study Report และ Visiting Report ควบคู่กันไป รับฟังคำชี้แจงทั้งของกรรมการตรวจเยี่ยมและสถาบันที่ถูกประเมิน
5. สมาคมตัดสินผลและเผยแพร่ผลการพิจารณา	- มีหนังสือแจ้งสถาบันอย่างเป็นทางการ - กรณีไม่ผ่านการประเมินมักกำหนดเงื่อนไขเวลาให้ปรับปรุงและยื่นคำขอรับรองมาใหม่ - การเผยแพร่ผลการประเมินมักทำในรูปรายงานของสมาคม - สถาบันมีสิทธิ์อุทธรณ์ได้

เกณฑ์วิทยฐานะครอบคลุมหัวข้อต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์และปรัชญาของสถาบัน
2. องค์กรและการบริหาร
3. งบประมาณ
4. อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์
5. ห้องสมุดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และสารสนเทศ

6. การบริการนักศึกษา เช่น เกณฑ์การคัดเลือก, การลงทะเบียน, ปฐมนิเทศ, การแนะแนวค่าเล่าเรียน, ทู่น, สมาคมศิษย์เก่า, กิจกรรมเสริมหลักสูตร, นันทนาการ, ที่พัก, อาหาร, ศูนย์หนังสือ, ฯลฯ
7. หลักสูตรโปรแกรมวิชาและการเรียนการสอน
8. การวิจัยและบัณฑิตศึกษา
9. การบริการวิชาการและการศึกษาต่อเนื่อง

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรับรองวิทยฐานะ (Accreditation)

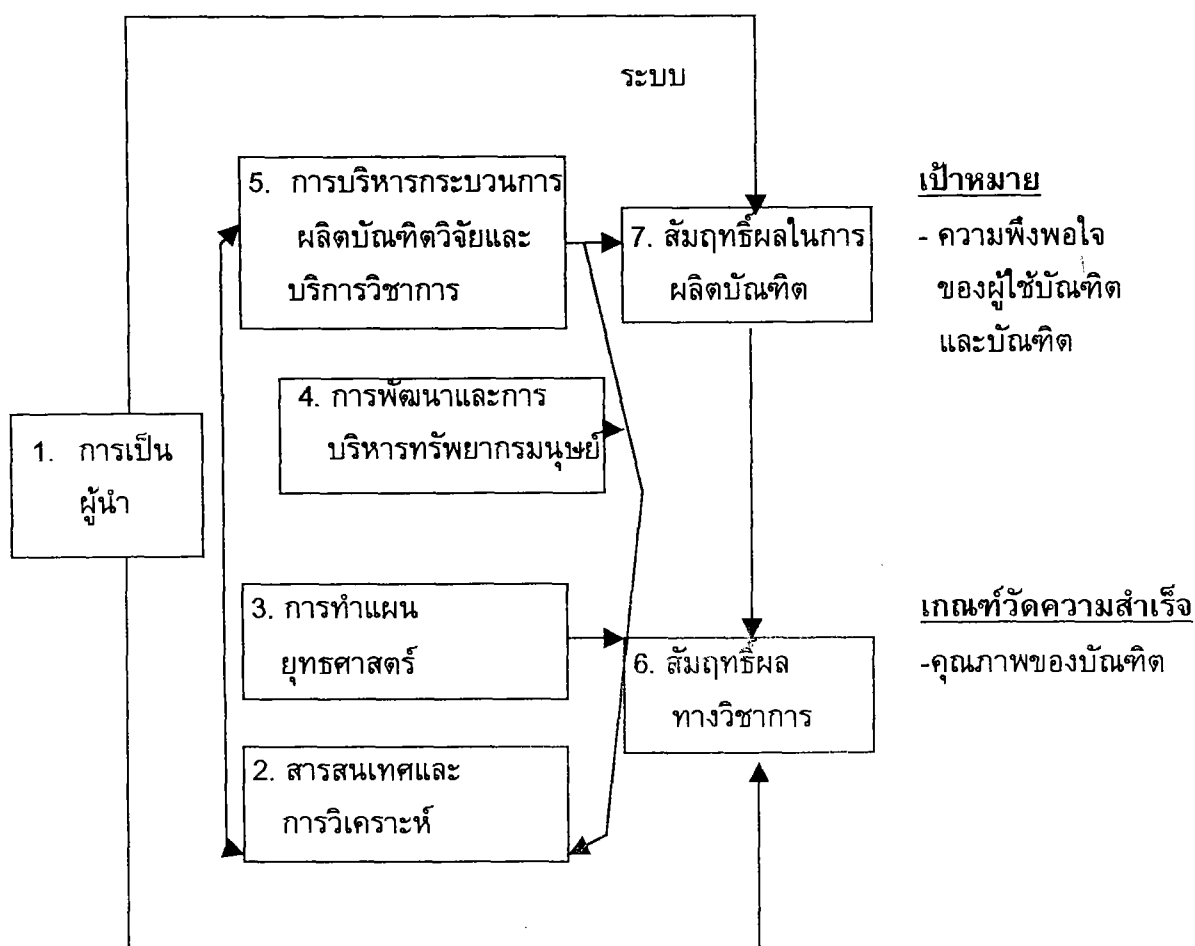

ภาพประกอบ 4 แสดงระบบประกันคุณภาพการศึกษา : การรับรองวิทยฐานะ (Accreditation)

5. ระบบ The Malcom Baldrige National Quality Award

ระบบ The Malcom Baldrige National Quality Award เป็นระบบที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพองค์กร ซึ่งแนวทางนี้อาจนำมาใช้ในการตรวจสอบคุณภาพขององค์กรทางการศึกษา โดยกระบวนการตรวจสอบจะทำให้ได้คุณภาพขององค์กรตามเกณฑ์ที่วางไว้ (อุทุมพร จามรمان. 2541 : 11 – 13) โดยระบบ The Malcom Baldrige National Quality Award จัดได้ว่าเป็นระบบการประกันคุณภาพระบบใหญ่มาก เพราะเป็นการประกันทั้งระบบ และนับได้ว่าเป็นระบบหนึ่งในหลาย

ระบบที่นำมาใช้แล้วประสบความสำเร็จอย่างสูง โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา (Mahoney and Thor. 1994 : 12 – 13) ดังสรุปในแผนภาพ

แผนภาพ 5 แสดงถึงกระบวนการตรวจสอบของระบบ Malcom Baldrige National Quality Award

การตรวจสอบตามแนวทางนี้ จะตรวจสอบองค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การเป็นผู้นำ
 - 1.1 ความเป็นผู้นำของผู้บริหารองค์กร
 - 1.2 ระบบการนำและความร่วมมือภายในองค์กร
 - 1.3 ความเชื่อถือของสังคมและความสำคัญต่อสาธารณะ
2. สารสนเทศและการวิเคราะห์
 - 2.1 การบริหารสารสนเทศและระบบข้อมูล
 - 2.2 ระบบสารสนเทศและการสนับสนุนความเป็นผู้นำทางวิชาการ
 - 2.3 การวิเคราะห์และใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์
 - 3.1 กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

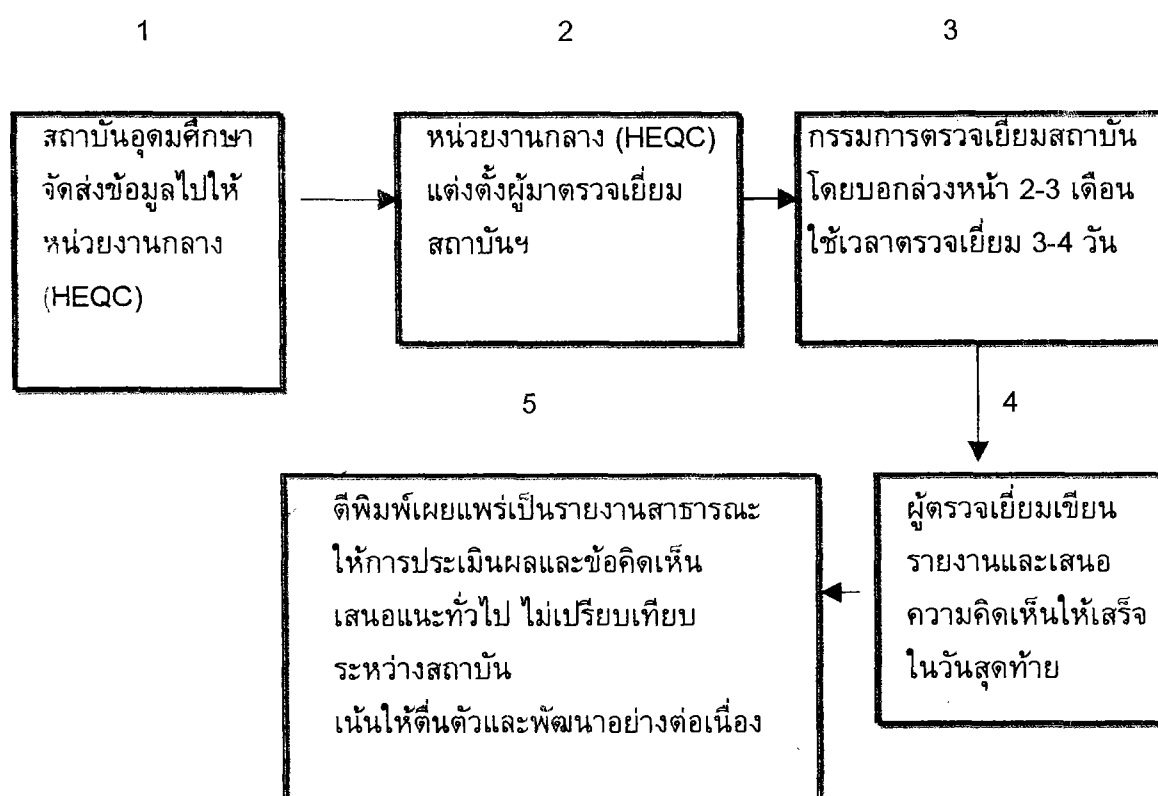
- 3.2 กระบวนการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์
4. การพัฒนาและบริหารทรัพยากรมนุษย์
 - 4.1 การวางแผนด้านทรัพยากรมนุษย์
 - 4.2 การมีส่วนร่วมของบุคลากร
 - 4.3 การศึกษา การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร
 - 4.4 ความพึงพอใจของบุคลากร
 - 4.5 การประเมินผลงานและการตอบแทน
5. การบริหารกระบวนการผลิตบัณฑิต วิจัย และบริการวิชาการ
 - 5.1 กระบวนการคัดเลือกนักเรียน/นักศึกษาที่มีคุณภาพ
 - 5.2 กระบวนการบริหารวิชาการ
 - 5.3 การบริหารกระบวนการสนับสนุน
 - 5.4 การปรับปรุงสมรรถนะของผู้ผลิตบัณฑิต
6. สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ
 - 6.1 สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ
 - 6.2 สัมฤทธิ์ผลทางการวิจัย
 - 6.3 สัมฤทธิ์ผลทางการบริการวิชาการ
 - 6.4 สัมฤทธิ์ผลทางศิลปและวัฒนธรรม
7. สัมฤทธิ์ผลในการผลิตบัณฑิต
 - 7.1 ความรู้เกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวังของสังคมต่อบัณฑิต
 - 7.2 การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสังคม
 - 7.3 ความพึงพอใจของสังคม-กระบวนการประเมิน
 - 7.4 ความพึงพอใจของสังคม-ผลลัพธ์และการเปรียบเทียบ

6. ระบบ QA (Quality Audit)

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาอีกระบบหนึ่ง ได้แก่ ระบบการตรวจสอบกลไกการประกันคุณภาพหรือระบบ Quality Audit ของสถาบันอุดมศึกษา เป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย โดยระบบนี้จะมีข้อดีคือการเป็นอิสระของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดการแทรกแซงการทำงานของสถาบันอุดมศึกษา ระบบ QA จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบเพื่อทำการเสนอแนะให้มีการให้ทุนและให้โทษ เมื่อสถาบันนั้นๆสามารถทำตามกลไกการควบคุมคุณภาพได้ หน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ตรวจสอบจะนำมาเผยแพร่เป็นระบบการประกันคุณภาพที่เน้นบทบาทของกลุ่มการแนะนำต่อกัน การตรวจสอบกลไกประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของหน่วยงานกลางอุดมศึกษา (Higher Education Quality Council – HEQC) ซึ่งจะเน้นการตรวจสอบสถาบันอุดมศึกษาให้มีกลไกการควบคุมคุณภาพที่เหมาะสม (Mills. 1989 : 1 – 3) ระบบ QA ยังสามารถใช้ร่วมกับระบบการประกันคุณภาพระบบอื่นๆได้อีกมากมาย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ตามปัจจัยต่างๆตามแต่ความเหมาะสม

ระบบการตรวจสอบกลไกประกันคุณภาพ

1. สถาบันอุดมศึกษารวบรวมข้อมูล ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจัดส่งไปให้หน่วยงานกลาง
 2. หน่วยงานกลาง (Higher Education Quality Council – HEQC) จะแต่งตั้งผู้ตรวจเยี่ยมสถาบัน (Auditor) โดยเน้นความเป็นกลางและความรอบรู้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอดีตผู้บริหารมหาวิทยาลัย
 3. ตรวจเยี่ยมสถาบัน ต้องนัดหมายล่วงหน้า 2-3 เดือน ใช้เวลาตรวจเยี่ยม 3-4 วัน
 4. ผู้ตรวจเยี่ยม (Auditor) เขียนรายงานการตรวจเยี่ยม และให้ความเห็นให้เสร็จในวันสุดท้ายของการตรวจเยี่ยม
 5. ตีพิมพ์เผยแพร่ โดยถือว่าเป็นรายงานสาธารณะ (Public Report) เป็นการประเมินผล และให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะทั่วไปไม่มีการเปรียบเทียบระหว่างสถาบัน เน้นให้มหาวิทยาลัยตื่นตัวและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- ดั่งแผนภาพ

ภาพประกอบ 6 แสดงระบบประกันคุณภาพการศึกษา : การตรวจสอบกลไกประกันคุณภาพ (Quality Audit)

* 7. ระบบ PI (Performance Indicators)

ระบบ PI หรือระบบการใช้ดัชนีสมรรถภาพการดำเนินงาน มาจากพัฒนาการและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการด้านระบบสารสนเทศ (Information Management

System) มีความสามารถในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสถิติ และใช้ประโยชน์จากตัวบ่งชี้ ซึ่งมีฐานมาจากข้อมูลสถิติเชิงปริมาณมากขึ้น โดยเน้นการใช้ประโยชน์ในการวัดสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของสถาบัน เช่น

- การใช้ดัชนีทางการเงินบ่งชี้ความมั่นคงขององค์กร
- การใช้ดัชนีโครงการวิจัยและทุนการวิจัย บ่งชี้ความสามารถทางด้านการวิจัย
- การใช้ดัชนีเกี่ยวกับนักศึกษาและบัณฑิตบ่งชี้คุณภาพการสอน

นอกจากจะใช้ดัชนีบ่งชี้สมรรถภาพขององค์กรแล้ว ยังมุ่งใช้ดัชนีเพื่อการเปรียบเทียบสมรรถนะระหว่างองค์กรตลอดจนหาบรรทัดฐานในระดับประเทศด้วย การใช้ดัชนีบ่งชี้สมรรถภาพการดำเนินงาน เป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังโดยเฉพาะการวัดในสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น คุณภาพการสอน จะวัดได้ยากกว่างานวิจัย การพัฒนาดัชนีบ่งชี้สมรรถภาพจะต้องคำนึงถึง

1. ภารกิจหรือจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ต้องการชี้วัดมีอะไรบ้าง

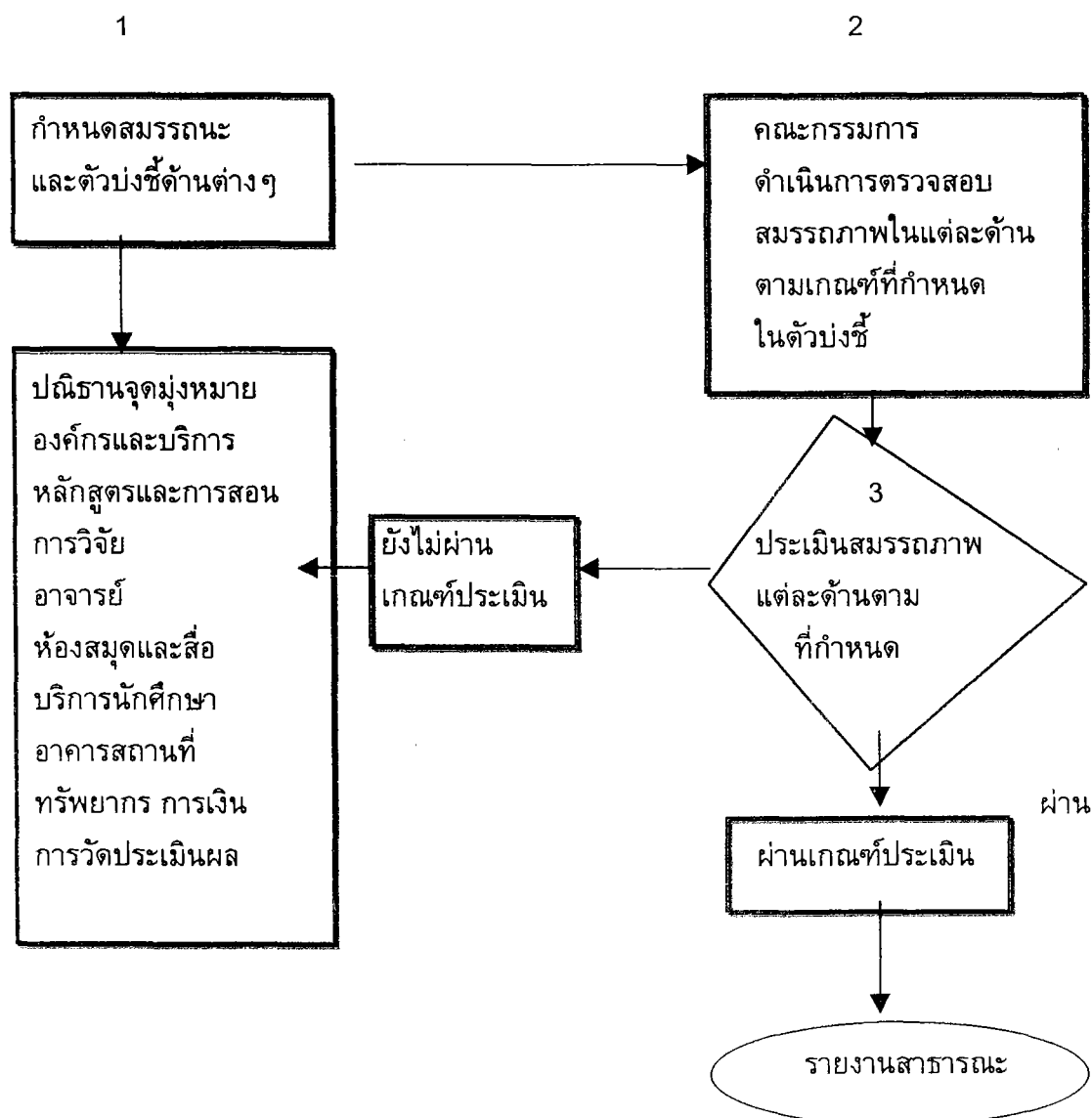
2. ค่าน้ำหนัก (Weight) ของภารกิจแต่ละด้านและองค์ประกอบย่อยของแต่ละภารกิจจะกำหนดอย่างไร เพราะอะไร

3. จะใช้เกณฑ์อะไรตัดสินในการใช้ดัชนีแต่ละเรื่อง จะอิงความเป็นเลิศมาตรฐานกลางของประเทศ (Criterion – Referenced) หรืออิงบรรทัดฐานเชิงเปรียบเทียบกับสถาบันอื่น (Norm – Referenced) หรือจะให้แต่ละสถาบันนำดัชนีไปพัฒนาและใช้โดยอิสระ ซึ่งอาจจะใช้ในการเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานที่ผ่านมาหรือเป้าหมายเฉพาะของตนเอง (Self-Referenced) เพื่อกระตุ้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. จะปรับเกณฑ์ให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับภารกิจและบริบทที่หลากหลายของสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างไร ตัวอย่างดัชนีบ่งชี้สมรรถภาพการเรียนการสอน

- ผลการเรียนรู้/คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่รับเข้า
- ผลการเรียนรู้/คะแนนเฉลี่ยของผู้จบการศึกษา
- ต้นทุนต่อหัวของนักศึกษา/ผลตอบแทนการลงทุนทางการศึกษาส่วนบุคคล
- อัตราการสูญเสียเปล่า ตก ออก ข้างขึ้น
- ระยะเวลาที่ใช้ศึกษา
- อัตราการได้งาน/ลักษณะงานที่ได้
- อัตราการศึกษาต่อ / การสอบศึกษาต่อได้
- ข้อมูลการประเมินผลจากนักศึกษา
- ข้อมูลการประเมินผลจากนายจ้าง
- ข้อมูลการประเมินผลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

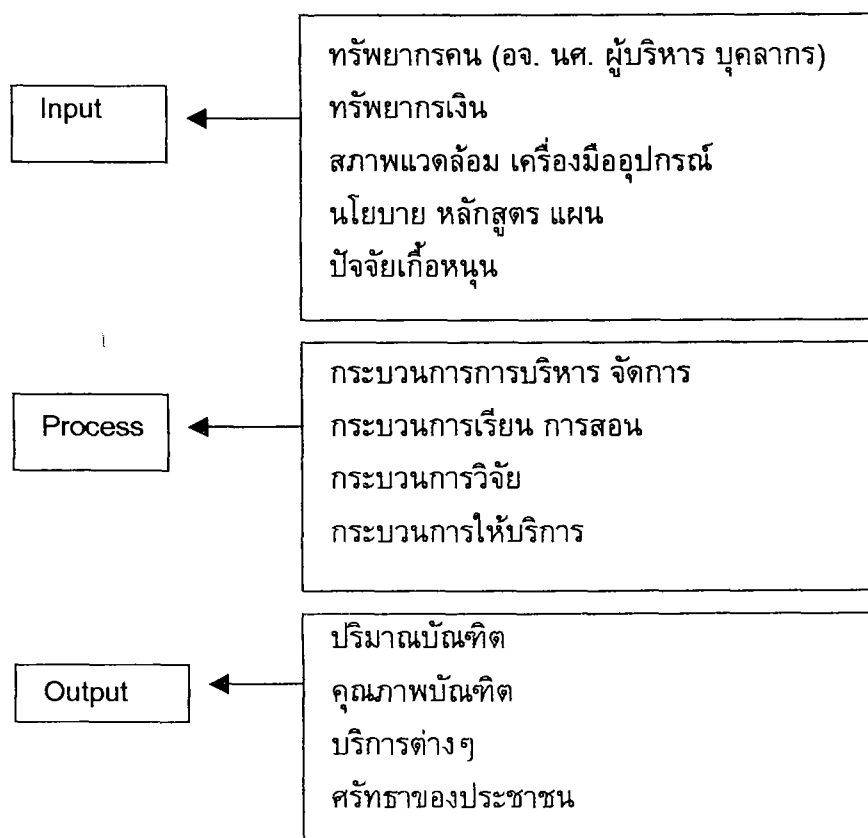
ผังแผนภาพ

ภาพประกอบ 7 แสดงระบบประกันคุณภาพการศึกษา : การใช้ดัชนีบ่งชี้สมรรถภาพการดำเนินงาน
(Performance Indicators : PI)

8. ระบบ Input Process Output

ระบบ Input Process Output เป็นระบบพื้นฐานที่ใช้กับทุกวงการในการศึกษาสามารถใช้ระบบนี้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาต่างๆได้นำเอาระบบนี้มาใช้กันอย่างแพร่หลาย ซึ่งการพิจารณาว่าปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และปัจจัยผลผลิต (Output) คืออะไร สามารถตรวจสอบได้โดยระบบ (อุทุมพร จามรมาน. 2541 : 13) แต่ในบางครั้งผู้จัดทำประกันคุณภาพสามารถเพิ่มเอาระบบการตรวจสอบที่เป็น Feedback เข้าไปด้วยก็ได้ ซึ่งจะช่วยให้สามารถตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆเหล่านั้นได้ดี (Besterfield and Other. 1999 : 104 – 105)

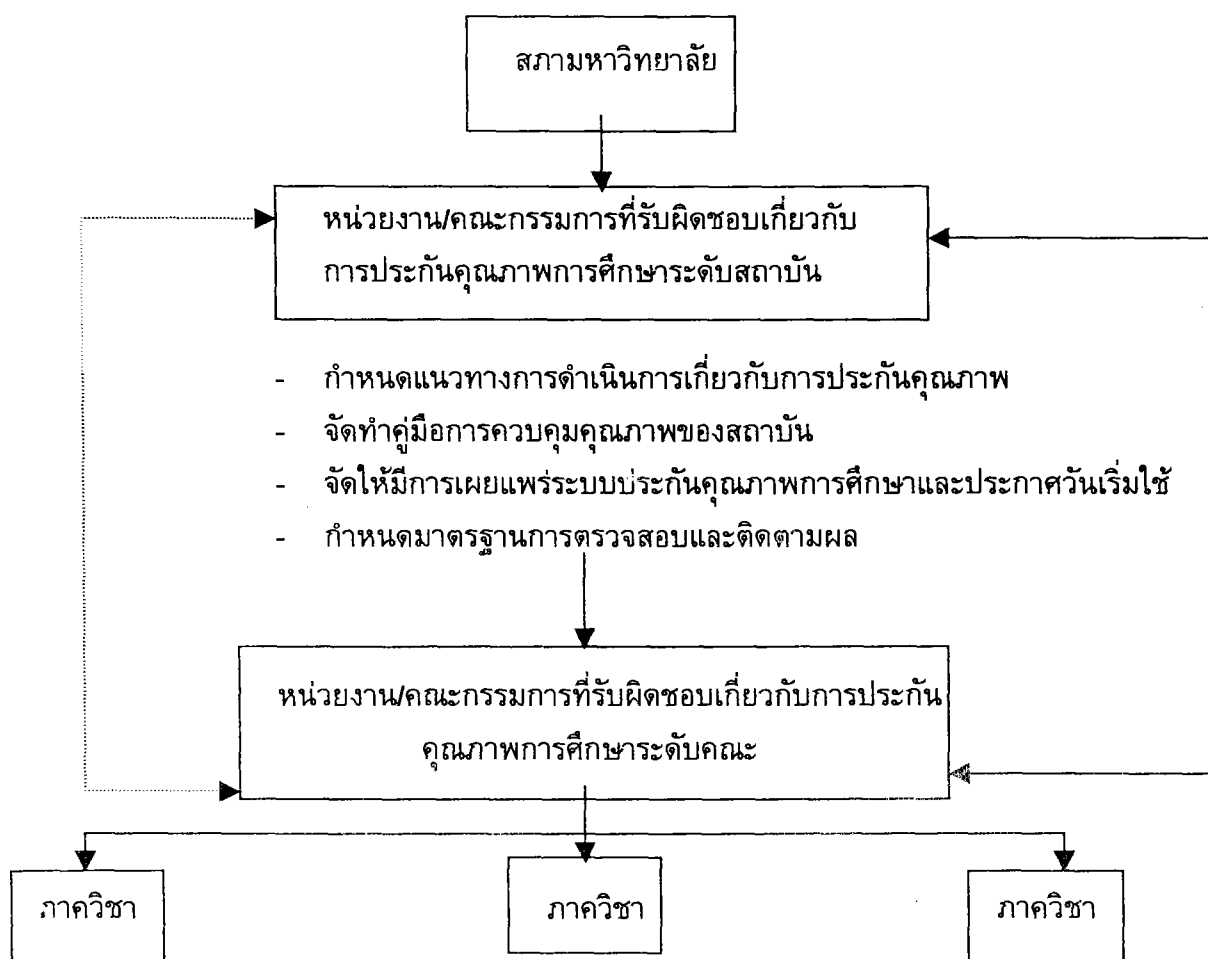

ภาพประกอบ 8 แสดงถึงปัจจัยต่างๆของระบบ Input Process Output

นอกจากนี้ยังมีระบบที่นำมาดัดแปลงเพื่อใช้กับองค์กรต่างๆ ซึ่งทางผู้วิจัยจะขอยกเฉพาะองค์กรที่สำคัญต่อการศึกษาดังนี้

1. ทบวงมหาวิทยาลัย

สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการจัดตั้งกลไกการประกันคุณภาพขึ้น กลไกที่สำคัญคือหน่วยงานและคณะกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งอาจจะจัดตั้งขึ้นในระดับสถาบันและระดับคณะ โดยให้มีบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นภายในสถาบัน ดังแผนภูมิ

ภาพประกอบ 9 แสดงระบบการประกันคุณภาพอุดมศึกษาที่สถาบันการศึกษาพัฒนาขึ้น

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ

1) การเลือกระบบ

สถาบันอุดมศึกษาควรพัฒนาระบบที่เหมาะสมกับลักษณะของสถาบันของตนและเป็นระบบที่สามารถตรวจสอบและอ้างอิงได้ หรือพิจารณาเลือกระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นสากล สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถาบัน

สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการศึกษาระบบดังกล่าวและพัฒนาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

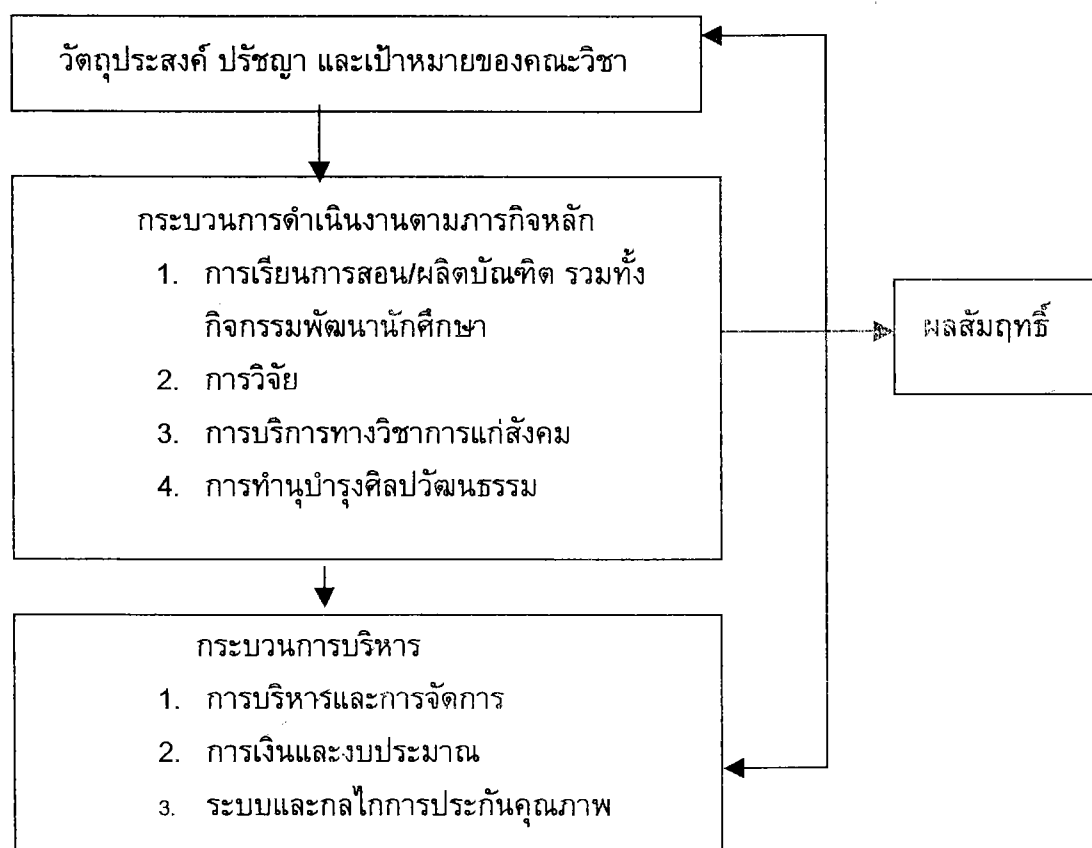
2) องค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพ

ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ไม่ว่าจะเลือกการประกันคุณภาพระบบใด สถาบันอุดมศึกษาจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลังของสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ ปรัชญา และเป้าหมายของคณะวิชา และมหาวิทยาลัย/สถาบัน

2.2 การดำเนินการตามภารกิจหลัก ซึ่งได้แก่

- 2.2.1 การผลิตบัณฑิต รวมการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนานักศึกษา
- 2.2.2 การวิจัย
- 2.2.3 การบริการทางวิชาการแก่สังคม
- 2.2.4 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- 2.3 กระบวนการบริหาร ได้แก่
 - 2.3.1 การบริหารและการจัดการ
 - 2.3.2 การเงินและงบประมาณ
 - 2.3.3 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ
- 2.4 สัมฤทธิ์ผลหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจนั้นๆ

ภาพประกอบ 10 แสดงองค์ประกอบหลักของระบบประกันคุณภาพ

การพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงาน

คู่มือการปฏิบัติงานจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพดังกล่าวข้างต้น

ได้แก่

- (1) วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมายและแผนงาน
- (2) การเรียนการสอน การผลิตบัณฑิต รวมทั้งการพัฒนานิสิตนักศึกษา
- (3) การวิจัย
- (4) การบริการทางวิชาการแก่สังคม

- (5) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
 - (6) การบริหารและจัดการ
 - (7) การเงินและงบประมาณ
 - (8) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ
- การจัดทำคู่มืออาจจะคำนึงถึงระดับของเอกสาร ดังนี้
- (1) คู่มือคุณภาพ (Quality Manual)
 - (2) คู่มือการปฏิบัติ (Procedure Manual)
 - (3) วิธีการทำงาน (Work Instructions)
 - (4) เอกสารสนับสนุน (Supporting Documents)

การตรวจสอบระบบประกันคุณภาพ

สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพตามแนวทางที่สถาบันอุดมศึกษากำหนดทุกปี องค์ประกอบที่ควรมีการตรวจสอบ เช่น

- องค์คณะบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- ระเบียบ/เกณฑ์/แนวปฏิบัติ
- กระบวนการในการประกันคุณภาพ
- การกำกับและติดตาม

การประเมินคุณภาพภายใน

สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพโดยมีแนวทางดังนี้

1. มีการประเมินหน่วยงานหรือโครงการเป็นระยะๆ
2. การประเมินเริ่มด้วยการศึกษาตนเองของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประเมินตามภารกิจหลักทั้ง 4 ประการ ของสถาบัน
3. องค์ประกอบของคณะอนุกรรมการที่ประเมิน ควรประกอบด้วยผู้ประเมินจากภายนอกสถาบันเข้าร่วมในการประเมินด้วย
4. ผู้บริหาร/คณาจารย์ และนักศึกษา มีส่วนร่วมในการประเมิน
5. วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินก็เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

การจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง (Self – Study)

เมื่อคณะวิชาและสถาบันอุดมศึกษาพร้อมที่จะรับการตรวจสอบและประเมินระบบประกันคุณภาพโดยภายนอก คณะวิชา/สถาบันอุดมศึกษาควรจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง โดยมีส่วนประกอบของรายงานดังนี้

ส่วนนำ ได้แก่

- 1) ประวัติ ความเป็นมา ปณิธาน พันธกิจ และโครงสร้างการบริหารงาน
- 2) เป้าหมายในการประกันคุณภาพการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ

3) ภาระงานหลักที่คณะวิชาเน้นเพื่อการประกันคุณภาพ

ส่วนสาระ ได้แก่ รายละเอียดของภาระงานหลักที่คณะวิชาระบุเพื่อการประกันคุณภาพ เช่น

- 1) วัตถุประสงค์ นโยบายและแผนงาน
- 2) การเรียนการสอน การผลิตบัณฑิต กิจกรรมพัฒนานักศึกษา
- 3) การวิจัย
- 4) การบริการทางวิชาการแก่สังคม
- 5) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- 6) การบริหารและการจัดการ
- 7) การเงินและงบประมาณ
- 8) ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

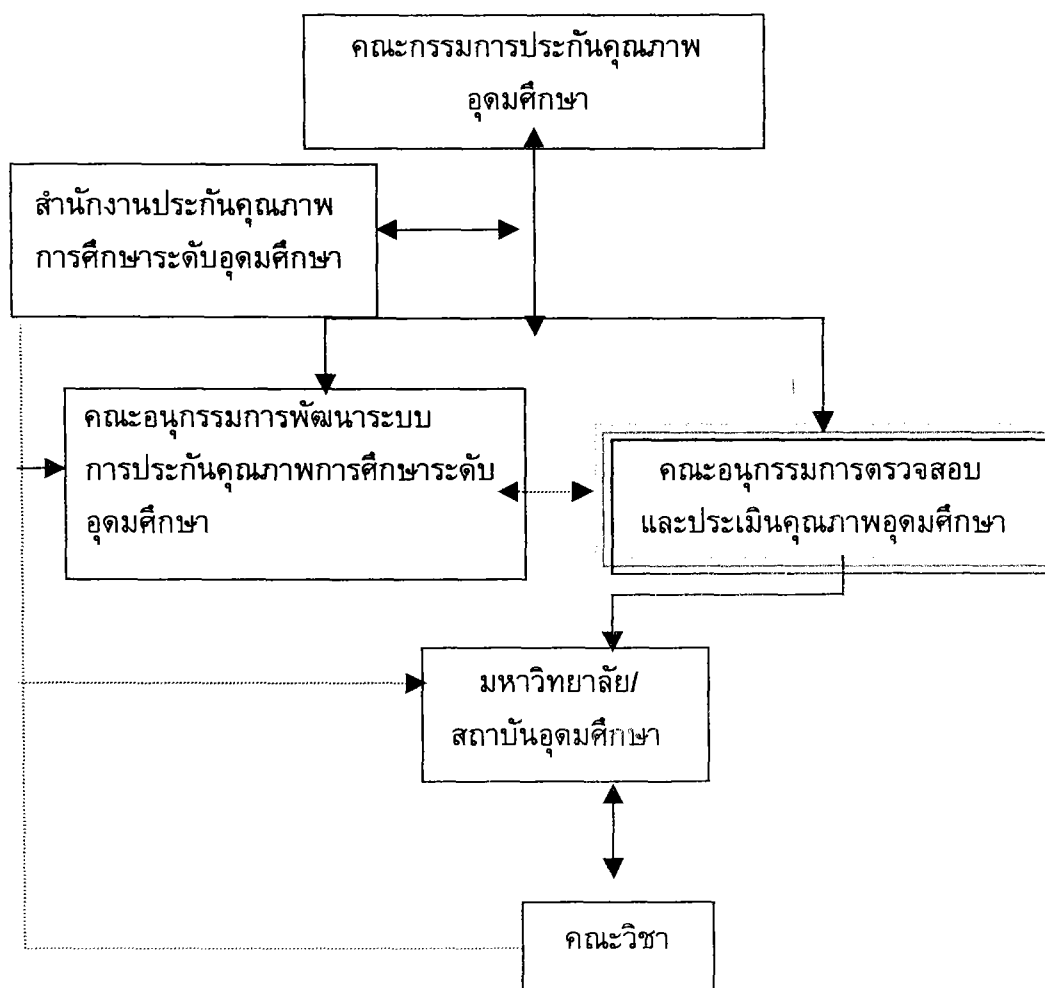
สถาบันอุดมศึกษาอาจบูรณาการหรือเพิ่มหัวข้อตามจุดเน้นภารกิจหลักของคณะวิชา/สถาบัน
ส่วนสรุป

สถาบันอุดมศึกษาสรุปผลการประเมินโดยระบุ

- 1) สัมฤทธิ์ผล
- 2) ระบุจุดอ่อน จุดแข็ง
- 3) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

ส่วนข้อมูลประกอบ คณะ/สถาบันอุดมศึกษาอาจเสนอเอกสารและข้อมูลอื่นๆ ประกอบตาม
ที่เห็นเหมาะสม

การประกันคุณภาพโดยภายนอกเป็นการดำเนินงานของทบวงมหาวิทยาลัยที่จะให้สถาบันอุดมศึกษา
ศึกษามีคุณภาพเพื่อให้เป็นที่เชื่อถือยอมรับในสังคม และสามารถตรวจสอบจากภายนอกได้ โดยจัดให้มี
การสร้างองค์การรับผิดชอบในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ระบบการตรวจสอบและประเมิน
คุณภาพทั้งมีมาตรการในการพิจารณาตัดสิน ซึ่งมีคณะกรรมการต่างๆ เข้าร่วมการประกันคุณภาพการ
ศึกษา โดยสามารถแสดงรูปแบบให้เห็นความสัมพันธ์ของคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ภาพประกอบ 11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการฯและสถาบันอุดมศึกษา

การตัดสินใจเป็นไปตามเกณฑ์ตรวจสอบและประเมินคุณภาพอุดมศึกษาที่กำหนดไว้ 9
ด้าน ดังนี้

1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน
2. การเรียนการสอน
3. กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา
4. การวิจัย
5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
7. การบริหารและการจัดการ
8. การเงินและงบประมาณ
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ในส่วนของการพิจารณาและการตัดสินของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา พิจารณารายงานการประเมินและตรวจสอบจากคณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพอุดมศึกษาแล้วพิจารณาตัดสินผลอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้คือ

1. รับรองว่าได้มาตรฐาน
2. ไม่รับรอง (ระบุเหตุผล)

การดำเนินการหลังจากการตัดสินผล

ทบวงมหาวิทยาลัยเผยแพร่ผลการประกันคุณภาพการศึกษาสู่รัฐบาลและประชาชน

กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 2) มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาของชาติตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา ได้แก่ งานสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สนองนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่กำหนดไว้คือ ให้เร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีคุณธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเอง จัดให้มีมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและระบบการประเมินและประกันคุณภาพทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ” กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักการสำคัญในการพัฒนาการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาให้มีคุณภาพ ประกอบด้วย

1. รัฐกระจายอำนาจการกำหนดนโยบาย (Decentralization) การบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรให้จังหวัดและสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท
2. โรงเรียนต้องให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในรูปคณะกรรมการโรงเรียน
3. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อ
 - นักเรียนและผู้ปกครอง
 - มาตรฐานที่กำหนด
 - ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

แนวปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความมั่นใจว่า ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) ประกอบด้วย
 - 1.1 การกำหนดมาตรฐานด้านปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

1.2 การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ระบบการบริหารและการจัดการ

2. การตรวจสอบและการสร้างมาตรฐานการคุณภาพ (Quality Audit and Intervention) เป็นกระบวนการติดตาม ประเมินความก้าวหน้าของสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.1 การตรวจสอบภายใน (Internal Auditing) เป็นการประเมินความก้าวหน้าและรายงานต่อประชาชน

2.2 การตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (External Auditing)

2.3 การแสวงหาแนวทางเพื่อปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่คุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐาน (Quality Intervention)

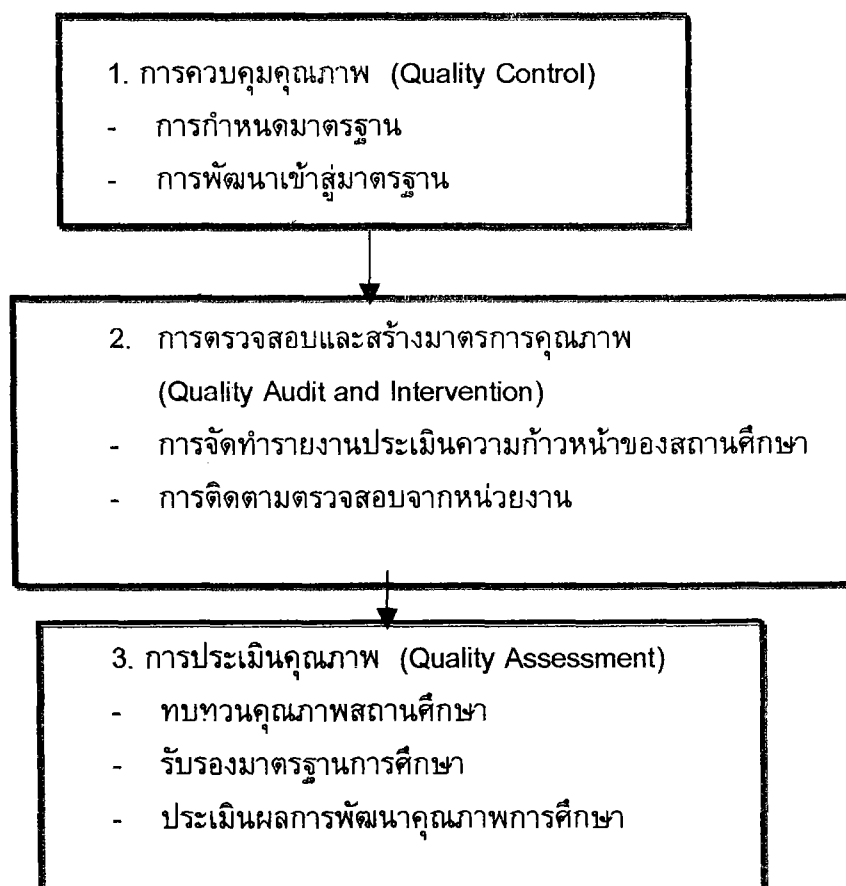
3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) คือ กระบวนการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาคงมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา (Review)

3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Accreditation)

3.3 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Total Quality Education)

ผังแผนภาพ

ภาพประกอบ 12 แสดงระบบประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันราชภัฏ

ในส่วนของสถาบันราชภัฏ ได้เริ่มมีการวางแผนทางการดำเนินงานเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยแนวคิดของระบบการควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน คือ ระบบ TQM (Total Quality Management) และ ISO 9000 นำมารวมไว้เป็นกรอบในการกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบัน เพื่อตอบสนองปรัชญาการศึกษา คือ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ การบริการวิชาการแก่กลุ่มชุมชน การศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ การพัฒนาท้องถิ่น การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

สำหรับผู้ที่มีขีดชอบในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏครั้งนี้ คือ หน่วยงานศึกษานิเทศก์ ซึ่งได้ดำเนินการจัดประชุมสัมมนาระดับผู้บริหารของสถาบันราชภัฏทุกแห่งเพื่อระดมสมองเกี่ยวกับแนวคิดและแนวทางในการปฏิบัติเรื่องการรับรองและการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันราชภัฏ จำนวน 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 จัดระหว่างวันที่ 8 – 10 พฤษภาคม 2539 ณ โรงแรมเวลคัม จอมเทียน พัทยา จังหวัดชลบุรี ครั้งที่ 2 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 17 – 20 สิงหาคม 2539 ณ จังหวัดอุดรธานี และครั้งที่ 3 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 21 – 31 สิงหาคม 2539 จากการประชุมทั้ง 3 ครั้งที่ผ่านมาทางคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏจึงได้จัดทำประกาศเรื่องนโยบายและแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2539 เพื่อเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับระบบและกลไกในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และเพื่อให้เป็นแนวความคิดและกระบวนการทำงานที่เป็นแกนกลาง ซึ่งนโยบายและแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2539 ได้กำหนดไว้ ดังนี้

นโยบายข้อที่ 1 เร่งรัดให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย มาตรการส่งเสริม การควบคุม การตรวจสอบและการประเมินผลคุณภาพ การจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการ

นโยบายข้อที่ 2 เร่งรัดให้มีกลไกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ

นโยบายข้อที่ 3 เร่งดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน โดยระยะเริ่มแรกให้มุ่งเน้นคุณภาพบัณฑิต การบริหารและการจัดการ

นโยบายข้อที่ 4 เร่งรัดให้มีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถาบันกับบุคคล องค์กรและหน่วยงานภายนอกสถาบันในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา

นโยบายข้อที่ 5 ส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลข่าวสารและผลจากกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน มาเผยแพร่ต่อสังคมภายนอก

จะเห็นได้ว่าจากนโยบายทั้ง 5 ข้อนี้ เป็นนโยบายในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏและได้มีการกำหนดองค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ รวม 13 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ปรัชญา พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถาบัน 2) หลักสูตร 3) อาจารย์ 4) นักศึกษา 5) การจัดการเรียนการสอน 6) กิจกรรมนักศึกษา 7) แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ 8) การบริหารและการจัดการ 9) การเงินและงบประมาณ 10) บุคลากรสนับสนุน 11) อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 12) การวิจัย และ 13) การติดตามและการรายงาน

ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบดังกล่าว ได้ขยายความโดยอธิบายความหมาย ความสำคัญ เกณฑ์ ตัวบ่งชี้ และหลักฐานแสดงในการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวความคิดเบื้องต้นในสถาบันราชภัฏไปขยายความในการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถาบัน

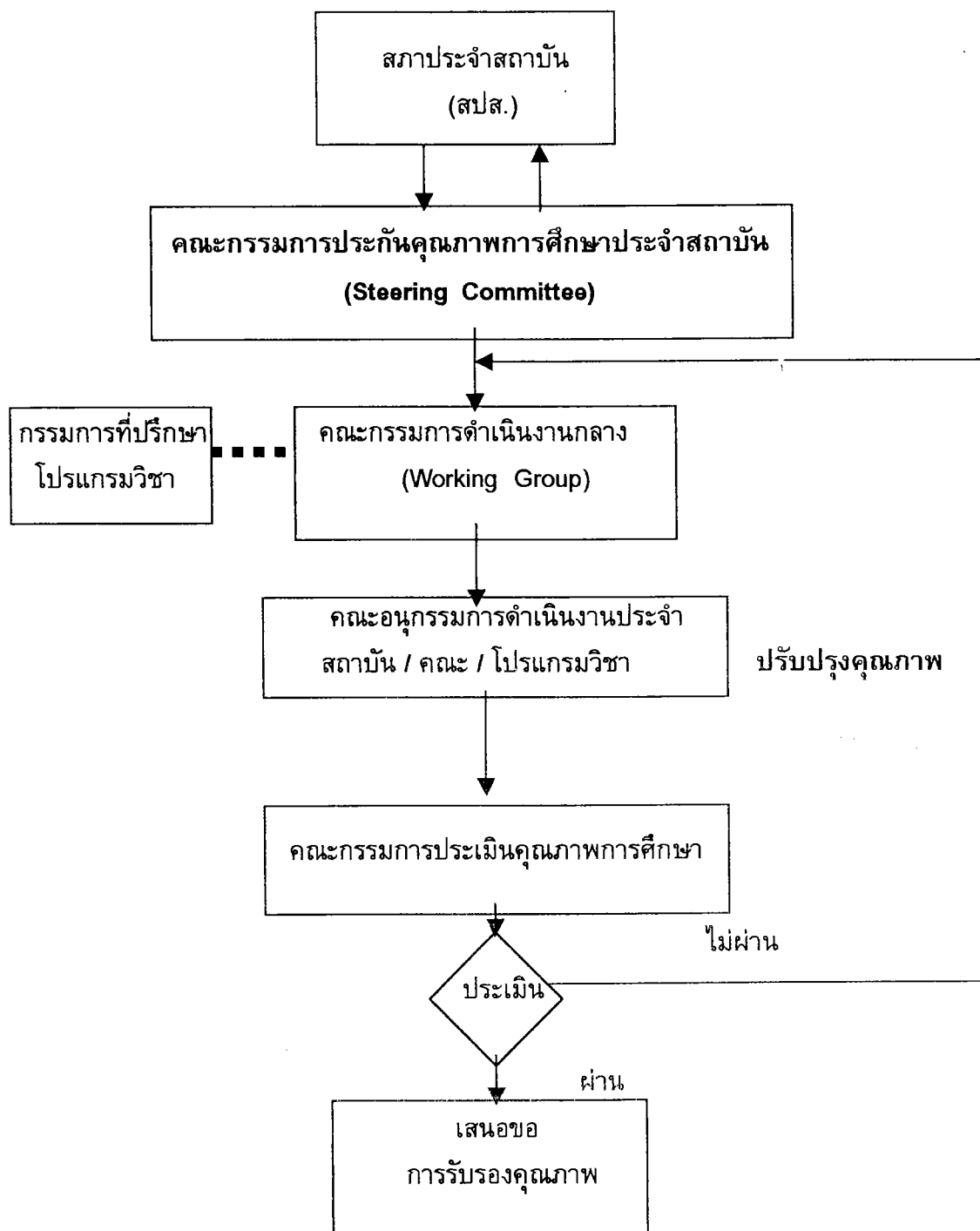
จากที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อให้เข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจความหมายของคำว่า การประกันคุณภาพ ซึ่งหมายถึง การประกันว่า โปรแกรมหรือสถาบันดำเนินงานได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้า หรือการประกันว่า สถาบันดำเนินงานบรรลุตามพันธกิจ (Mission) และเป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่มผู้มีส่วนได้ผลเสีย โดยการดำเนินงานประกันคุณภาพหรือการศึกษาของสถาบันราชภัฏ มีโครงสร้างของระบบและกลไกของการประกันคุณภาพ ดังนี้ (ศักดิ์ชาย เพชรช่วย. 2541 : 72 –74)

1. การควบคุมคุณภาพ จะประกันว่ามีการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ โดยการควบคุมองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพ โดยเน้นที่ระบบการกำกับดูแลตนเอง (Self - Regulating System) ในระดับบุคคล ภาควิชา คณะ และสถาบัน

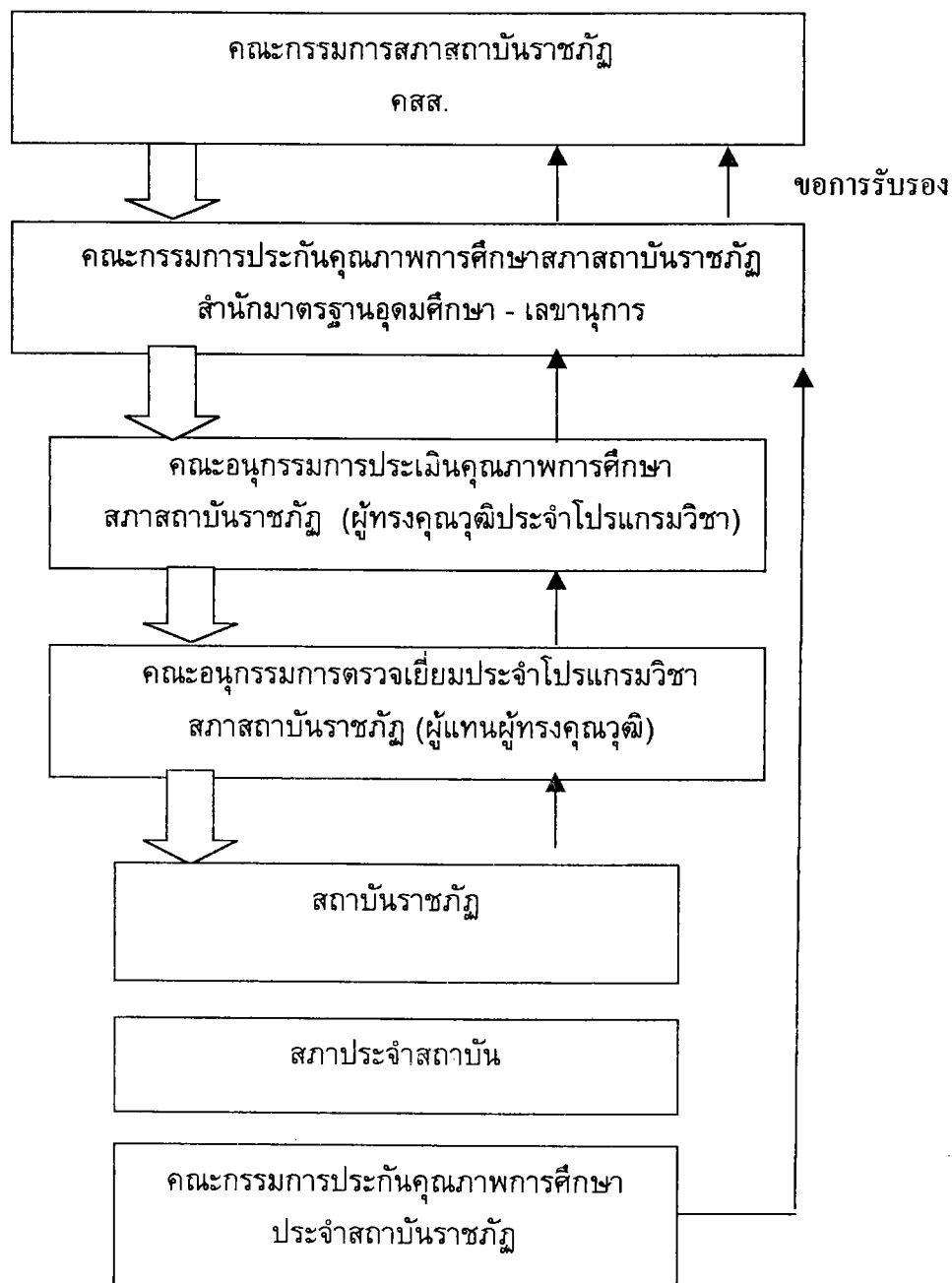
2. การประเมินคุณภาพ หมายถึง การประเมินค่าระดับคุณภาพของกิจกรรมเฉพาะอย่างในหน่วยงาน เช่น คุณภาพการจัดการศึกษา คุณภาพของงานวิจัย คุณภาพการสอน เป็นต้น โดยมีจุดเน้นที่โปรแกรมวิชา การประเมินจะใช้วิธีการศึกษาตนเอง (Self-Study) การประเมินจากกัลยาณมิตรทางวิชาการจากภายนอก (External Peer Review) และการใช้ตัวชี้วัดพฤติกรรม (Performance Indicators)

3. การตรวจสอบคุณภาพ หมายถึง การตรวจสอบในระดับสถาบันทั้งการตรวจสอบด้วยตัวเองและการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบจากภายนอก เน้นที่กระบวนการประกันการศึกษา ได้แก่ การกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ การสนับสนุนช่วยเหลือ และหลักฐานต่างๆ โดยใช้วิธีการตรวจสอบหลักฐานหรือรายงาน และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานและนักศึกษา

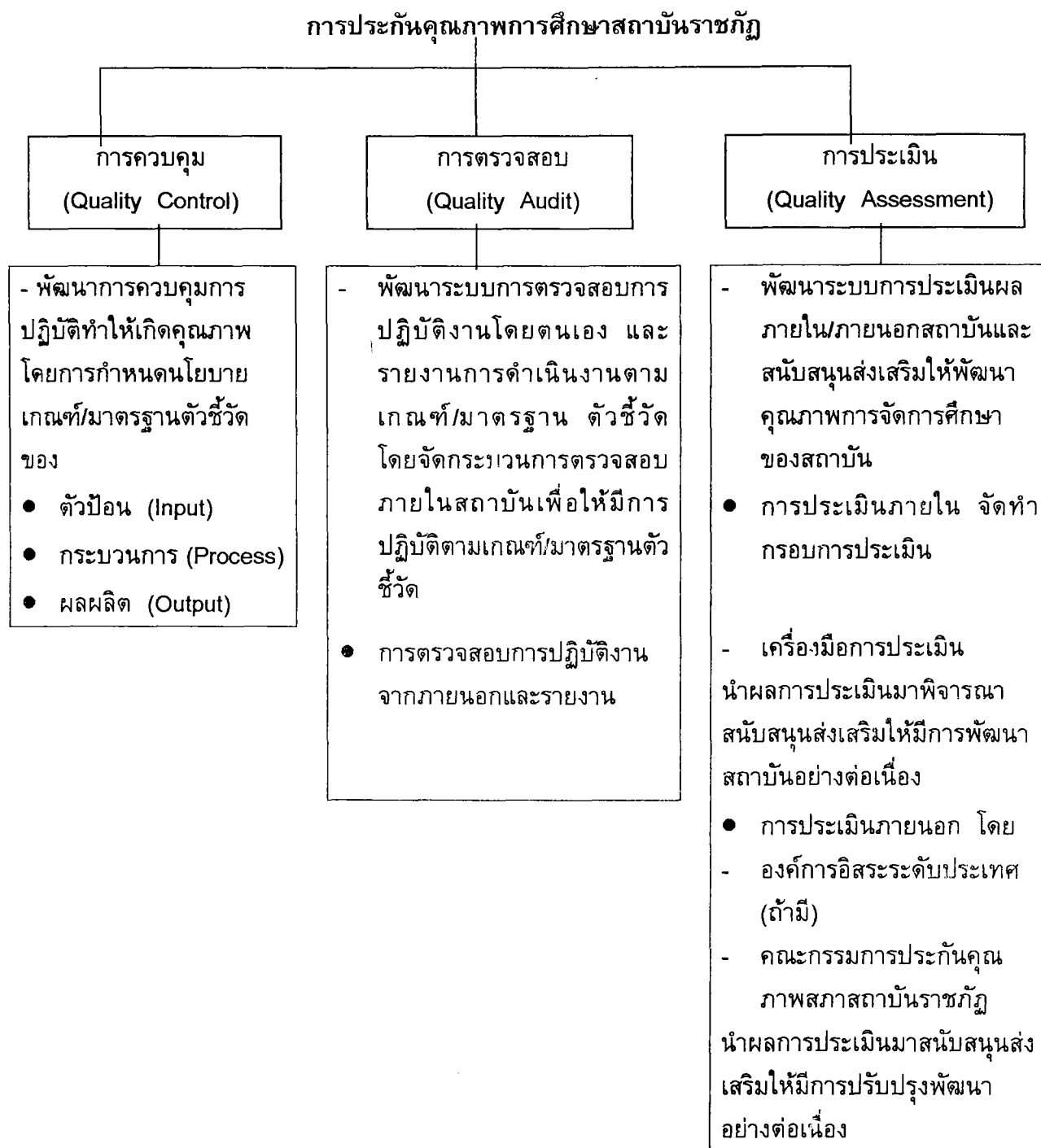
ดังแผนภาพ

ภาพประกอบ 13 แสดงระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันราชภัฏ

ภาพประกอบ 14 แสดงระบบการประกันและรับรองคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏ

ภาพประกอบ 15 แสดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ

จะเห็นได้ว่าระบบการประกันคุณภาพทุกระบบจะเน้นในความเป็นวิธียระบบ คือ เป็นการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ มีการประเมินและปรับปรุงแก้ไข ซึ่งทุกระบบส่วนใหญ่จะมาจากพื้นฐานและแนวคิดของวิธีการระบบเหมือนกัน ดังนั้นการนำเอาระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยขององค์กรนั้นๆ การใช้ระบบดังกล่าวจึงจะได้ผลดีมีประสิทธิภาพ

ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจะมีกระบวนการที่เหมือนกันกับระบบประกันคุณภาพในภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตามการข้อกำหนดขององค์การทางการศึกษามีความแตกต่างจากข้อกำหนดขององค์การในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งซอลลิส (Sallis, 1993 : 28) ได้ให้ข้อคิดในการนำแนวคิดการประกันคุณภาพไปใช้ในโรงเรียนว่า โรงเรียนไม่ใช่แหล่งผลิตสินค้า และตัวนักเรียนไม่ใช่สินค้า เนื่องจากเหตุผล 2 ประการคือ

1. กระบวนการประกันคุณภาพ ต้องมีการควบคุมแหล่งผลิตที่เป็นตัวป้อนวัตถุดิบเข้าสู่โรงงาน ซึ่งทางการศึกษาทำได้เพียงการคัดเลือก
2. วัตถุดิบที่นำมาผลิตต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐาน หากไม่ถึงมาตรฐานต้องคัดทิ้ง แต่นักเรียนที่โรงเรียนรับเข้ามาแล้วจะคัดทิ้งไม่ได้

ด้วยเหตุผล 2 ประการนี้ จึงสรุปว่าเป็นไปไม่ได้ที่โรงเรียนจะผลิตนักเรียนที่มีการประกันมาตรฐานที่เท่าเทียมกันทุกประการไม่ว่าจะในด้านใด ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่มีมาตรฐาน โรงเรียนจึงเป็นแหล่งผลิต บริการ และการประกันมาตรฐานของโรงเรียนก็คือการประกันคุณภาพของการให้บริการในงานและกิจกรรมทุกชนิด ซึ่งมีจุดเน้นที่กระบวนการบริหารโรงเรียนนั่นเอง

จากแนวคิดนี้จึงเป็นการยืนยันได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารและการให้บริการทางการศึกษา และเชื่อว่าเมื่อกระบวนการบริหารและบริการมีคุณภาพแล้ว จะทำให้ได้ผลผลิตเป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ โดยคาดว่าแม้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจะมีคุณภาพไม่เท่าเทียมกัน แต่นักเรียนทุกคนจะมีไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่โรงเรียนกำหนดไว้

ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารสถานบันการศึกษาที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการควบคุมและทบทวนการปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุถึงมาตรฐานที่เป็นข้อกำหนดได้ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้รับบริการรวมทั้งสังคมเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของสถาบัน

กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการควบคุมเป็นตัวกำหนดการประกันคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งจะทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้เป็นอย่างดี กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงมีขั้นตอนต่างๆดังนี้ (วารินทร์ สินสูงสูด, 2541; ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541)

1. **การควบคุมคุณภาพภายใน (Internal Quality Control)** เป็นส่วนที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพภายในขององค์ประกอบต่างๆที่จะมีผลต่อคุณภาพของบัณฑิต และต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการของการควบคุมคุณภาพที่เหมาะสม พร้อมทั้งการมีระบบตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการภายในด้วย

2. **การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing)** หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินการของระบบและกลไกควบคุมคุณภาพภายในที่สถาบันอุดมศึกษาได้จัดให้มีขึ้น โดยจะเป็นการตรวจสอบเชิงระบบ มุ่งเน้นการพิจารณาว่า สถาบันได้มีระบบการควบคุมคุณภาพหรือไม่ ได้ใช้ระบบที่พัฒนา

ขึ้นเพียงใด และมีขั้นตอนการดำเนินการที่จะทำให้เชื่อถือได้หรือไม่ว่าการจัดการการศึกษาจะเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ มุ่งเน้นการตรวจสอบในคณะวิชาเป็นหลัก

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) หมายถึง กระบวนการประเมินผลการดำเนินการของคณะวิชาโดยภาพรวมว่า เมื่อได้มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพหรือระบบควบคุมคุณภาพแล้วได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพมากน้อยเพียงใด

ทั้งนี้การตรวจสอบและประเมินคุณภาพนี้จะกระทำอย่างเป็นระบบโดยมีกฎเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน

โดยสรุปกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

1. การควบคุมคุณภาพ
2. การตรวจสอบคุณภาพ
3. การประเมินคุณภาพ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอาจจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

1. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กิจกรรมการควบคุมคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาโดยการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาเอง เพื่อให้มีความมั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตามภารกิจหลักอย่างมีคุณภาพ

กระบวนการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย

- 1.1 การควบคุมคุณภาพ
- 1.2 การตรวจสอบคุณภาพ
- 1.3 การประเมินคุณภาพ

2. การประกันคุณภาพโดยภายนอก หมายถึง การดำเนินการตามระบบควบคุมคุณภาพภายในพร้อมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลทั้งระบบ โดยหน่วยงานภายนอกเพื่อประกันว่าสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการภารกิจหลักได้อย่างมีคุณภาพ

กระบวนการประกันคุณภาพภายนอก ประกอบด้วย

- 2.1 การตรวจสอบคุณภาพที่ผ่านกระบวนการประกันคุณภาพภายใน
- 2.2 การประเมินคุณภาพ
- 2.3 การให้การรับรอง

องค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก มีปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 แสดงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายใน	การประกันคุณภาพภายนอก
ผู้รับผิดชอบ : สถาบันอุดมศึกษา	ผู้รับผิดชอบ : ทบวงมหาวิทยาลัย
กระบวนการ : ควบคุมคุณภาพ	กระบวนการ : ตรวจสอบคุณภาพ
ตรวจสอบคุณภาพ	ประเมินคุณภาพ
ประเมินคุณภาพ	การให้การรับรอง

จะเห็นได้ว่า กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจะดำเนินอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งจะมีการกำหนดกรอบไว้เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุม ซึ่งกระบวนการแต่ละขั้นตอนจะมีผู้รับผิดชอบอยู่ ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ของการประกันคุณภาพการศึกษาจะเกิดขึ้นได้จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆอย่าง รวมถึงบุคลากรและรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

รูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษา

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งที่ได้พยายามจัดให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยเน้นหลักการสำคัญ การบริหารและกิจกรรม หรือวิธีการจัดการเพื่อให้เป็นกระบวนการที่เหมาะสม รัชชัย ทิววรรณวงศ์ (2539 :76) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. ต้องเสริมความมีเสถียรภาพทางวิชาการระดับภาควิชา โดยเน้นความมีอิสระต่อการดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ และเอื้อต่อการตรวจสอบจากภายนอก
2. ต้องส่งเสริมความร่วมมือกับสังคม
3. ต้องส่งเสริมการเผยแพร่คุณภาพการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เช่น ทำวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อสังคม

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะนำรูปแบบและแนวความคิดของประเทศอังกฤษมาใช้ ซึ่งน่าจะนำมาปรับใช้เฉพาะในส่วนของการตรวจสอบคุณภาพวิชาการ (Academic Auditing) ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ (สมกุล ถาวรกิจ. 2543 : 41 – 42)

1. ควรเน้นที่กระบวนการบริหารงานวิชาการของสถาบันเป็นหลัก โดยมีได้ล่วงล้ำไปถึงการดูแลสภาพการเรียนการสอนก็คือ การใช้ ISO 9000 เพื่อให้มีความรัดกุมเหมือนระบบธุรกิจสมัยใหม่ที่ส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาทางอ้อม การประเมินผลคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและรับรองคุณภาพกันตรงๆ ซึ่งยากแก่การยอมรับ แต่อาจทำได้บางสาขาที่มีการแข่งขันมาก
2. ลักษณะการตรวจสอบคุณภาพวิชาการ มีความเป็นเอกัตนิยม คือ การให้เกียรติและเห็นความสำคัญของภารกิจและสภาพจำเพาะของสถาบัน มีการยึดหยุ่นสูง ในการพิจารณาหลักการ

ประกันคุณภาพที่เหมาะสมแก่สภาพของสถาบันนั้นๆ ซึ่งนับว่าเป็นคุณลักษณะที่เหมาะสมกับระบบอุดมศึกษาไทยที่มีความแตกต่างกันอยู่มาก

ระบบและกลไกการบริหาร

สถาบันการศึกษามีการกำหนดความต้องการและวัตถุประสงค์ว่าจะดำเนินการอย่างไร ลักษณะการบริหารมีลักษณะ

- มีการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก
- มีรูปแบบการบริหารที่เอื้ออำนาจระหว่างการบริหารทั้งภายในและภายนอก
- มีการวางแผนเป็นกลุ่ม โดยร่วมกันระหว่างสมาชิก
- มีองค์การรับผิดชอบดำเนินงานแต่ละอย่าง

วิธีดำเนินการ

1. มีกระบวนการประเมินตนเองและเน้นการเป็นเลิศในการปฏิบัติ
2. จัดขั้นตอนการวางแผนเป็นกลุ่มระหว่างสมาชิกด้วยกัน จัดขึ้นโดยให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักศึกษา มีการตรวจสอบ การประเมินผลตนเอง จัดให้มีการวัดผลด้วยการสร้างแผนการและปฏิบัติการขึ้น

3. จัดระบบการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อให้ดูในสิ่งที่เป็นจริงและตามความหวังของบุคคล สังคมภายนอกที่ได้ตั้งใจไว้

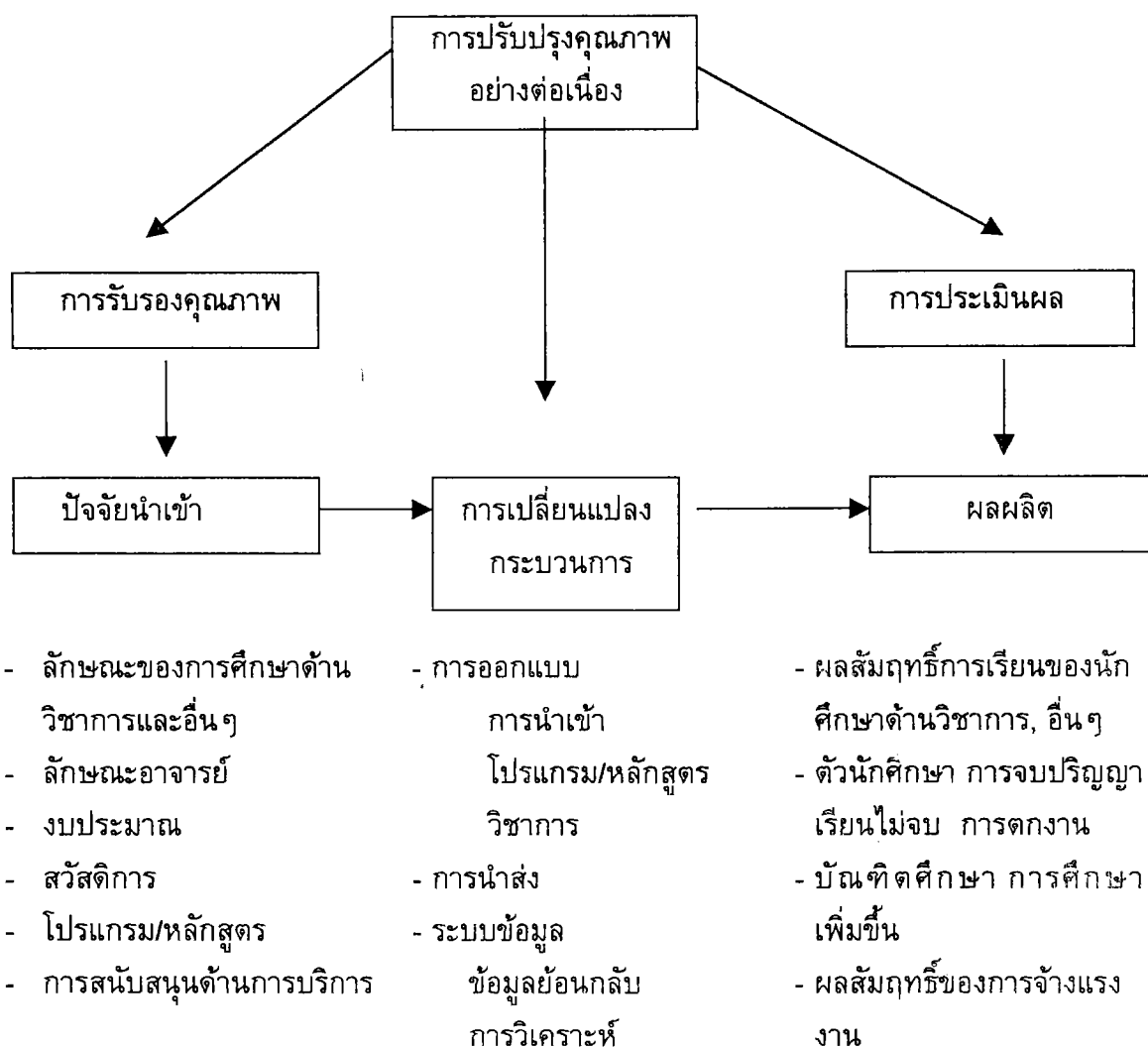
เลwisและสมิธ (Lewis and Smith. 1994) ได้เสนอรูปแบบการประกันคุณภาพในอุดมศึกษาแบบการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังมีรายละเอียดดังนี้

หลักการ

การประกันคุณภาพในอุดมศึกษา มีหลักการว่า มีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีระบบ หรือการวิเคราะห์เป็นขบวนการรองรับที่เน้นการรับรองคุณภาพ และการประเมินผลผลิต หลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ คือ

1. ปัจจัยนำเข้า
2. การเปลี่ยนแปลงกระบวนการ
3. ผลผลิต

ผังแผนภาพ

ภาพประกอบ 16 แสดงระบบและกลไกการบริหารของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาในต่างประเทศ

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศแรกๆที่ได้จัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่ที่ก่อตั้งมานาน ซึ่งมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งล้วนแต่มีชื่อเสียงมายาวนานทั้งสิ้น (Ellis. 1993 : 16 – 17) การจัดการศึกษาในอดีตจึงเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นปรัชญา (Classical หรือ Liberal Education) โดยเน้นการพัฒนาปัญญาทางจิตใจมากกว่าการศึกษาในด้านวิชาชีพ จนถึงยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลอังกฤษที่เข้ามามีผลให้มหาวิทยาลัยต้องปรับปรุงบทบาทไปจากเดิมที่เน้นปรัชญามาเป็นด้านวิชาชีพ อีกทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการจัดตั้งคณะวิชาชีพต่างๆขึ้นอย่างมากมาย ทำให้ประเทศอังกฤษต้องเน้นทางวิชาชีพขึ้นอีกทางหนึ่ง

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศอังกฤษจะเน้นการตรวจสอบจากภายนอก (Board of External Examiners) โดยจะใช้ระบบข้าหลวงผู้ตรวจการ (Her Majesty Inspectors – HMI) ซึ่งมาจากการสรรหาหรือจากการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่างๆ ทำหน้าที่ตรวจสอบเกี่ยวกับมาตรฐานของการศึกษา โดยรูปแบบการตรวจสอบจากภายนอกยังเป็นรูปแบบที่ปฏิบัติกันมาในมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ

ต่อมาในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจซึ่งมาจากวงการอุตสาหกรรม รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมขึ้น ทำให้เกิดความต้องการกำลังคนเพื่อมาทำงานด้านวิชาชีพ ส่งผลให้มหาวิทยาลัยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาออกไป โดยเพื่อเป็นการเตรียมจัดบุคลากรเข้าสู่สายอาชีพ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยจึงได้จัดแบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ วิทยาลัยโพลีเทคนิคและวิทยาลัยสาขาต่างๆ กับมหาวิทยาลัย ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาจึงแตกต่างกันออกไป

ต่อมาได้มีการพัฒนาวิทยาลัยโพลีเทคนิคและวิทยาลัยสาขาวิชาต่างๆ ขึ้นเป็นสถาบันที่เทียบเท่ากับการศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยทั่วไป และยังได้มีการจัดตั้ง National Council for Technology Awards หรือ NCTA ขึ้น ซึ่งเป็นสถาบันประสาทปริญญา นับเป็นสถาบันที่ภาครัฐจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาขึ้นในอังกฤษ ต่อมาในปี ค.ศ. 1960 – 1961 ได้มีการพัฒนา NCTA ไปเป็น CNAA หรือ Council for National Academic Award หรือสภาการประสาทปริญญาแห่งชาติ ซึ่งมีผลต่อการปรับปรุงวิทยาลัยโพลีเทคนิคและวิทยาลัยสาขาต่างๆ เป็นสถาบันอุดมศึกษาขึ้นอย่างแท้จริง นับได้ว่าการจัดตั้ง CNAA ทำให้เป็นการยกระดับสถาบันอุดมศึกษาในอังกฤษ และยังเป็นการวางรากฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในด้านการรับรองหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในอังกฤษ

ระบบการศึกษาในวิทยาลัยโพลีเทคนิคของประเทศอังกฤษมีคุณภาพสูงทัดเทียมมหาวิทยาลัยต่างๆ เนื่องจากการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเป็นผู้ตรวจสอบ ทำให้สามารถจัดการกับระบบของตนเองได้ ซึ่งผู้อำนวยการสถาบันโพลีเทคนิคจะเป็นกลจักรสำคัญในการพัฒนากลไกด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยหลักสำคัญของการประกันคุณภาพ คือ สถาบันได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกได้

ในส่วนของมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ การควบคุมคุณภาพการศึกษาเริ่มมาจากที่ประชุมอธิการบดี ได้ยกเรื่องการควบคุมคุณภาพการศึกษาขึ้นมาพัฒนาอย่างจริงจัง โดยมีการตั้งหน่วยงานตรวจสอบคุณภาพทางวิชาการ (Academic Auditing Unit) ซึ่งมีหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการวางหลักการและเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับกลไกการควบคุมคุณภาพภายในที่เหมาะสม เพื่อให้มหาวิทยาลัยต่างๆ สามารถนำไปปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่เน้นด้านการตรวจสอบ อีกทั้งยังเป็นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ในส่วนของสภาการจัดสรรงบประมาณมหาวิทยาลัยหรือ University Finance Council ได้มีการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณ ต่อมาในปี ค.ศ. 1992 ได้มีการยกฐานะของวิทยาลัยโพลีเทคนิคและวิทยาลัยใน

สาขาต่างๆขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ซึ่งก็ได้มีการยุบหน่วยงานงบประมาณทั้ง 2 หน่วยเข้าด้วยกัน โดยจัดตั้งเป็นสภากิจการจัดสรรเงินทุนอุดมศึกษา

โดยแท้จริงแล้ว การศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศอังกฤษ ได้ให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษามาช้านาน โดยเน้นในด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากทั้งภายในและภายนอก ทำให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศอังกฤษมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับของทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา

การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาจัดได้ว่าดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาอเมริกามีรากฐานในด้านการศึกษามั่นคงเป็นที่เชื่อถือยอมรับโดยทั่วไป อีกทั้งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถสร้างมาตรฐานที่ดีเยี่ยมได้ เป็นที่ยอมรับ สามารถประเมินได้ ถึงแม้ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีสถาบันการศึกษามากมาย ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก หรือแม้กระทั่งของภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ตาม การประกันคุณภาพการศึกษาของสหรัฐอเมริกาก็สามารถครอบคลุมสถาบันการศึกษาต่างๆให้อยู่ในระบบมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน

ในอดีตการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มจากการบริหารรูปแบบเดียวกับประเทศอังกฤษ เนื่องจากในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 ประเทศสหรัฐอเมริกายังอยู่ในการปกครองของประเทศอังกฤษ การจัดการศึกษาจึงอยู่ในรูปแบบเดียวกัน

ต่อมาภายหลังจากการประกาศอิสรภาพของประเทศ ได้มีการพัฒนาระบบการศึกษาโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาไปอย่างต่อเนื่อง มีการออกกฎหมายต่างๆเกี่ยวกับการศึกษา และมีการตั้งระบบมหาวิทยาลัยแห่งรัฐในนิวยอร์ก ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มจุดหนึ่งของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้การส่งผู้ตรวจการการศึกษาของรัฐออกไปเยี่ยมและให้คำแนะนำตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ทำให้การศึกษาเป็นระบบมากขึ้น หลังจากนั้นในปีค.ศ. 1867 ได้มีการก่อตั้งทบวงการศีกษา (Bureau of Education) (Lykins & Graig. 1974 : 67 – 83) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ โดยเปลี่ยนจากศาสนจักรหรือสถาบันเอกชนต่างๆมาเป็นภาครัฐอันเป็นหน่วยงานกลาง จากจุดนี้เองส่งผลให้เกิดการแทรกแซงกิจการของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆอันเป็นการรื้อถอนความเป็นอิสระและการปกครองตนเอง จึงเป็นเหตุให้เกิดการรวมตัวของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาต่างๆที่รวมตัวกันจัดตั้งสมาคมอิสระ เพื่อเป็นการจัดระดับมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เท่าเทียมกัน ซึ่งต่อมาองค์กรเหล่านี้ได้พัฒนามาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเป็นการรับรองวิทยฐานะ (วันชัย ศิริชนะ. 2537 : 18) ซึ่งนอกจากการถือกำเนิดขององค์กรรับรองวิทยฐานะ อันเป็นการสนองตอบต่อความพยายามในการแสวงหาความหมายของสถาบันอุดมศึกษาที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วแล้ว กลไกสำคัญอีกอันหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาใกล้เคียงกันและมีผลผลักดันให้เกิดความตื่นตัวด้านการรับรองมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ การก่อตั้งมูลนิธิส่งเสริมการศึกษาต่างๆขึ้น เช่น มูลนิธิคาร์เนกีเพื่อความก้าวหน้าการสอน (Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching) ในปีค.ศ. 1905 ที่มีการให้ทุนสนับสนุนการดำเนินงานแก่สถาบันอุดมศึกษา โดยที่มูลนิธิเหล่านี้มุ่งที่จะสนับสนุนเฉพาะสถาบันที่มีการดำเนินงานที่ได้มาตรฐานเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของ

สถาบันที่จะขอรับเงินทุนอุดหนุน และทำให้มูลนิธิเหล่านี้ก้าวเข้ามามีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาองค์กรรับรองวิทยฐานะเป็นองค์กรรับรองวิทยฐานะสถาบันเฉพาะทางระดับชาติ ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาโดยการรับรองวิทยฐานะเจาะลึกในระดับสาขาวิชาต่างๆมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษามีมาตรฐานมากขึ้น ซึ่งภายหลังปีค.ศ.1949 ได้มีการก่อตั้งสภาการรับรองวิทยฐานะแห่งชาติ (National Council on Accreditation) ทำให้การรับรองวิทยฐานะต้องขึ้นกับสภาการรับรองวิทยฐานะแห่งชาติ และทำให้มีมาตรฐานที่เท่าเทียมกัน ซึ่งสภาการรับรองวิทยฐานะแห่งชาติจะทำหน้าที่ในการสอดส่องมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรรับรองวิทยฐานะต่างๆ

จนกระทั่งปี ค.ศ.1975 ได้มีการรวมตัวขององค์กรการรับรองวิทยฐานะต่างๆรวมเป็นองค์กรกลางทำหน้าที่รับรองวิทยฐานะแห่งชาติเพียงแห่งเดียว ซึ่งกลายเป็นองค์กรหลักแห่งเดียวมาจนถึงปัจจุบัน ภายใต้ชื่อ Council on Postsecondary Accreditation (COPA)

จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาในสหรัฐอเมริกาจะใช้การรับรองวิทยฐานะเป็นองค์การควบคุมมาตรฐานการศึกษา ซึ่งจะทำให้มหาวิทยาลัยต่างๆมีความเป็นมาตรฐาน มีกลไกที่เชื่อถือได้ นอกจากนี้แล้วยังทำให้อำนาจหน้าที่ในการบริหารมีความเป็นอิสระจากการควบคุมโดยหน่วยงานภาครัฐ แต่จะอยู่ในกรอบของหลักการที่กำหนดไว้ เสมือนอำนาจที่ถ่วงดุลกันอยู่ ทำให้การบริหารซึ่งเป็นหัวใจหลักของกลไกการประกันคุณภาพการศึกษามีความมั่นคง ซึ่งส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกามีคุณภาพ และมาตรฐานที่สูงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่ได้เริ่มการประกันคุณภาพการศึกษาหลังประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ได้นำเอากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจากประเทศอังกฤษเป็นแม่แบบ เนื่องจากเป็นประเทศในเครือจักรภพ การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศออสเตรเลียได้เริ่มมีการปฏิรูปอย่างจริงจังในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (Williams, 1978 ; กาญจนา คุณารักษ์ และ ประกอบ คุณารักษ์, 2540) โดยนับตั้งแต่ปีค.ศ. 1945 ซึ่งเป็นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบภาวะการชะงักงันทางเศรษฐกิจ การศึกษาชะลอตัวลง อัตราการว่างงานสูง จึงได้ทำการแก้ไขด้วยการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะเรื่องความล้มเหลวของเนื้อหาหลักสูตร ความไม่สอดคล้องกันระหว่างการศึกษากับความจำเป็นในการพัฒนาสังคม ความไม่สมดุลและการปรับตัวที่ผิดพลาดระหว่างการศึกษากับการมีงานทำ และค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้น ซึ่งได้ทำการปรับปรุงแก้ไขจนเป็นที่น่าพอใจ

ต่อมาในปีค.ศ. 1987 ได้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้นครั้งใหญ่ ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ออสเตรเลียประสบความสำเร็จมาก โดยเห็นได้จากการปฏิรูปโครงสร้างการศึกษาของประเทศในรูปแบบใหม่ โดยรวมการมีงานทำ การศึกษาและฝึกอบรมเข้าไว้ในกระทรวงเดียวกันได้ด้วยความสำเร็จ เป็นประเทศแรกของโลก การปฏิรูปการศึกษาในครั้งนั้นได้นำไปสู่การปรับรื้อระบบและโครงสร้างต่างๆทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาคเกือบทุกส่วนรวมถึงการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

ในเดือนพฤศจิกายน ปีค.ศ. 1992 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Committee for Quality Assurance in Higher Education) หรือ CQAHE ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลในการนำยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ไปปฏิบัติ เพื่อความมั่นใจในคุณภาพ ความเป็นเลิศ และความเป็นสถาบันในระดับนานาชาติของระบบการศึกษาออสเตรเลีย คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วยบุคคลต่างๆจากภาคอุดมศึกษา ฝ่ายบริหารการอุดมศึกษา และสมาชิกที่มีประสบการณ์จากภาคอุตสาหกรรม มีการประชุมครั้งแรกในเดือนมิถุนายน ปีค.ศ. 1993 เพื่อดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกของระบบรวมแห่งชาติ (Unified National System) หรือ UNS ตามความสมัครใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือทุกเรื่อง

หน้าที่ของ UNS มีดังนี้ (Australia. 1995 ; กาญจนา คุณารักษ์ และประกอบ คุณารักษ์. 2540)

1. เชิญมหาวิทยาลัยต่างๆเข้าร่วมทบทวนการปฏิบัติงานตามปกติ และทบทวนกลไกการติดตามคุณภาพการศึกษาของสถาบันแต่ละแห่ง
 - 1.1 ตรวจสอบผลงานตามความสมัครใจของมหาวิทยาลัยต่างๆ
 - 1.2 ประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายและกระบวนการทำงานไปปฏิบัติ รวมถึงสรุปย่อต่างๆเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานแต่ละสถาบันที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
 - 1.3 สัมภาษณ์และเยี่ยมเยียนสถาบันตามความเหมาะสมและใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในระดับชาติเท่าที่มีอยู่
2. เสนอแนะโดยตรงต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับมหาวิทยาลัย เพื่อให้การยอมรับผลสัมฤทธิ์ ซึ่งแสดงถึงประสิทธิผลของนโยบายและขั้นตอนต่างๆในการประเมินคุณภาพผลผลิตของตนเอง
3. ให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้เงินอุดหนุนเพื่อการดำเนินงานตามอันดับความสำคัญของชาติที่ได้กำหนดไว้เพื่อการพัฒนากลไก กระบวนการและนวัตกรรมต่างๆที่สัมพันธ์กับการประกันคุณภาพ และการจัดสรรเงินอุดหนุนตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเพื่อความก้าวหน้าของการสอนในมหาวิทยาลัย
4. เฝ้าระวังผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดสรรงบประมาณ
5. เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดในระดับชาติและนานาชาติ และให้คำปรึกษาแก่มหาวิทยาลัยต่างๆเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในด้านการประกันคุณภาพ
6. ประเมินผลกลไกการประกันคุณภาพในลักษณะต่างๆที่ใช้ในมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง และให้คำปรึกษา ตลอดจนทางเลือกอื่นๆเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการใช้กลไกเหล่านั้น
7. ให้คำปรึกษาแก่สถาบันต่างๆในเรื่องที่ควรกล่าวไว้ในระดับสถาบัน
8. รัฐมนตรีสามารถขอคำปรึกษาเกี่ยวกับข้อถกเถียงต่างๆที่สัมพันธ์เป็นการเฉพาะกับกลไก และขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศออสเตรเลียแม้จะมีพัฒนาการที่ยังไม่ยาวนานเท่ากับประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ด้านคุณภาพการศึกษาก็มิได้ด้อยกว่าประเทศต่างๆ ทั้งนี้มาจากการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ และจากการบรรลุถึงจุดประสงค์ของการประกัน

คุณภาพการศึกษาที่ได้มุ่งเน้นการรักษาและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโดยให้เป็นที่ยอมรับและให้รางวัล แก่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งจุดประสงค์ที่เป็นการทบทวนคุณภาพ การทบทวนงานด้วยการเยี่ยมเยียน การใช้ดุลพินิจในวิชาชีพของทีมงานที่ทำหน้าที่ทบทวนคุณภาพ ด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยในออสเตรเลียเป็นที่ยอมรับถึงมาตรฐานการศึกษาว่ามีคุณภาพดีเยี่ยมไม่ด้อยกว่าประเทศอื่นและเป็นที่เชื่อถือโดยทั่วไป

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศ

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยมีหลายหน่วยงานที่ให้ความสนใจและจัดทำ การประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบมีหลักการ โดยมีความเป็นมาดังนี้

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยได้เริ่มขึ้นในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 โดยเริ่มจากการจัดตั้ง โรงเรียนข้าราชการพลเรือนและโรงเรียนวิชาศพระดับสูงหลังมัธยมขึ้นจำนวนหนึ่ง เช่น โรงเรียนกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม โรงเรียนฝึกหัดครูของกระทรวงธรรมการ โรงเรียนราชแพทยาลัยของ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งต่อมาได้ถูกนำเข้ามาาร่วมกัน และจัดตั้งเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2459 ซึ่งถือเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกและเป็นจุดเริ่มต้นประวัติศาสตร์อุดมศึกษายุคใหม่ของ ประเทศไทย หากนับจากจุดกำเนิดของการมีมหาวิทยาลัยแห่งแรกจนมาถึงปัจจุบัน จึงเห็นว่าอุดมศึกษาไทยเพิ่งจะมีอายุมาได้เพียง 80 กว่าปีเท่านั้น (Bunnang, 1969; วันชัย ศิริชนะ, 2537; สมกุล ถาวรกิจ, 2543)

ในปีพ.ศ. 2502 ได้มีการจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นอย่างเป็นทางการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี อันเป็นการสืบทอดความคิดมาจากการตั้งสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติในปี พ.ศ.2499 และใน สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เล็งเห็นความสำคัญขององค์กรกลางด้านการศึกษาที่ต้องมีความเข้มแข็งอย่างแท้จริง จึงได้มีการจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นดังกล่าว

ต่อมาจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของระบบอุดมศึกษา ภายหลังจากมีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกในปี พ.ศ.2504 ก็ได้มีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาขึ้นอีกเป็นจำนวนมากและเพิ่มความหลากหลายให้กับระบบอุดมศึกษา ซึ่งนอกจากมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้ว ก็ยังมีมหาวิทยาลัยภูมิภาคที่จัดตั้งในช่วงปี พ.ศ.2503 – 2508 ได้แก่ เชียงใหม่ ขอนแก่น และสงขลามหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา ได้แก่ รามคำแหง ในปี พ.ศ.2514 ตลอดจนวิทยาลัยเอกชนที่ถือกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ.2512 การขยายตัวอย่างมากของระบบอุดมศึกษา จึงได้นำมาสู่การจัดตั้งทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อดูแลงานอุดมศึกษาเป็นการเฉพาะ และได้ยกฐานะเป็นทบวงอิสระ และเปลี่ยนชื่อเป็นทบวงมหาวิทยาลัยในปี พ.ศ.2519 (สมกุล ถาวรกิจ, 2543 ; วิจิตร ศรีสอาน, 2518)

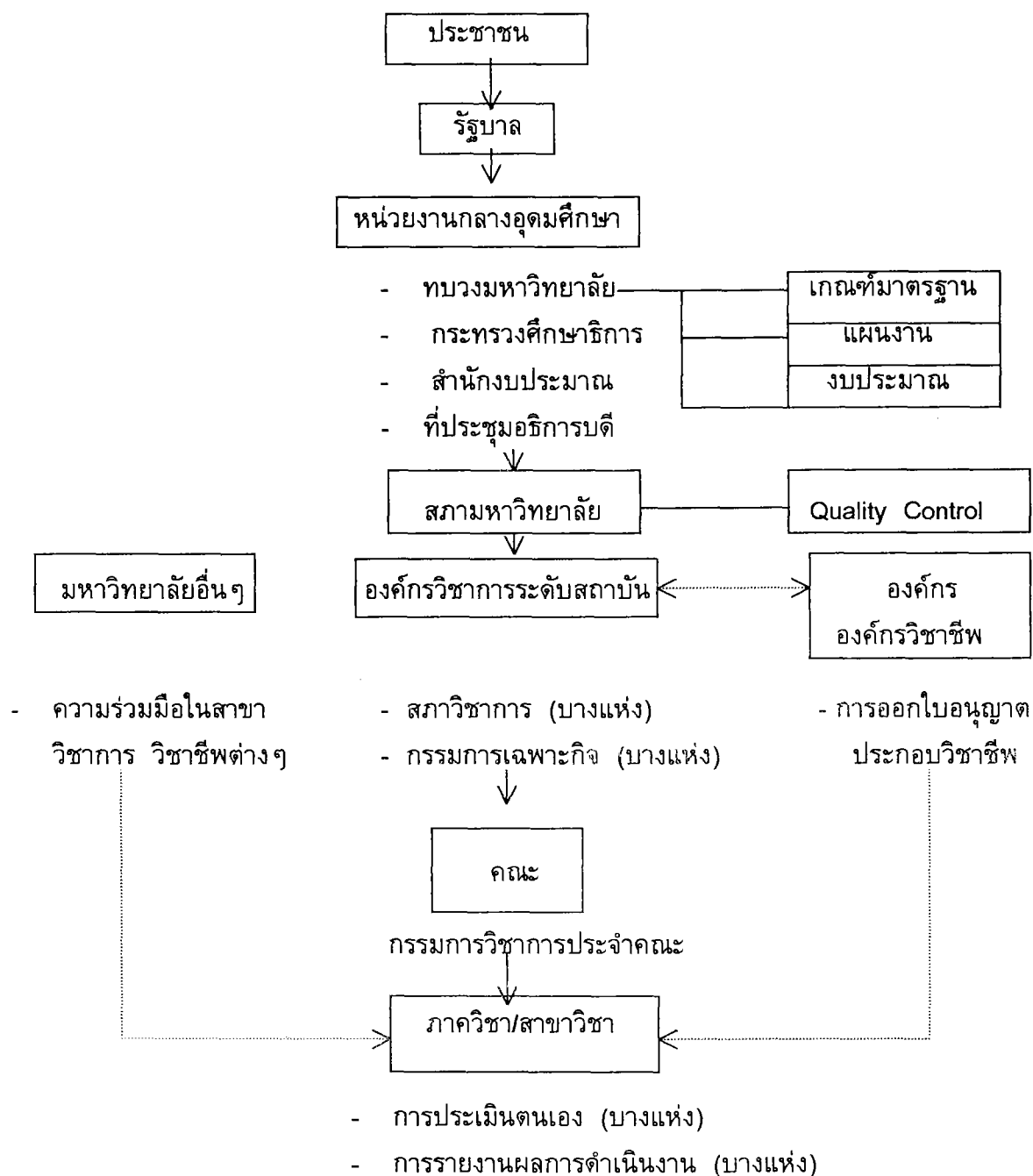
เนื่องจากการที่ยังไม่มีกลไกด้านมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาในระยะแรกๆ ดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นเพราะยังมีมหาวิทยาลัยจำนวนน้อย ดังนั้น อำนาจและบทบาทในการดูแลมาตรฐานการศึกษา จึงอยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งค่อนข้างมาก ซึ่งส่วนหนึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงการนำต้นเค้าจารีตการดำเนินงานอุดมศึกษามาจากประเทศอังกฤษมาเป็นต้นแบบให้การอุดมศึกษา

ไทยในระยะแรกๆ โดยเน้นให้มหาวิทยาลัยเป็นอิสระขึ้นตรงกับองค์พระมหากษัตริย์ และให้มหาวิทยาลัยมีอำนาจสมบูรณ์ในการดูแลการดำเนินงานด้านต่างๆ (กรมหลวงสงขลานครินทร์. 2511; สมกุล ถาวรกิจ. 2543)

รัฐบาลปฎิวัติของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ จึงจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นในปี พ.ศ. 2502 มีการกำกับดูแลโดยหน่วยงานกลาง คือ สภาการศึกษาแห่งชาติ และมีมหาวิทยาลัยเอกชนจัดตั้งขึ้น จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติ ทำให้การอุดมศึกษาขยายไปสู่เอกชนมากขึ้น มีความเป็นอิสระ (Autonomy) และเสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) มีการจัดตั้งทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐขึ้นในปี พ.ศ. 2515 เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลมาตรฐานการศึกษาทั้งระดับสถาบันและสาขาวิชา

ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมาของการมีทบวงมหาวิทยาลัย การดำเนินงานด้านมาตรฐานการศึกษา กลับไปสู่มหาวิทยาลัยมากขึ้นโดยลำดับ นับตั้งแต่การผ่อนคลายเรื่องการพิจารณาหลักสูตรระดับปริญญาตรีจากรูปแบบเดิม ที่ต้องมีการตั้งกรรมการขึ้นพิจารณาให้ความเห็นชอบมาเป็นการวางแผนมาตรฐานขั้นต่ำ และตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งทำให้การเปิดหลักสูตรเป็นไปอย่างคล่องตัวขึ้น การปรับปรุงเกณฑ์หลักสูตรระดับต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสาขาวิชาชีพต่างๆ ในมหาวิทยาลัยและรักษาไว้ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ ซึ่งอำนาจในการกำกับดูแลมาตรฐานการศึกษา ยังคงอยู่กับทบวงมหาวิทยาลัย มีการมอบอำนาจให้ในการพิจารณาเห็นชอบหลักสูตรให้สิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัย

จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของไทย จะมีทบวงมหาวิทยาลัยคอยกำกับดูแลมาตรฐานการศึกษา ซึ่งจะเป็นการควบคุมภายนอก ส่วนการควบคุมหรือการตรวจสอบภายในจะขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบันที่จะดำเนินการกันเอง โดยทางทบวงมหาวิทยาลัยจะคอยกำกับอีกชั้นหนึ่ง ดังแผนภาพ

ประกอบภาพ 17 แสดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของไทย

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยได้จัดทำและพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ได้มีการจัดอย่างเป็นระบบขึ้นมาในระยะเวลาไม่กี่ปีมานี้ โดยทบวงมหาวิทยาลัยจะกำหนดให้มีหน่วยงานการประกันคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ มากำหนดเป็นลำดับขั้นตั้งแต่ในระดับทบวงจนถึงระดับคณะของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งจะทำให้การควบคุมคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นการเปิดให้แต่ละสถาบันการศึกษามีอิสรภาพในการกำหนดทิศทางของระบบและการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละสถาบันนั้น ๆ ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามาทุกระดับตั้งแต่ระดับอุดมศึกษา คณะ จนถึงสาขาวิชา ซึ่งทางผู้วิจัยจะขอเสนอ ดังนี้

วันชัย ศิริชนะ (2537) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา แนวคิดพื้นฐานมาพัฒนา รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบการประกันคุณภาพการศึกษาแบบการรับรองวิทยฐานะของประเทศต่างๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์จัดทำเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามกระบวนการวิจัย จนได้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งสรุปได้ 3 ด้านดังนี้

1. ด้านหลักการ

1.1 ระบบการประกันคุณภาพเป็นกลไกสำคัญที่จำเป็นต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรการในการกำกับดูแลการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด กลไกที่ใช้ในการประกันคุณภาพจะต้องส่งเสริมให้สถาบันมีอิสระในการดำเนินการกำกับดูแลตนเองตามสมควร แต่ในขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาก็ต้องพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอกด้วย

1.2 ให้ทบวงมหาวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบริหารงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ และสมาคมวิชาชีพที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและร่วมเป็นกรรมการในกระบวนการประกันคุณภาพ

1.3 ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนากลไกการกำกับดูแล และติดตามการดำเนินการต่างๆขึ้นภายในสถาบัน ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะนำไปสู่ความมีคุณภาพในการจัดการศึกษาได้ในที่สุด

1.4 เป็นระบบที่ใช้ได้กับทั้งสถาบันของรัฐและเอกชน ทั้งสถาบันหรือหลักสูตรที่เปิดดำเนินการไปแล้ว และสถาบันหรือหลักสูตรที่เปิดใหม่

1.5 สำหรับสถาบันหรือหลักสูตรที่เปิดดำเนินการไปแล้ว การขอการรับรองวิทยฐานะให้เป็นไปตามสมัครใจ แต่สถาบันหรือหลักสูตรที่เปิดดำเนินการใหม่ให้ยื่นขอรับการรับรองวิทยฐานะโดยการพิจารณาจะเป็นไปตามรูปแบบที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

2. กลไกการดำเนินการ

2.1 การอนุมัติการจัดตั้งสถาบันใหม่ การจัดตั้งหน่วยงานใหม่และการขออนุมัติเปิดหลักสูตรการสอน ซึ่งเป็นกลไกขั้นแรกที่มีความสำคัญต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเห็นพ้องต้องกันว่า โดยกฎหมายแล้วทบวงมหาวิทยาลัยยังคงต้องรับผิดชอบการดำเนินการในส่วนนี้ทั้งในส่วน of สถาบันของรัฐและเอกชน

2.2 การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญที่จะดำรงไว้ซึ่งความมีคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องอันเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของผู้เรียนและสังคมโดยรวม วิธีการที่ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาคือ การพิจารณาให้การรับรองวิทยฐานะแก่สถาบันที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่ามีความสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งแยกเป็น 2 รูปแบบคือ

2.2.1 การให้การรับรองวิทยฐานะโดยการตรวจสอบระบบการควบคุมคุณภาพทางวิชาการภายในสถาบัน (Academic Auditing System)

2.2.2 การให้การรับรองวิทยฐานะโดยการตรวจสอบผลการดำเนินการ

3. การติดตามผลการดำเนินการ

เป็นกลไกการดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ภายหลังจากที่สถาบันได้รับการรับรองวิทยฐานะไปแล้ว ไม่ว่าจะโดยรูปแบบใดก็ตามจะยังคงรักษาคุณภาพการศึกษาไว้ได้ไม่ต่ำกว่าเดิม ซึ่งในกลไกนี้จะประกอบไปด้วย

3.1 การตรวจสอบรายงานประจำปีที่สถาบันได้จัดทำขึ้น

3.2 การใช้ดัชนีบ่งชี้สมรรถภาพเป็นเครื่องบ่งชี้ผลการดำเนินการของสถาบัน

3.3 การประเมินผลเฉพาะกิจ เป็นกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นเพื่อติดตามการดำเนินการเฉพาะเรื่องทีคณะกรรมการรับรองวิทยฐานะของทบวงมหาวิทยาลัย อาจกำหนดให้มีขึ้นเพื่อศึกษาและประเมินผลการดำเนินการด้านใดด้านหนึ่งเป็นการเฉพาะ

จะเห็นได้ว่าวันชัย ศิริชนะ ได้ทำการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นรูปแบบใหญ่ ครอบคลุมทั้งระบบ ทำให้ต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบกับรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของต่างประเทศ

ในส่วนของการประกันคุณภาพการศึกษาที่ลึกลงมา ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับคณะ ซึ่งมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ศักดิ์ชาย เพชรช่วย (2541) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ และเพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ โดยใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณบดี อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิสังกัดสำนักงานสถาบันราชภัฏ ได้ผลสรุปว่า

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏได้ตัวบ่งชี้จำนวน 75 ตัวบ่งชี้ จาก 11 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบปรัชญา พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของคณะ 4 ตัวบ่งชี้

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร 9 ตัวบ่งชี้

1.3 องค์ประกอบของอาจารย์ 11 ตัวบ่งชี้

1.4 องค์ประกอบของนักศึกษา 7 ตัวบ่งชี้

1.5 องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน 14 ตัวบ่งชี้

- 1.6 องค์ประกอบกิจการนักศึกษา 5 ตัวบ่งชี้
- 1.7 องค์ประกอบแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ 5 ตัวบ่งชี้
- 1.8 องค์ประกอบการบริหารและการจัดการ 6 ตัวบ่งชี้
- 1.9 องค์ประกอบการเงินและงบประมาณ 5 ตัวบ่งชี้
- 1.10 องค์ประกอบอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม 4 ตัวบ่งชี้
- 1.11 องค์ประกอบการวิจัย 5 ตัวบ่งชี้

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดน้ำหนักคะแนนความสำคัญขององค์ประกอบและตัวบ่งชีรรวมคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิให้น้ำหนักคะแนนกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ต่างๆเรียงลำดับความสำคัญโดยพิจารณาค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ดังนี้

1. องค์ประกอบของอาจารย์คิดเป็น 9.44 คะแนน
2. องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนคิดเป็น 9.34 คะแนน
3. องค์ประกอบของหลักสูตรคิดเป็น 8.87 คะแนน
4. องค์ประกอบของนักศึกษาคิดเป็น 8.75 คะแนน
5. องค์ประกอบปรัชญา พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของคณะคิดเป็น 8.63 คะแนน
6. องค์ประกอบการบริหารและการจัดการคิดเป็น 8.63 คะแนน
7. องค์ประกอบแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้คิดเป็น 8.54 คะแนน
8. องค์ประกอบการวิจัยคิดเป็น 8.49 คะแนน
9. องค์ประกอบการเงินและงบประมาณคิดเป็น 8.18 คะแนน
10. องค์ประกอบกิจการนักศึกษาคิดเป็น 7.84 คะแนน
11. องค์ประกอบอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมคิดเป็น 7.83 คะแนน

2. โมเดลสมการโครงสร้างคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิดีมาก มีค่าไค - สแควร์เท่ากับ 5.81 ที่องศาอิสระ 17 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนมีค่าเท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้วมีค่าเท่ากับ 0.96 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษมีค่าเท่ากับ 0.013

จะเห็นได้ว่าจากงานวิจัยของศักดิ์ชาย เพชรช่วย จะเน้นในด้านการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมกุล ถาวรกิจ (2543) ที่ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ” ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา และได้นำข้อมูลมาจัดสร้างเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏมี 4 องค์ประกอบหลัก คือ การบริหารและการจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิต มีองค์ประกอบย่อย 38 องค์ประกอบ ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และตัวบ่งชี้คุณภาพ 112 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมระดับปานกลางและมาก

2. รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏประกอบด้วย หลักการประกันคุณภาพ ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้ดีมาก

3. การทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ได้ดำเนินการ 3 อย่าง คือ การศึกษาตนเองและประเมินตนเอง การทดสอบองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพ การสนทนากลุ่มพบว่าการศึกษาตนเองและประเมินตนเองระดับคณะและโปรแกรมวิชา มีการกำหนดสาระไว้ 8 ประการ คือ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ นโยบายแผนพัฒนาการบริหารคณะและโปรแกรมวิชา คุณลักษณะบัณฑิตไว้ในระดับมากและมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบในระดับคณะก่อนและหลังพบว่า มีค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เพียง 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอนอาจารย์และบุคลากร เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่กำหนดพบว่า ด้านการบริหารและการจัดการด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากรส่วนใหญ่ได้มาตรฐานระดับดีมาก และมีมาตรฐานคุณภาพระดับดี ในระดับโปรแกรมวิชาพบว่า มีค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นน้อยกว่าไม่เพิ่มขึ้นและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ทั้งสองด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน และด้านนักศึกษาและบัณฑิต เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่กำหนดส่วนใหญ่ได้มาตรฐานและมีมาตรฐานคุณภาพระดับปานกลางและดีมาก การทดสอบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพทั้ง 4 ด้านส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและมีความแตกต่างกับอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 จากการสนทนากลุ่มสรุปว่า ในการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นรูปแบบที่ดี สามารถปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ทั้งหลักการ ระบบกลไก และวิธีการดำเนินการเหมาะสมดี ในอนาคตของการใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษานี้ จะต้องมีการปรับปรุงภาพการณ์และตัวอาจารย์ให้เหมาะสมกับการใช้รูปแบบ ผลจากการสนทนากลุ่มสามารถสรุปความคิดเห็นเป็นค่าเฉลี่ยของร้อยละ 87.35

นอกเหนือจากนี้ ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่จัดทำในระดับภาควิชาหรือโปรแกรมวิชา ซึ่งได้จัดทำในระดับลึกของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยไพบุลย์ เปานิล (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ” ซึ่งได้ทำการวิจัยถึงองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์มาตรฐานสื่อการเรียนการสอน เพื่อหาความเหมาะสมของรูปแบบที่จะนำมาใช้ในโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ กำหนดนโยบาย การพัฒนาเครื่องมือประกันคุณภาพ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ในแต่ละขั้นตอนได้กำหนดส่วนประกอบที่ต้องปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การรับรองคุณภาพขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 4 ต้องมีการประชาสัมพันธ์ เสริมแรง และประเมินผลเป็นระยะ องค์ประกอบในการประกันคุณภาพโปรแกรมวิชากำหนดไว้ 6 องค์ประกอบ คือ ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของโปรแกรมวิชา หลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา การเรียนการสอนและการบริหารโปรแกรมวิชา ทั้ง 6 องค์ประกอบ

สามารถแยกได้เป็น 71 ตัวบ่งชี้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญระบบประกันคุณภาพการศึกษามีความคิดเห็นว่า ระบบประกันคุณภาพ องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้แต่ละข้อ มีระดับความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีค่าความสอดคล้องในระดับมากที่สุด

2. อาจารย์ผู้สอนประจำโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนที่กำหนดเป็นสื่อพื้นฐานโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทั้ง 8 กลุ่ม รวม 71 ชนิด มีความเหมาะสมที่จะกำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานในระดับมากถึงมากที่สุด นอกจากฟิล์มภาพยนตร์ และเครื่องฉายภาพยนตร์ 16 มม. อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีการศึกษาทั้ง 9 ห้อง อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุดทุกข้อ ทั้งสื่อด้านการเรียนการสอนและห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับสูงมาก

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้านที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติที่ได้ศึกษาเป็นรายกรณี โดยจุฑารัตน์ วิทยาขาว (2541) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบ ปัญหา และอุปสรรคของการนำเอานโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติในด้านต่างๆ ได้แก่

1. วัตถุประสงค์ของนโยบาย
2. ภาวะผู้นำ
3. ทักษะของผู้ปฏิบัติ
4. การสื่อสารภายในองค์กร
5. ทรัพยากร
6. ลักษณะของหน่วยงาน

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการดำเนินการ และการดำเนินการจะมีผลกระทบโดยตรงต่อบุคลากรของสถาบัน ดังนั้น ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะนี้จึงเกิดจากปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ทักษะของผู้ปฏิบัติ การสื่อสารภายในองค์กร การขาดแคลนทรัพยากร และลักษณะความแตกต่างของแต่ละหน่วยงาน นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัจจัยอื่นๆอีก คือ สถาบันยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ จึงมีปัญหาเรื่องการประสานงาน การติดตามผล ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งมีลักษณะความเป็นธรรมชาติของการเป็นองค์กรแบบมหาวิทยาลัย ที่มีความอิสระในการทำงานมาก และไม่มีสายการบังคับบัญชา

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาคควรจะเริ่มที่ผู้บริหารทุกระดับของสถาบันต้องปรับบทบาทโดยการเข้ามามีส่วนร่วมและให้เวลาในการดำเนินการมากขึ้น ควรให้มีการคัดเลือกผู้นำด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ เร่งรัดให้มีการจัดหน่วยงานกลางของสถาบันเพื่อทำหน้าที่ในการ

ประสานงาน ติดตามผล ตลอดจนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลให้ทั่วถึงบุคลากรทุกระดับ เพื่อลดปัญหาเรื่องทัศนคติของผู้ปฏิบัติ จัดให้มีกลุ่มคนทำงานหรือผู้รับผิดชอบรองรับอยู่ทุกระดับ เพื่อให้การประสานงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้รับผิดชอบควรได้รับการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญด้าน QA เป็นการเฉพาะ ตลอดจนควรจัดเตรียมงบประมาณเพื่อรองรับการขยายผลการดำเนินงานในอนาคต นอกจากนี้สถาบันควรมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ เพื่อทราบความก้าวหน้าในการดำเนินการของแต่ละคณะ อันจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จในภาพรวมได้เร็วขึ้น

จะเห็นได้ว่า งานวิจัยในประเทศไทยที่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาจะเน้นในด้านระดับชั้น และสถาบันกันมาก แต่การศึกษาในส่วนของการนำไปปฏิบัติ หรือทดลองจริงยังมียงานวิจัยไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบในประเทศไทยเพิ่งจะเริ่มตื่นตัวกันไม่นาน แต่ในต่างประเทศนั้นได้ทำมาช้านานแล้ว งานวิจัยส่วนใหญ่จึงจะเป็นการศึกษาเป็นกรณีไป และเป็นการหาทางแก้ไขปัญหาดังๆซึ่งหลากหลายกว่าในประเทศไทยมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยที่วิจัยถึงระบบโดยรวม แต่ในต่างประเทศนั้นเนื่องจากว่ามีการทำการประกันคุณภาพศึกษามานานแล้ว งานวิจัยจึงมีหลากหลายกว่าในประเทศไทยมากนัก ซึ่งผู้วิจัยจะขอเสนอต่อไปนี้

อีเวลล์และเวลล์แมน (Ewell and Wellman. 1997) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “Refashioning Accountability : Toward a “Coordinated” Systems of Quality Assurance for Higher Education” หรือ การเปลี่ยนแปลงระบบใหม่ : โดยใช้ระบบ Co – Ordinated (การประสานงาน) ของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งในงานวิจัยได้ให้สมมุติฐานถึงกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านความต้องการ ทรัพยากรและการจูงใจ ในงานวิจัยได้กล่าวถึงปัญหาทางเศรษฐกิจที่เข้ามามีผลกระทบต่อการศึกษา และได้แยกแยะปัญหาของระบบในปัจจุบันว่ามาจากภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงการกล่าวถึงนโยบายของภาครัฐที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในสหรัฐอเมริกา และจากการวิจัยโดยใช้วิธีการประสานงานโดยความร่วมมือกันพบว่า สามารถใช้วิธีการประสานความร่วมมือกันได้ 3 แบบ ได้แก่

1. Direct Regulation
2. Incentive System
3. Information – Driven Market

ส่วนในด้านการศึกษาทางไกลที่มีการประกันคุณภาพก็ได้มีนักวิชาการต่างประเทศหลายท่านได้ทำการวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่จะสอดคล้องและอยู่ในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

อิมอร์และปีเตอร์ (Emory and Peter. 1995) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Quality Assurance for Distance Education : Concept and Strategies หรือการประกันคุณภาพสำหรับการศึกษาทางไกล : แนวคิดและกลยุทธ์ งานวิจัยนี้ได้วิจัยเกี่ยวกับการทำการสอนในระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรมแก่

นักศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนากรอบมาตรฐานเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาสำหรับการสอนทางไกลสำหรับครูและผู้ที่ฝึกอบรมโดยไม่เน้นทางภาคทฤษฎี ซึ่งจากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสำคัญของกรอบมาตรฐาน ได้แก่ การมีสำนึกและความตระหนักถึงการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ การมีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การมาตรฐานการประเมินผลงาน บริการ ซึ่งกรอบของงานจะเป็นมาตรการพื้นฐานเพื่อมุ่งเน้นบริการที่จะให้แก่นักศึกษาและมุ่งเน้นขบวนการนำผลิตภัณฑ์หรือการบริการไปสู่นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเอทเทอร์และบาร์บารา (Etter and Barbara. 1996) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาทางไกลของสถาบัน Western Interstate Commission for Higher Education ซึ่งได้อภิปรายผลเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพของการศึกษาระบบทางไกล โดยจากการศึกษาสรุปว่า สถาบันจะต้องมีความแน่ใจว่าโปรแกรมที่สถาบันเสนอตรงตามมาตรฐานทางวิชาการ ส่วนภาครัฐนั้นควรจะทำหน้าที่สอดส่องป้องกันผู้บริโภคด้านการให้ข่าวสาร และการพิจารณาถึงโปรแกรมที่มีประโยชน์และคุณค่า โดยการสอดส่อง ทบทวน ดูแล โปรแกรมวิชาต่างๆ ที่สถาบันเสนอต่อสาธารณชน ส่วนด้านเงินทุนก็ควรให้งบประมาณสนับสนุนสถาบันเพื่อพัฒนาโปรแกรมที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน ในด้านองค์กรที่ควบคุมคุณภาพการศึกษาโดยตรงในระดับภูมิภาคก็ควรช่วยเหลือ สนับสนุนสถาบันในเรื่องโปรแกรมวิชาที่สอนที่มีคุณภาพ

นอกเหนือจากงานวิจัยต่างๆ เหล่านี้แล้ว ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในต่างประเทศ ยังได้วิจัยในด้านกลุ่มความร่วมมือของการประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างองค์กรต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการหาแนวทางความร่วมมือกันระหว่างองค์กรซึ่งจะทำให้การพัฒนามาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับเดียวกัน ซึ่งงานวิจัยมีดังนี้

University of United Kingdom (1996) ได้ทำการศึกษาเรื่องความร่วมมือของกลุ่มการวางแผน ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยจัดทำเป็นรายงานสรุปได้ คือ ในกลุ่มความร่วมมือกันระหว่างสถาบัน ได้จัดตั้งหน่วยงานกลางในการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นมาแทนที่สภาการรักษาคุณภาพการศึกษา โดยจะยุบรวมหลายหน่วยงานเข้าด้วยกันภายในเดือนตุลาคม 1998 ซึ่งจากการศึกษาถึงระบบเดิมและระบบใหม่ทำให้ พบว่า หากต้องการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่หน่วยงานเดิมเคยประสบ ทางสถาบันควรที่จะวางแนวทางต่างๆ รวมถึงหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ควรทำการยืนยันถึงวิธีการขั้นตอน การทำงานของระบบภายในเพื่อให้ได้ซึ่งคุณภาพ
2. แจกแจงและแจกจ่ายข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิธีและการปฏิบัติการที่ดีที่ใช้ในการเรียนการสอน
3. จัดเตรียมบริการเฉพาะอย่าง

นอกจากนี้แล้วยังได้กล่าวถึงการหาทุนและการประเมินค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ในด้านอื่นๆ ของการประกันคุณภาพการศึกษา มีผู้วิจัยในด้านต่างๆ อย่างมากมาย โดยอีกส่วนหนึ่งมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพซึ่งจะขอเสนอดังต่อไปนี้

บราวน์ (Brown. 1989) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินคุณภาพของโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาตรีของหัวหน้าสาขาวิชาในสถาบัน 2 แบบ โดยทำการประเมินคุณภาพ 4 ด้าน คือ ด้าน

อาจารย์ ด้านนักศึกษา ด้านทรัพยากร และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ซึ่งจากการศึกษาพบว่าการวัดคุณภาพตามการรับรู้ของหัวหน้าสาขาต่างๆจะแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ในสถาบันแต่ละแบบจะเกิดการแตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ ด้านนักศึกษา และด้านทรัพยากร ซึ่งการวัดคุณภาพในระดับปริญญาตรีจะเน้นการให้ความสำคัญกับคุณภาพการสอนมากกว่าคุณภาพของการวิจัย ส่วนระดับปริญญาเอกจะตรงข้ามกัน โดยจะเห็นได้ว่าการประเมินคุณภาพจะได้ผลที่แตกต่างกันทั้งลักษณะของสถาบัน สาขาวิชา และระดับปริญญา

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ระบบรวมระบบใหญ่มากกว่าข้อมูลปลีกย่อย ซึ่งอาจเป็นเพราะการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยเพิ่งจะเริ่มกันอย่างจริงจังเมื่อไม่นานมานี้ ซึ่งจะตรงข้ามกับทางต่างประเทศที่ทำการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบมานาน ซึ่งงานวิจัยที่ออกมาจะมีความหลากหลายกว่างานวิจัยในประเทศไทย จึงสามารถวิเคราะห์ได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยได้นำเอาระบบและรูปแบบต่างๆจากต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าหากมีผู้ที่สนใจที่จะศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาจึงควรที่จะศึกษาสภาพการณ์ของสถาบันที่จะศึกษา เพื่อที่จะสามารถประยุกต์ระบบต่างๆที่นำมาพัฒนาได้อย่างเหมาะสม จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสำหรับการศึกษาของไทย

แนวคิดเกี่ยวกับสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

เทคโนโลยีการศึกษาหรือเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นสหวิทยาการหรือเป็นศาสตร์ที่รวมเอาวิชาต่างๆเข้าด้วยกัน ด้วยเหตุนี้เทคโนโลยีการศึกษาจึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาโดยตรง ซึ่งเทคโนโลยีการศึกษาจะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้เทคโนโลยีการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอันมาก จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “เทคโนโลยีการศึกษา” ดังต่อไปนี้

เสาวณีย์ สิกขามันติต (2528) ได้ให้ความหมายของคำว่าเทคโนโลยีการศึกษาว่า เทคโนโลยีการศึกษา คือ การนำเอาความรู้ แนวความคิดและกระบวนการ ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ อันเป็นผลผลิตทางวิทยาศาสตร์มาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เทคโนโลยีการศึกษาจะครอบคลุมทั้งแนวคิด หลักปฏิบัติ กระบวนการ ระบบระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการ และสิ่งประดิษฐ์”

เปรี๊ยะ กุมุท (2519) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษาไว้ว่า เป็นการนำเอาเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการเรียนการสอน มีการออกแบบ ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายใต้จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีระบบ

เดล (Dale, 1969) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษาว่า เทคโนโลยีมิใช่เครื่องมือ แต่เป็นแผนงาน วิธีการทำงานอย่างมีระบบที่ให้ผลบรรลุตามแผนงาน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเทคโนโลยีการศึกษาจึงเป็นการนำเอาทั้งเครื่องมือ ความคิด กระบวนการ และสิ่งต่างๆที่ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน เพื่อบรรลุถึงเป้าหมายทางการศึกษา

ในส่วนของความเป็นมาของสาขาเทคโนโลยีการศึกษานั้น ผู้วิจัยจะขอนำเสนอไว้โดยสรุปดังนี้ เทคโนโลยีการศึกษาได้มีพัฒนาการในต่างประเทศมายาวนานแล้ว ส่วนในประเทศไทยนั้นได้มีนักวิชาการเริ่มเห็นความสำคัญมาในช่วง 40 – 50 ปี (ชลียา ลิมปิยากร, 2536 : 12 – 13) โดยได้รับอิทธิพลจากการศึกษาในสหรัฐอเมริกาและยุโรป แต่อิทธิพลได้จากประเทศสหรัฐอเมริกามากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากนักการศึกษาไทยได้รับทุนการศึกษาต่อ รวมทั้งการได้รับความช่วยเหลือทางด้านวัสดุ อุปกรณ์และผู้เชี่ยวชาญจากสหรัฐอเมริกา ในช่วงการเข้ามาของสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในประเทศไทยมีดังต่อไปนี้

พ.ศ. 2483 กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญฯ ได้ตั้งแผนกโสตทัศนศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อให้บริการด้านสื่อการสอน

พ.ศ. 2490 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแผนกโสตทัศนศึกษาขึ้น ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากประเทศสหรัฐอเมริกา ทำหน้าที่ผลิตสื่อและให้บริการสื่อการสอน

พ.ศ. 2492 กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มงานวิทยุการศึกษา

พ.ศ. 2496 วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ ซึ่งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงทางการศึกษา

พ.ศ. 2497 วิทยาลัยการศึกษาประสานมิตร (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร) ทำการเปิดสอนวิชาโสตทัศนศึกษาเป็นแห่งแรกของประเทศไทย โดยได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา

พ.ศ. 2498 วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพได้จัดตั้งแผนกโสตทัศนศึกษา

พ.ศ. 2500 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการสอนวิชาโสตทัศนศึกษา และจัดตั้งแผนกโสตทัศนศึกษา

พ.ศ. 2521 ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งทางมหาวิทยาลัยได้ใช้สื่อการสอนต่าง ๆ มาจัดทำการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการสอนทางไกล

ในปัจจุบันได้มีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้เปิดทำการเรียนการสอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษามากมาย ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท รวมทั้งในระดับปริญญาเอก ซึ่งมีความแตกต่างกันในหลักสูตรการสอน ตามจุดมุ่งหมายของสาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งทางผู้วิจัยขอยกตัวอย่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการผลิตบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษาดังนี้

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันต่างๆ ในระดับปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีการศึกษา และนำไปประยุกต์ใช้กับการสอนในสาขามัธยมศึกษา 2. เพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จะไปปฏิบัติหน้าที่งานเทคโนโลยีทางการศึกษา 3. เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาเทคโนโลยีขั้นสูง
มหาวิทยาลัยนเรศวร	1. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถออกแบบผลิตสื่อการศึกษา 2. สามารถใช้สื่อการศึกษาได้ 3. สามารถบำรุงสื่อการศึกษาได้ 4. สามารถให้บริการสื่อการศึกษาได้ 5. สามารถจัดฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีและสื่อการศึกษาได้
มหาวิทยาลัยทักษิณ	1. เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 2. สามารถออกแบบผลิตสื่อการศึกษาได้ 3. สามารถใช้สื่อการศึกษาได้ 4. ให้บริการในด้านสื่อการศึกษาได้
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	1. เพื่อพัฒนาบัณฑิตครูศาสตร์อุตสาหกรรม บัณฑิตสาขาวิชาครูศาสตร์เทคโนโลยีให้มีความรู้ ความสามารถทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ 2. เพื่อให้มีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาประยุกต์กับการสอนวิชาช่างอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3. เพื่อส่งเสริมให้มีการค้นคว้าวิจัยทางครูศาสตร์เทคโนโลยีอย่างกว้างขวาง 4. เพื่อพัฒนาผู้สอนทางครูศาสตร์เทคโนโลยีร่วมกับภาครัฐบาล และเอกชนตามความเหมาะสม 5. มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาวิจัยทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ประยุกต์กับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีในปัจจุบัน 6. มีความรู้ ความสามารถในการจัดการและควบคุมศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ในสถาบันการศึกษาและองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ตาราง 5 (ต่อ)

สถาบันการศึกษา	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
มหาวิทยาลัยบูรพา	1. ให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 2. สามารถออกแบบสื่อการเรียนการสอนได้ 3. สามารถใช้สื่อการศึกษาได้ 4. สามารถให้บริการในด้านสื่อการศึกษาได้ 5. สามารถบริหารสื่อการศึกษาได้
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1. ออกแบบและผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ได้ 2. ให้บริการการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีทางการศึกษาและสามารถซ่อมแซมแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ได้
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	1. นำหลักการ ทฤษฎี และผลการวิจัยทางเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษาไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม 2. สามารถผลิต/ออกแบบสื่อการศึกษาได้ 3. สามารถบำรุงรักษาสื่อการศึกษาได้ 4. สามารถจัดระบบบริการด้านเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษาได้ 5. สามารถถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร	1. เพื่อผลิตบัณฑิตด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม 2. เพื่อพัฒนางานผลิตและบริการทางสื่อการสอน 3. เพื่อส่งเสริมให้มีการริเริ่มสร้างสรรค์สื่อการสอนใหม่ ๆ และการค้นคว้าการวิจัยงานด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในฐานะนักเทคโนโลยีการศึกษาในระดับโรงเรียนหรือสถาบันระดับอุดมศึกษาได้ 2. สามารถปฏิบัติงานในฐานะนักเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาระบบเปิดและการศึกษาทางไกล 3. สามารถนำเอาวิธีการจัดระบบ (system approach) มาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น 4. สามารถนำนวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ ไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น 5. สามารถประยุกต์ความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษาไปปฏิบัติในหน่วยงานอื่น ๆ นอกเหนือจากสถาบันการศึกษา

ตาราง 5 (ต่อ)

สถาบันการศึกษา	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	1. เพื่อให้สามารถมีความรู้ ความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการสอน เทคโนโลยีสื่อสารมวลชนเพื่อการศึกษา เทคโนโลยีการบริหารและการบริการระบบสื่อการศึกษา การจัดระบบ กระบวนการออกแบบการเรียนการสอน สื่อการศึกษาพื้นบ้าน ตลอดจนความรู้ในเรื่องสื่อการศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน 2. เพื่อให้สามารถผลิตสื่อการศึกษาประเภทต่างๆได้ เช่น สื่อการศึกษาพื้นบ้าน รายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ภาพถ่ายและภาพยนตร์ทางการศึกษา สื่อกราฟิกทางการศึกษา 3. เพื่อให้สามารถใช้วัสดุและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีการศึกษาประเภทต่างๆได้อย่างถูกต้อง 4. เพื่อให้สามารถจัดระบบบริหารและบริการสื่อการศึกษาได้ 5. เพื่อให้สามารถออกแบบระบบการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้

หมายเหตุ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดสอนเป็นวิชาโท โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทั้ง 2 แห่ง มิได้กำหนดไว้

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันต่างๆ ในระดับปริญญาโท

สถาบันการศึกษา	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1. เพื่อให้บุคลากรโสตทัศนศึกษาที่มีความรู้ และทักษะในการออกแบบระบบและกระบวนการผลิตสื่อการเรียนการสอน 2. เพื่อผลิตนักวิจัยทางโสตทัศนศึกษา 3. เพื่อให้บุคลากรที่ผลิตออกมามีความรู้ ความสามารถในการบริหารศูนย์วิทยบริการ 4. เพื่อให้บุคลากรที่ผลิตออกมามีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านการผลิตหรือคอมพิวเตอร์การศึกษาหรือการออกแบบการเรียนการสอน

ตาราง 6 (ต่อ)

สถาบันการศึกษา	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1. เพื่อเป็นการให้บริการแก่สังคม 2. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3. เป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา ให้มีคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมและมีความรู้ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1. มีความรู้ความสามารถในการผลิต การเลือกและการใช้เทคโนโลยี การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 2. สามารถบริหารและจัดบริการงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 3. สามารถทำวิจัยปัญหาด้านเทคโนโลยีทางการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา 4. นำผลการวิจัยมาใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาสื่อการสอน พัฒนา ระบบและวิธีการทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	1. มีความรู้และความเข้าใจในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชา เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างลึกซึ้ง 2. สามารถวางแผนและบริหารงานเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ 3. สามารถออกแบบผลิตสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นได้ 4. สามารถใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ 5. สามารถวิเคราะห์ปัญหา ค้นคว้า ทดลอง และทำการวิจัยงานเทคโนโลยีทางการศึกษาได้

ตาราง 6 (ต่อ)

สถาบันการศึกษา	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	1. เพื่อขยายโครงงานปัจจุบันโดยทำการเปิดสอนในหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาสาครศาสตร์เทคโนโลยี 2. เพื่อส่งเสริมให้อาจารย์ทำวิจัยทางด้านครุศาสตร์เทคโนโลยีให้มากขึ้น 3. เพื่อดำเนินการและขยายห้องปฏิบัติการทางด้านการเรียนการสอนและงานวิจัยให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและของประเทศ 4. เพื่อส่งเสริมให้ครู - อาจารย์ในสาขาวิชาครุศาสตร์เทคโนโลยีทั่วประเทศมีโอกาสได้พัฒนาตนเองและเพิ่มความรู้ให้สูงกว่าระดับปริญญาตรี 5. เพื่อสนองความต้องการของรัฐบาลและของประเทศในการที่จะพัฒนาในด้านอุตสาหกรรมในหลายสาขาโดยผ่านระบบการศึกษาที่ดี 6. ให้บริการทางด้านวิชาการจัดอบรมสัมมนาบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน
มหาวิทยาลัยบูรพา	1. มีความรู้ ความสามารถในการวิชาการด้านวิชาชีพครูและวิชาเฉพาะด้าน ใฝ่หาความรู้ความคิดใหม่อย่างไม่หยุดยั้ง มีความสามารถในการนำความรู้ไปพัฒนาหลักสูตรและการสอนในระบบโรงเรียนได้ พัฒนางานต่างๆในระบบโรงเรียนและสถาบันการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 2. มีความสามารถในการศึกษาหาความรู้ใหม่สาขาวิชาเฉพาะด้านด้วยวิธีการวิจัย 3. มีความสามารถในการทำการวิจัยและพัฒนาความรู้ทางการศึกษาและวิชาเฉพาะด้าน
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1. เพื่อให้มีความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อสนองความต้องการของภาครัฐและเอกชนรวมทั้งในส่วนภูมิภาค 2. เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเทคโนโลยีการศึกษาขององค์กรต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งในส่วนภูมิภาคให้มีความสอดคล้องกับความจริงของประเทศ 3. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางเทคโนโลยีการศึกษาที่มีคุณภาพและจริยธรรม 4. เพื่อส่งเสริมให้สามารถทำการวิจัยและพัฒนาวิชาการทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคม

ตาราง 6 (ต่อ)

สถาบันการศึกษา	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	1. สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา 2. สามารถออกแบบและพัฒนาเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา 3. สามารถจัดการระบบงานเทคโนโลยีและสารสนเทศการศึกษา 4. สามารถส่งเสริมและเผยแพร่เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	1. ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการค้นคว้า และวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา 2. ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการออกแบบและพัฒนาทางเทคโนโลยีการศึกษา 3. ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการทางเทคโนโลยีการศึกษา 4. ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการเผยแพร่ความรู้ทางเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร	1. เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางสาขาเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับดำเนินงานจัดการด้านเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ 2. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการสำหรับทำหน้าที่สอนและนิเทศงานเทคโนโลยีการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	1. มีความรู้ด้านหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในระดับสูง 2. มีความสามารถในการออกแบบ การจัดและพัฒนาระบบการเรียนการสอน การฝึกอบรม การสื่อสารและระบบเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษาสำหรับการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. มีความสามารถด้านการปฏิบัติในการนำเอาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาไปพัฒนาการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 4. มีความสามารถในการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5. มีความสามารถในการบริหาร นิเทศงาน และการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา 6. มีความสามารถในการกระบวนการวิจัยทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่เหมาะสมกับยุคสมัย

ตาราง 6 (ต่อ)

สถาบันการศึกษา	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
	7. มีความสามารถในการนำศาสตร์สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาไปประยุกต์ในการพัฒนางานสาขาอื่นให้มีคุณภาพสูงขึ้น 8. เป็นนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่เพียบพร้อมด้วยความรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช	1. มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์สภาพปัญหา และสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษา และสามารถจัดระบบการผลิต การใช้ การประเมินผล และการประเมินคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. มีความสามารถในการพัฒนา ประดิษฐ์ คิดค้นนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สามารถวิจัยและตรวจสอบสื่อที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาต่างๆได้ และสามารถนำนวัตกรรมไปเผยแพร่ได้ 3. มีความสามารถในการวิเคราะห์ ให้คำแนะนำ และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาได้ 4. มีความรู้ความสามารถในการจัดระบบการบริหาร และบริการเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาได้
สถาบันเทคโนโลยีพระ จอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	1. เพื่อผลิตบุคลากรทางเทคโนโลยีการสอน และการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนฝึกอบรม การค้นคว้าด้านอาชีพและเทคนิคศึกษา ตลอดจนการจัดการวิเคราะห์และแก้ปัญหาในสถาบันการศึกษาหรือสถานประกอบการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 2. เพื่อผลิตบุคลากรให้สามารถวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางด้านการสอนและการฝึกอบรม
สถาบันเทคโนโลยีพระ จอมเกล้าพระนครเหนือ	1. เพื่อให้มีความรู้และทฤษฎีในสาขาครุศาสตร์เทคโนโลยี 2. เพื่อให้มีความสามารถในการคิด ปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาต่างๆในด้านครุศาสตร์เทคโนโลยี 3. เพื่อให้มีการนำเอาวิธีการต่างๆมาใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์ได้โดยมีการย้ำในการศึกษาเพิ่มเติมในระดับบัณฑิตศึกษา

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันต่างๆ ในระดับปริญญาเอก

สถาบันการศึกษา	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1. เพื่อผลิตผู้นำด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ วางแผน ออกแบบ พัฒนาสื่อ และพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูง โดยเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีระดับสูง 2. เพื่อผลิตนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษในการวิเคราะห์และวิจัยด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เพื่อบุกเบิกความรู้ใหม่พัฒนาศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาและการแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	1. สามารถเป็นนักวิชาการและเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาในการประยุกต์ ออกแบบ ผลิต พัฒนา เผยแพร่เทคโนโลยีใหม่ๆ 2. สามารถวิจัยและนำผลการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ 3. สามารถกำหนดนโยบายวางแผนและบริหารงานเทคโนโลยีการศึกษาของประเทศระดับต่างๆ 4. สามารถพัฒนาวิทยาการทางเทคโนโลยีการศึกษาให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง

จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละแห่ง แต่ละระดับชั้นจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งในระดับปริญญาตรีโดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นให้บัณฑิตที่จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษาสามารถปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีได้ ใช้เครื่องมือ ออกแบบ บำรุงรักษาสื่อได้อย่างถูกต้อง ส่วนในระดับปริญญาโทนั้นมุ่งเน้นให้มหาบัณฑิตที่จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษาสามารถออกแบบ จัดการระบบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นในด้านการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษา ส่วนในระดับปริญญาเอกซึ่งมีเปิดทำการสอน 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นให้เป็นนักวิชาการที่เป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา สามารถวางแผนและบริหารงานทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ในด้านการเปิดการสอนทางด้านสาขาเทคโนโลยีการศึกษามีมหาวิทยาลัยที่เปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรีจำนวน 12 แห่ง ในระดับปริญญาโทจำนวน 15 แห่ง และในระดับปริญญาเอกจำนวน 2 แห่ง โดยแต่ละแห่งจะมีโครงสร้างของหลักสูตรที่แตกต่างตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นๆ ซึ่งทางผู้วิจัยจะขอเสนอโครงสร้างหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในระดับต่างๆ ดังนี้

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันต่างๆ ในระดับปริญญาตรี

สถาบัน	วิชาศึกษา ทั่วไป/ วิชาโท	วิชาเฉพาะ		วิชาเลือก เสรี	รวมตลอด หลักสูตร
		วิชาครู	วิชาเอก		
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ	32	38	55	5-17	ไม่น้อยกว่า 140
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร	37	30	64	6	ไม่น้อยกว่า 137
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา	30	40	65	5	ไม่น้อยกว่า 140
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	32-33	38	66	6	ไม่น้อยกว่า 142
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	36	37	60	12	ไม่น้อยกว่า 145
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	6	24	36	6	ไม่น้อยกว่า 72
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร	30	36	50	6 -24	ไม่น้อยกว่า 140
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง	65	30	42	8	ไม่น้อยกว่า 145
ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม เกล้าธนบุรี	21	19	30	6	ไม่น้อยกว่า 76
ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	34	38 – 41	34 - 60	5 - 10	ไม่น้อยกว่า 145

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันต่างๆ ในระดับปริญญาโท

สถาบัน แผนการศึกษา	วิชาพื้นฐาน ทางการ ศึกษา		วิชาเฉพาะ				วิชาเลือก		รวมตลอด หลักสูตร
	ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข	
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น	6	6	12	6	14	14	6	12	ไม่น้อยกว่า 38
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	8	8	12	6	20	30	-	-	ไม่น้อยกว่า 40 – 44
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	8	8	12	6	16	14	6	14	ไม่น้อยกว่า 42
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา	10	-	12	-	22	-	2	-	ไม่น้อยกว่า 46
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	8	8	12	4	18- 20	18- 34	1-2	2-8	ไม่น้อยกว่า 40 – 46
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	8	10	12	6	26	30	-	-	ไม่น้อยกว่า 46
ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการ ศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	5	-	15	-	15	-	5	-	ไม่น้อยกว่า 40
ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	8	-	12	-	15	-	5	-	ไม่น้อยกว่า 40
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง	9	9	12	3	21	36	6	-	ไม่น้อยกว่า 48
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร	12	12	12	3	12	12	3	12	ไม่น้อยกว่า 39
ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร	10	10	12	6	12	12	13	19	ไม่น้อยกว่า 47
ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอม เกล้าธนบุรี	9	-	6	-	20	-	9	-	ไม่น้อยกว่า 45

ตาราง 9 (ต่อ)

สถาบัน แผนการศึกษา	วิชาพื้นฐาน ทางการ ศึกษา		วิชาเฉพาะ				วิชาเลือก		รวมตลอด หลักสูตร
	ก	ข	งานวิจัย		วิชาเอก		ก	ข	
			ก	ข	ก	ข			
ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	12	-	12	-	15	-	12	-	ไม่น้อยกว่า 51
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการอาชีว และเทคนิคศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า คุณทหารลาดกระบัง	9	-	12	-	15	-	12	-	ไม่น้อยกว่า 48

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันต่างๆ ใน
ระดับปริญญาเอก

สถาบัน	วิชาพื้น ฐานการ ศึกษา	วิชาเฉพาะ		วิชาเลือก / เทคนิค การวิจัย	รวมตลอด หลักสูตร
		ปริญญา นิพนธ์ / วิทยานิพนธ์	วิชาเอก		
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	9	15	27	9	ไม่น้อยกว่า 60
ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	6	48	15	7	ไม่น้อยกว่า 76

จะเห็นได้ว่าโครงสร้างหลักสูตรในแต่ละสถาบันจะมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของวิชา แต่โดยส่วนใหญ่แล้วในด้านของกรอบของโครงสร้างจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่ในรายละเอียดจะมีความแตกต่างกันอยู่บ้างซึ่งขึ้นอยู่กับปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรของภาคเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันนั้นๆ ดังนั้นการจะทำการประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องทราบถึงปรัชญาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรของภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันนั้นๆ ก่อน จึงนับได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่องานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง

เทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) คือวิธีการพยากรณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ (Linstone and Turoff, 1975 : 10 – 12) ในเริ่มแรกการใช้เทคนิคเดลฟายได้ถูกนำมาใช้ในทางทหาร หลักการของเทคนิคเดลฟายค่อนข้างจะเป็นงานวิจัยในเชิงรับ การวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายได้เริ่มทำกันในตอนต้นปี ค.ศ.1950 โดยการวิจัยจะเกี่ยวข้องกับการหาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องในด้านความคิดเห็นต่าง ๆ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ส่วนผู้ที่คิดเทคนิคเดลฟายอื่นคือ Norman Dalkey และ Olaf Helmer แห่งบริษัท Rand Corporation ซึ่งได้เขียนบทความเรื่อง “An Experimental Application of the Delphi Method to the Use of Experts” ในวารสาร Management Science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน 1963 ทำให้เทคนิคเดลฟายเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป

เทคนิคเดลฟายประกอบด้วย 3 ลักษณะในการทำนายอนาคตว่า อะไรจะมีแนวโน้มเป็นไปได้

ลักษณะแรก เป็นการเก็บข้อมูล มี 3 ขั้นตอน

ขั้นแรก ผู้ที่ให้ข้อมูลทั้งหลายจะต้องได้รับการยืนยันว่าจะไม่ได้รับผลจากอิทธิพลใด ๆ ในการให้ข้อมูลนั้น ดังนั้น ผู้ที่ให้ข้อมูลอาจต้องถูกปกปิดเป็นความลับ ข้อมูลทั้งหลายจะถูกนำมารวบรวมจัดทำเป็นฉบับสอบถามขึ้น

ขั้นที่สอง คือ จัดทำแบบสอบถามจากข้อมูลเหล่านั้นส่งไปยังแต่ละบุคคล ซึ่งอาจส่งไปทางไปรษณีย์ หรืออาจถามทางโทรศัพท์ เพื่อทำให้เกิดความรวดเร็ว ข้อมูลทั้งหลายที่ได้มาในขั้นนี้จะต้องมาสรุป

ขั้นที่สาม นำผลที่สรุปแล้วส่งกลับไปให้ยังผู้ที่ตอบแบบสอบถามเดิม ซึ่งผลที่สรุปนี้จะมีทั้งตัวชี้ นำสรุปได้

ลักษณะที่สอง ผู้ที่ร่วมในการให้ข้อมูลจะต้องได้รับปฏิกิริยาตอบสนอง (Feedback) เพื่อจะได้ทบทวนข้อมูลเหล่านั้น ดังนั้น การส่งข้อมูลที่สรุปแล้วกลับไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม อาจทำได้หลาย ๆ ครั้ง เพื่อที่จะให้ได้ผลที่ค่อนข้างแน่นอนในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบถึงข้อมูลที่มีผู้อื่นให้ จึงทำให้เขาสามารถเปลี่ยนความคิดเห็นโดยขึ้นกับข้อมูลอันแรกที่ส่งกลับไปยังเขาได้ และผู้ตอบแบบสอบถาม (คนเดียวกับผู้ให้ข้อมูลครั้งแรก) ก็จะทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นเอกฉันท์ หรือแตกต่างจากเอกฉันท์ก็จะถูกให้ตอบแบบสอบถามอีกว่ายังคงยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนใหม่ให้สอดคล้องกับคำตอบที่เป็นเอกฉันท์ในกรณีที่คำตอบของเขาแตกต่างออกไป

ลักษณะที่สาม การจัดทำสถิติของคำตอบที่ได้นั้น ใช้เพื่อให้ข้อมูลตอบกลับไปยังผู้ร่วมตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูล คำตอบรอบสุดท้ายที่เป็นความเห็นส่วนใหญ่นั้นจะเป็นผลของเทคนิคเดลฟาย

ส่วนอัตราของความคลาดเคลื่อนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญ แมคมิลแลน (Macmillan, 1971 : 33 - 35) กล่าวว่าได้ศึกษาและเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยตามแนวคิดเดลฟาย เก่า ควรมีจำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสม พบว่า หากผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนตั้งแต่ 17 คน ขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยลงมาก ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงไม่ควรน้อยกว่า 17 คน

ตาราง 11 แสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญและความคลาดเคลื่อน

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
1 – 5	1.20 – 0.70	0.50
5 – 9	0.70 – 0.58	0.12
9 – 13	0.58 – 0.54	0.04
13 – 17	0.54 – 0.50	0.04
17 – 21	0.50 – 0.48	0.02
21 – 25	0.48 – 0.46	0.02
25 – 29	0.46 – 0.44	0.02

กระบวนการของเทคนิคเดลฟายเริ่มด้วยการรวบรวมข้อมูลหรือแบบสอบถาม ซึ่งอาจมาจากผู้รู้ แล้วส่งไปยังผู้ที่ได้คัดเลือกแล้วว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญนั้น rate คำถามแล้วส่งกลับมา แบบสอบถามอาจมีคำถามประมาณ 30 - 50 คำถามก็ได้ ผู้ที่ร่วมตอบแบบสอบถามที่พิจารณาว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญควรเป็นผู้ที่

- มีความรู้พื้นฐานอย่างดีในเรื่องนั้น ๆ
- เป็นผู้ที่มีเหตุผล และมีลักษณะ Objectivity
- มีประวัติหรือประสบการณ์เป็นอย่างดีในเรื่องนั้น ๆ และ/หรือ
- มีส่วนร่วมในโครงการในเรื่องนั้น ๆ

จำนวนของผู้ร่วมในการตอบแบบสอบถามนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา ถ้ากลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถามค่อนข้างจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือเป็น Homogeneity เราก็อาจใช้จำนวนระหว่าง 10-15 คน ก็เพียงพอ แต่ถ้ามีความคล้ายคลึงกันน้อยก็อาจต้องใช้จำนวนผู้ตอบมากขึ้น และสำหรับการตอบแบบสอบถามรอบที่สองนั้น คำถามที่ได้รับการ rate สูงหรือมีความแตกต่างแยกออกไป ก็อาจทำให้ได้ข้อมูลเพิ่มขึ้นที่จะทำให้สร้างคำถามขึ้นได้อีก หรืออาจขอให้ผู้ร่วมตอบแบบสอบถามได้เพิ่มเติมข้อมูลขึ้นก็ได้ ในรอบที่สองนี้เองที่อาจต้องทำซ้ำหลายครั้งก็ได้ และในรอบที่ได้ผลออกมาเป็นเอกฉันท์หรือคล้ายกันมากที่สุดก็จะเป็นการสิ้นสุดเทคนิคเดลฟายนี้ โดยทั่วไปจะใช้เวลาราว 2 เดือน เป็นอย่างน้อย และผลจะมีความถูกต้องปานกลางจนถึงขั้นดี

ในส่วนของคุณสมบัติที่มีต่อการเอื้อในการใช้เทคนิคเดลฟายในการแก้ไขปัญหา (Linstone and Turoff. 1975 : 4 – 5) มีดังนี้

ปัญหานั้นไม่สามารถวิเคราะห์โดยเครื่องมือที่เป็นรูปธรรม แต่จะสามารถวิเคราะห์โดยใช้ดุลยพินิจ ปัญหานั้นต้องการความคิดเห็นและการพิจารณาของบุคคล เนื่องจากปัญหานั้นทราบที่มาจากน้อยมาก ทำให้ต้องการความคิดเห็นจากบุคคลหลายๆฝ่ายและจะทำให้ได้รับความเห็นที่แตกต่างกัน เพราะแต่ละคนจะมีประสบการณ์และความชำนาญต่อปัญหานั้นแตกต่างกัน อุปสรรคด้านเวลาและค่าใช้จ่าย ทำให้การพบปะของกลุ่มไม่สามารถทำได้บ่อยครั้ง ซึ่งเทคนิคเดลฟายไม่จำเป็นต้องใช้เวลา

ในการพบปะของกลุ่มผู้แสดงความคิดเห็นเหตุการณ์นั้นๆ มีการขัดแย้งทางความคิดของกลุ่มเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการชี้ขาด

การนำเทคนิคเดลฟายมาใช้ในการวิจัยสามารถทำให้ผู้วิจัยทราบถึงความเป็นไปได้ของเรื่องที่กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งเมื่อมองดูอย่างผิวเผินแล้วเทคนิคเดลฟายดูเหมือนจะเป็นหลักการง่ายๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ไม่ยาก แต่หากไม่ได้ศึกษาปัญหาและสิ่งที่เกี่ยวข้องอย่างถ่องแท้เสียก่อนก็อาจทำให้งานวิจัยเกิดความผิดพลาดได้ โดยสาเหตุของความผิดพลาดในการใช้เทคนิคเดลฟาย ลินสโตนและทูรอฟฟ์ (Linstone and Turoff, 1975 : 6) อธิบายไว้ว่าเป็นเพราะการขาดความเข้าใจปัญหาของการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และขาดความเข้าใจในรูปแบบของเทคนิคเดลฟาย ทำให้มองข้ามแง่มุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ปัญหาด้วยการ

- ตั้งสมมติฐานว่าเทคนิคเดลฟายสามารถใช้กับการวิจัยได้ทุกสถานการณ์
- นำเทคนิคที่ไม่สอดคล้องมาใช้ในการสรุปผล ตลอดจนการใช้ค่าทางสถิติที่ไม่เหมาะสม
- ละเลยปัญหาความขัดแย้งทางความคิด
- ประเมินค่าของเทคนิคเดลฟายไว้ต่ำ ทำให้ขาดความมั่นใจว่าตัวผู้ตอบแบบสอบถามควรได้รับ

เกียรติเสนอหนึ่งเป็นที่ปรึกษา และสมควรได้รับผลตอบแทน

มีผู้วิจัยพบว่า เทคนิคเดลฟายให้ผลที่แน่นอนเชื่อถือได้มากกว่าการวิจัยแบบ Face-to-face และเป็นวิธีการวิจัยที่มีประโยชน์ในการระบุถึงจุดมุ่งหมายและความสัมพันธ์ของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ แต่จะไม่เชื่อมั่นได้ในการคาดคะเนสิ่งที่เกิดในอนาคตระยะไกล ตัวอย่างเช่น เราอาจใช้เทคนิคเดลฟายได้ในการสรุปความคิดให้เป็นเอกฉันท์ในการได้ข้อตกลงสำหรับหลักสูตรว่าจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร จะมีอะไรอยู่บ้าง

จะเห็นได้ว่าในการวิจัยในครั้งนี้จะต้องศึกษาถึงสภาพต่างๆ ในปัจจุบันของสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อที่จะวิเคราะห์ถึงตัวบ่งชี้ต่างๆ ได้และนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามในชุดต่อไปตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย ซึ่งจะต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมา รวมถึงข้อมูลที่เป็นลักษณะของการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) อีกด้วย โดยในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการหาแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งจำเป็นที่จะต้องแสวงหาตัวบ่งชี้ต่างๆ จากองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน โดยในการวิจัยจะต้องกระทำตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเป็นจริงมากที่สุด การใช้เทคนิคเดลฟายจึงเหมาะสมกับงานวิจัยในครั้งนี้ ทั้งในด้านงบประมาณ ด้านความน่าเชื่อถือของข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งในด้านระยะเวลา ซึ่งข้อมูลที่ได้อาจจะสามารถสร้างแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยจะทำให้สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาสามารถพัฒนาและปรับปรุงในด้านต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่

1.1.1 ประชากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.2 ประชากรที่เป็นหัวหน้าภาค/หัวหน้าสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 16 คน

1.1.3 ประชากรที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยมหาวิทยาลัยและสถาบันต่างๆจำนวน 16 แห่ง ดังนี้

- 1.1.3.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 14 คน
- 1.1.3.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 6 คน
- 1.1.3.3 มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 9 คน
- 1.1.3.4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 9 คน
- 1.1.3.5 มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 11 คน
- 1.1.3.6 มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 5 คน
- 1.1.3.7 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จำนวน 12 คน
- 1.1.3.8 มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 7 คน
- 1.1.3.9 มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 14 คน
- 1.1.3.10 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 5 คน
- 1.1.3.11 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 20 คน
- 1.1.3.12 มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 6 คน
- 1.1.3.13 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 7 คน
- 1.1.3.14 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช จำนวน 7 คน
- 1.1.3.15 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 3 คน
- 1.1.3.16 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 3 คน

1.1.4 ประชากรที่เป็นบัณฑิตที่จบการศึกษาจากสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในช่วงปี พ.ศ.2540 – 2542 จำนวน 2,093 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 17 คน ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.2.1.1 เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา และ

1.2.1.2 มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกและมีประสบการณ์ในการทำงานระดับอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยไม่ต่ำกว่า 5 ปี หรือ

1.2.1.3 มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทและมีประสบการณ์ในการทำงานระดับอุดมศึกษาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าภาค/หัวหน้าสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 16 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้ง 16 แห่ง ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของประชากร (Proportional Stratified random sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 87) โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำแนกได้ดังนี้

ตาราง 12 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามมหาวิทยาลัย

รายชื่อมหาวิทยาลัย	จำนวนอาจารย์	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	14	10
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	6	4
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	9	6
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	9	6
มหาวิทยาลัยนเรศวร	11	8
มหาวิทยาลัยทักษิณ	5	3
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	12	8
มหาวิทยาลัยบูรพา	7	5
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	14	10
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	5	3
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	20	14
มหาวิทยาลัยศิลปากร	6	4

ตาราง 12 (ต่อ)

รายชื่อมหาวิทยาลัย	จำนวนอาจารย์	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
มหาวิทยาลัยศิลปากร	6	4
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	7	5
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช	7	5
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	3	2
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	3	2
รวม	141	95

1.2.5 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิตที่จบการศึกษาจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในช่วงปี พ.ศ.2540 – 2542 จำนวน 95 คน ประเมินขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. 2537 : 105)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ความคิดเห็นต่อปัจจัยต่างๆของบัณฑิตที่จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในมหาวิทยาลัยที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (6 รายการ)

ตอนที่ 2 ความรู้ความสามารถของผู้จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในช่วงปี พ.ศ.2540 – 2542 (48 ข้อ)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อระบบการวัดประเมินผลการเรียนและความคิดเห็นต่อปัจจัยเกื้อหนุนต่อการเรียนรู้ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา (15 ข้อ)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (18 ข้อ)

2.2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับคุณภาพของอาจารย์และองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 9 ด้าน ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (4 รายการ)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (41 ข้อ)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับองค์ประกอบทั้ง 9 ด้านของการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (44 ข้อ)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบโดยเสรีตามกรอบและประเด็นที่ได้กำหนดให้ (10 ข้อ)

2.3 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของผู้บริหารและองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (4 รายการ)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (52 ข้อ)

ตอนที่ 3 องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (41 ข้อ)

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (10 ข้อ)

2.4 แบบสอบถามตามขั้นตอนของกระบวนการเทคนิคเดลฟายเกี่ยวกับระบบและขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมที่สมควรนำมาใช้ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้สอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่จบการศึกษาในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย นำมาวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งสร้างเป็นกรอบของการประกันคุณภาพการศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

2.4.2 นำข้อมูลจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร อาจารย์ และบัณฑิตมาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน ก่อนนำไปปรับปรุงแก้ไขและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาตอบแบบสอบถาม

2.4.3 นำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบแรกมารวบรวมและวิเคราะห์คำตอบ และนำมาสังเคราะห์ขึ้นเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาตอบแบบสอบถาม

2.4.4 นำคำตอบที่ได้รับจากกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาคำมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ พร้อมทั้งส่งแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ากลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาตอบแบบสอบถามอีกครั้ง

2.4.5 นำคำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าในรอบที่3 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นรูปแบบการประกันคุณภาพและเสนอเป็นรายงานการวิจัย

3. การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามทั้ง 4 ชุดนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย งานวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สถาบันราชภัฏ ของ ไพบุลย์ เปานิลา (2543) , รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ของ สมกุล ถาวรกิจ (2543) , แนวโน้มหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษา ระดับปริญญาตรี ในทศวรรษหน้า ของ พรชัย สอนประจักษ์ (2543) , การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ของ ศักดิ์ชาย เพชรช่วย (2541) , การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน กรุงเทพมหานคร ของ เข้มทอง ศิริแสงเลิศ (2540) , การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ของ วันชัย ศิริชนะ (2537) , Quality Assurance in Distance Education ของ Etter and Barabra. (1996) , Quality Assurance in Distance Education : Concept and Strategies ของ Emory and Peter. (1995) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ เรื่อง รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา : มุมมองของผู้บริหาร ของ ธวัชชัย ทิววรรณวงศ์ (2539) , การประกันคุณภาพการศึกษา ของ วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2541) , แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย (2541) , ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย (2539) , การประกันคุณภาพการศึกษาของ ณรงค์ เทียนสง (2541) , "Quality Assurance for Education ของ Harman, Grant (1996) เพื่อหาขอบเขตสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 3.1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 3 ชุด

แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิตที่จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2542

แบบสอบถามชุดที่ 2 ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามชุดที่ 3 ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าภาค/หัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

3.3 ขั้นตอนการนำแบบสอบถามชุดที่ 1 ชุดที่ 2 และชุดที่ 3 ที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 4 คน ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

3.4 จัดส่งแบบสอบถามชุดที่ 1 , 2 และ 3 ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.5 เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งแบบสอบถามชุดที่ 1 , 2 และ 3 เพื่อนำผลการตอบแบบสอบถามมาประมวลผลทางสถิติ

3.6 นำข้อมูลที่ได้รับมาทำการวิเคราะห์และจัดทำเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อจัดทำเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

3.7 นำรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการผู้ควบคุมปริญญา นิพนธ์เพื่อการปรับปรุงแก้ไข

3.8 นำรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและด้านเทคโนโลยีการศึกษา เสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

3.9 ส่งรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย (แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายได้ทำทั้งสิ้น 3 รอบ) ให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 17 คน ตามคุณสมบัติที่ได้กำหนดไว้ตอบแบบสอบถาม

3.10 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามปลาย เปิด ตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.11 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรกของผู้เชี่ยวชาญจะถูกนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบโดยการให้น้ำหนักความเป็นไปได้ของคำถาม ซึ่งแบบสอบถามจะถูกส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งทางไปรษณีย์และรับด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายไว้กับผู้เชี่ยวชาญ

3.12 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 3 ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อคำถาม แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามแบบใหม่ที่ใช้คำถามเดิมจากรอบที่ 2 โดยเพิ่มตำแหน่งของมัธยฐานช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นๆ ตอบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านทบทวนคำตอบในรอบที่ 2 ของตนเองแล้วตอบกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

ในการตอบแบบสอบถามรอบนี้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบว่าตนมีความคิดเห็นแตกต่างหรือไม่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และจะพิจารณาว่าเห็นด้วยกับความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ หรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผลประกอบการยืนยันคำตอบเดิมที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์นั้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา แยกเป็นชุดของกลุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่ม และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบ พร้อมกับดำเนินการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

- 4.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4.2 แบบสอบถามชุดที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4.3 แบบสอบถามชุดที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4.4 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายทั้ง 3 รอบนั้น สามารถจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้ดังนี้

4.4.1 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมคำตอบที่ได้ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ พร้อมทั้งนำคำตอบมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามกรอบและจุดมุ่งหมายของการวิจัย

4.4.2 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

4.4.3 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยม

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ สถิติที่ใช้กับแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า กับสถิติที่ใช้กับแบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรม SPSS for Window Version 10.0.1 ประมวลผล ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

5.1 สถิติที่ใช้กับแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ได้แก่

5.1.1 แบบสอบถามที่ใช้ถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าภาควิชา ใช้ค่าสถิติเป็นค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1.2 แบบสอบถามที่ใช้ถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอน ใช้ค่าสถิติเป็นค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1.3 แบบสอบถามที่ใช้ถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิต ใช้ค่าสถิติเป็นค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติที่ใช้กับแบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย ได้แก่

5.2.1 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 1 ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์คำตอบตามกรอบและจุดมุ่งหมายของการวิจัย

5.2.2 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2 ใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

5.2.3 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2 ใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และค่าฐานนิยม

5.3 เกณฑ์การแปลผลทางสถิติ

5.3.1 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เมื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ยรายข้อและค่าเฉลี่ยรวมแล้วแปลผลตามเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าของเบสท์ (Best, 1981 : 204 – 205) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึงข้อความคิดเห็นนั้นมีความเหมาะสมน้อยมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึงข้อความคิดเห็นนั้นมีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึงข้อความคิดเห็นนั้นมีความเหมาะสมปาน

กลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึงข้อความคิดเห็นนั้นมีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึงข้อความคิดเห็นนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด

5.3.2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเมื่อคำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ต่ำกว่า 1.00 ซึ่งมีการกระจายของคะแนนน้อย เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับว่าผู้ตอบแบบสอบถามข้อนั้นมีความเห็นสอดคล้องกัน

5.3.3 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเมื่อคำนวณหาค่ามัธยฐานในแต่ละข้อแล้วแปลผลตามเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าของเบสท์ (Best, 1981 : 204 – 205) ดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตัวบ่งชี้นั้นมีระดับความเหมาะสมน้อยมาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตัวบ่งชี้นั้นมีระดับความเหมาะสมน้อย

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตัวบ่งชี้นั้นมีระดับความเหมาะสมปานกลาง

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตัวบ่งชี้นั้นมีระดับความเหมาะสมมาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าตัวบ่งชี้นั้นมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

5.3.4 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเมื่อคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แต่ละข้อไม่ต่ำกว่า 1.50 ซึ่งถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ถูกส่งกลับมาให้ตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

N	หมายถึง จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม
$\bar{X}$	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
S	หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Median	หมายถึง ค่ามัธยฐาน
IR	หมายถึง ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
Mode	หมายถึง ค่าฐานนิยม

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและความคิดเห็นต่อปัจจัยต่างๆของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของอาจารย์และสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของผู้บริหารและสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาระดับความเหมาะสมของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ โดยกระทำตามขั้นตอนของกระบวนการเทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและความคิดเห็นต่อปัจจัยต่างๆของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยใช้บัณฑิตที่จบการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2542 จาก 16 สถาบัน จำนวน 95 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 87 ชุด คิดเป็น 91.58 % ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้รับมาดังนี้ (ตาราง 13 – 16)

ตาราง 13 ค่าร้อยละของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	44	50.57
หญิง	43	49.43
2. อายุ		
20 – 30 ปี	87	100.00

ตาราง 13 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3. อาชีพ		
บริษัทเอกชน	15	17.24
รับราชการ	19	21.84
อาชีพอิสระ/ธุรกิจส่วนตัว	6	6.90
รับจ้าง	11	12.64
ไม่มีงานทำ	20	22.30
อื่นๆ (ไม่ระบุอาชีพ)	16	18.40
4. ตำแหน่งหน้าที่		
หัวหน้างาน	6	6.90
เจ้าหน้าที่	24	27.59
ลูกจ้าง	19	21.84
เจ้าของกิจการ	4	4.60
อื่นๆ	26	29.88
4. เงินเดือนที่ได้รับ		
ต่ำกว่า 6,360 บาท	20	22.99
6,361 – 10,000 บาท	49	56.32
10,001 – 15,000 บาท	11	12.64
5. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	83	95.40
ปริญญาโท	4	4.60

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 87 คน เป็นเพศชาย 44 คน (ร้อยละ 50.57) เป็นเพศหญิง 43 คน (ร้อยละ 49.43) โดยทั้งหมดมีอายุอยู่ในช่วง 20 – 30 ปี (ร้อยละ 100) และด้านการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาซึ่งเรียงจากสัดส่วนมากไปหาน้อย พบว่า ยังไม่มีงานทำหรือประกอบอาชีพใด (ร้อยละ 22.30) ประกอบอาชีพรับราชการ (ร้อยละ 21.84) อื่นๆ (ไม่ระบุอาชีพ) (ร้อยละ 18.40) ทำงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 17.24) รับจ้าง (ร้อยละ 12.64) และประกอบอาชีพอิสระ/ธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 6.90)

นอกจากนี้จากการประกอบอาชีพต่างๆของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า ตำแหน่งหน้าที่ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาโดยส่วนใหญ่จะอยู่ในเกณฑ์อื่นๆอันได้แก่ เป็นครูหรือกำลังศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป (ร้อยละ 29.88) รองลงมาได้แก่ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ 27.59) ลูกจ้าง (ร้อยละ 21.84) หัวหน้างาน (ร้อยละ 6.90) และน้อยที่สุดได้แก่ เจ้าของกิจการ (ร้อยละ 4.60) ส่วนรายได้ที่ได้รับของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาจะอยู่ระหว่าง 6,361 – 10,000 บาท (ร้อยละ 56.32) ต่ำกว่า 6,360 บาท (ร้อยละ 22.99) และ 10,001 – 15,000 บาท (ร้อยละ 12.64) ตามลำดับ ส่วน

ระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 95.40) และปริญญาโท (ร้อยละ 4.60) ตามลำดับ

ตาราง 14 ความรู้ความสามารถของบัณฑิตผู้จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2540 – 2542 ตามความคิดเห็นของบัณฑิต

ความรู้ / ความสามารถ	N	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
I. ด้านภาพนิ่ง				
1.1 ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับภาพขาว-ดำ	87	3.436	0.864	ปานกลาง
1.2 การถ่ายภาพขาวดำ	87	3.529	0.913	มาก
1.3 การล้าง-อัดขยายภาพขาวดำ	87	3.356	0.915	ปานกลาง
1.4 ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับภาพสี	87	3.655	0.819	มาก
1.5 การถ่ายภาพสี	87	3.977	0.747	มาก
1.6 การล้าง-อัดขยายภาพสี	86	3.337	1.113	ปานกลาง
1.7 ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับภาพสไลด์	87	3.552	0.789	มาก
1.8 การล้างฟิล์มสไลด์	87	3.207	1.101	ปานกลาง
1.9 การผลิตสไลด์มัลติวิชชั่น	85	3.588	1.049	มาก
1.10 ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับแผ่นภาพโปร่งใส	87	3.770	0.898	มาก
1.11 การผลิตแผ่นภาพโปร่งใส	87	3.805	0.938	มาก
1.12 การใช้คอมพิวเตอร์ในการผลิตภาพสี	86	4.105	1.018	มาก
1.13 การใช้บำรุงรักษาอุปกรณ์การถ่ายภาพ	87	3.816	0.843	มาก
เฉลี่ย		3.625		มาก
2. คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา				
2.1 การวางแผนและออกแบบสื่อคอมพิวเตอร์	87	4.276	0.802	มาก
2.2 การผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์	87	4.195	0.805	มาก
2.3 การผลิตสื่อการสอนด้วยคอมพิวเตอร์	87	4.356	0.762	มาก
2.4 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการเรียนการสอน	87	4.264	0.754	มาก
2.5 การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาค้นคว้า	87	4.459	0.759	มาก
2.6 การบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์	86	3.942	0.817	มาก
เฉลี่ย		4.248		มาก
3. วิद्यุกระจายเสียง				
3.1 ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง	87	3.574	0.830	มาก
3.2 การเขียนบทรายการวิทยุกระจายเสียง	87	3.632	0.837	มาก
3.3 การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	87	3.816	1.018	มาก
3.4 การใช้อุปกรณ์การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	86	3.872	0.943	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ความรู้ / ความสามารถ	N	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
3.5 การบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง	86	3.535	0.890	มาก
เฉลี่ย		3.685		มาก
4. วิทยุโทรทัศน์				
4.1 ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์	87	3.759	0.862	มาก
4.2 การเขียนบทรายการวิทยุโทรทัศน์	86	3.698	0.753	มาก
4.3 การถ่ายทำรายการวิทยุโทรทัศน์	87	3.828	0.865	มาก
4.4 การตัดต่อภาพโทรทัศน์	87	3.874	0.974	มาก
4.5 การใช้อุปกรณ์การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์	86	3.907	0.966	มาก
4.6 การบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์	87	3.517	0.861	มาก
เฉลี่ย		3.763		มาก
5 สื่อสิ่งพิมพ์				
5.1 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์	87	4.057	0.826	มาก
5.2 การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์	87	4.023	0.876	มาก
5.3 การใช้ภาพประกอบสื่อสิ่งพิมพ์	87	3.954	0.806	มาก
5.4 การเขียนข่าวและบทความสารคดีประเภทต่างๆ	87	3.494	0.913	ปานกลาง
5.5 การผลิตงานพิมพ์	87	3.724	0.961	มาก
เฉลี่ย		3.850		มาก
6 ความรู้ความสามารถด้านอื่นๆ				
6.1 การวิจัย	86	3.744	0.785	มาก
6.2 การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	87	4.000	0.807	มาก
6.3 การเขียนโครงการฝึกอบรม/สัมมนา	87	3.897	0.849	มาก
6.4 การบริหารงานศูนย์สื่อการศึกษา	87	3.666	0.858	มาก
6.5 การสอนทางไกล	87	3.459	0.949	ปานกลาง
6.6 การใช้งานด้านมัลติมีเดีย	86	3.895	0.946	มาก
6.7 การวางแผนและการจัดการระบบการเรียนการสอน	87	3.862	0.824	มาก
เฉลี่ย		3.789		มาก
รวมเฉลี่ย		3.800		มาก

จากตาราง 14 เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติแล้วพบว่าโดยรวมแล้วบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษามีความคิดเห็นต่อความรู้/ความสามารถในด้านต่างๆรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 3.800$) และเมื่อวิเคราะห์ในแต่ละด้าน บัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษามองว่าบัณฑิตควรจะมีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.248$)
 2. สื่อสิ่งพิมพ์ ($\bar{X} = 3.850$)
 3. ความรู้ความสามารถด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.789$)
 4. วิทยุโทรทัศน์ ($\bar{X} = 3.763$)
 5. วิทยุกระจายเสียง ($\bar{X} = 3.685$)
 6. ภาพนิ่ง ($\bar{X} = 3.625$)
- ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน ($\bar{X} = 3.800$)

และเมื่อวิเคราะห์ด้านต่างๆโดยจำแนกลงไปในแต่ละด้านแล้ว สามารถจำแนกรายละเอียดต่างๆออกมาในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านภาพนิ่ง ในด้านภาพนิ่งจากค่าสถิติโดยรวมของด้านภาพนิ่งพบว่าอยู่ในเกณฑ์มาก และเมื่อจำแนกออกมาในรายละเอียดต่างๆแล้วพบว่าการใช้คอมพิวเตอร์ในการผลิตภาพสีเป็นสิ่งที่บัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษามีความรู้/ความสามารถในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.105$) รองลงมาได้แก่การถ่ายภาพสีอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.977$) การใช้/บำรุงรักษาอุปกรณ์การถ่ายภาพ ระดับมาก ($\bar{X} = 3.816$) การผลิตแผ่นภาพโป่งใสอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.805$) ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับแผ่นภาพโป่งใสอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.770$) ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับภาพสีอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.655$) การผลิตสไลด์มัลติวีชันอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.588$) ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับภาพสไลด์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.552$) การถ่ายภาพขาวดำอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.529$) ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับภาพขาวดำอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.436$) การล้าง-อัดขยายภาพขาวดำอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.356$) การล้าง-อัดขยายภาพสีอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.337$) และการล้างฟิล์มสไลด์อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางเป็นอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.207$) ตามลำดับ

ด้านคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา ในด้านนี้เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติโดยรวมพบว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และเมื่อจำแนกออกเป็นรายชื่อแล้วการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาเป็นสิ่งที่บัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษามีในระดับมาก ($\bar{X} = 4.459$) เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่การผลิตสื่อการสอนด้วยคอมพิวเตอร์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.356$) การวางแผนและออกแบบสื่อคอมพิวเตอร์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.276$) การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.264$) การผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.195$) และการบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์เป็นอันดับสุดท้ายซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.942$) ตามลำดับ

ด้านวิทยุกระจายเสียง เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติโดยรวมแล้ว พบว่าเกณฑ์ระดับโดยรวมของด้านนี้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.685$) และเมื่อจำแนกเป็นรายชื่อตามลำดับจากมากไปหาน้อยแล้วพบว่า

ใช้อุปกรณ์การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.872$) เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.816$) การเขียนบทรายการวิทยุกระจายเสียงอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.632$) ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียงอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.574$) และสุดท้ายได้แก่การบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.535$) ตามลำดับ

ด้านวิทยุโทรทัศน์ เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติแล้วพบว่า ค่ารวมของด้านวิทยุโทรทัศน์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.763$) และเมื่อจำแนกออกเป็นรายข้อพบว่าการใช้อุปกรณ์การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เป็นสิ่งที่บัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาพึงมีความรู้ความสามารถอยู่ในเกณฑ์ระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.907$) รองลงมาได้แก่การติดต่อภาพโทรทัศน์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.874$) การถ่ายทำรายการวิทยุโทรทัศน์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.828$) ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.759$) การเขียนบทรายการวิทยุโทรทัศน์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.698$) และการบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.517$) เป็นอันดับสุดท้ายตามลำดับ

ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ค่ารวมของด้านสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.850$) และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่าการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในเกณฑ์ระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.057$) รองลงมาได้แก่การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.023$) การใช้ภาพประกอบสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.954$) การผลิตงานพิมพ์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.724$) และอันดับสุดท้ายได้แก่การเขียนข่าวและบทความสารคดีประเภทต่างๆอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.494$) ตามลำดับ

ด้านความรู้ความสามารถด้านอื่นๆ เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติโดยรวมแล้ว พบว่าเกณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.862$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นอันดับแรกโดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.000$) รองลงมาได้แก่การเขียนโครงการฝึกอบรม/สัมมนาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.897$) การใช้งานด้านมัลติมีเดียอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.895$) การวางแผนและการจัดระบบการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.862$) การวิจัยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.744$) การบริหารศูนย์สื่อการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.666$) และการสอนทางไกลเป็นอันดับสุดท้ายโดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.459$) ตามลำดับ

ตาราง 15 ระบบการเรียนการสอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของบัณฑิต

ระบบการประเมินผลการเรียน และปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้	N	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1. อาจารย์ผู้สอนแจ้งวิธีประเมินผลการเรียนในกระบวนวิชาที่อาจารย์สอน	87	4.184	0.771	มาก
2. อาจารย์ผู้สอนและนิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน	87	4.161	0.951	มาก
3. มีการวัดผลอย่างเป็นระบบ	87	4.253	0.852	มาก
4. ระบบการวัดและการประเมินผลการเรียนในด้านทักษะสามารถวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ตรงกับความเป็นจริง	87	4.069	0.873	มาก
5. ระบบการวัดและการประเมินผลการเรียนในด้าน การปฏิบัติ สามารถวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ตรงกับความเป็นจริง	87	4.195	0.874	มาก
6. ภาควิชามีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้	87	4.046	0.901	มาก
7. อาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์อันดี	87	4.287	0.746	มาก
8. ห้องสมุดมีหนังสือ/ตำรา/วารสาร/สื่อ(วัสดุไม่ตีพิมพ์) ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการการเรียนรู้ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	87	3.931	1.237	มาก
9. อาจารย์มีการพัฒนาการสอนใหม่ ๆ ตลอดเวลา	85	4.047	1.010	มาก
10. มหาวิทยาลัยมีระบบเครือข่าย Internet ให้สืบค้นข้อมูลและใช้ได้สะดวก	87	4.184	0.983	มาก
11. มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกปฏิบัติในวิชาปฏิบัติการต่าง ๆ ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอ	87	4.046	1.088	มาก
12. มีเครื่องมือ/อุปกรณ์สำหรับฝึกภาคปฏิบัติในวิชาต่าง ๆ อย่างเพียงพอ	87	3.986	1.136	มาก
13. มีการใช้สื่อการสอนในการเรียนการสอน	87	4.080	0.852	มาก
14. อาจารย์ในภาควิชาสามารถให้คำปรึกษาวิชาการในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาได้ดี	87	4.218	0.784	มาก
เฉลี่ย		4.120		มาก

จากตาราง 15 จากการวิเคราะห์ค่าสถิติเกี่ยวกับระบบการประเมินผลการเรียนและปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ที่พึงมี พบว่า ระบบการประเมินผลการเรียนและปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ที่พึงมีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.120$) และเมื่อจำแนกออกเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์อันดีอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.287$) รองลงมาได้แก่มีการวัดผลอย่างเป็นระบบอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.253$) อาจารย์ในภาควิชาสามารถให้คำปรึกษาวิชาการในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาได้ดีอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.218$) ระบบการวัดและการประเมินผลการเรียนในด้านการปฏิบัติสามารถวัดความรู้ความสามารถได้ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.195$) อาจารย์ผู้สอนแจ้งวิธีประเมินผลการเรียนในกระบวนวิชาที่อาจารย์สอนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.184$) มหาวิทยาลัยมีระบบเครือข่าย Internet ให้สืบค้นข้อมูลและใช้ได้สะดวกอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.184$) อาจารย์ผู้สอนและนิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.161$) มีการใช้สื่อการสอนในการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.080$) ระบบการวัดและการประเมินผลการเรียนในด้านทฤษฎีสามารถวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.069$) อาจารย์มีการพัฒนาการสอนใหม่ๆตลอดเวลาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.047$) ภาควิชามีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.046$) มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกปฏิบัติในวิชาปฏิบัติการต่างๆในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพออยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.046$) และอันดับสุดท้ายคือ มีเครื่องมือ/อุปกรณ์สำหรับฝึกภาคปฏิบัติในวิชาต่างๆอย่างเพียงพออยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.986$) ตามลำดับ

ตาราง 16 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของบัณฑิต

คุณลักษณะของบัณฑิต	N	$\bar{X}$	S	อันดับของ ความ ต้องการ	ระดับความ เหมาะสม
ความรู้ความสามารถต่องานที่รับผิดชอบ	87	4.552	0.605	4	มากที่สุด
แสวงหาความรู้ใหม่ๆในด้านต่างๆอยู่เสมอ	87	4.529	0.662	5	มากที่สุด
การจัดระบบการทำงาน	87	4.402	0.655	14	มาก
ความตั้งใจทำงาน	87	4.586	0.620	2	มากที่สุด
ความตรงต่อเวลา	87	4.459	0.728	9	มาก
ความมั่นใจในตนเอง	87	4.414	0.582	13	มาก
ความอดทนต่อสภาวะต่างๆ	87	4.506	0.663	7	มากที่สุด
ความคิดสร้างสรรค์	87	4.563	0.623	3	มากที่สุด
สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ	87	4.356	0.628	16	มาก
จัดการกับปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบ	87	4.459	0.606	9	มาก
มีความซื่อสัตย์ สุจริต	87	4.529	0.626	5	มากที่สุด
มีความเสียสละ	87	4.379	0.651	15	มาก
มีความรับผิดชอบ	87	4.648	0.568	1	มากที่สุด
อ่อนน้อมถ่อมตน	86	4.198	0.779	17	มาก
มีมนุษยสัมพันธ์	87	4.448	0.643	11	มาก
มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมงาน	87	4.437	0.642	12	มาก
มีวุฒิภาวะทางอารมณ์	87	4.483	0.626	8	มาก
เฉลี่ย		4.467			มาก

จากตาราง 16 เห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาโดยรวมควรจะอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.467$) และเมื่อจำแนกออกเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับมากไปหาน้อยแล้ว พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาที่พึงมีอย่างยิ่งได้แก่ มีความรับผิดชอบ โดยอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ($\bar{X} = 4.648$) รองลงมาได้แก่มีความตั้งใจทำงานอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.586$) มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.563$) มีความรู้ความสามารถต่องานที่รับผิดชอบอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.552$) แสวงหาความรู้ใหม่ๆในด้านต่างๆอยู่เสมออยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.529$) ซึ่งเท่ากับมีความซื่อสัตย์สุจริตโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.529$) มีความอดทนต่อสภาวะต่างๆอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.506$) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.483$) มีความตรงต่อเวลาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.459$) ซึ่งเท่ากับจัดการกับปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากเช่น

กัน ($\bar{X} = 4.459$) รองลงมาได้แก่มีมนุษยสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.448$) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมงานอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.437$) มีความมั่นใจในตนเองอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.414$) มีการจัดระบบการทำงานอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.402$) มีความเสียสละอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.379$) สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.356$) และอันดับสุดท้ายได้แก่อ่อนน้อมถ่อมตนโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.198$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของอาจารย์และสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 16 สถาบัน มาสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ทั้งสิ้น 80 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 59 ชุด คิดเป็น 73.75 % สามารถวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้รับมาดังนี้ (ตาราง 17 – 19)

ตาราง 17 ร้อยละของอาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	36	61.01
หญิง	23	38.99
2. อายุ		
20 – 30 ปี	3	5.08
31 – 40 ปี	9	15.25
41 – 50 ปี	17	28.81
51 – 60 ปี	30	50.84
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	-	-
ปริญญาโท	41	69.50
ปริญญาเอก	18	30.50
อื่นๆ	-	-
4. ตำแหน่งทางวิชาการ		
อาจารย์	20	33.90
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	20	33.90
รองศาสตราจารย์	18	30.50
ศาสตราจารย์	1	1.70

จากตาราง 17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 59 คน เป็นเพศชาย 36 คน (ร้อยละ 61.01) เพศหญิง 23 คน (ร้อยละ 38.99) และจำแนกกลุ่มตัวอย่างเป็นช่วงอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 5.08) อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 9 คน (ร้อยละ 15.25) อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 17 คน (ร้อยละ 28.81) อายุ 51 – 60 ปี จำนวน 30 คน (ร้อยละ 50.84) โดยกลุ่มตัวอย่างมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 41 คน (ร้อยละ 69.50) ปริญญาเอก จำนวน 18 คน (ร้อยละ 30.50) ส่วนในด้านของตำแหน่งทางวิชาการพบว่ามีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์จำนวน 20 คน (ร้อยละ 33.90) ซึ่งเท่ากับตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 33.90) เท่ากัน ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ จำนวน 18 คน (ร้อยละ 30.50) และตำแหน่งศาสตราจารย์ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 1.70) ตามลำดับ

ตาราง 18 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน

คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	N	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1.ด้านวิชาการ				
1.1 มีความรู้ความสามารถในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างกว้างขวาง	59	4.644	0.517	มากที่สุด
1.2 เป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา	59	4.457	0.621	มาก
1.3 สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนได้อย่างชัดเจน	59	4.711	0.457	มากที่สุด
1.4 สามารถวิเคราะห์ อภิปรายปัญหา และตอบปัญหาในด้านวิชาการของสาขาเทคโนโลยีการศึกษาได้อย่างละเอียด ชัดเจน ถูกต้อง	57	4.596	0.529	มากที่สุด
1.5 สามารถสื่อความหมายในการเรียนการสอนได้ดี	59	4.661	0.512	มากที่สุด
1.6 รู้จักเลือกใช้วิธีสอนอย่างเหมาะสม	59	4.525	0.537	มากที่สุด
1.7 สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติมอยู่เสมอ	59	4.762	0.429	มากที่สุด
1.8 เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าปรึกษาทางวิชาการ	59	4.525	0.537	มากที่สุด
1.9 สามารถแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติมให้กับผู้ที่มาปรึกษาได้	59	4.508	0.569	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	N	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1.10 มีจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา	59	4.271	0.733	มาก
1.11 เข้าใจปัญหาและความต้องการของนิสิตนักศึกษา	59	4.457	0.567	มาก
1.12 เขียนบทความทางวิชาการ เผยแพร่สู่ชุมชน	59	4.169	0.647	มาก
1.13 สามารถเขียนตำราหรือเอกสารประกอบการสอนได้	59	4.254	0.659	มาก
1.14 เป็นสมาชิกในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการศึกษา	58	3.896	0.892	มาก
1.15 ศึกษางานหรือเข้าร่วมประชุมปฏิบัติการทางวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษายู่เสมอ	59	4.220	0.696	มาก
1.16 สามารถประยุกต์ความรู้จากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ	59	4.610	0.558	มากที่สุด
1.17 มีความรู้ในสาขาวิชาชีพต่างๆอย่างกว้างขวาง	59	3.847	0.847	มาก
1.18 เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีการศึกษา	58	4.414	0.676	มาก
เฉลี่ย		4.418		มาก
2.ด้านมนุษยสัมพันธ์				
2.1 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	59	4.711	0.457	มากที่สุด
2.2 เป็นผู้นำได้เหมาะสมตามกาลเทศะ	59	4.389	0.526	มาก
2.3 เป็นผู้ตามได้เหมาะสมตามกาลเทศะ	59	4.440	0.534	มาก
2.4 มีความเสียสละ	59	4.440	0.534	มาก
2.5 มีนิสัยอ่อนน้อม ไม่ถือตัว	59	4.338	0.633	มาก
2.6 สามารถรับฟังคำวิจารณ์ตนเอง	59	4.525	0.568	มากที่สุด
2.7 สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้โดยไม่เสียหลักการ	58	4.466	0.599	มาก
2.8 ใช้วาจาสุภาพ	58	4.517	0.569	มากที่สุด
2.9 มีความเชื่อมั่นในตนเอง	59	4.322	0.571	มาก
2.10 ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	59	4.389	0.588	มาก
2.11 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	59	4.423	0.593	มาก
เฉลี่ย		4.450		มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	N	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
3.ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความประพฤติ				
3.1 ความเป็นประชาธิปไตย	57	4.473	0.601	มาก
3.2 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	59	4.491	0.598	มาก
3.3 มีความรับผิดชอบ	59	4.762	0.429	มากที่สุด
3.4 มีความซื่อสัตย์สุจริต	59	4.729	0.486	มากที่สุด
3.5 มีความยุติธรรม	59	4.610	0.588	มากที่สุด
3.6 มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	59	4.728	0.458	มากที่สุด
3.7 วางตนได้เหมาะสมเป็นที่ยอมรับนับถือ	58	4.517	0.598	มากที่สุด
3.8 ตรงต่อเวลา	59	4.644	0.549	มากที่สุด
3.9 ความเป็นกลาง ยึดหลักของความถูกต้อง	59	4.593	0.591	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.616		มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.474		มาก

จากตาราง 18 เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติโดยรวมแล้ว พบว่าคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนโดยรวมแล้วควรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.474$) และเมื่อจำแนกลงไปในด้านต่างๆแล้วเห็นว่าด้านคุณธรรม จริยธรรม และความประพฤติเป็นด้านที่พึงมีมากที่สุดโดยมีเกณฑ์ระดับที่มากที่สุด ($\bar{X} = 4.616$) รองลงมาได้แก่ด้านมนุษยสัมพันธ์ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.450$) และสุดท้ายได้แก่ด้านวิชาการมีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.418$) ตามลำดับ

ส่วนในประเด็นของรายละเอียดในด้านต่างๆ สามารถจำแนกรายละเอียดรายชื่อของด้านต่างๆได้ดังนี้

ด้านวิชาการ เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติแล้วพบว่าการสนใจศึกษาหาความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติม อยู่เสมอมีคะแนนเป็นอันดับแรก โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.762$) รองลงมาได้แก่สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนได้อย่างชัดเจน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.711$) สามารถสื่อความหมายในการเรียนการสอนได้ดีอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.661$) มีความรู้ความสามารถในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างกว้างขวางอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.644$) สามารถประยุกต์ความรู้จากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.610$) สามารถวิเคราะห์ อภิปรายปัญหา และตอบปัญหาในด้านวิชาการของสาขาเทคโนโลยีการศึกษาได้อย่างละเอียด ชัดเจน ถูกต้องอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.596$) รู้จักเลือกวิธีสอนอย่างเหมาะสม ซึ่งมีระดับคะแนนที่เท่ากับเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าปรึกษาทางวิชาการ โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.525$) ต่อมาได้แก่ สามารถแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติมให้กับผู้ที่ปรึกษาได้ โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} =$

4.508) เป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีมาใช้ทางการศึกษา ซึ่งมีค่าสถิติเท่ากับการเข้าใจปัญหาและความต้องการของนิสิตนักศึกษา ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.457$) ต่อมาคือ เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีการศึกษาโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.414$) มีจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.271$) สามารถเขียนตำราหรือเอกสารประกอบการสอนได้อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.254$) ศึกษางานหรือเข้าร่วมประชุมปฏิบัติการทางวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษาอยู่เสมออยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.220$) เขียนบทความทางวิชาการ เผยแพร่สู่ชุมชนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.169$) เป็นสมาชิกในองค์กรที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.896$) และสุดท้ายได้แก่มีความรู้ในสาขาวิชาชีพต่างๆอย่างกว้างขวาง โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.847$) ตามลำดับ

ด้านมนุษยสัมพันธ์ เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติแล้วพบว่า การสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีมีความสำคัญเป็นอันดับแรก โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.711$) รองลงมาได้แก่สามารถรับฟังคำวิจารณ์ตนเองซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.525$) ใ้วาจาสุภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.517$) สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้โดยไม่เสียหลักการอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.466$) เป็นผู้ตามได้เหมาะสมตามกาลเทศะมีค่าสถิติที่เท่ากันมีความเสียสละ โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.440$) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.423$) เป็นผู้นำได้เหมาะสมตามกาลเทศะมีค่าสถิติที่เท่ากันยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.389$) มีนิสัยอ่อนน้อม ไม่ถือตัวอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.338$) และมีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.322$) ตามลำดับ

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความประพฤติ เมื่อเรียงลำดับจากค่าสถิติจากมากไปหาน้อยแล้วพบว่า มีความรับผิดชอบ มีค่าสถิติที่สูงที่สุดโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.762$) รองลงมาได้แก่มีความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.729$) ต่อมาได้แก่มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.728$) ตรงต่อเวลาอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.644$) มีความยุติธรรมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.610$) มีความเป็นกลาง ยึดหลักของความถูกต้องอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.593$) วางตนได้เหมาะสมเป็นที่ยอมรับนับถืออยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.517$) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.491$) และสุดท้ายได้แก่ มีความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.473$) ตามลำดับ

ตาราง 19 สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	N	$\bar{X}$	S	ระดับของความเหมาะสม
อาจารย์ผู้สอน				
1.1 สัดส่วนอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาเพียงพอต่อจำนวนนิสิตนักศึกษา	59	3.762	0.916	มาก
1.2 ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มีความเหมาะสม	59	3.677	0.819	มาก
1.3 ตำแหน่งทางวิชาการมีส่วนในการกำหนดระดับชั้นที่สอนและวิชาที่สอน	59	3.627	0.998	มาก
1.4 มีการจัดสรรอาจารย์ให้สอนตามความถนัดในวิชานั้นๆ	59	3.983	0.841	มาก
1.5 มีการกำหนดคุณสมบัติในการสรรหาอาจารย์ในภาควิชา	59	3.932	0.807	มาก
1.6 การสรรหาอาจารย์เป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้	59	3.932	0.962	มาก
1.7 อาจารย์ในภาควิชามีความสามัคคี	59	3.779	1.099	มาก
1.8 เกณฑ์การประเมินอาจารย์มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน	58	3.745	0.979	มาก
1.9 มีการเสนอผลงานให้เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการในระยะเวลาที่เหมาะสม	58	3.500	0.863	มาก
เฉลี่ย		3.770		มาก
2. การเรียนการสอน				
2.1 มีการกำหนดคุณสมบัติในการรับนิสิตนักศึกษา	59	3.983	0.861	มาก
2.2 มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี	59	3.830	0.874	มาก
2.3 มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน	59	4.186	0.682	มาก
2.4 กำหนดรายวิชาในหลักสูตรได้อย่างชัดเจน	59	4.203	0.761	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	N	$\bar{X}$	S	ระดับของความเหมาะสม
2.5 ผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร	59	3.881	1.052	มาก
2.6 มีการประเมินผลของหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	59	3.423	1.086	ปานกลาง
2.7 มีการกำหนดแผนการพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจน	59	3.644	1.079	มาก
2.8 มีการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ	59	4.050	0.775	มาก
2.9 จัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	58	3.775	0.992	มาก
2.10 ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมตามวิชาและเนื้อหาที่สอน	59	4.000	0.788	มาก
2.11 มีการปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมอยู่เสมอ	59	4.016	0.881	มาก
2.12 มีการประชุมร่วมมือกันระหว่างอาจารย์ในกระบวนการสอน	58	3.551	0.921	มาก
2.13 มีการประเมินผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน	58	3.706	0.978	มาก
2.14 นิสิตนักศึกษาเมื่อเรียนจบในวิชาต่างๆแล้วสามารถแสดงออกถึงความรู้ความสามารถในวิชานั้นๆ	58	3.810	0.736	มาก
2.15 มีการประเมินผลการสอนโดยนิสิตนักศึกษา	59	3.881	0.873	มาก
2.16 นิสิตนักศึกษามีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	58	3.879	0.818	มาก
2.17 ภาควิชามีอุปกรณ์ต่างๆสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	59	3.406	1.019	ปานกลาง
2.18 มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อบริการแก่อาจารย์และนิสิตนักศึกษา	58	3.448	0.994	ปานกลาง
2.19 บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในภาควิชาเอื้อต่อการเรียนการสอน	58	3.603	0.917	มาก
เฉลี่ย		3.803		มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	N	$\bar{X}$	S	ระดับของความเหมาะสม
การวิจัย				
3.1 มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง	59	3.288	1.006	ปานกลาง
3.2 มีการกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยในภาควิชาอย่างชัดเจน	59	3.288	1.115	ปานกลาง
3.3 มีการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้	59	3.237	1.072	ปานกลาง
3.4 มีการตรวจสอบและประเมินผลการวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ	59	3.406	1.054	ปานกลาง
3.5 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษา	59	3.050	1.105	ปานกลาง
3.6 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับอาจารย์	59	3.372	1.015	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.273		ปานกลาง
4. การบริการทางวิชาการแก่สังคม				
4.1 มีการวางแผนแนวนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม	59	3.508	0.989	มาก
4.2 มีการจัดเผยแพร่ผลงานวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษาแก่ชุมชน	59	3.322	1.074	ปานกลาง
4.3 มีการสนองตอบความต้องการทางวิชาการแก่ชุมชน	59	3.457	1.006	ปานกลาง
4.4 จัดให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรในการพัฒนาสื่อการสอนแก่ชุมชน	58	3.482	0.903	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.442		ปานกลาง
5. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม				
5.1 มีการส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามในภาควิชา	59	3.440	0.952	ปานกลาง
5.2 มีการร่วมนุรักษ์ประเพณีอันดีงามระหว่างคณาจารย์และนิสิต นักศึกษา	59	3.491	0.917	ปานกลาง
เฉลี่ย		3.465		ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.664		มาก

จากตาราง 19 เมื่อวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆแล้วพบว่า เกณฑ์โดยรวมของสภาพพื้นฐานอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.664$) และเมื่อจำแนกออกเป็นรายข้อในด้านต่างๆแล้ว จากค่าสถิติแล้วสามารถจำแนกได้ดังนี้

ด้านอาจารย์ผู้สอน เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า การจัดสรรอาจารย์ให้สอนตามความถนัดในวิชานั้นๆ มีเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.983$) เป็นอันดับแรก ส่วนรองลงมาได้แก่ มีการกำหนดคุณสมบัติในการสรรหาอาจารย์ในภาควิชาโดยมีค่าสถิติที่เท่ากันกับการสรรหาอาจารย์เป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งมีเกณฑ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.932$) ต่อมาได้แก่อาจารย์ในภาควิชาที่มีความสามัคคี ซึ่งมีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.779$) สัดส่วนอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาเพียงพอต่อจำนวนนิสิตนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.762$) เกณฑ์การประเมินอาจารย์มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.745$) ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มีความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.677$) ตำแหน่งทางวิชาการมีส่วนในการกำหนดระดับชั้นที่สอนและวิชาที่สอนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.627$) และมีการเสนอผลงานให้เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการในระยะเวลาที่เหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.500$) เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการเรียนการสอน จากค่าสถิติพบว่าการกำหนดรายวิชาในหลักสูตรได้อย่างชัดเจนซึ่งมีเกณฑ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.203$) มีค่าสถิติเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรไว้อย่างชัดเจนซึ่งมีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.186$) ต่อมาได้แก่มีการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.050$) มีการปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมอยู่เสมออยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.016$) ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมตามวิชาและเนื้อหาที่สอนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.000$) มีการกำหนดคุณสมบัติในการรับนิสิตนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.983$) ผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร โดยมีค่าสถิติที่เท่ากันกับการประเมินผลการสอนโดยนิสิตนักศึกษา ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.881$) นิสิตนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.879$) มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.830$) นิสิตนักศึกษาเมื่อเรียนจบในวิชาต่างๆแล้วสามารถแสดงออกถึงความรู้ความสามารถในวิชานั้นๆอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.810$) จัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.775$) มีการประเมินผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.706$) มีการกำหนดแผนการพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.644$) บรรยายากศและสิ่งแวดล้อมในภาควิชาเอื้อต่อการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.603$) มีการประชุมร่วมมือกันระหว่างอาจารย์ในกระบวนการสอนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.551$) มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อบริการแก่อาจารย์และนิสิตนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.448$) มีการประเมินผลของหลักสูตรอย่างสม่ำเสมออยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.423$) และภาควิชามีอุปกรณ์ต่างๆสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเพียงพออยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.406$) ตามลำดับ

ด้านการวิจัย เมื่อวิเคราะห์ค่าสถิติแล้วพบว่าการตรวจสอบและประเมินผลการวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.406$) รองลงมาได้แก่มีการจัดเผยแพร่และ

ตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับอาจารย์ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.372$) ต่อมาได้แก่มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีค่าสถิติเท่ากับมีการกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยในภาควิชาอย่างชัดเจน โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.288$) มีการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.237$) และสุดท้ายได้แก่ มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.050$) ตามลำดับ

ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม ในด้านนี้เมื่อวิเคราะห์ผลออกมาแล้วโดยเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ภาควิชามีการวางแผนแนวนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.508$) จัดให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรในการพัฒนาสื่อการสอนแก่ชุมชนอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.482$) มีการสนองตอบความต้องการทางวิชาการแก่ชุมชนอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.457$) และสุดท้ายได้แก่ มีการจัดเผยแพร่งานวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษาแก่ชุมชนโดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.322$) ตามลำดับ

ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าภาควิชามีการร่วมอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.491$) และมีการส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงานในภาควิชาอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.440$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของผู้บริหารและสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา
 ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 16 สถาบัน มาสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง
 ได้ทั้งสิ้น 16 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 10 ชุด คิดเป็น 62.50 % สามารถ
 วิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้รับมาดังนี้ (ตาราง 20 – 22)

ตาราง 20 ร้อยละของผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	9	90.00
หญิง	1	10.00
2. อายุ		
20 – 30 ปี	-	-
31 – 40 ปี	1	10.00
41 – 50 ปี	6	60.00
51 – 60 ปี	3	30.00
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	-	-
ปริญญาโท	3	30.00
ปริญญาเอก	7	70.00
อื่นๆ		
5. ตำแหน่งทางวิชาการ		
อาจารย์	2	20.00
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	5	50.00
รองศาสตราจารย์	3	30.00
ศาสตราจารย์	-	-

จากตาราง 20 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 10 คน
 เป็นเพศชาย 9 คน (ร้อยละ 90.00) เพศหญิง 1 คน (ร้อยละ 10.00) และจำแนกกลุ่มตัวอย่างเป็นช่วง
 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 10.00) อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 6 คน (ร้อยละ 60.00) อายุ 51
 – 60 ปี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 30.00) โดยกลุ่มตัวอย่างมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน
 (ร้อยละ 30.00) ปริญญาเอก จำนวน 7 คน (ร้อยละ 70.00) ส่วนในด้านของตำแหน่งทางวิชาการพบว่ามี
 ตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ จำนวน 2 คน (ร้อยละ 20.00) ตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วย
 ศาสตราจารย์ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 50.00) และตำแหน่งรองศาสตราจารย์ จำนวน 3 คน (ร้อยละ
 30.00)

ตาราง 21 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

คุณลักษณะของผู้บริหาร	N	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
1. ภาวะผู้นำ				
1.1 มีวุฒิภาวะสูงทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์	10	4.6	0.516	มากที่สุด
1.2 มีความเป็นประชาธิปไตย	10	4.3	0.675	มาก
1.3 มีความขยันหมั่นเพียร	10	4.5	0.527	มากที่สุด
1.4 มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม	10	4.7	0.483	มากที่สุด
1.5 มีความซื่อสัตย์สุจริต	10	4.9	0.316	มากที่สุด
1.6 มีความเชื่อมั่นในตนเอง	9	4.3	0.483	มาก
1.7 มีประสบการณ์ทางด้านการบริหาร	10	4.1	0.568	มาก
1.8 มีความรับผิดชอบ	10	4.7	0.675	มากที่สุด
1.9 มีมนุษยสัมพันธ์ดี	10	4.9	0.316	มากที่สุด
1.10 มีความกล้าในการตัดสินใจ	10	4.5	0.527	มากที่สุด
1.11 มีความสามารถในการประนีประนอมเมื่อเกิดความขัดแย้ง	10	4.7	0.483	มากที่สุด
1.12 มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงาน	10	4.5	0.707	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.558		มากที่สุด
2. ด้านวิชาการ				
2.1 มีการศึกษาระดับปริญญาโทเป็นอย่างน้อย	10	4.6	0.516	มากที่สุด
2.2 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์เป็นอย่างน้อย	10	3.6	1.075	มาก
2.3 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์เป็นอย่างน้อย	10	3.7	1.252	มาก
2.4 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์	10	3.1	1.101	ปานกลาง
2.5 มีความรู้ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างดี/ลึกซึ้ง	10	4.9	0.316	มากที่สุด
2.6 มีความเข้าใจในนโยบาย วัตถุประสงค์ และปรัชญาการศึกษาของสถาบัน	10	4.7	0.949	มากที่สุด
2.7 มีความสามารถในการปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงต่อความต้องการของสังคม	10	4.9	0.316	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะของผู้บริหาร	N	$\bar{X}$	S	ระดับความต้องการ
2.8 มีความสามารถในการวิจัย	10	4.3	0.483	มาก
2.9 มีความศรัทธาต่อวิชาชีพในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	10	4.6	0.516	มากที่สุด
2.10 สามารถดำรงความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา	10	4.7	0.483	มากที่สุด
2.11 มีความรู้ในการใช้แหล่งสืบค้นทางวิชาการอย่างดี	10	4.1	1.197	มาก
2.12 มีความรู้ความสามารถในสาขาอื่นๆ	9	4.0	0.707	มาก
เฉลี่ย		4.266		มาก
3. ด้านการบริหาร				
3.1 วางโครงการและเป้าหมายของสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาตลอดปีการศึกษา	10	4.6	0.516	มากที่สุด
3.2 จัดสรรตำแหน่งและหน้าที่ของบุคลากรในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาตามความสามารถได้อย่างเหมาะสม	10	4.3	0.483	มาก
3.3 ติดตามการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	10	4.2	0.632	มาก
3.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรในสาขาวิชา เช่น จัดให้มีการอบรม สัมมนา/ประชุมทางวิชาการ	10	4.5	0.527	มากที่สุด
3.5 พิจารณาความดีความชอบ และประเมินผลการทำงานของอาจารย์ในภาควิชาได้อย่างเหมาะสม	10	4.5	0.527	มากที่สุด
3.6 มีส่วนร่วมกับอาจารย์ในภาควิชาในการวิเคราะห์และปรับปรุงเนื้อหาสาระรายวิชาต่างๆ	10	4.6	0.516	มากที่สุด
3.7 มีส่วนร่วมกับอาจารย์ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน	10	4.6	0.516	มากที่สุด
3.8 ให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ในด้านปัญหาหลักสูตรการเรียนการสอน	10	4.4	0.516	มาก
3.9 ให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ในด้านการทำงาน	10	4.1	0.738	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

คุณลักษณะของผู้บริหาร	N	$\bar{X}$	S	ระดับความเหมาะสม
3.10 เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์และบุคลากรในสาขาวิชา	10	4.6	0.516	มากที่สุด
3.11 เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของนิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา	10	4.1	0.568	มาก
3.12 วางแผนการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของภาควิชา	10	4.5	0.707	มากที่สุด
3.13 แสวงหาทรัพยากรต่างๆเข้าสู่ภาควิชา	10	4.7	0.483	มากที่สุด
3.14 ร่วมมือหรือหารือกับหน่วยงานอื่นๆในการพัฒนาภาควิชา	10	4.6	0.516	มากที่สุด
3.15 สำรวจและกำหนดรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคเรียน	10	4.4	0.516	มาก
3.16 จัดทำงบประมาณของภาควิชา	10	4.7	0.483	มากที่สุด
3.17 แสวงหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก	10	4.5	0.527	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.464		มาก
4. การให้บริการแก่สังคม				
4.1 ส่งเสริมให้อาจารย์ในภาควิชาเขียนบทความทางวิชาการเพื่อการเผยแพร่	10	4.7	0.483	มากที่สุด
4.2 สำรวจความต้องการและจัดให้มีการบริการทางวิชาการสู่ชุมชน	10	4.3	0.483	มาก
4.3 มีส่วนร่วมในการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ และจัดนิทรรศการของหน่วยงาน	10	4.2	0.422	มาก
4.4 ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆในการจัดทำวารสารทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่สังคม	10	4.1	0.316	มาก
4.5 ประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อร่วมจัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น	10	3.9	0.316	มาก
4.6 ตอบสนองความต้องการทางวิชาการแก่สังคมตามคำร้องขอ	10	4.1	0.568	มาก
4.7 เป็นผู้นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่สังคม	10	4.2	0.632	มาก
เฉลี่ย		4.214		มาก
รวมเฉลี่ย		4.402		มาก

จากตาราง 21 เมื่อวิเคราะห์ค่าสถิติโดยรวมแล้วพบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษามีค่ารวมอยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{X} = 4.402$) และเมื่อจำแนกค่าสถิติในด้านต่างๆ เป็นข้อๆแล้วสามารถจำแนกได้ดังนี้

ด้านภาวะผู้นำ เมื่อวิเคราะห์ค่าสถิติแล้วพบว่าผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาควรมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีมนุษยสัมพันธ์ดีเป็นอันดับแรก โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.9$) รองลงมาได้แก่มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการประนีประนอมเมื่อเกิดความขัดแย้ง ซึ่งมีค่าสถิติที่เท่ากันโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.7$) มีวุฒิภาวะสูงทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6$) มีความขยันหมั่นเพียร มีความกล้าในการตัดสินใจ และมีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงาน มีค่าสถิติที่เท่ากัน โดยมีค่าสถิติอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5$) ต่อมาได้แก่มีความเป็นประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.3$) และสุดท้ายคือมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.1$) ตามลำดับ

ด้านวิชาการ จากการวิเคราะห์ค่าสถิติแล้วพบว่า ผู้บริหารควรมีความรู้ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างดี/ลึกซึ้ง และมีความสามารถในการปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงต่อความต้องการของสังคม โดยมีค่าสถิติที่เท่ากัน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.9$) รองลงมาได้แก่มีความเข้าใจในนโยบาย วัตถุประสงค์และปรัชญาการศึกษาของสถาบัน ซึ่งค่าสถิติเท่ากับสามารถดำรงความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.7$) ต่อมาได้แก่มีการศึกษาระดับปริญญาโทเป็นอย่างน้อย และมีความศรัทธาต่อวิชาชีพในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งมีค่าสถิติที่เท่ากัน โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6$) มีความสามารถในการด้านการวิจัย อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.3$) มีความรู้ในการใช้แหล่งสืบค้นทางวิชาการอย่างดีอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.1$) มีความรู้ความสามารถในสาขาอื่นๆอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.0$) มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์เป็นอย่างน้อยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.7$) มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์เป็นอย่างน้อยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.6$) และสุดท้ายได้แก่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์เป็นอย่างน้อยอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.1$) ตามลำดับ

ด้านการบริหาร จากการวิเคราะห์ค่าสถิติโดยเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่าผู้บริหารควรจะมีแสวงหาทรัพยากรต่างๆเข้าสู่ภาควิชา และจัดทำงบประมาณของภาควิชาเป็นอันดับแรก โดยมีค่าสถิติที่เท่ากัน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.7$) รองลงมาได้แก่วางโครงการและเป้าหมายของสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาตลอดปีการศึกษา มีส่วนร่วมกับอาจารย์ในภาควิชาในการวิเคราะห์และปรับปรุงเนื้อหาสาระรายวิชาต่างๆ มีส่วนร่วมกับอาจารย์ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์และบุคลากรในสาขาวิชา ร่วมมือหรือหารือกกับหน่วยงานอื่นๆในการพัฒนาภาควิชา ซึ่งมีค่าสถิติที่เท่ากัน โดยค่าสถิติอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6$) ต่อมาได้แก่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรในสาขาวิชา เช่น จัดให้มีการอบรม สัมมนา/ประชุมทางวิชาการ พิจารณาความดีความชอบ และประเมินผลการทำงานของอาจารย์ในภาควิชาได้อย่างเหมาะสม วางแผนการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของภาควิชา แสวงหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งมีค่าสถิติที่เท่ากัน โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5$) ต่อมาได้แก่ให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ในด้านปัญหา

หลักสูตรการเรียนการสอน สํารวจและกำหนดรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคเรียน มีค่าสถิติที่เท่ากัน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.4$) จัดสรรตำแหน่งและหน้าที่ของบุคลากรในสาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษาตามความสามารถได้อย่างเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.3$) ติดตามการปฏิบัติงาน ของอาจารย์ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างต่อเนื่องอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.2$) และ สุดท้ายได้แก่ให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ในด้านการทํางาน ซึ่งมีค่าสถิติเท่ากับเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของ นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.1$) ตามลำดับ

ด้านการให้บริการแก่สังคม เมื่อวิเคราะห์ค่าสถิติแล้วพบว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้อาจารย์ในภาค วิชาเขียนบทความทางวิชาการเพื่อเผยแพร่อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.7$) เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่สำรวจความต้องการและจัดให้มีการบริการทางวิชาการสู่ชุมชนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.3$) ต่อมาได้แก่มีส่วนร่วมในการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ และจัดนิทรรศการของหน่วยงาน ซึ่งมีค่าสถิติเท่ากับการเป็นผู้นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่สังคม โดยมีค่า สถิติอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.2$) ต่อมาได้แก่ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆในการจัดทำวารสาร ทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่สังคม ซึ่งมีค่าสถิติเท่ากับการตอบสนองความต้องการทางวิชาการแก่ สังคมตามคำร้องขอ โดยมีค่าสถิติอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.1$) และสุดท้ายได้แก่ประสานงานกับ หน่วยงานอื่นๆเพื่อร่วมจัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 3.9$) ตามลำดับ

ตาราง 22 สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	N	$\bar{X}$	S	ระดับของ ความ เหมาะสม
1. การบริหารและการจัดการ				
1.1 มีการกำหนดเป้าหมายและภารกิจไว้ชัดเจน	10	4.6	0.516	มากที่สุด
1.2 มีการจัดทำแผนพัฒนาภาควิชาประจำปี	10	4.6	0.516	มากที่สุด
1.3 มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆในภาควิชา	10	4.4	0.516	มาก
1.4 มีแนวนโยบายในภาควิชาที่ต้องชัดเจน	10	4.6	0.516	มากที่สุด
1.5 มีแนวปฏิบัติในภาควิชาที่ต้องชัดเจน	10	4.5	0.527	มากที่สุด
1.6 มีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชาอย่างถูกต้อง	10	4.4	0.516	มาก
1.7 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชามีความเหมาะสม	10	4.4	0.699	มาก
1.8 การบริหารภาควิชามีการดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ	10	4.3	0.675	มาก
1.9 มีการติดต่อประสานงานในภาควิชาอย่างเป็นระบบ	10	4.4	0.699	มาก
1.10 มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารและการจัดการ	10	4.3	0.675	มาก
1.11 มีการจัดทำระบบการใช้ครุภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ	10	4.4	0.516	มาก
1.12 การจัดซื้อจัดจ้างภายในภาควิชามีความถูกต้องตามระเบียบราชการ	10	4.6	0.516	มากที่สุด
1.13 มีระบบการประเมินและรายงานผลการบริหารงานในภาควิชาอย่างชัดเจน	10	4.5	0.527	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.461		มาก
2. การเงินและงบประมาณ				
2.1 มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ	10	4.3	0.483	มาก
2.2 อาจารย์ในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงบประมาณ	10	4.5	0.527	มากที่สุด

ตาราง 22 (ต่อ)

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	N	$\bar{X}$	S	ระดับของ ความ เหมาะสม
2.3 สัดส่วนการใช้งบประมาณในแต่ละภารกิจเป็นไปอย่างเหมาะสม	10	4.3	0.483	มาก
2.4 การใช้งบประมาณถูกต้องตามวัตถุประสงค์	10	4.3	0.483	มาก
2.5 มีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ	10	4.4	0.516	มาก
2.6 มีการประเมินความต้องการใช้งบประมาณจากอาจารย์ในภาควิชา	10	4.2	0.422	มาก
2.7 มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ถูกต้อง โปร่งใส	10	4.4	0.516	มาก
เฉลี่ย		4.342		มาก
3. บุคลากร				
3.1 การรับบุคลากรเข้ามาทำงานในภาควิชา มีการกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสม	10	4.6	0.516	มากที่สุด
3.2 มีการกำหนดภาระงานของอาจารย์ที่ต้องรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน	10	4.5	0.527	มากที่สุด
3.3 มีการกำหนดสัดส่วนอาจารย์ต่อนิสิต/นักศึกษาในภาควิชา	10	4.1	0.568	มาก
3.4 มีงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ไว้อย่างชัดเจน	10	4.4	0.516	มาก
3.5 มีการส่งเสริมให้บุคลากรในภาควิชาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	10	4.5	0.527	มากที่สุด
3.6 อาจารย์ในภาควิชามีความสามัคคี	10	4.4	0.568	มาก
3.7 อาจารย์ในภาควิชาสามารถให้คำปรึกษาในด้านวิชาการแก่นิสิตนักศึกษา	10	4.4	0.568	มาก
3.8 มีงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยของอาจารย์	10	4.0	0.471	มาก
เฉลี่ย		4.362		มาก
4. อาคารสถานที่				
4.1 สภาพแวดล้อมในสถาบันมีความร่มรื่น	10	4.3	0.483	มาก
4.2 สถาบันมีโต๊ะเก้าอี้ให้นิสิตนักศึกษาได้ทำงานอย่างเพียงพอ	10	4.4	0.516	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	N	$\bar{X}$	S	ระดับของความเหมาะสม
4.3 ห้องเรียนในภาควิชาที่มีพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ	10	4.6	0.516	มากที่สุด
4.4 ห้องเรียนมีการระบายอากาศที่ดี	10	4.5	0.527	มากที่สุด
4.5 ห้องเรียนมีความสะอาดเรียบร้อย	10	4.5	0.527	มากที่สุด
4.6 ห้องเรียนมีสื่อการสอนอย่างเพียงพอในการเรียนการสอน	10	4.5	0.527	มาก
4.7 ห้องสมุดมีหนังสือ/ตำราให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ	10	4.2	0.632	มาก
4.8 สถาบันมีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้นักศึกษา ค้นคว้าอย่างเพียงพอ	10	4.2	0.789	มาก
4.9 ภาควิชามีห้องปฏิบัติการต่างๆเพื่อตอบสนองการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอ	10	4.3	0.823	มาก
เฉลี่ย		4.388		มาก
รวมเฉลี่ย		4.4		มาก

จากตาราง 22 เมื่อวิเคราะห์ค่าสถิติโดยรวมแล้วพบว่าสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาโดยรวมในมุมมองของผู้บริหารอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.4$) และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อในด้านต่างๆแล้วสามารถจำแนกได้ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติแล้วพบว่าสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาที่มีค่าสถิติสูงเป็นอันดับแรกได้แก่ มีการกำหนดเป้าหมายและภารกิจไว้ชัดเจน มีการจัดทำแผนพัฒนาภาควิชาประจำปี มีแนวนโยบายในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน การจัดซื้อจัดจ้างภายในภาควิชามีความถูกต้องตามระเบียบราชการ ซึ่งมีค่าสถิติเท่ากันโดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6$) รองลงมาได้แก่มีแนวปฏิบัติในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน มีระบบการประเมินและรายงานผลการบริหารงานในภาควิชาอย่างชัดเจน โดยมีค่าสถิติเท่ากันซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5$) ต่อมาได้แก่ มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆในภาควิชา มีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชาอย่างถูกต้อง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชามีความเหมาะสม มีการติดต่อประสานงานในภาควิชาอย่างเป็นระบบ มีการจัดหาระบบการใช้ครุภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าสถิติเท่ากัน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.4$) และสุดท้ายได้แก่การบริหารภาควิชามีการดำเนินการในรูปแบบ

แบบคณะกรรมการ ซึ่งมีค่าสถิติเท่ากับ มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารและจัดการ โดยมีค่าสถิติอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.3$) ตามลำดับ

ด้านการเงินและงบประมาณ จากค่าสถิติเมื่อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่าอาจารย์ในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงบประมาณอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5$) รองลงมาได้แก่มีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ โดยมีค่าสถิติเท่ากับ มีระบบตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ถูกต้องโปร่งใส ซึ่งค่าสถิติอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.4$) ต่อมาได้แก่มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ สัดส่วนการใช้งบประมาณในแต่ละภารกิจเป็นไปอย่างเหมาะสม การใช้งบประมาณถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีค่าสถิติที่เท่ากัน โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.3$) และสุดท้ายได้แก่มีการประเมินความต้องการใช้งบประมาณจากอาจารย์ในภาควิชาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.2$) ตามลำดับ

ด้านบุคลากร เมื่อวิเคราะห์ค่าสถิติแล้วพบว่าการรับบุคลากรเข้ามาทำงานในภาควิชามีการกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6$) เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่มีการกำหนดภาระงานของอาจารย์ที่ต้องรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน มีการส่งเสริมให้บุคลากรในภาควิชาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ด้วยค่าสถิติที่เท่ากัน โดยอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5$) ต่อมาได้แก่มิงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ไว้อย่างชัดเจน อาจารย์ในภาควิชามีความสามัคคีกัน อาจารย์ในภาควิชาสามารถให้คำปรึกษาในด้านวิชาการแก่นิสิตนักศึกษา โดยมีค่าสถิติที่เท่ากัน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.4$) มีการกำหนดสัดส่วนอาจารย์ต่อนิสิต/นักศึกษาในภาควิชาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.1$) และสุดท้ายได้แก่มิงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยของอาจารย์อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.0$) ตามลำดับ

ด้านอาคารสถานที่ เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยแล้วพบว่าห้องเรียนในภาควิชามีพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6$) รองลงมาได้แก่ห้องเรียนมีการระบายอากาศที่ดี ห้องเรียนมีความสะอาดเรียบร้อย ห้องเรียนมีสื่อการสอนอย่างเพียงพอในการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าสถิติเท่ากันโดยค่าสถิติอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.5$) ต่อมาได้แก่สถาบันมีโต๊ะเก้าอี้ให้นิสิตนักศึกษาได้ทำงานอย่างเพียงพออยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.4$) สภาพแวดล้อมในสถาบันมีความร่มรื่น มีค่าสถิติเท่ากับภาควิชามีห้องปฏิบัติการต่างๆเพื่อตอบสนองการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอ โดยค่าสถิติอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.3$) และสุดท้ายได้แก่ห้องสมุดมีหนังสือ/ตำราให้นิสิตนักศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ ซึ่งมีค่าสถิติที่เท่ากันกับสถาบันมีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้นิสิตนักศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ โดยมีค่าสถิติอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ($\bar{X} = 4.2$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 จากข้อมูลของแบบสอบถามหาสภาพพื้นฐานเบื้องต้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 1 โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 19 คน

จากคำถามของแบบสอบถามแบบปลายเปิดในรอบแรก ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาได้ดังนี้

1. ควรจะยึดหลักของการประกันคุณภาพการศึกษา ตามองค์ประกอบ 9 ด้านที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนด

2. รูปแบบที่นำมาใช้ควรจะมีลักษณะของการป้อนข้อมูลย้อนกลับ
3. รูปแบบที่นำมาใช้ควรจะเน้นผลสัมฤทธิ์ของการประกันคุณภาพการศึกษา
4. รูปแบบที่นำมาใช้ควรจะมีคามง่ายในการปฏิบัติและง่ายต่อการตรวจสอบ
5. รูปแบบที่นำมาใช้ควรจะคำนึงถึงสังคมหรือศรัทธาประชาชนต่อตัวบัณฑิตผู้จบการศึกษา
6. รูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษาควรจะเป็นวิธระบบ มีหลักเกณฑ์ต่างๆโดยมีจุดมุ่ง

หมายเป็นตัวกำหนด

7. รูปแบบที่นำมาใช้ควรจะมีระบบการประเมินผล

ซึ่งจากข้อมูลเบื้องต้น ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอรูปแบบต่างๆมา 3 รูปแบบได้แก่ QA , IPO และ CIPOO

ในส่วนขององค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 9 ด้านนั้น ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน
 - มีความสอดคล้องและความเป็นเอกภาพในระดับคณะที่สังกัด
 - มีการศึกษาหาความต้องการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา
2. การเรียนการสอน
 - ส่งเสริมให้มีการพัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนการสอนและวิชาการต่างๆอย่างต่อเนื่อง
 - มีการกำหนดภารกิจของอาจารย์ผู้สอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน
3. กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา
 - มีฐานข้อมูลและการประสานงานฐานข้อมูลของนิสิตนักศึกษา
 - สนับสนุนให้มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสถาบันในประเทศและต่างประเทศ
 - ส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษา
4. การวิจัย
 - จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต
 - ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษาร่วมกัน
5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม
(ไม่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม)
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

(ไม่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม)

7. การบริหารและการจัดการ

- กระบวนการบริหารและการจัดการมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

8. การเงินและงบประมาณ

(ไม่มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม)

9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

- มีคณะทำงานเพื่อประเมินผล (คณะประเมินภายใน)

จากข้อมูลของแบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบแรกได้นำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2 โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาเพิ่มเติมและได้นำแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ ซึ่งได้นำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ คือ ค่ามัธยฐาน (Median) แสดงถึง ระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range หรือ IR) แสดงถึง ความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในรอบที่ 2 ดังนี้

ตาราง 23 แสดงอันดับของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา	อันดับที่	อันดับเฉลี่ย
1. รูปแบบ QA	1	5.11
2. รูปแบบ IPO	2	4.11
3. รูปแบบ QC หรือ QCC	5	2.66
4. รูปแบบ MBNQA	6	2.11
5. รูปแบบ PI	3	3.22
6. รูปแบบ TQM	4	2.94

จากตาราง 23 พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งรวบรวมจากแบบสอบถามรวมทั้งเอกสารต่าง ๆ มีทั้งสิ้น 6 รูปแบบ โดยรูปแบบ QA มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 5.11$) รองลงมาคือรูปแบบ IPO ($\bar{X} = 4.11$) รูปแบบ PI เป็นอันดับต่อมา ($\bar{X} = 3.22$) อันดับต่อมาได้แก่รูปแบบ TQM ($\bar{X} = 2.94$) และรูปแบบ QC หรือ QCC เป็นอันดับรองลงมา ($\bar{X} = 2.66$) อันดับสุดท้ายได้แก่รูปแบบ MBNQA ($\bar{X} = 2.11$)

ตาราง 24 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ	
	Median	IR
ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน		
1.1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน ควรมีความสอดคล้องกัน	5.00	0.00
1.2 จัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละระดับ	5.00	1.00
1.3 ร่วมกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	4.00	2.00
1.4 กำหนดขึ้นโดยคณาจารย์ของภาควิชา	4.00	1.50
1.5 มีการประเมินผลตามปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน	5.00	0.50
1.6 มีการประชุมร่วมกันเพื่อปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	5.00	1.00
1.7 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในหน่วยงาน เข้าใจตรงกัน	5.00	0.00
1.8 สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี	4.00	1.00
1.9 กำหนดลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขา เทคโนโลยีการศึกษาทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะ	5.00	1.00
1.10 มีความสอดคล้องและความเป็นเอกภาพในระดับคณะ ที่สังกัด	4.00	1.50
1.11 มีการศึกษาหาความต้องการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	5.00	1.00

จากตาราง 24 พบว่า ข้อ 1.1 , 1.2 , 1.5 , 1.6 , 1.7 , 1.9 และ 1.11 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 1.1 และ 1.7 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 0.00) ส่วนข้อ 1.5 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 0.50) และ ข้อ 1.2 , 1.6 , 1.9 และ ข้อ 1.11 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้เช่นกัน (IR = 1.00)

ในส่วน of ข้อ 1.3 , 1.4 , 1.8 และ 1.10 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมในระดับมาก (Median = 4.00) โดยข้อ 1.8 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00) ข้อ 1.4 และ 1.10 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่สามารถยอมรับได้ (IR = 1.50) ส่วนในข้อ 1.3 พบว่า ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ซึ่ง

แสดงคำตอบของผู้เชี่ยวชาญมีความแตกต่างของคำตอบมาก ($IR = 2.00$) ซึ่งจะต้องนำไปถามซ้ำในรอบที่ 3 ต่อไป

ตาราง 25 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการเรียนการสอน จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ	
	Median	IR
2 การเรียนการสอน		
2.1 อาจารย์ผู้สอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์การสอนได้อย่างชัดเจน	5.00	0.50
2.2 มีการกำหนดสัดส่วนระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตนักศึกษา	4.00	2.00
2.3 มีการจัดสรรอาจารย์ให้สอนตามความเชี่ยวชาญในวิชานั้นๆ	5.00	1.00
2.4 มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยนิสิตนักศึกษา	5.00	1.00
2.5 การสรรหาอาจารย์เป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้	4.00	1.00
2.6 มีการกำหนดภารกิจของอาจารย์ผู้สอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน	5.00	1.00
2.7 เกณฑ์การประเมินการสอนของอาจารย์มีความชัดเจน โปร่งใสและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน	5.00	1.00
2.8 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนการสอนและวิชาการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	5.00	1.00
2.9 นิสิตนักศึกษา มีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.00	1.00
2.10 มีการกำหนดคุณสมบัติในการรับนิสิตนักศึกษา	4.00	1.00
2.11 มีการจัดทำแผนการสอนในหลักสูตรวิชาที่สอน	5.00	1.00
2.12 มีการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ	5.00	1.00
2.13 ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมตามวิชาและเนื้อหาที่สอน	5.00	1.00

ตาราง 25 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ	
	Median	IR
2.14 มีการประชุมร่วมมือกันระหว่างอาจารย์ในกระบวนการสอน	4.00	1.50
2.15 หลักสูตรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของสังคม	5.00	1.00
2.16 หลักสูตรได้กำหนดโครงสร้างไว้อย่างชัดเจน	5.00	0.50
2.17 กำหนดรายวิชาในหลักสูตรได้อย่างชัดเจน	5.00	1.00
2.18 ผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร	4.00	1.00
2.19 มีการแจ้งการประเมินผลการเรียนในวิชาที่สอนให้แก่ นิสิตนักศึกษาทราบ	4.00	1.00
2.20 มีการประเมินผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาโดย เกณฑ์มาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน	5.00	1.00
2.21 ภาควิชามีอุปกรณ์ต่าง ๆ สนับสนุนการเรียนการสอน อย่างเพียงพอ	4.00	1.00
2.22 มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อบริการแก่อาจารย์ และนิสิต นักศึกษาอย่างเพียงพอ	5.00	1.00
2.23 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกปฏิบัติในวิชาปฏิบัติการ ต่างๆในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอ	5.00	1.00

จากตาราง 25 พบว่า ข้อ 2.1 , 2.3 , 2.4 , 2.6 , 2.7 , 2.8 , 2.11 , 2.12 , 2.13 , 2.15 , 2.16 , 2.17 , 2.20 , 2.22 และ 2.23 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 2.1 และ 2.16 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับยอมรับได้ (IR = 0.50) ส่วนข้อ 2.3 , 2.4 , 2.6 , 2.7 , 2.8 , 2.11 , 2.12 , 2.13 , 2.15 , 2.17 , 2.20 , 2.22 และ 2.23 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนข้อ 2.2 , 2.5 , 2.9 , 2.10 , 2.14 , 2.18 , 2.19 และ 2.21 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยข้อ 2.5 , 2.9 , 2.10 , 2.18 , 2.19 และ 2.21 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00) ส่วนข้อ 2.14 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่สามารถยอมรับได้ (IR = 1.50) แต่ข้อ 2.2 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความไม่สอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ โดยอยู่เกินระดับที่ยอมรับได้ (IR = 2.00) ซึ่งจะต้องนำกลับไปถามซ้ำในรอบที่ 3 ต่อไป

ตาราง 26 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ	
	Median	IR
3. กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา		
3.1 มีการวางแผนการพัฒนาความรู้แก่นิสิตนักศึกษาทั้งในและนอกสถานที่เรียน	4.00	1.00
3.2 มีการจัดฝึกงาน ฝึกสอนแก่นิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสม	4.00	1.00
3.3 มีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอน	4.00	1.00
3.4 มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้น	5.00	1.00
3.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ	5.00	1.00
3.6 มีฐานข้อมูลและการประสานงานฐานข้อมูลของนิสิตนักศึกษา	5.00	1.00
3.7 สนับสนุนให้มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสถาบันในประเทศและต่างประเทศ	4.00	0.00
3.8 ส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่นิสิตนักศึกษา	5.00	1.00

จากตาราง 26 พบว่าข้อ 3.4 , 3.5 , 3.6 และ 3.8 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยทั้งหมดนี้มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนข้อ 3.1 , 3.2 , 3.3 และ 3.7 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยข้อ 3.7 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 0.00) ส่วนข้อ 3.1 , 3.2 และ 3.3 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้เช่นกัน (IR = 1.00)

ตาราง 27 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการวิจัย จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ	
	Median	IR
ก. การวิจัย		
4.1 อาจารย์ผู้สอนได้รับทุนสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาอย่างเพียงพอ	5.00	1.00
4.2 มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง	5.00	1.00
4.3 มีการกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยในภาควิชาอย่างชัดเจน	5.00	1.00
4.4 ภาควิชามีการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนา/ปรับปรุงในงานด้านต่างๆ	4.00	1.00
4.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลการวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.00	1.00
4.6 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษา	4.00	2.00
4.7 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับอาจารย์	5.00	1.50
4.8 จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต	5.00	1.00
4.9 ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษาร่วมกัน	4.00	1.50

จากตาราง 27 พบว่าข้อ 4.1 , 4.2 , 4.3 , 4.7 และ 4.8 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 4.1 , 4.2 , 4.3 และ 4.8 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00) และข้อ 4.7 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่สามารถยอมรับได้เช่นกัน (IR = 1.50)

ส่วนข้อ 4.4 , 4.5 , 4.6 และ 4.9 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยข้อ 4.4 และ 4.5 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00) ข้อ 4.9 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ (IR = 1.50) แต่ข้อ 4.6 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงว่าไม่สอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ (IR = 2.00) ซึ่งจะต้องนำกลับไปถามซ้ำในรอบที่ 3 ต่อไป

ตาราง 28 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการบริการทางวิชาการ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ	
	Median	IR
การบริการทางวิชาการแก่สังคม		
5.1 มีการวางแผนแนวนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม	4.00	1.00
5.2 มีการจัดเผยแพร่ผลงานทางวิชาการต่างๆแก่ชุมชน	4.00	1.00
5.3 มีการสนองตอบความต้องการทางวิชาการแก่ชุมชน	4.00	1.00
5.4 ภาควิชาเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในท้องถิ่น	4.00	1.00
5.5 ภาควิชาให้ความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้แก่สถานศึกษา	4.00	1.00
5.6 จัดให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรในงานต่างๆแก่ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก	4.00	1.00

จากตาราง 28 พบว่าข้อคำถามทั้งหมดมีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ตาราง 29 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ	
	Median	IR
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม		
6.1 ภาควิชาให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย	4.00	1.00
6.2 มีการส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามในภาควิชา	4.00	1.00
6.3 มีการร่วมอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษา	4.00	1.00

จากตาราง 29 พบว่าข้อคำถามทั้งหมดมีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ตาราง 30 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ	
	Median	IR
1. การบริหารและการจัดการ		
7.1 มีการจัดทำแบบพัฒนาภาควิชาประจำปี	5.00	1.00
7.2 มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆในภาควิชา	5.00	1.00
7.3 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชามีความเหมาะสม	4.00	1.00
7.4 มีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชาอย่างถูกต้อง	4.00	1.00
7.5 มีการติดต่อประสานงานในภาควิชาอย่างเป็นระบบ	5.00	1.00
7.6 มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารและการจัดการ	5.00	1.00
7.7 มีแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน	5.00	1.00
7.8 มีระบบการประเมินและรายงานผลการบริหารงานในภาควิชา อย่างชัดเจน	5.00	0.50
7.9 มีการจัดทำระบบการใช้และบริการครุภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	1.00
7.10 การจัดซื้อจัดจ้างภายในภาควิชามีความถูกต้องตามระเบียบราชการ	4.00	1.00
7.11 กระบวนการบริหารและการจัดการมีความโปร่งใสตรวจสอบได้	5.00	0.00

จากตาราง 30 พบว่าข้อ 7.1 , 7.2 , 7.5 , 7.6 , 7.7 , 7.8 และ 7.11 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 7.11 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในระดับสูงมาก (IR = 0.00) รองลงมาได้แก่ข้อ 7.8 มีค่าพิสัย

ระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับสูง (IR = 0.50) ส่วนข้อ 7.1 , 7.2 , 7.5 , 7.6 และ 7.7 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนข้อ 7.3 , 7.4 , 7.9 และ 7.10 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยทั้งหมดมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ตาราง 31 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการเงินและงบประมาณ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ	
	Median	IR
8. การเงินและงบประมาณ		
8.1 มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ	5.00	1.00
8.2 มีการจัดหาแหล่งงบประมาณจากภายนอก	4.00	2.00
8.3 อาจารย์ในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการใช้งบประมาณ	4.00	1.00
8.4 การใช้งบประมาณถูกต้องตามวัตถุประสงค์	5.00	1.00
8.5 มีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ	5.00	1.00
8.5 มีการประเมินความต้องการใช้งบประมาณจากอาจารย์ในภาควิชา	4.00	1.00
8.7 มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ถูกต้องโปร่งใส	5.00	0.50

จากตาราง 31 พบว่าข้อ 8.1 , 8.4 , 8.5 และ 8.7 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 8.7 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 0.50) ส่วนข้อ 8.1 , 8.4 และ 8.5 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้เช่นกัน (IR = 1.00)

ส่วนข้อ 8.2 , 8.3 และ 8.6 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยข้อ 8.3 และ 8.6 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00) ส่วนข้อ 8.2 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความไม่สอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ (IR = 2.00) ซึ่งจะต้องนำกลับไปถามซ้ำในรอบที่ 3 ต่อไป

ตาราง 32 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ	
	Median	IR
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ		
9.1 มีการประเมินผลในภาควิชาจากระบบที่มีความน่าเชื่อถือและสอดคล้องกับระบบกลไกของคณะ/มหาวิทยาลัย	5.00	0.50
9.2 อาจารย์และบุคลากรในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดระบบที่นำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของภาควิชา	5.00	1.00
9.3 มีการจัดทำแบบรายงานตนเองของภาควิชาทุกปี	5.00	0.00
9.4 มีคณะทำงานเพื่อประเมินผล (คณะประเมินภายใน)	5.00	1.00

จากตาราง 32 พบว่าข้อคำถามทั้งหมดมีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 9.3 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้สูงมาก (IR = 0.00) ส่วนข้อ 9.1 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้สูง (IR = 0.50) ข้อ 9.2 และ 9.4 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้เช่นกัน (IR = 1.00)

จากค่าสถิติที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตอบแบบสอบถามมาจำนวน 17 คน โดยส่วนใหญ่พบว่าค่าสถิติจะมีระดับคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดจนถึงระดับมาก ส่วนในด้านของความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีความสอดคล้องกัน แต่ในบางข้อจะมีความแตกต่างของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญซึ่งจะต้องทำการถามซ้ำให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 3 ต่อไป

ในแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำถามแบบเดียวกับแบบสอบถามในรอบที่ 2 โดยใช้สอบถามเพื่อยืนยันคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อแสดงตำแหน่งของคำตอบ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 ทำให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทราบตำแหน่งของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นได้ตอบมา และทราบค่ามัธยฐานจนถึงช่วงตำแหน่งของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ตอบ โดยแบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ หากผู้เชี่ยวชาญต้องการเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันตำแหน่งของคำตอบ ผู้เชี่ยวชาญสามารถเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันได้โดยแสดงเหตุผลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อคำถามนั้นๆ และแบบสอบถามในรอบที่ 3 จะมีค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ มัธยฐาน (Median) พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) และฐานนิยม (Mode)

ตาราง 33 อันดับและคะแนนของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ผู้เชี่ยวชาญได้ยืนยันในรอบที่ 3

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา	อันดับที่ได้ในรอบที่ 2	อันดับที่ได้ในรอบที่ 3	ค่าเฉลี่ย
1. รูปแบบ QA	1	1	5.17
2. รูปแบบ IPO	2	2	4.35
3. รูปแบบ PI	3	3	3.58
4. รูปแบบ TQM	4	4	3.05
5. รูปแบบ QC หรือ QCC	5	5	2.64
6. รูปแบบ MBNQA	6	6	2.17

จากตาราง 33 พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ยืนยันคำตอบมา ตำแหน่งของคำตอบเกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา จากค่าสถิติเห็นว่ารูปแบบต่างๆอยู่ในตำแหน่งเดิม เช่นเดียวกับคำตอบในรอบที่ 2 แต่แตกต่างกันเพียงคะแนนค่าเฉลี่ยที่แบ่งเป็นระดับมากขึ้นจากเดิม ซึ่งรูปแบบ QA มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 5.17$) รองลงมาคือรูปแบบ IPO ($\bar{X} = 4.35$) รูปแบบ PI เป็นอันดับต่อมา ($\bar{X} = 3.58$) อันดับต่อมาได้แก่รูปแบบ TQM ($\bar{X} = 3.05$) และรูปแบบ QC หรือ QCC เป็นอันดับรองลงมา ($\bar{X} = 2.64$) อันดับสุดท้ายได้แก่รูปแบบ MBNQA ($\bar{X} = 2.17$)

ตาราง 34 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน			
1.1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน ควรมีความสอดคล้องกัน	5.00	0.00	5
1.2 จัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละระดับ	5.00	1.00	5
1.3 ร่วมกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	4.00	2.00	4

ตาราง 34 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
1.4 กำหนดขึ้นโดยคณาจารย์ของภาควิชา	4.00	1.00	5
1.5 มีการประเมินผลตามปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน	5.00	1.00	5
1.6 มีการประชุมร่วมกันเพื่อปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	5.00	0.50	5
1.7 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากรในหน่วยงาน เข้าใจตรงกัน	5.00	0.00	5
1.8 สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี	4.00	1.00	4
1.9 กำหนดลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขา เทคโนโลยีการศึกษาทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะ	5.00	1.00	5
1.10 มีความสอดคล้องและความเป็นเอกภาพในระดับคณะ ที่สังกัด	4.00	1.00	4
1.11 มีการศึกษาหาความต้องการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	5.00	1.00	5

จากตาราง 34 เมื่อวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆแล้วพบว่าข้อ 1.1 , 1.2 , 1.5 , 1.6 , 1.7 , 1.9 และ 1.11 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 1.1 และ 1.7 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้สูงมาก (IR = 0.00) ข้อ 1.6 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้สูง (IR = 0.50) ข้อ 1.2 , 1.5 , 1.9 และ 1.11 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนข้อ 1.3 , 1.4 , 1.8 และ 1.10 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยข้อ 1.4 , 1.8 และ 1.10 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00) ส่วนข้อ 1.3 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงคำตอบของผู้เชี่ยวชาญนั้นค่อนข้างไม่สอดคล้องกัน (IR = 2.00)

ส่วนค่าฐานนิยม (Mode) นั้น ข้อ 1.1 , 1.2 , 1.4 , 1.5 , 1.6 , 1.7 , 1.9 และ 1.11 มีค่าฐานนิยม (Mode = 5) ส่วนข้อ 1.3 , 1.8 และ 1.10 มีค่าฐานนิยม (Mode = 4) ซึ่งนำมาคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมแล้วพบว่า มีความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ

ตาราง 35 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการเรียนการสอน จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
2. การเรียนการสอน			
2.1 อาจารย์ผู้สอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์การสอนได้อย่างชัดเจน	5.00	0.00	5
2.2 มีการกำหนดสัดส่วนระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตนักศึกษา	4.00	1.00	4
2.3 มีการจัดสรรอาจารย์ให้สอนตามความเชี่ยวชาญในวิชานั้นๆ	5.00	1.00	5
2.4 มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยนิสิตนักศึกษา	4.00	1.00	5
2.5 การสรรหาอาจารย์เป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้	5.00	1.00	5
2.6 มีการกำหนดภารกิจของอาจารย์ผู้สอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน	5.00	1.00	5
2.7 เกณฑ์การประเมินการสอนของอาจารย์มีความชัดเจน โปร่งใสและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน	5.00	0.50	5
2.8 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนการสอนและวิชาการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	5.00	1.00	5
2.9 นิสิตนักศึกษา มีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.00	1.00	4
2.10 มีการกำหนดคุณสมบัติในการรับนิสิตนักศึกษา	4.00	1.00	4
2.11 มีการจัดทำแผนการสอนในหลักสูตรวิชาที่สอน	5.00	1.00	5
2.12 มีการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ	5.00	1.00	5
2.13 ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมตามวิชาและเนื้อหาที่สอน	5.00	1.00	5
2.14 มีการประชุมร่วมมือกันระหว่างอาจารย์ในกระบวนการสอน	4.00	1.00	4
2.15 หลักสูตรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของสังคม	5.00	1.00	5
2.16 หลักสูตรได้กำหนดโครงสร้างไว้อย่างชัดเจน	5.00	1.00	5

ตาราง 35 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
2.17 กำหนดรายวิชาในหลักสูตรได้อย่างชัดเจน	5.00	1.00	5
2.18 ผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร	4.00	1.00	4
2.19 มีการแจ้งการประเมินผลการเรียนในวิชาที่สอนให้แก่ นิสิตนักศึกษาทราบ	4.00	1.00	4
2.20 มีการประเมินผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาโดย เกณฑ์มาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน	4.00	1.00	4
2.21 ภาควิชามีอุปกรณ์ต่างๆสนับสนุนการเรียนการสอน อย่างเพียงพอ	4.00	1.00	4
2.22 มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อบริการแก่อาจารย์ และนิสิต นักศึกษาอย่างเพียงพอ	5.00	1.00	5
2.23 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกปฏิบัติในวิชาปฏิบัติการ ต่างๆในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอ	5.00	1.00	5

จากตาราง 35 พบว่าข้อ 2.1 , 2.3 , 2.5 , 2.6 , 2.7 , 2.8 , 2.11 , 2.12 , 2.13 , 2.15 , 2.16 , 2.17 , 2.22 และ 2.23 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 2.1 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับยอมรับได้ (IR = 0.00) ข้อ 2.7 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับยอมรับได้ (IR = 0.50) ส่วนข้อ 2.3 , 2.5 , 2.6 , 2.8 , 2.11 , 2.12 , 2.13 , 2.15 , 2.16 , 2.17 , 2.22 และ 2.23 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนข้อ 2.2 , 2.4 , 2.9 , 2.10 , 2.14 , 2.18 , 2.19 , 2.20 และ 2.21 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยข้อ 2.2 , 2.4 , 2.9 , 2.10 , 2.14 , 2.18 , 2.19 , 2.20 และ 2.21 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนค่าฐานนิยม (Mode) ข้อ 2.1 , 2.3 , 2.4 , 2.5 , 2.6 , 2.7 , 2.8 , 2.11 , 2.12 , 2.13 , 2.15 , 2.16 , 2.17 , 2.22 และ 2.23 มีค่าฐานนิยม (Mode = 5) ข้อ 2.2 , 2.9 , 2.10 , 2.14 , 2.18 , 2.19 , 2.20 และ 2.21 มีค่าฐานนิยม (Mode = 4) ซึ่งนำมาคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมแล้วพบว่า มีความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ

ตาราง 36 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
3. กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา			
3.1 มีการวางแผนการพัฒนาความรู้แก่นิสิตนักศึกษาทั้งในและนอกสถานที่เรียน	4.00	1.00	4
3.2 มีการจัดฝึกงาน ฝึกสอนแก่นิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสม	4.00	1.00	4
3.3 มีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอน	4.00	0.50	4
3.4 มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้น	5.00	1.00	5
3.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.00	1.00	4
3.6 มีฐานข้อมูลและการประสานงานฐานข้อมูลของนิสิตนักศึกษา	4.00	1.00	4
3.7 สนับสนุนให้มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสถาบันในประเทศและต่างประเทศ	4.00	0.00	4
3.8 ส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ นิสิตนักศึกษา	5.00	1.00	5

จากตาราง 36 พบว่าข้อ 3.4 และ 3.8 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยทั้งหมดนี้มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนข้อ 3.1 , 3.2 , 3.3 , 3.5 , 3.6 และ 3.7 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยข้อ 3.7 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 0.00) ข้อ 3.3 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 0.50) ส่วนข้อ 3.1 , 3.2 , 3.5 และ 3.6 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้เช่นกัน (IR = 1.00)

ส่วนค่าฐานนิยม (Mode) ในข้อ 3.4 และ 3.8 มีค่าฐานนิยม (Mode = 5) ข้อ 3.1 , 3.2 , 3.3 , 3.5 , 3.6 และ 3.7 มีค่าฐานนิยม (Mode = 4) ซึ่งนำมาคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมแล้วพบว่า มีความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ

ตาราง 37 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการวิจัย จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
4. การวิจัย			
4.1 อาจารย์ผู้สอนได้รับทุนสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาอย่างเพียงพอ	4.00	1.00	4
4.2 มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง	5.00	1.00	5
4.3 มีการกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยในภาควิชาอย่างชัดเจน	5.00	1.00	5
4.4 ภาควิชามีการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนา/ปรับปรุงในงานด้านต่างๆ	4.00	1.00	4
4.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลการวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.00	1.00	4
4.6 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษา	4.00	2.00	4
4.7 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับอาจารย์	5.00	1.50	5
4.8 จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต	5.00	1.00	5
4.9 ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษาร่วมกัน	4.00	1.50	4

จากตาราง 37 พบว่าข้อ 4.2 , 4.3 , 4.7 และ 4.8 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 4.2 , 4.3 และ 4.8 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00) และข้อ 4.7 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่สามารถยอมรับได้เช่นกัน (IR = 1.50)

ส่วนข้อ 4.1 , 4.4 , 4.5 , 4.6 และ 4.9 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยข้อ 4.1 , 4.4 และ 4.5 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00) ข้อ 4.9 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ (IR = 1.50) แต่ข้อ 4.6 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความไม่สอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ (IR = 2.00)

ในด้านของค่าฐานนิยม (Mode) พบว่า ข้อ 4.2 , 4.3 , 4.7 และ 4.8 มีค่าฐานนิยม (Mode = 5) ข้อ 4.1 , 4.4 , 4.5 , 4.6 และ 4.9 มีค่าฐานนิยม (Mode = 4) ซึ่งนำมาคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมแล้วพบว่า มีความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ

ตาราง 38 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม			
5.1 มีการวางแผนแนวนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม	4.00	1.00	4
5.2 มีการจัดเผยแพร่ผลงานทางวิชาการต่าง ๆ แก่ชุมชน	4.00	1.00	4
5.3 มีการสนองตอบความต้องการทางวิชาการแก่ชุมชน	4.00	1.00	4
5.4 ภาควิชาเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในท้องถิ่น	4.00	0.00	4
5.5 ภาควิชาให้ความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้แก่สถานศึกษา	4.00	1.00	4
5.6 จัดให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรในงานต่าง ๆ แก่ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก	4.00	1.00	4

จากตาราง 38 พบว่าข้อคำถามทั้งหมดมีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) ส่วนค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 0.00) ได้แก่ข้อ 5.4 ส่วนข้อ 5.1, 5.2, 5.3, 5.5 และ 5.6 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนค่าฐานนิยม (Mode) ข้อคำถามทั้งหมดนี้มีค่าฐานนิยม (Mode = 4) ซึ่งนำมาคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมแล้วพบว่า มีความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ

ตาราง 39 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม			
6.1 ภาควิชาให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย	4.00	1.00	4
6.2 มีการส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามในภาควิชา	4.00	1.00	4
6.3 มีการร่วมอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษา	4.00	1.00	4

จากตาราง 39 พบว่าข้อคำถามทั้งหมดมีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนค่าฐานนิยม (Mode) พบว่าข้อคำถามทั้งหมดมีค่าฐานนิยม (Mode = 4) ซึ่งนำมาคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมแล้วพบว่า มีความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ

ตาราง 40 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
7. การบริหารและการจัดการ			
7.1 มีการจัดทำแบบพัฒนาภาควิชาประจำปี	5.00	1.00	5
7.2 มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆในภาควิชา	5.00	1.00	5
7.3 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชามีความเหมาะสม	4.00	1.00	4
7.4 มีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชาอย่างถูกต้อง	4.00	1.00	4
7.5 มีการติดต่อประสานงานในภาควิชาอย่างเป็นระบบ	5.00	1.00	5
7.6 มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารและการจัดการ	5.00	1.00	5

ตาราง 40 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
7.7 มีแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน	5.00	1.00	5
7.8 มีระบบการประเมินและรายงานผลการบริหารงานในภาควิชา อย่างชัดเจน	5.00	1.00	5
7.9 มีการจัดทำระบบการใช้และบริการครุภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	1.00	4
7.10 การจัดซื้อจัดจ้างภายในภาควิชามีความถูกต้องตามระเบียบราชการ	4.00	1.00	4
7.12 กระบวนการบริหารและจัดการมีความโปร่งใสตรวจสอบได้	5.00	0.50	5

จากตาราง 40 พบว่าข้อ 7.1 , 7.2 , 7.5 , 7.6 , 7.7 , 7.8 และ 7.11 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 7.11 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในระดับสูงมาก (IR = 0.50) ส่วนข้อ 7.1 , 7.2 , 7.5 , 7.6 , 7.7 และ 7.8 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนข้อ 7.3 , 7.4 , 7.9 และ 7.10 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยทั้งหมดมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์หรือค่าความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ในด้านค่าฐานนิยม (Mode) พบว่าข้อ 7.1 , 7.2 , 7.5 , 7.6 , 7.7 , 7.8 และ 7.11 มีค่าฐานนิยม (Mode = 5) ข้อ 7.3 , 7.4 , 7.9 และ 7.10 มีค่าฐานนิยม (Mode = 4) ซึ่งนำมาคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมแล้วพบว่า มีความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ

ตาราง 41 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านการเงินและงบประมาณ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
8. การเงินและงบประมาณ			
8.1 มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ	5.00	1.00	5
8.2 มีการจัดหาแหล่งงบประมาณจากภายนอก	4.00	1.50	4

ตาราง 41 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
8.3 อาจารย์ในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการ ใช้งบประมาณ	4.00	1.00	4
8.4 การใช้งบประมาณถูกต้องตามวัตถุประสงค์	5.00	1.00	5
8.5 มีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ	5.00	1.00	5
8.6 มีการประเมินความต้องการใช้งบประมาณจาก อาจารย์ในภาควิชา	4.00	1.00	4
8.7 มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ถูกต้อง โปร่งใส	5.00	1.00	5

จากตาราง 41 พบว่าข้อ 8.1 , 8.4 , 8.5 และ 8.7 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 8.1 , 8.4 , 8.5 และ 8.7 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้เช่นกัน (IR = 1.00)

ส่วนข้อ 8.2 , 8.3 และ 8.6 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) โดยข้อ 8.3 และ 8.6 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00) ส่วนข้อ 8.2 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่แสดงความไม่สอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ (IR = 1.50)

ในด้านของค่าฐานนิยม (Mode) ข้อ 8.1 , 8.4 , 8.5 และ 8.7 มีค่าฐานนิยม (Mode = 5) ข้อ 8.2 , 8.3 และ 8.6 มีค่าฐานนิยม (Mode = 4) ซึ่งนำมาคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมแล้วพบว่า มีความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ

ตาราง 42 ค่าสถิติขององค์ประกอบด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ค่าสถิติ		
	Median	IR	Mode
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ			
9.1 มีการประเมินผลในภาควิชาจากระบบที่มีความน่าเชื่อถือและสอดคล้องกับระบบกลไกของคณะ/สถาบัน	5.00	0.50	5
9.2 อาจารย์และบุคลากรในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดระบบที่นำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของภาควิชา	5.00	1.00	5
9.3 มีการจัดทำแบบรายงานตนเองของภาควิชาทุกปี	5.00	0.00	5
9.4 มีคณะทำงานเพื่อประเมินผล (คณะประเมินภายใน)	5.00	1.00	4

จากตาราง 42 พบว่าข้อ 9.1 , 9.2 , 9.3 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (Median = 5.00) โดยข้อ 9.1 , 9.2 และ 9.3 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ส่วนข้อ 9.4 มีค่ามัธยฐานหรือค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (Median = 4.00) ซึ่งมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (IR = 1.00)

ในด้านของค่าฐานนิยม (Mode) ข้อ 9.1 , 9.2 และ 9.3 มีค่าฐานนิยม (Mode = 5) ข้อ 9.4 มีค่าฐานนิยม (Mode = 4) ซึ่งนำมาคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมแล้วพบว่า มีความสอดคล้องของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญทุกข้อ

จากข้อคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เมื่อวิเคราะห์ค่าสถิติแล้วเห็นว่าค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมของข้อคำถามทุกข้อในแบบสอบถามรอบที่ 3 มีค่าแตกต่างไม่เกิน 1.00 แสดงว่ามีความสอดคล้องของข้อตบนั้นๆ และเมื่อดูจากค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในค่าสถิติรอบที่ 3 นี้ เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญตอบได้เป็นกลุ่มมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องของคำตอบนั้นๆ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” สามารถสรุปผล และอภิปรายผลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อหารูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสังกัดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาและกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมของการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

2. ผลจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลและแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย
 - 1.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 17 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 16 คน
 - 1.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 95 คน
 - 1.4 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิตที่จบการศึกษาจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2542 จำนวน 95 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
 - 2.1 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ความคิดเห็นต่อปัจจัยต่างๆของบัณฑิตที่จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในมหาวิทยาลัยที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

2.2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับคุณภาพของอาจารย์ และองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 9 ด้าน ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

2.3 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของผู้บริหาร และองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

2.4 แบบสอบถามตามขั้นตอนของกระบวนการเทคนิคเดลฟายเกี่ยวกับระบบและขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมที่สมควรนำมาใช้ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

3. วิธีการดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามเองทั้งสิ้น ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

3.1 นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงหัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทั้ง 16 สถาบัน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.2 นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.3 ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิตที่จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา พร้อมเอกสารขอความร่วมมือ

3.4 ส่งแบบสอบถามและเอกสารขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา อาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้ง 16 สถาบัน

3.5 ส่งแบบสอบถามพร้อมเอกสารขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้

3.6 เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล มีค่าสถิติ ดังนี้

4.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 แบบสอบถามชุดที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 แบบสอบถามชุดที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายทั้ง 3 รอบนั้น สามารถจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆได้ดังนี้

4.4.1 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบแรกวิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมคำตอบที่ได้ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ พร้อมทั้งนำคำตอบมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลรอบและจุดมุ่งหมายของการวิจัย

4.4.2 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

4.4.3 แบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยม

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาความรู้ความสามารถ และความคิดเห็นต่อบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

1.1 ผลการศึกษาความรู้ความสามารถของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาพบว่า บัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาที่จบจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในช่วงปี 2540 – 2542 มีระดับความรู้ความสามารถโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ทุกด้านมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น โดยสามารถเรียงลำดับความรู้ความสามารถได้ดังนี้

- คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา
- สื่อสิ่งพิมพ์
- ความรู้ความสามารถด้านอื่นๆ
- วิทยุโทรทัศน์
- วิทยุกระจายเสียง
- ภาพนิ่ง

1.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นต่อระบบการเรียนการสอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาพบว่า บัณฑิตผู้จบมีความคิดเห็นต่อระบบการประเมินผลการเรียนและปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ที่พึงมีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์อันดี มีการวัดผลอย่างเป็นระบบ อาจารย์ในภาควิชาสามารถให้คำปรึกษาวิชาการในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาได้ดี ระบบการวัดและการประเมินผลการเรียนในด้านการปฏิบัติ สามารถวัดความรู้ความสามารถได้ตรงกับความเป็นจริง อาจารย์ผู้สอนแจ้งวิธีประเมินผลการเรียนในกระบวนการวิชาที่อาจารย์สอน มหาวิทยาลัยมีระบบเครือข่าย Internet ให้สืบค้นข้อมูลและใช้ได้สะดวก อาจารย์ผู้สอนและนิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน มีการใช้สื่อการสอนในการเรียนการสอน ระบบการวัดและการประเมินผลการเรียนในด้านทฤษฎีสามารถวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ตรงกับความเป็นจริง อาจารย์มีการพัฒนาการสอนใหม่ๆตลอดเวลา ภาควิชามีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกปฏิบัติในวิชาปฏิบัติการต่างๆในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอ และมีเครื่องมือ/อุปกรณ์สำหรับฝึกภาคปฏิบัติในวิชาต่างๆอย่างเพียงพอ โดยทั้งหมดอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.3 จากการศึกษาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาพบว่า
 คูณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อจำแนก
 เป็นรายข้อได้แก่ ระดับมากที่สุดพบว่า บัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

- มีความรับผิดชอบ
- มีความตั้งใจทำงาน
- มีความคิดสร้างสรรค์
- มีความรู้ความสามารถต่องานที่ได้รับผิดชอบ
- มีความซื่อสัตย์สุจริต

และในระดับมากพบว่าบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาคควรจะมีคุณลักษณะดังนี้

- มีความอดทนต่อสภาวะต่างๆ
- มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
- มีความตรงต่อเวลา
- จัดการกับปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบ
- มีมนุษยสัมพันธ์
- มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมงาน
- มีความมั่นใจในตนเอง
- มีการจัดระบบการทำงาน
- มีความเสียสละ
- สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ
- อ่อนน้อมถ่อมตน

2. จากการศึกษาคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของอาจารย์และสภาพพื้นฐานในสาขา
 เทคโนโลยีการศึกษา

2.1 ผลการสอบถามความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนในสาขา
 เทคโนโลยีการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกราย
 ด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความประพฤติเป็นสิ่งที่อาจารย์พึงมีมากที่สุด ส่วนด้าน
 มนุษยสัมพันธ์ และด้านวิชาการพึงมีในระดับมาก

2.2 ผลการสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาพบว่า
 สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้วพบ
 ว่า สภาพพื้นฐานที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านการเรียนการสอน ในระดับปาน
 กลาง ได้แก่ ด้านการวิจัย ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
 โดยเมื่อวิเคราะห์ในแต่ละด้านแล้วพบว่า ในด้านของอาจารย์ผู้สอนในปัจจุบันภาควิชามีการจัดสรรให้
 อาจารย์สอนตามความถนัดในวิชานั้นๆ เป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ มีการกำหนดคุณสมบัติใน

การสรรหาอาจารย์ในภาควิชา และการสรรหาอาจารย์เป็นไปอย่างยุติธรรมสามารถตรวจสอบได้ โดยอันดับสุดท้าย ได้แก่ มีการเสนอผลงานให้เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการในระยะเวลาที่เหมาะสม

ในด้านการเรียนการสอนพบว่า ในปัจจุบันภาควิชาได้มีการกำหนดรายวิชาในหลักสูตรได้อย่างชัดเจนอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรไว้อย่างชัดเจนอยู่ในระดับมาก ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ภาควิชามีอุปกรณ์ต่างๆสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

ในด้านการวิจัยพบว่า สภาพพื้นฐานทั้งหมดในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยในปัจจุบันภาควิชามีการตรวจสอบและประเมินผลการวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับอาจารย์ มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยในภาควิชาอย่างชัดเจน มีการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้ และมีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษา โดยทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น

ในด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคมพบว่า ปัจจุบันภาควิชามีการวางแผนแนวนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยอยู่ในระดับมาก ส่วนในระดับปานกลาง ได้แก่ จัดให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรในการพัฒนาสื่อการสอนแก่ชุมชน มีการสนองตอบความต้องการทางวิชาการแก่ชุมชน และ มีการจัดเผยแพร่งานวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษาแก่ชุมชน

ในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมพบว่า ปัจจุบันภาควิชาให้ความสำคัญในระดับปานกลาง โดยทั้งหมด ได้แก่ ภาควิชามีการร่วมอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษา และมีการส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามในภาควิชา

3. จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของผู้บริหาร และสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

3.1 จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาพบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่ผู้บริหารพึงมีในระดับมากที่สุด ด้านวิชาการ ด้านการบริหาร และด้านการให้บริการแก่สังคมเป็นสิ่งที่ผู้บริหารพึงมีในระดับมาก

3.2 ผลจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาพบว่า สภาพพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยในด้านการบริหารและการจัดการพบว่า ในปัจจุบันภาควิชา มีการกำหนดเป้าหมายเป้าหมายและภารกิจไว้ชัดเจน มีการจัดทำแผนพัฒนาภาควิชาประจำปี มีแนวนโยบายในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน การจัดซื้อจัดจ้างภายในภาควิชา มีความถูกต้องตามระเบียบราชการ มีแนวปฏิบัติในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน มีระบบการประเมินและรายงานผลการบริหารงานในภาควิชาอย่างชัดเจน โดยมีระดับมากที่สุด ส่วนในระดับมากได้แก่ มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆในภาควิชา มีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชาอย่างถูกต้อง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชา มีความเหมาะสม มีการติดต่อประสานงานในภาควิชาอย่างเป็นระบบ

มีการจัดทำระบบการใช้ครุภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารภาควิชามีการดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ และมีการใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารและจัดการ

ด้านการเงินงบประมาณพบว่า ในปัจจุบันภาควิชาให้อาจารย์ในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงบประมาณในระดับมากที่สุด ส่วนในระดับมาก ได้แก่ มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ ทำระบบบัญชีที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ มีระบบตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ถูกต้องโปร่งใส สัดส่วนการใช้งบประมาณในแต่ละภารกิจเป็นไปอย่างเหมาะสม การใช้งบประมาณถูกต้องตามวัตถุประสงค์ และมีการประเมินความต้องการใช้งบประมาณจากอาจารย์ในภาควิชา

ด้านบุคลากรพบว่า ในปัจจุบันภาควิชามีการรับบุคลากรเข้ามาทำงานในภาควิชา โดยมีการกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสม มีการกำหนดภาระงานของอาจารย์ที่ต้องรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน มีการส่งเสริมให้บุคลากรในภาควิชาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในระดับมาก ได้แก่ มีงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ไว้อย่างชัดเจน อาจารย์ในภาควิชามีความสามัคคีกัน อาจารย์ในภาควิชาสามารถให้คำปรึกษาในด้านวิชาการแก่นิสิตนักศึกษา มีการกำหนดสัดส่วนอาจารย์สอนนิสิต/นักศึกษาในภาควิชา และมีงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยของอาจารย์

ด้านอาคารสถานที่พบว่า ในปัจจุบันห้องเรียนในภาควิชามีพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ ห้องเรียนมีการระบายอากาศที่ดี ห้องเรียนมีสื่อการสอนอย่างเพียงพอในการเรียนการสอน และห้องเรียนมีความสะอาดเรียบร้อย อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในระดับมาก ได้แก่ สถาบันมีโต๊ะเก้าอี้ให้นิสิตนักศึกษาได้ทำงานอย่างเพียงพอ สภาพแวดล้อมในสถาบันมีความร่มรื่น ภาควิชามีห้องปฏิบัติการต่างๆเพื่อตอบสนองการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอ ห้องสมุดมีหนังสือ/ตำราให้นิสิตศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ และสถาบันมีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้นิสิตศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ

4. การศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

4.1 ผลการศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟายในรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

- ควรจะยึดหลักของการประกันคุณภาพการศึกษา ตามองค์ประกอบ 9 ด้านที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนด

- รูปแบบที่นำมาใช้ควรจะมีลักษณะของการป้อนข้อมูลย้อนกลับ
- รูปแบบที่นำมาใช้ควรจะเน้นผลสัมฤทธิ์ของการประกันคุณภาพการศึกษา
- รูปแบบที่นำมาใช้ควรจะต้องมีความง่ายในการปฏิบัติและง่ายต่อการตรวจสอบ
- รูปแบบที่นำมาใช้ควรจะต้องคำนึงถึงสังคมหรือศรัทธาประชาชนต่อตัวบัณฑิตผู้จบ

การศึกษา

- รูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษาควรจะเป็นวิธีระบบ มีหลักเกณฑ์ต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นตัวกำหนด

- รูปแบบที่นำมาใช้ควรมีระบบการประเมินผล

และนอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ รูปแบบต่าง ๆ กลับมายังผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และนำข้อมูลมาใช้กับแบบสอบถามในรอบที่ 2

เมื่อได้รับข้อมูลข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาข้อเสนอแนะประกอบกับการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศมาสังเคราะห์จัดทำเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับสาขาเทคโนโลยีการศึกษาได้ทั้งสิ้น 6 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ QA, รูปแบบ IPO, รูปแบบ PI, รูปแบบ TQM, รูปแบบ QC หรือ QCC และรูปแบบ MBNQA

4.2 ผลการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2 และ 3 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา โดยรูปแบบ QA มีความเหมาะสมที่สุด รองลงมาได้แก่ รูปแบบ IPO, รูปแบบ PI, รูปแบบ TQM, รูปแบบ QC หรือ QCC และสุดท้าย ได้แก่ รูปแบบ MBNQA

ในส่วนขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 9 ด้านพบว่าการสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ทำให้มีตัวบ่งชี้ทั้งสิ้น 82 ตัวบ่งชี้ จาก 9 องค์ประกอบ ซึ่งสามารถจำแนกตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ตามองค์ประกอบ ดังนี้

4.2.1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน

- ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน ควรมีความสอดคล้องกัน
- จัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละระดับ
- ร่วมกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดขึ้นโดยคณาจารย์ของภาควิชา
- มีการประเมินผลตามปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงาน
- มีการประชุมร่วมกันเพื่อปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
- มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในหน่วยงานเข้าใจตรงกัน
- สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี
- กำหนดลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะ
- มีความสอดคล้องและความเป็นเอกภาพในระดับคณะที่สังกัด

เทคโนโลยีการศึกษา

- มีการศึกษาหาความต้องการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขา

4.2.2 การเรียนการสอน

- อาจารย์ผู้สอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์การสอนได้อย่างชัดเจน
- มีการกำหนดสัดส่วนระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตนักศึกษา
- มีการจัดสรรอาจารย์ให้สอนตามความเชี่ยวชาญในวิชานั้นๆ
- มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยนิสิต นักศึกษา
- การสรรหาอาจารย์เป็นไปอย่างโปร่งใสยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้
- มีการกำหนดภารกิจของอาจารย์ผู้สอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน

เจน

ที่ทราบโดยทั่วกัน

- เกณฑ์การประเมินการสอนของอาจารย์มีความชัดเจน โปร่งใสและเป็น

เรียนการสอนและวิชาการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

- ส่งเสริมให้มีการพัฒนาคณาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการ

- นิสิตนักศึกษามีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- มีการกำหนดคุณสมบัติในการรับนิสิตนักศึกษา
- มีการจัดทำแผนการสอนในหลักสูตรวิชาที่สอน
- มีการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ
- ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมตามวิชาและเนื้อหาที่สอน
- มีการประชุมร่วมมือกันระหว่างอาจารย์ในกระบวนการสอน
- หลักสูตรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของสังคม
- หลักสูตรได้กำหนดโครงสร้างไว้อย่างชัดเจน
- กำหนดรายวิชาในหลักสูตรได้อย่างชัดเจน
- ผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร
- มีการแจ้งการประเมินผลการเรียนในวิชาที่สอนให้แก่นิสิตนักศึกษาทราบ
- มีการประเมินผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาโดยเกณฑ์มาตรฐานเป็นที่

ยอมรับโดยทั่วกัน

- ภาควิชามีอุปกรณ์ต่าง ๆ สนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ
- มีห้องคอมพิวเตอร์บริการแก่อาจารย์และนิสิตนักศึกษาอย่างเพียงพอ
- มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกปฏิบัติในวิชาปฏิบัติการต่าง ๆ ในสาขา

เทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอ

4.2.3 กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

เรียน

- มีการวางแผนการพัฒนาความรู้แก่นิสิตนักศึกษาทั้งใน และนอกสถานที่

เรียนการสอน

- มีการจัดฝึกงาน ฝึกสอนแก่นิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสม
- มีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นนอกเหนือจากการ

อย่างเป็นระบบ

- มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้น
- มีการตรวจสอบและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา

และต่างประเทศ

- มีฐานข้อมูลและการประสานงานฐานข้อมูลของนิสิตนักศึกษา
- สนับสนุนให้มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสถาบันในประเทศ

- ส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษา

4.2.4 การวิจัย

ต่าง ๆ

- อาจารย์ผู้สอนได้รับทุนสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาอย่างเพียงพอ
- มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- มีการกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยในภาควิชาอย่างชัดเจน
- ภาควิชามีการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนา/ปรับปรุงในงานด้าน

ระบบ

- มีการตรวจสอบและประเมินผลการวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ
- มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษา
- มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับอาจารย์
- จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต
- ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยระหว่างอาจารย์และนิสิต นักศึกษาร่วมกัน

4.2.5 การบริการทางวิชาการแก่สังคม

ของสังคม

- มีการวางแผนแนวนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการ
- มีการจัดเผยแพร่ผลงานทางวิชาการต่าง ๆ แก่ชุมชน
- มีการสนองตอบความต้องการทางวิชาการแก่ชุมชน
- ภาควิชาเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในท้องถิ่น
- ภาควิชาให้ความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

ให้แก่สถานศึกษา

- จัดให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรในงานต่าง ๆ แก่ชุมชนหรือหน่วยงาน

ภายนอก

4.2.6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

- ภาควิชาให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย

- มีการส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามในภาควิชา
- มีการร่วมอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษา

4.2.7 การบริหารและการจัดการ

- มีการจัดทำแบบพัฒนาภาควิชาประจำปี
- มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่าง ๆ ในภาค

วิชา

- ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในภาควิชามีความเหมาะสม
- มีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในภาควิชาอย่างถูกต้อง
- มีการติดต่อประสานงานในภาควิชาอย่างเป็นระบบ
- มีการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารและการจัดการ
- มีแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน
- มีระบบการประเมิน และรายงานผลการบริหารงานในภาควิชาอย่างชัด

เจน

- มีการจัดทำระบบการใช้และบริการครุภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ
- การจัดซื้อจัดจ้างภายในภาควิชามีความถูกต้องตามระเบียบราชการ
- กระบวนการบริหารและการจัดการมีความโปร่งใสตรวจสอบได้

4.2.8 การเงินและงบประมาณ

- มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ
- มีการจัดหาแหล่งงบประมาณจากภายนอก
- อาจารย์ในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการใช้งบประมาณ
- การใช้งบประมาณถูกต้องตามวัตถุประสงค์
- มีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ
- มีการประเมินความต้องการใช้งบประมาณจากอาจารย์ในภาควิชา
- มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ถูกต้อง โปร่งใส

4.2.9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

- มีการประเมินผลในภาควิชาจากระบบที่มีความน่าเชื่อถือและสอดคล้องกับระบบกลไกของคณะ/สถาบัน

- อาจารย์และบุคลากรในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดระบบที่นำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของภาควิชา
- มีการจัดทำแบบรายงานตนเองของภาควิชาทุกปี
- มีคณะทำงานเพื่อประเมินผล (คณะประเมินภายใน)

โดยตัวบ่งชี้ทั้งหมดนี้มีค่าความเหมาะสมที่วิเคราะห์โดยค่าสถิติในระดับมากถึงมากที่สุด เป็นค่าที่ยอมรับได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลจะอภิปรายผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย โดยมีข้อมุ่งเน้นที่รูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพการศึกษา โดยผู้วิจัยจะอภิปรายใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. การศึกษาความรู้ความสามารถและความคิดเห็นต่อปัจจัยต่างๆของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า บัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีความรู้ความสามารถในด้านคอมพิวเตอร์ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษา จากสถาบันต่างๆแล้วเห็นว่า รายวิชาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาและรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาได้รับการบรรจุลงในหลักสูตร โดยหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่จะเน้นรายวิชาเหล่านี้มากขึ้น ซึ่งมีทั้งวิชาเอกเลือกและเอกบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรชัย สอนประจักษ์ (2543 : 131) ที่เห็นว่าแนวโน้มเนื้อหาของหลักสูตรในทศวรรษหน้าจะมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในการผลิตสื่อต่างๆมากขึ้น ในส่วนของกลุ่มวิชาด้านอื่นๆ จะเห็นได้ว่าจะมีการลำดับความรู้ความสามารถไล่เรียงกันลงไป ส่วนหนึ่งเนื่องจากหลักสูตรในสาขาเทคโนโลยีการศึกษามุ่งเน้นจะนำเอาเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน ซึ่งบัณฑิตเทคโนโลยีการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ควบคู่ไปกับความรู้ด้านอื่นๆ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากหลักสูตรจากมหาวิทยาลัยต่างๆแล้วพบว่า มีการนำเอาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆมาช่วยใช้ในการสอนผนวกกับเนื้อหาในวิชานั้นๆ อาทิเช่น การนำเอาโปรแกรม Adobe Photoshop มาประยุกต์ใช้ในเนื้อหาวิชาการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ การนำเอาโปรแกรม Adobe Premier มาประยุกต์ใช้ในเนื้อหาวิชาวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บัณฑิตมีความรู้ในกลุ่มวิชาด้านคอมพิวเตอร์เพื่อศึกษามากกว่าด้านอื่นๆ

ในส่วนของระบบประเมินผลการเรียนและปัจจัยเกื้อหนุน พบว่า ทุกข้อมีระดับของความ ต้องการในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติแล้วเห็นว่านิสิต นักศึกษาต้องการให้อาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์อันดี ซึ่งเมื่อมีความสัมพันธ์อันดีแล้วจะส่งผลให้ปัจจัยต่างๆที่เกื้อหนุนการเรียนรู้อันด้วย นอกจากนี้การมีปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ อาทิเช่น การมีเครื่องมือ/อุปกรณ์สำหรับฝึกภาค

ปฏิบัติในวิชาอย่างเพียงพอ เห็นได้ว่าภาควิชามีการสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ได้ดีมาก แต่ยังมีข้อคิดเห็นที่ค่อนข้างแตกต่างกันจากค่าสถิติ ซึ่งทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับงบประมาณของสถาบันต่างๆ ในการส่งเสริมปัจจัยเกื้อหนุนนั่นเอง

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตแล้วเห็นว่า บัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยควรมีความรับผิดชอบมากที่สุด ซึ่งตรงกับภาระงานของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาที่จะต้องมีหน้าที่ในการผลิตสื่อการสอนเป็นหลัก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของชลภรณ์ ทองเจริญ (2531 : 2) ที่เห็นว่า คุณสมบัติของนักเทคโนโลยีการศึกษา กำลังเป็นที่ต้องการของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ งานทางด้านจัดการศึกษา งานจัดฝึกอบรม และงานการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริหาร และการบริการ นอกจากนี้ในด้านอื่นๆ มีลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยขึ้นอยู่กับความต้องการของสังคมที่มีต่อคุณลักษณะต่างๆ ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

2. การศึกษาคุณภาพของอาจารย์และสภาพพื้นฐานสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์พึงมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านคุณธรรม จริยธรรม และความประพฤติในระดับมากที่สุด คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และความประพฤติ เป็นสิ่งที่พึงมีมากกว่าด้านอื่นๆ เพราะจากการเป็นต้นแบบในวิชาชีพครู การแสดงความประพฤติต่างๆ จึงควรทำเป็นเยี่ยงอย่างแก่นิสิตนักศึกษา ในอันดับรองลงมา ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านวิชาการ เป็นสิ่งที่พึงมีในระดับมาก เนื่องจากอาจารย์จะต้องมีการพบปะและปฏิสัมพันธ์ทั้งอาจารย์ด้วยกัน และกับนิสิตนักศึกษา รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนจำจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้อาจารย์ควรจะมีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และความประพฤติเป็นอันดับแรก

ในส่วนของคุณภาพพื้นฐานในด้านของอาจารย์ผู้สอนนั้น ในปัจจุบันภาควิชามีการกำหนดคุณสมบัติในการสรรหาเป็นไปตามกฎระเบียบของทางราชการ จึงทำให้การสรรหา การประกาศ การประชาสัมพันธ์เป็นไปตามกฎระเบียบของราชการไปด้วย ส่วนอาจารย์ในภาควิชาที่มีความสมัครใจแม้ว่าจะอยู่ในระดับมาก แต่มีความแตกต่างของระดับคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง จึงทำให้เห็นอาจารย์ที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันอยู่ โดยความแตกต่างนั้นในการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการในสถาบันการศึกษาเป็นสิ่งที่พึงมีอยู่แล้ว

ในด้านของการเรียนการสอน พบว่า ในปัจจุบันภาควิชาให้ความสำคัญกับการจัดหลักสูตรมาก ซึ่งภาควิชาจำเป็นจะต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคม ซึ่งจะเห็นว่าภาควิชามีการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร รวมทั้งรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรอย่างชัดเจน โดยมีค่าสถิติอยู่ในระดับมาก อีกทั้งในด้านของการสอน อาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอน และปรับปรุงการสอนอยู่ในระดับมากเช่นกัน เช่นเดียวกับในส่วนของการที่นิสิตนักศึกษามีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และนิสิตนักศึกษาเมื่อเรียนจบในวิชาต่างๆ สามารถแสดงออกถึงความรู้ความสามารถในวิชานั้น ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากรายวิชาต่างๆ ผู้วิจัยเห็นว่าสาขาเทคโนโลยีการศึกษามีทั้งการเรียนทางทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป การประเมินผลจึงต้องประเมินผลจากทั้ง 2 อย่าง ด้วย

เหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติให้แก่นิสิตนักศึกษา จึงทำให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติอีกทางหนึ่งเช่นกัน

ในด้านของการวิจัย พบว่า จากค่าสถิติมีระดับปานกลางทุกข้อ ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าการส่งเสริมการวิจัยต่าง ๆ ของภาควิชาของทั้งอาจารย์ผู้สอนหรือนิสิตนักศึกษา ยังสนับสนุนได้ไม่มากนัก ซึ่งอาจเป็นเพราะในเรื่องของงบประมาณที่ได้รับ อีกทั้งเกี่ยวกับระบบของราชการ อาทิเช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะมีฝ่ายส่งเสริมการวิจัยที่สนับสนุนด้านงบประมาณแก่อาจารย์ที่ทำวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งที่ทำให้การส่งเสริมการวิจัยต่าง ๆ ของภาควิชาทั้งอาจารย์ผู้สอนหรือนิสิตนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

ในด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม พบว่า ในปัจจุบันภาควิชามีการวางแผนนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเห็นได้จากการผลิตบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาโดยมุ่งเน้นความสอดคล้องกับตลาดแรงงาน ในส่วนของการตอบสนอง การจัดเผยแพร่งานวิชาการ และการจัดให้คำปรึกษาแก่ชุมชนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งภาควิชามีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอน ในด้านอื่น ๆ นั้นจะขึ้นอยู่กับงบประมาณ และความสำคัญของภาระงานต่าง ๆ ด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ภาควิชาให้ความสำคัญด้านนี้ระดับปานกลาง

ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า ในปัจจุบันภาควิชาให้ความสำคัญในระดับปานกลาง เนื่องด้วยความไม่ชัดเจนของหน้าที่และภาระงาน ซึ่งบางหน่วยงานได้ให้เป็นภาระงานของคณะหรือหน่วยงานอื่นโดยเฉพาะ ดังนั้นภาควิชาจึงให้ความสำคัญในระดับปานกลาง

3. การศึกษาคุณภาพของผู้บริหารและสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาควรมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการเป็นผู้นำหรือผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีการตัดสินใจในบางกรณี ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจึงจะต้องมีภาวะผู้นำเป็นอันดับแรก ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับ และเกิดความน่าเชื่อถือต่อตัวผู้บริหารนั้น ๆ ด้วย ในส่วนของด้านอื่น ๆ นั้นการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านวิชาการ ด้านการบริหาร และการให้บริการแก่สังคมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นข้อที่ผู้บริหารควรมีเช่นกัน หากแต่การที่จะเป็นผู้บริหารได้นั้น การมีความเป็นผู้นำเป็นสิ่งที่พึงมีเป็นอันดับแรกนั่นเอง

ในส่วนของสภาพพื้นฐานในด้านการบริหารและการจัดการพบว่า ในปัจจุบันภาควิชาให้ความสำคัญต่อแนวปฏิบัติ แนวนโยบายในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน รวมถึงการวางแผนและกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนด้วย โดยเห็นได้ว่าการเลือกทิศทางการวางแผนเป็นสิ่งที่จำเป็นในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับการเลือกผู้บริหารที่จำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ การบริหารงานจึงจะมีปัญหาน้อยที่สุด อีกทั้งภาควิชาก็ควรจะมีระบบการประเมินผลและรายงานผลการบริหารอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลโดยทั่วกัน ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ผลจากค่าสถิติแล้วเห็นว่าในการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายในข้อต่าง ๆ นี้ จะมีค่าสถิติในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าภาควิชาในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการวางแผนหรือวางระบบต่าง ๆ อันเป็นจุดสำคัญของการกำหนดทิศทางในด้านการบริหารต่อไป

ด้านการเงินและงบประมาณ พบว่า ในปัจจุบันการกำหนดงบประมาณหรือการวางแผนการใช้งบประมาณต่าง ๆ นั้นภาควิชาได้มีการจัดทำอย่างโปร่งใสและชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันระบบราชการจะเน้นการตรวจสอบได้ และจะมีการตรวจสอบโดยระบบราชการอยู่แล้ว จึงทำให้การจัดทำบัญชีต่าง ๆ จะต้องทำโดยโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าสถิติแล้วเห็นว่าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทำให้เชื่อได้ว่าภาควิชาได้ให้ความสำคัญกับด้านการเงินและงบประมาณ

ด้านบุคลากร พบว่า ในปัจจุบันภาควิชาจะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติ ภาระงานของบุคลากรต่าง ๆ ไว้ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการรับสมัครบุคลากรภาควิชาจะต้องทำตามขั้นตอนของราชการ ด้วยเหตุนี้เองการตั้งข้อกำหนดต่าง ๆ จะต้องทำตามขั้นตอนของระเบียบราชการ ทางภาควิชาจะทำได้เพียงการกำหนดตำแหน่งเท่านั้น

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า ในปัจจุบันภาควิชามีห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการรองรับนิสิตนักศึกษาได้ในระดับหนึ่ง โดยเนื่องจากทางสถาบันการศึกษาจะมีห้องเรียนรวมห้องปฏิบัติการร่วมอยู่ด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ในปัจจุบันห้องเรียนมีความพร้อมที่จะรองรับการเรียนการสอนและปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ ได้ดี

4. การศึกษาหาระดับความเหมาะสมของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบและตัวบ่งชี้

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบ QA มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยรูปแบบ QA มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน มีการแสดงผลถึงระบบการป้อนข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งเป็นระบบที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดขึ้น อีกทั้งมีการแสดงถึงเป้าหมายของระบบ ซึ่งได้แก่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นจุดมุ่งหมายของระบบโดยตรง ในส่วนของรูปแบบอื่น ๆ นั้น รูปแบบที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ รูปแบบ IPO โดยทั่วไปแล้วข้อดีของรูปแบบ IPO คือ การนำมาใช้ได้กับระบบเกือบทุกระบบ สามารถนำมาใช้ให้สอดคล้องกับระบบต่าง ๆ ได้ดี แต่เนื่องจากเป็นระบบแฝง กล่าวคือ ระบบ IPO เป็นระบบที่อยู่ในระบบการทำงานต่าง ๆ อยู่แล้ว การเน้นถึงระบบอื่น ๆ ก็น่าที่จะมีระบบ IPO นี้แทรกเข้าไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาที่เห็นว่ารูปแบบ IPO เป็นรูปแบบแฝงมีในทุกระบบ แต่ยังไม่สามารถเน้นหรือมีจุดแข็งที่จะนำมาใช้กับการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างเต็มที่

ในส่วนของรูปแบบอื่น ๆ จะมีความสำคัญแตกต่างกันลงไป เนื่องจากแต่ละรูปแบบจะมีจุดเน้นหรือจุดแข็งไม่เหมือนกัน สามารถนำมาใช้กับการประกันคุณภาพการศึกษาได้ แต่จะต้องหาความสอดคล้องกับภาควิชาสูงเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ผู้เชี่ยวชาญจึงเห็นว่า รูปแบบ QA มีความเหมาะสมที่สุด เพราะมีความสอดคล้องกับภาควิชา ซึ่งมีการกิจที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเห็นได้ว่ารูปแบบ QA มีครบทุกด้าน ดังนั้นจึงนับได้ว่ามีความเหมาะสมกับสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ในด้านขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การกำหนดองค์ประกอบจะขึ้นอยู่กับภารกิจของภาควิชาว่า หากภาควิชาใดมีภารกิจครบทั้ง 4 ด้าน ภาควิชานั้นจะต้องมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 9 ด้าน โดยตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบทั้ง 9 ด้านนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 3 รอบ พบว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทำให้เชื่อได้ว่าองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ผ่านการวิจัยนี้สามารถที่จะนำไปใช้ได้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การประเมินผลของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในการวิจัยควรมีการประเมินอย่างน้อย 2 ปีต่อ 1 ครั้ง เนื่องจากสามารถวัดสภาพความต้องการของสังคมต่อบัณฑิตได้ดี อีกทั้งยังเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป
2. หากมีการทำการวิจัยต่อ ผลของการวิจัยควรมีการนำมาอิงกับเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย
3. จากการวิจัยจะต้องศึกษาถึงหลักสูตร โดยหลักสูตรสาขาเทคโนโลยีการศึกษาควรปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอยู่เสมอ หากมีการทำการวิจัยต่อตัวบ่งชี้ควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการแยกระดับการศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน เนื่องจากในแต่ละระดับอาจจะมีเกณฑ์การประเมินที่ไม่เหมือนกัน
2. ควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีก 1 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

บรรณานุกรม

- กิริติ ศรีวิเชียร. (2539 , มิถุนายน). "การจัดการคุณภาพแบบ TQM" , วารสารทางวิชาการราชภัฏกรุงเทพ. 3 (6) : 85
- เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ค.ด. (สาขาการบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จรวพร ธรณินทร์. (2539 , พฤศจิกายน). "การประกันคุณภาพการศึกษา" วารสารการศึกษาเอกชน. 7 (67) : 20
- จุฑารัตน์ วิทยาขาว. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา : ศึกษากรณีการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ศ.ม. (สาขารัฐประศาสนศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , อัดสำเนา.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (ม.ป.ป.). การอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา. อัดสำเนา.
- ชลภรณ์ ทองเจริญ. (2531). บทบาทของนักเทคโนโลยีการศึกษาตามการรับรู้ของตนเองและผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ค.ม. (สาขาโสตทัศนศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , อัดสำเนา.
- ชลียา ลิ้มปิยากร. (2536). เทคโนโลยีการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 : ฝายเอกสารตำรา สถาบันราชภัฏธนบุรี , อัดสำเนา.
- ณรงค์ เทียนส่ง. (2541 , กรกฎาคม - ธันวาคม). การประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารศรีปทุม. 1 (1).
- ดารา รัชนิวัต. (2531). คุณสมบัติของนักเทคโนโลยีการศึกษาที่ตลาดแรงงานต้องการ. วิทยานิพนธ์กศ.ม. (สาขาเทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , อัดสำเนา.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2541). แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2541). ระบบและกลไกการประกันคุณภาพอุดมศึกษาในสหราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2539). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : เอกสารรายงานการสัมมนาวิชาการ.
- _____. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2542). คู่มือการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ.

- ธวัชชัย ทิววรรณวงศ์. (2539). รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา : มุมมองของผู้บริหาร. กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ , อุดรธานี.
- ประหยัด จิระวรพงศ์. (2535). การประเมินความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางเทคโนโลยี การศึกษาของผู้ปฏิบัติงานในศูนย์วิชาการ เขตการศึกษา 7. ปรินญาณพนธ์กศ.ด (สาขา เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , อุดรธานี.
- ประเทือง ภูมิภัทราคม. (2539 , มิถุนายน). "การจัดการคุณภาพแบบ TQM" วารสารทางวิชาการราชภัฏกรุงเทพฯ. 3 (6).
- ประเสริฐ สุทธิประสิทธิ์. (2541 , มกราคม). "กลยุทธ์การดำเนินงานจัดตั้งระบบการประกันคุณภาพ ในสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้มาตรฐานระบบคุณภาพสากล – ISO9000" วารสารเซนต์จอห์น. 1 (1).
- _____. (2541 , พฤษภาคม - สิงหาคม). "การประยุกต์ใช้มาตรฐาน ISO9000 ในการประกันคุณภาพการศึกษาทางไกล" วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช. 11 (2).
- ปรีดา สามงามยา. (2535). การศึกษาบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทางเทคโนโลยีทางการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์กศ.ม. (สาขา เทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , อุดรธานี.
- พรชัย สอนประจักษ์. (2543). แนวโน้มหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษา ระดับปริญญาตรี ในทศวรรษ หน้า. วิทยานิพนธ์กศ.ม. (สาขาครุศาสตร์เทคโนโลยี) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี , อุดรธานี.
- ทวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. สำนักทดสอบทาง การศึกษาและจิตวิทยา , มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เพ็ญกุลย์ เปาณิล. (2543). การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการ ศึกษา สถาบันราชภัฏ. ปรินญาณพนธ์กศ.ด. (สาขาเทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , อุดรธานี.
- ภาควิชาโสตทัศนศึกษา. (2529). โปรแกรมเทคโนโลยีการศึกษาในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , เอกสารรายงานการประชุม.
- ณทาทิพย์ ไชยศักดิ์. (2541 , มกราคม). "ISO9000 (อนุกรมมาตรฐานระบบบริหารงานคุณภาพ) : การประยุกต์ใช้ในการศึกษาพยาบาล" วารสารการศึกษาพยาบาล. 9 (1) : 23.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. อักษรเจริญทัศน์. กรุงเทพฯ.
- วรินทร์ สิ้นสูงสุด. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ , เอกสารประกอบการบรรยาย – การฝึกอบรม.
- วิชาการ, กรม. (2539). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา , โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- วันชัย ศิริชนะ. (2537). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษา
ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ค.ด (สาขาอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , อัดสำเนา.
- ศรีนครินทร์วิโรฒ, มหาวิทยาลัย. (2539). คู่มือการประกันคุณภาพทางวิชาการ. สำนักงานประกัน
คุณภาพการศึกษา กองบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- _____. (2543). มาตรฐานการจัดการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- ศักดิ์ชาย เพชรช่วย. (2541). การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบัน
ราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ค.ม. (สาขาการวิจัยการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, อัดสำเนา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2537). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ ,
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางในการพัฒนา
คุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน.
- สมกุล ถาวรกิจ. (2543). รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ.
ปริญญาโทค.ด. (สาขาการอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทร์วิโรฒ , อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2541 , พฤษภาคม – สิงหาคม). “การประกันคุณภาพการศึกษา” วารสารการ
วัดผลการศึกษา. 20 (58).
- _____. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ , อัดสำเนา.
- สมเชาว์ เนตรประเสริฐ. (2542). โสตย – เทคโนโลยี สัมพันธ์แห่งประเทศไทย. ภาควิชาโสตทัศนศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ , อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษาแห่งชาติ : การอุดมศึกษา. รายงานการวิจัย , สำนักนโยบายและวางแผนการจัดการ
ศึกษา.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2530). การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 , โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุชาติ ศักดิ์ปฏิมากรณ์. (2538). การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของมหบัณฑิต สาขาวิชา
เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2529
– 2535. วิทยานิพนธ์ค.ม. (สาขาเทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , อัดสำเนา.

- สุนทร พูนพิพัฒน์. (2542 , ธันวาคม – มกราคม). “พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติและรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษา” วารสารเพิ่มผลผลิต. 37 (6).
- สุพจน์ เอียงกุญชร. (กรกฎาคม, 2540). “ผู้บริหารมหาวิทยาลัยกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา” มติชน.
- อมรวิรัช นาครทรรพ. (2540). ในกระแสแห่งคุณภาพ. กรุงเทพฯ , อัดสำเนา.
- อัจฉรา วัฒนานรงค์. (2539). การควบคุมคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย. รายงานการวิจัยภาควิชาหลักสูตรและการสอน : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อิทธิพล โพธิราชฯ. (2535). การวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา ในระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2544. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (สาขาเทคโนโลยีการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม , อัดสำเนา.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ , อัดสำเนา.
- American Council on Education. (1981). *1981 – 1982 Fact Book for Academic Administrator*. Washington D.C.
- Australia. (1995). *Committee for Quality Assurance in Higher Education*. Canberra : Australian Government Publishing Service.
- Banks, Jerry. (1989). *Principles of Quality Control*. New York : John Wiley & Sons , Inc.
- Baumgart, N. (1987). *Equity , Quality and Cost in Higher Education*. Bangkok : Unesco Principle Regional Office for Asia and the Pacific.
- Best, John W. (1981). *Research in Education*. 4th ed., Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall, Inc.
- Besterfield, Dale H. and Other. (1999). *Total Quality Management*. 2nd ed., New Jersey : Prentice – Hall, Inc.
- Brown, D. F. (1989). *Assessing Undergraduate Program Quality from the Perspective of the Chief Academic Officer : A Classification by Institutional Type and by Academic Discipline*. Pennsylvania : The Pennsylvania State University.
- Bunnang, T. (1969). *Education in Thailand : A Century of Experience*. Bangkok : Ministry of Education.
- Craft, Alma. (1991). *Quality Assurance in Higher Education*. Washington D.C : The Falmer Press.
- _____. (1993). *International Developments in Assuring Quality in Higher Education*. Washington D.C : The Falmer Press.
- Council for National Academic Awards. (1990). *The Work of CNAA*. London : CNAA Publications.

- Council for National Academic Awards. (1991). *Polytechnics and College Education in United Kingdom : The Role of CNAA*. London : CNAA Publication.
- Dale, Edgar. (1969). *Audio Visual Methods in Teaching*. New York : The Dryden Press.
- Ellis, Roger. (1993). *Quality Assurance for University Teaching*. Bristol : The Society for Research into Higher Education & Open University Press.
- Emory, McLendon. and Peter Cronk. (1995). *Quality Assurance for Distance Education : Concepts and Strategies*. Virginia : Western Interstate Commission for Higher Education.
- Etter, Zuniga and Barbara Krauth. (1996). *Quality Assurance in Distance Education*. Virginia : Western Interstate Commission for Higher Education.
- Freeman, Richard. (1997). *Quality Assurance in Training and Education : How to Apply BS5750 (ISO9000) Standards*. London : Kogan Page Limited.
- Gaither, Gerald H. (1998). *Quality Assurance in Higher Education : An International Perspective*. San Francisco : Jossey – Bass Publishers.
- Harclerod, F.F. (1980). *Accreditation : History, Process and Problems*. Washington D.C : American Association for Higher Education.
- Harman, Grant. (1996). *Quality Assurance for Education : Developing and Managing Quality Assurance for Higher Education System and Institution in Asia and The Pacific*. New South Wales : University of NewEngland , Armidale.
- Haworth, Jennifer G. and Clifton Conrad. (1997). *Emblems of Quality in Higher Education : Developing and Sustaining High – Quality Programs*. Chicago : Allyn & Bacon A. Viacom Co.
- Her Majesty Inspectorate. (1992). *Pilot Quality Assessment*. London : HMSO.
- Hoyle, David. (1994). *ISO9000 Quality Systems : Handbook*. 2nd ed., Oxford : Butterworth – Heinemann, Ltd.
- Jackson, Horman J. (1997). "Academic Regulation in U.K. Higher Education : Part 2 – Typologies and Frameworks for Discourses and Strategic Change" *Quality Assurance in Education*. 5 (3).
- Johnson, Perry L. (1993). *ISO9000 Meeting The New International Standards*. Singapore : McGraw – Hill, Inc.
- Juran, J. M. (1988). *Juran's Quality Control*. 4th ed., New York : McGraw-Hill, Inc.
- Lewis, Ralph. G and Smith H. Douglas. (1994). *Total Quality in Higher Education*. Florida : St Licie Press.

- Linstone, Harold A. and Murray, Turoff. (1975). *The Delphi Method : Techniques and Applications*. Massachusetts : Addison – Wesley Publishing Company.
- Lykin, S and Graig, S (1974). *Accreditation in Higher Education*. London : Bureau of School Service.
- Mahoney, Francis X and Thor G. Carl. (1994). *The TQM Trilogy : Using ISO9000 , Deming Prize and the Baldrige award to Establish a System for Total Quality Management*. Newyork : American Management Association.
- Mills, Charles A. (1989). *The Quality Audit : A Management Evaluation Tool*. New York : McGraw – Hill , Inc.
- Morgan, Colin. and Stephen, Murgatroyd. (1994). *Total Quality Management in The Public Sector*. Philadelphia :Open University Press.
- Muller, Dave. and Peter, Funnell. (1991). *Delivering Quality in Vocational Education*. London : Kogan Page Limited.
- Oakland, John. S. (1995). *Total Quality Management*. Oxford : Futterworth Heinemann.
- Parsons, Carl. (1994). *Quality Improvement in Education*. London : David Fulton Publishing.
- Partington, John. and Other. (1993). *Handbook for External Examiners in Higher Education*. Sheffield.
- Peter, Ewell. and Jane, Wellman. (1997). *Refashioning Accountability : Toward a Coordinated" System of Quality Assurance for Higher Education*. Denver : Policy Paper on Higher Education. Education Commission of the State Distribution Center.
- Power, E. J. (1991). *A Legacy of Learning*. Albany : State University of New York Press.
- Richard, James. (1999). *Quality Assurance for Higher Education in Asia and the Pacific : National and Institutional Approaches to Quality Assurance in Australian Higher Education*. Bangkok : SEAMEO, Paetai Kampim Ltd.
- Rothery, Brian. (1993). *ISO9000*. Luton : Gower Press.
- Sallis, E. (1993). *Total Quality Management in Education*. London : Kogan Page.
- Silver, H. (1990). *A Higher Education : The Council for National Academic Awards and British Higher Education 1964 – 1989*. London : Farmer Press.
- Thrash, P. A. (1979). "Accreditation : A Perspective" *Journal of Higher Education*, 50 : 115.
- Tovey, Philip. (1994). *Quality Assurance in Continuing Professional Education*. New York : Routledge Published.

UCAS. (2000). *The Quality Assurance Agency for Higher Education*. QAA Institutional.
<http://www.qaa.ac.uk>

United States Environmental Protection Agency. (2000). *Assuring the Quality of Environmental Data at EPA*. http://es.epa.gov/ncercqa/qa/qual_sys.html.

University of United Kingdom. (1996). *Joint Planning Group for Quality Assurance in Higher Education*. London.

Winch, Christopher. (1996). *Quality and Education*. Oxford : Blackwell Publishers.

Williams, Bruce. (1978). *Systems of Higher Education : Australia*. New York : International Council for Educational Development.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่รับเชิญเป็นผู้ตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. รศ.ดร.สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต
ผู้อำนวยการสำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รศ.ดร.ฉลอง ทับศรี
คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. รศ.ดร.วีระ ไทยพานิช
หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. รศ.ดร.เพชฌัญ กิจระการ
หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มทว โทร. ๕๖๒๖, ๕๖๔๖

ที่ ทม ๑๐๑๒/๕๐๖๘

วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายไพฑูรย์ เจนจิตรานนท์ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๕๐.๗/๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพฑูรย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายไพฑูรย์ เจนจิตรานนท์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๖๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๔๐๒ ๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะคณบดีศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบุลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ ไทยพานิช เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายไพบุลย์ เจนจิตรานนท์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

ที่ ทม ๑๐๑๒/ ๕๐๓/๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

๒๕/พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบุลย์ เจนจิตรานนท์ นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ ลิกขามันต์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เผชญ์ กิจระการ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายไพบุลย์ เจนจิตรานนท์ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๖๒๖, ๕๖๔๔

โทรสาร. ๒๕๘-๔๑๑๕

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ที่รับเชิญเป็นผู้ตอบ
แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ใน
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

1. รศ.ดร.สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต
ผู้อำนวยการสำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รศ.ดร.นิคม ทาแดง
อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. รศ.ดร.ทิพย์เกสร บุญอำไพ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
4. รศ.ดร.ฉลอง ทับศรี
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
5. รศ.ดร.เผชญ์ กิจระการ
หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6. รศ.ดร. อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง
อาจารย์ประจำภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. ดร.อมรวิทย์ นาคทรพรพ
อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. ผศ.ดร.พัลลภ พิริยสุรวงศ์
หัวหน้าภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ
9. รศ.ดร.วิเชียร ชิวพิมาย
อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
10. ผศ.ดร.วชิระ อินทร์อุดม
อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
11. รศ.ดร.ศิริพงศ์ พยอมแย้ม
หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
12. รศ.ดร. ส วาสนา ประवालพฤษ์
อาจารย์ประจำภาควิชาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ
13. ผศ.ดร.วิชัย นภาพงศ์
อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
14. ผศ.ดร.พรเทพ เมืองแมน
อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

15. ผศ.ดร.กัลยาณี จิตต์การุณ

หัวหน้าภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี

16. รศ.ดร.สาโรจน์ แพ่งยัง

อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

17. ดร.อัจฉรา ชนะมัย

อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/๔๕๐1

วันที่ 31 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต ตอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขา เทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/๒๕๐๗

วันที่ ๒/ กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอให้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายไพบุลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ รองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ์ คอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขา เทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบุลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ 2401

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม ทาแดง และ รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์เกสร บุญอำไพ ตอบแบบสอบถามรูปแบบ การประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/๒๕๐1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ลีเกษม ศึกษานิเทศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ แพ่งยัง และ อาจารย์ ดร.อจรรยา ธนะมัย ตอบแบบสอบถามรูปแบบการประกัน คุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่าง เดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๔๕๐1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี จิตต์การุณย์ ตอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขา เทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/๒๕๐1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบุลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย นภาพงส์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ เมืองแมน ตอบแบบสอบถามรูปแบบ การประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบุลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/๒๕๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๓/ กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพงษ์ พยอเมี่ยม คอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขา เทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/๒๔๐1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิระ อินทร์อุดม ตอบแบบสอบถามรูปแบบ การประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๙๙๐1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษมันต์ วัฒนามรงค์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัลลภ พิริยะสุรวงศ์ คอบแบบสอบถาม รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวง มหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๕๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะคณบดีศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ลีغبานันต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง และ อาจารย์ ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ ตอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดม ศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒ ๔๐๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘๑ กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ รองศาสตราจารย์ ดร.เพชฌัญญู กิจระการ ตอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยี การศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/๔๕๐1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔๓ กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตให้ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี คอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยี การศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายไพบูลย์ เจนจิตรานนท์ ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิตผู้จบการศึกษา ในช่วงปีพ.ศ.2540 - 2542

แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตผู้จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2542 สำหรับสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความรู้ความสามารถและความคิดเห็นต่อปัจจัยต่าง ๆ ของบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการศึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามด้านความรู้ความสามารถของผู้จบจากสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในช่วงปี พ.ศ.2540 – 2542

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นต่อระบบการเรียนการสอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

ตอนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นต่อลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดม
ศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกนำมาวิเคราะห์หาข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำตัวบ่งชี้คุณภาพการ
ศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุนี้เพื่อให้สามารถ
วิเคราะห์ข้อมูลได้ตรงกับความเป็นจริง ทางผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่านตอบข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยขอ
ขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ 20-30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51-60 ปี
3. ท่านประกอบอาชีพ ☐ บริษัทเอกชน ☐ รับราชการ ☐ อาชีพอิสระ/ธุรกิจส่วนตัว
☐ รับจ้าง ☐ ไม่มีงานทำ ☐ อื่นๆ
4. ตำแหน่งที่ท่านปฏิบัติหน้าที่ ☐ ผู้บริหารหน่วยงาน ☐ หัวหน้างาน ☐ เจ้าหน้าที่
☐ ลูกจ้าง ☐ เจ้าของกิจการ ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. เงินเดือนที่ได้รับ ☐ ต่ำกว่า 6,360 บาท ☐ 6,361 – 10,000 บาท
☐ 10,001 – 15,000 บาท ☐ มากกว่า 15,000 บาท
6. ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี สาขา.....
☐ ปริญญาโท สาขา.....
☐ ปริญญาเอก สาขา.....
☐ อื่นๆ สาขา.....

อนที่ 2 ความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนระดับความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่าบัณฑิตเทคโนโลยีการศึกษาควรจะต้องมีความรู้/ความสามารถในด้านนั้นๆ

ความรู้ / ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านภาพนิ่ง					
1.1 ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับภาพขาว-ดำ					
1.2 การถ่ายภาพขาวดำ					
1.3 การล้าง-อัดขยายภาพขาวดำ					
1.4 ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับภาพสี					
1.5 การถ่ายภาพสี					
1.6 การล้าง-อัดขยายภาพสี					
1.7 ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับภาพสไลด์					
1.8 การล้างฟิล์มสไลด์					
1.9 การผลิตสไลด์มัลติวิชชั่น					
1.10 ความรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับแผ่นภาพโปร่งใส					
1.11 การผลิตแผ่นภาพโปร่งใส					
1.12 การใช้คอมพิวเตอร์ในการผลิตภาพสี					
1.13 การใช้/บำรุงรักษาอุปกรณ์การถ่ายภาพ					
1.14 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
2. คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา					
2.1 การวางแผนและออกแบบสื่อคอมพิวเตอร์					
2.2 การผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์					
2.3 การผลิตสื่อการสอนด้วยคอมพิวเตอร์					
2.4 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการเรียนการสอน					
2.5 การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาค้นคว้า					
2.6 การบำรุงรักษาคอมพิวเตอร์					
2.7 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
3. วิทยูกระจายเสียง					
3.1 ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับวิทยูกระจายเสียง					
3.2 การเขียนบทรายการวิทยูกระจายเสียง					
3.3 การผลิตรายการวิทยูกระจายเสียง					
3.4 การใช้อุปกรณ์การผลิตรายการวิทยูกระจายเสียง					
3.5 การบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตรายการวิทยูกระจายเสียง					
3.6 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
4. วิทยูโทรทัศน์					
4.1 ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับวิทยูโทรทัศน์					

ความรู้ / ความสามารถ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.2 การเขียนบทรายการวิทยุโทรทัศน์					
4.3 การถ่ายทำรายการวิทยุโทรทัศน์					
4.4 การตัดต่อภาพโทรทัศน์					
4.5 การใช้อุปกรณ์การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์					
4.6 การบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์					
4.7 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
สื่อสิ่งพิมพ์					
5.1 การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์					
5.2 การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์					
5.3 การใช้ภาพประกอบสื่อสิ่งพิมพ์					
5.4 การเขียนข่าวและบทความสารคดีประเภทต่างๆ					
5.5 การผลิตงานพิมพ์					
5.6 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
ความรู้ความสามารถด้านอื่นๆ					
6.1 การวิจัย					
6.2 การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร					
6.3 การเขียนโครงการฝึกอบรม/สัมมนา					
6.4 การบริหารงานศูนย์สื่อการศึกษา					
6.5 การสอนทางไกล					
6.6 การใช้งานด้านมัลติมีเดีย					
6.7 การวางแผนและการจัดการระบบการเรียนการสอน					
6.8 อื่นๆ (โปรดระบุ)					

ตอนที่ 3 ระบบการเรียนการสอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนระดับความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่าในระบบการเรียนการสอนสาขาเทคโนโลยีการศึกษาพึงมีในด้านนั้น ๆ

ระบบการประเมินผลการเรียน และปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. อาจารย์ผู้สอนแจ้งวิธีประเมินผลการเรียนในกระบวนวิชาที่อาจารย์สอน					
2. อาจารย์ผู้สอนและนิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน					
3. มีการวัดผลอย่างเป็นระบบ					

ระบบการประเมินผลการเรียน และปัจจัยเกื้อหนุน การเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ระบบการวัดและการประเมินผลการเรียนในด้านทฤษฎีสามารถวัด ความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ตรงกับความเป็นจริง					
ระบบการวัดและการประเมินผลการเรียนในด้านการปฏิบัติ สามารถ วัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ตรงกับความเป็นจริง					
ภาควิชามีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการ เรียนรู้					
อาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์อันดี					
ห้องสมุดมีหนังสือ/ตำรา/วารสาร/สื่อ(วัสดุไม่ตีพิมพ์)ที่ทันสมัยและ เพียงพอต่อความต้องการการเรียนรู้ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา					
อาจารย์มีการพัฒนาการสอนใหม่ๆตลอดเวลา					
3. มหาวิทยาลัยมีระบบเครือข่าย Internet ให้สืบค้นข้อมูลและใช้ได้ สะดวก					
1. มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกปฏิบัติในวิชาปฏิบัติการต่างๆในสาขา เทคโนโลยีการศึกษาย่างเพียงพอ					
2. มีเครื่องมือ/อุปกรณ์สำหรับฝึกภาคปฏิบัติในวิชาต่างๆอย่างเพียงพอ					
3. มีการใช้สื่อการสอนในการเรียนการสอน					
4. อาจารย์ในภาควิชาสามารถให้คำปรึกษาวิชาการในสาขาเทคโนโลยี การศึกษาได้ดี					
5. อื่นๆ (โปรดระบุ)					

ตอนที่ 4 ลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนระดับความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่าบัณฑิตเทคโนโลยีการศึกษามีลักษณะอัน
พึงประสงค์ในด้านนั้นๆ

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีความรู้ความสามารถต่องานที่รับผิดชอบ					
2. แสวงหาความรู้ใหม่ๆในด้านต่างๆอยู่เสมอ					
3. มีการจัดระบบการทำงาน					
4. มีความตั้งใจทำงาน					
5. มีความตรงต่อเวลา					
6. มีความมั่นใจในตนเอง					
7. มีความอดทนต่อสภาวะต่างๆ					
8. มีความคิดสร้างสรรค์					

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ					
๑. จัดการกับปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบ					
1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต					
2. มีความเสียสละ					
3. มีความรับผิดชอบ					
4. อ่อนน้อมถ่อมตน					
5. มีมนุษยสัมพันธ์					
6. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมงาน					
7. มีคุณภาวะทางอารมณ์					
8. อื่นๆ (โปรดระบุ)					

แบบสอบถาม
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ
คุณภาพของอาจารย์ และสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยสอบถามความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษา สาขา
เทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกนำมาวิเคราะห์หาข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำตัวบ่งชี้คุณภาพการ
ศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุนี้เพื่อให้สามารถ
วิเคราะห์ข้อมูลได้ตรงกับความเป็นจริง ทางผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่านอาจารย์ตอบข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งผู้
วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง		
2. อายุ	☐ 20-30 ปี	☐ 31-40 ปี	☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี
3. วุฒิการศึกษา	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท		
	☐ ปริญญาเอก	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....		
4. ตำแหน่งทางวิชาการ	☐ อาจารย์	☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์		
	☐ รองศาสตราจารย์	☐ ศาสตราจารย์		

อนที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

ท่านเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรมีคุณลักษณะในแต่ละด้านในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ระดับ ความคิดเห็น

คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านวิชาการ					
1.1 มีความรู้ความสามารถในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างกว้างขวาง					
1.2 เป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา					
1.3 สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนได้อย่างชัดเจน					
1.4 สามารถวิเคราะห์ อภิปรายปัญหา และตอบปัญหาในด้านวิชาการของสาขาเทคโนโลยีการศึกษาได้อย่างละเอียด ชัดเจน ถูกต้อง					
1.5 สามารถสื่อความหมายในการเรียนการสอนได้ดี					
1.6 รู้จักเลือกใช้วิธีสอนอย่างเหมาะสม					
1.7 สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติมอยู่เสมอ					
1.8 เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าปรึกษาทางวิชาการ					
1.9 สามารถแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติมให้กับผู้ที่มาปรึกษาได้					
1.10 มีจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา					
1.11 เข้าใจปัญหาและความต้องการของนิสิตนักศึกษา					
1.12 เขียนบทความทางวิชาการ เผยแพร่สู่ชุมชน					
1.13 สามารถเขียนตำราหรือเอกสารประกอบการสอนได้					
1.14 เป็นสมาชิกในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการศึกษา					
1.15 ศึกษางานหรือเข้าร่วมประชุมปฏิบัติการทางวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษายுเสมอ					
1.16 สามารถประยุกต์ความรู้จากทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ					
1.17 มีความรู้ในสาขาวิชาชีพต่างๆอย่างกว้างขวาง					
1.18 เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีการศึกษา					
1.19 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์					
2.1 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี					
2.2 เป็นผู้ทำได้เหมาะสมตามกาลเทศะ					
2.3 เป็นผู้ตามได้เหมาะสมตามกาลเทศะ					
2.4 มีความเสียสละ					
2.5 มีนิสัยอ่อนน้อม ไม่ถือตัว					
2.6 สามารถรับฟังคำวิจารณ์ตนเอง					
2.7 สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้โดยไม่เสียหลักการ					
2.8 ใช้วาจาสุภาพ					

คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.9 มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
2.10 ยึดมั่นในอุดมคติ					
2.11 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
2.12 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
ด้านคุณธรรม จริยธรรม และความประพฤติ					
3.1 ความเป็นประชาธิปไตย					
3.2 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี					
3.3 มีความรับผิดชอบ					
3.4 มีความซื่อสัตย์สุจริต					
3.5 มีความยุติธรรม					
3.6 มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ					
3.7 วางตนได้เหมาะสมเป็นที่ยอมรับนับถือ					
3.8 ตรงต่อเวลา					
3.9 ความเป็นกลาง ยึดหลักของความถูกต้อง					
3.10 อื่นๆ (โปรดระบุ)					

เอนที่ 3 สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
อาจารย์ผู้สอน					
1.1 สัดส่วนอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาเพียงพอต่อจำนวนนิสิตนักศึกษา					
1.2 ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์มีความเหมาะสม					
1.3 ตำแหน่งทางวิชาการมีส่วนในการกำหนดระดับชั้นที่สอนและวิชาที่สอน					
1.4 มีการจัดสรรอาจารย์ให้สอนตามความถนัดในวิชานั้นๆ					
1.5 มีการกำหนดคุณสมบัติในการสรรหาอาจารย์ในภาควิชา					
1.6 การสรรหาอาจารย์เป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้					
1.7 อาจารย์ในภาควิชามีความสามัคคี					

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.8 เกณฑ์การประเมินอาจารย์มีความชัดเจนและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน					
1.9 มีการเสนอผลงานให้เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการในระยะเวลาที่เหมาะสม					
1.10 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
การเรียนการสอน					
2.1 มีการกำหนดคุณสมบัติในการรับนิสิตนักศึกษา					
2.2 มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี					
2.3 มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน					
2.4 กำหนดรายวิชาในหลักสูตรได้อย่างชัดเจน					
2.5 ผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร					
2.6 มีการประเมินผลของหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ					
2.7 มีการกำหนดแผนการพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจน					
2.8 มีการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ					
2.9 จัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง					
2.10 สื่อการสอนได้เหมาะสมตามวิชาและเนื้อหาที่สอน					
2.11 มีการปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมอยู่เสมอ					
2.12 มีการประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์ในกระบวนการสอน					
2.13 มีการประเมินผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน					
2.14 นิสิตนักศึกษาเมื่อเรียนจบในวิชาต่างๆแล้ว สามารถแสดงออกถึงความรู้ความสามารถในวิชานั้นๆ					
2.15 มีการประเมินผลการสอนโดยนิสิตนักศึกษา					
2.16 นิสิตนักศึกษา มีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
2.17 ภาควิชา มีอุปกรณ์ต่างๆสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
2.18 มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อบริการแก่อาจารย์และนิสิตนักศึกษา					
2.19 บรรยายภาคและสิ่งแวดล้อมในภาควิชาเอื้อต่อการเรียนการสอน					
2.20 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
3. การวิจัย					
3.1 มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง					
3.2 มีการกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยในภาควิชาอย่างชัดเจน					
3.3 มีการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้					
3.4 มีการตรวจสอบและประเมินผลการวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ					
3.5 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษา					

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.5 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับอาจารย์					
3.6 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
การบริการทางวิชาการแก่สังคม					
4.1 มีการวางแผนแนวนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม					
4.2 มีการจัดเผยแพร่งานวิชาการด้านเทคโนโลยีการศึกษาแก่ชุมชน					
4.3 มีการสนองตอบความต้องการทางวิชาการแก่ชุมชน					
4.4 จัดให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรในการพัฒนาสื่อการสอนแก่ชุมชน					
4.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
๖. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม					
5.1 มีการส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามในภาควิชา					
5.2 มีการร่วมอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษา					
5.3 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ตอนที่ 4 คำถามแบบปลายเปิด โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบโดยเสรีตามกรอบของการประกันคุณภาพการศึกษา

ท่านเห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัย มีความเหมาะสมเพียงใด ควรตัดและ/หรือเพิ่มองค์ประกอบใด เพราะเหตุใด

1. ปรัชญา ทัศนคติ วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน.....

.....

2. การเรียนการสอน.....

.....

3. กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา.....

.....

4. การวิจัย.....

.....

5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม.....

.....

6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.....

.....

7. การบริหารและจัดการ.....

.....

8. การเงินและงบประมาณ.....

.....

9. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา.....

.....

10. อื่นๆ(โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา

แบบสอบถามสำหรับหัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพ
ของผู้บริหาร และสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกนำมาวิเคราะห์หาข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำตัวบ่งชี้คุณภาพการ
ศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุนี้เพื่อให้สามารถ
วิเคราะห์ข้อมูลได้ตรงกับความเป็นจริง ทางผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่านตอบข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง		
2. อายุ	☐ 20-30 ปี	☐ 31-40 ปี	☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี
3. วุฒิการศึกษา	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก	
4. ตำแหน่งทางวิชาการ	☐ อาจารย์	☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์		
	☐ รองศาสตราจารย์	☐ ศาสตราจารย์		

อนที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

ท่านเห็นว่าผู้บริหารควรมีคุณลักษณะในแต่ละด้านระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความ
ดเห็น

คุณลักษณะของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ภาวะผู้นำ					
1.1 มีวุฒิภาวะสูงทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์					
1.2 มีความเป็นประชาธิปไตย					
1.3 มีความขยันหมั่นเพียร					
1.4 มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม					
1.5 มีความซื่อสัตย์สุจริต					
1.6 มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
1.7 มีประสบการณ์ทางด้านการบริหาร					
1.8 มีความรับผิดชอบ					
1.9 มีมนุษยสัมพันธ์ดี					
1.10 มีความกล้าในการตัดสินใจ					
1.11 มีความสามารถในการประนีประนอมเมื่อเกิดความขัดแย้ง					
1.12 มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงาน					
1.13 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
ด้านวิชาการ					
2.1 มีการศึกษาระดับปริญญาโทเป็นอย่างน้อย					
2.2 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์เป็นอย่างน้อย					
2.3 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นรองศาสตราจารย์เป็นอย่างน้อย					
2.4 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์					
2.5 มีความรู้ในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาอย่างดี/ลึกซึ้ง					
2.6 มีความเข้าใจในนโยบาย วัตถุประสงค์และปรัชญาการศึกษาของ สถาบัน					
2.7 มีความสามารถในการปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงต่อความต้องการ ของสังคม					
2.8 มีความสามารถในการด้านการวิจัย					
2.9 มีความศรัทธาต่อวิชาชีพในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา					
2.10 สามารถดำรงความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษา					
2.11 มีความรู้ในการใช้แหล่งสืบค้นทางวิชาการอย่างดี					
2.12 มีความรู้ความสามารถในสาขาอื่นๆ					
2.13 อื่นๆ (โปรดระบุ)					

คุณลักษณะของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการบริหาร					
3.1 วางโครงการและเป้าหมายของสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาตลอดปีการศึกษา					
3.2 จัดสรรตำแหน่งและหน้าที่ของบุคลากรในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาตามความสามารถได้อย่างเหมาะสม					
3.3 ติดตามการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษอย่างต่อเนื่อง					
3.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรในสาขาวิชา เช่น จัดให้มีการอบรมสัมมนา/ประชุมทางวิชาการ					
3.5 พิจารณาความดีความชอบ และประเมินผลการทำงานของอาจารย์ในภาควิชาได้อย่างเหมาะสม					
3.6 มีส่วนร่วมกับอาจารย์ในภาควิชาในการวิเคราะห์และปรับปรุงเนื้อหาสาระรายวิชาต่างๆ					
3.7 มีส่วนร่วมกับอาจารย์ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน					
3.8 ให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ในด้านปัญหาหลักสูตรการเรียนการสอน					
3.9 ให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ในด้านการทำงาน					
3.10 เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์และบุคลากรในสาขาวิชา					
3.11 เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของนิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา					
3.12 วางแผนการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของภาควิชา					
3.13 แสวงหาทรัพยากรต่างๆเข้าสู่ภาควิชา					
3.14 ร่วมมือหรือหารือกับหน่วยงานอื่นๆในการพัฒนาภาควิชา					
3.15 สำรวจและกำหนดรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคเรียน					
3.16 จัดทำงบประมาณของภาควิชา					
3.17 แสวงหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก					
3.18 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
ก. การให้บริการแก่สังคม					
4.1 ส่งเสริมให้อาจารย์ในภาควิชาเขียนบทความทางวิชาการเพื่อการเผยแพร่					
4.2 สำรวจความต้องการและจัดให้มีการบริการทางวิชาการสู่ชุมชน					
4.3 มีส่วนร่วมในการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ และจัดนิทรรศการของหน่วยงาน					
4.4 ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆในการจัดทำวารสารทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่สังคม					
4.5 ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆเพื่อร่วมจัดกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น					

คุณลักษณะของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.6 ตอบสนองความต้องการทางวิชาการแก่สังคมตามคำร้องขอ					
4.7 เป็นผู้นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่สังคม					
4.8 อื่นๆ (โปรดระบุ)					

เอนที่ 3 สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การบริหารและการจัดการ					
1.1 มีการกำหนดเป้าหมายและการกิจไว้ชัดเจน					
1.2 มีการจัดทำแผนพัฒนาภาควิชาประจำปี					
1.3 มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆในภาควิชา					
1.4 มีนโยบายในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน					
1.5 มีแนวปฏิบัติในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน					
1.6 มีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชาอย่างถูกต้อง					
1.7 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชามีความเหมาะสม					
1.8 การบริหารภาควิชามีการดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ					
1.9 มีการติดต่อประสานงานในภาควิชาอย่างเป็นระบบ					
1.10 มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารและการจัดการ					
1.11 มีการจัดทำระบบการใช้ครุภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ					
1.12 การจัดซื้อจัดจ้างภายในภาควิชามีความถูกต้องตามระเบียบราชการ					
1.13 มีระบบการประเมินและรายงานผลการบริหารงานในภาควิชาอย่างชัดเจน					
1.14 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
2. การเงินและงบประมาณ					
2.1 มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ					
2.2 อาจารย์ในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงบประมาณ					
2.3 สัดส่วนการใช้งบประมาณในแต่ละภารกิจเป็นไปอย่างเหมาะสม					
2.4 การใช้งบประมาณถูกต้องตามวัตถุประสงค์					
2.5 มีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ					

สภาพพื้นฐานในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.6 มีการประเมินความต้องการใช้งบประมาณจากอาจารย์ในภาค วิชา					
2.7 มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ถูกต้อง โปร่งใส					
2.8 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
3. บุคลากร					
3.1 การรับบุคลากรเข้ามาทำงานในภาควิชามีการกำหนดคุณสมบัติ ที่เหมาะสม					
3.2 มีการกำหนดภาระงานของอาจารย์ที่ต้องรับผิดชอบไว้อย่าง ชัดเจน					
3.3 มีการกำหนดสัดส่วนอาจารย์ต่อนิสิต/นักศึกษาในภาควิชา					
3.4 มีงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ไว้อย่างชัดเจน					
3.5 มีการส่งเสริมให้บุคลากรในภาควิชาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น					
3.6 อาจารย์ในภาควิชามีความสามัคคี					
3.7 อาจารย์ในภาควิชาสามารถให้คำปรึกษาในด้านวิชาการแก่นิสิต นักศึกษา					
3.8 มีงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยของอาจารย์					
3.9 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
4. อาคารสถานที่					
4.1 สภาพแวดล้อมในสถาบันมีความร่มรื่น					
4.2 สถาบันมีโต๊ะเก้าอี้ให้นิสิตนักศึกษาได้ทำงานอย่างเพียงพอ					
4.3 ห้องเรียนในภาควิชามีพัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ					
4.4 ห้องเรียนมีการระบายอากาศที่ดี					
4.5 ห้องเรียนมีความสะอาดเรียบร้อย					
4.6 ห้องเรียนมีสื่อการสอนอย่างเพียงพอในการเรียนการสอน					
4.7 ห้องสมุดมีหนังสือ/ตำราให้นิสิตนักศึกษาค้นคว้าอย่าง เพียงพอ					
4.8 สถาบันมีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้นิสิตศึกษา ค้นคว้าอย่างเพียงพอ					
4.9 ภาควิชามีห้องปฏิบัติการต่างๆเพื่อตอบสนองการเรียนการสอน ในภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอ					
4.10 อื่นๆ (โปรดระบุ)					

ตอนที่ 4 คำถามแบบปลายเปิด โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบโดยเสรีตามกรอบของการประกันคุณภาพ
การศึกษา

ท่านเห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามแนวทางของทบวง
มหาวิทยาลัย มีความเหมาะสมเพียงใด ควรตัดและ/หรือเพิ่มองค์ประกอบใด เพราะเหตุใด

1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน.....

.....

2. การเรียนการสอน.....

.....

3. กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา.....

.....

4. การวิจัย.....

.....

5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม.....

.....

6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.....

.....

7. การบริหารและจัดการ.....

.....

8. การเงินและงบประมาณ.....

.....

9. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา.....

.....

10. อื่นๆ(โปรดระบุ).....

.....

.....

แบบสอบถาม
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
สาขาเทคโนโลยีการศึกษา (เทคนิคเดสฟายรอบแรก)

แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบปลายเปิดสำหรับสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิดสำหรับสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะถูกนำมาวิเคราะห์และจัดทำเป็นแบบสอบถามตามกระบวนการเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2 ด้วยเหตุนี้เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ตรงกับความเป็นจริง ทางผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากผู้เชี่ยวชาญตอบข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง		
2. อายุ	☐ 20-30 ปี	☐ 31-40 ปี	☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี
3. ภูมิการศึกษา	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท		
	☐ ปริญญาเอก	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....		
4. ตำแหน่งทางวิชาการ	☐ อาจารย์	☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์		
	☐ รองศาสตราจารย์	☐ ศาสตราจารย์		
5. ตำแหน่งทางบริหาร (ปัจจุบัน).....				
6. ตำแหน่งทางบริหาร (อดีต)				

ท่านเห็นว่ารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษารูปแบบใดเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับสาขาเทคโนโลยีการศึกษา โดยมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ตามเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดขึ้น เพราะเหตุใด

[illegible]

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด สำหรับสอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบ ทั้ง 9 ด้าน ตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนด

1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ ดังนี้

- 1.1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน ควรมีความสอดคล้องกัน
- 1.2 จัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในภาควิชา
- 1.3 ร่วมกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการประกันคุณภาพของภาควิชา
- 1.5 มีการประเมินผลตามปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงาน
- 1.6 มีการประชุมร่วมกันเพื่อปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
- 1.7 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในหน่วยงานเข้าใจตรงกัน
- 1.8 สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี
- 1.9 กำหนดลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาทั้งด้านความรู้ ความสามารถ

ทักษะ และคุณลักษณะ

1.10 อื่นๆ (โปรดระบุ)

2. การเรียนการสอน มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ดังนี้

- 2.1 อาจารย์ผู้สอนต้องกำหนดจุดมุ่งหมายการสอนได้อย่างชัดเจน
- 2.2 มีการกำหนดสัดส่วนระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตนักศึกษา
- 2.3 มีการกำหนดระดับชั้นที่สอนและวิชาที่สอนตามตำแหน่งวิชาการ
- 2.4 มีการจัดสรรอาจารย์ให้สอนตามความถนัดในวิชานั้นๆ
- 2.5 มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยนิสิต นักศึกษา
- 2.6 มีการกำหนดคุณสมบัติในการสรรหาอาจารย์ในภาควิชา
- 2.7 การสรรหาอาจารย์เป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้
- 2.8 เกณฑ์การประเมินอาจารย์มีความชัดเจน โปร่งใสและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน
- 2.9 มีการกำหนดคุณสมบัติในการรับนิสิตนักศึกษา
- 2.10 นิสิตนักศึกษา มีความรู้ ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 2.11 มีการจัดทำแผนการสอนในหลักสูตรวิชาที่สอน
- 2.12 มีการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ

- 2.25 បង្កើន (ឈាមក្នុងខ្លួន) _____

- 3.1 มีการวางแผนการพัฒนาความรู้แก่นิสิตนักศึกษาทั้งในและนอกสถานที่เรียน
- 3.2 มีการจัดฝึกงาน ฝึกสอนแก่นิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสม
- 3.3 มีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอน
- 3.4 มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้น
- 3.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ
- 3.6 อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

- 3.1 มีการวางแผนการพัฒนาความรู้แก่นิสิตนักศึกษาทั้งในและนอกสถานที่เรียน
- 3.2 มีการจัดฝึกงาน ฝึกสอนแก่นิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสม
- 3.3 มีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอน
- 3.4 มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้น
- 3.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ
- 3.6 อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. การวิจัย มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 4.1 อาจารย์ผู้สอนได้รับทุนสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาอย่างเพียงพอ
- 4.2 มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- 4.3 มีการกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยในภาควิชาอย่างชัดเจน
- 4.4 ภาควิชามีการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนา/ปรับปรุงในงานด้านต่างๆ
- 4.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลการวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ
- 4.6 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษา
- 4.7 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับอาจารย์
- 4.8 อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

[illegible]

5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม มีการกำหนดแนวทาง ดังนี้

- 5.1 มีการวางแผนแนวนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
- 5.2 มีการจัดเผยแพร่ผลงานทางวิชาการต่างๆแก่ชุมชน
- 5.3 มีการสนองตอบความต้องการทางวิชาการแก่ชุมชน
- 5.4 ภาควิชาเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในท้องถิ่น
- 5.5 ภาควิชาให้ความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้แก่สถานศึกษา
- 5.6 จัดให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรในงานต่างๆแก่ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก
- 5.7 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

[illegible]

6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

6.1 ภาควิชาให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริม

ศิลปวัฒนธรรมไทย

6.2 มีการส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามในภาควิชา

6.3 มีการร่วมอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษา

6.4 อื่นๆ (โปรดระบุ)

7. การบริหารและจัดการ มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

7.1 มีการจัดทำแบบพัฒนาภาควิชาประจำปี

7.2 มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆในภาควิชา

7.3 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาคีวิชามีความเหมาะสม

7.4 มีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชาอย่างถูกต้อง

7.5 มีการติดต่อประสานงานในภาควิชาอย่างเป็นระบบ

7.6 มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารและจัดการ

7.7 มีแผนนโยบายและแนวปฏิบัติในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน

7.8 มีระบบการประเมินและรายงานผลการบริหารงานในภาควิชาอย่างชัดเจน

7.9 มีการจัดทำระบบการใช้และบริการครภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ

7.10 การจัดซื้อจัดจ้างภายในภาคีวิชามีความถูกต้องตามระเบียบราชการ

7.11 อื่นๆ (โปรดระบุ)

๘. การเงินและงบประมาณ มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 8.1 มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ
- 8.2 อาจารย์ในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการใช้งบประมาณ
- 8.3 การใช้งบประมาณถูกต้องตามวัตถุประสงค์
- 8.4 มีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ
- 8.5 มีการประเมินความต้องการใช้งบประมาณจากอาจารย์ในภาควิชา
- 8.6 มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ถูกต้อง โปร่งใส
- 8.7 อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

[illegible]

9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 9.1 มีการประเมินผลในภาควิชาจากระบบที่มีความน่าเชื่อถือ
- 9.2 อาจารย์และบุคลากรในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดระบบที่นำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา
- ของภาควิชา
- 9.3 มีการจัดทำแบบรายงานตนเองของภาควิชาทุกปี
- 9.4 อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

[illegible]

แบบสอบถาม
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
สาขาเทคโนโลยีการศึกษา (เทคนิคเดสฟายรอบที่ 2)

แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขา
เทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพขององค์ประกอบการประกันคุณภาพ
การศึกษาทั้ง 9 ด้านของการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบัน
อุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะถูกนำมาวิเคราะห์และจัดทำเป็นแบบสอบถามตามกระบวนการ
การเทคนิคเดลฟายในรอบที่ 3 ด้วยเหตุนี้เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ตรงกับความเป็นจริง ทางผู้วิจัยจึงใคร่
ขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญตอบข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

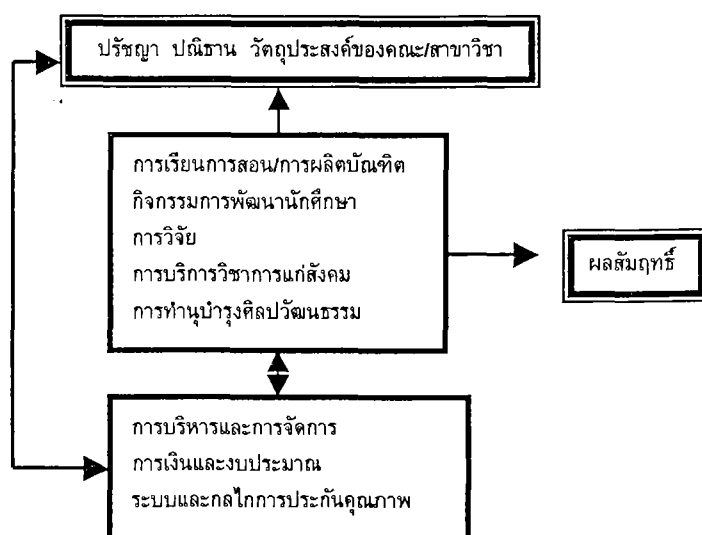
1. สาขาเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง สาขาเทคโนโลยีการศึกษาที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาของ
รัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีงานในความรับผิดชอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านการวิจัย ด้านการ
บริการวิชาการ และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
2. ตัวบ่งชี้ หมายถึง สิ่งชี้ถึงภารกิจและความรับผิดชอบต่อองค์ประกอบของคุณภาพที่กำหนดขึ้น
เพื่อชี้ถึงคุณภาพการศึกษาว่าหากได้กระทำในสิ่งนั้นๆจะก่อให้เกิดคุณภาพขึ้น
3. องค์ประกอบคุณภาพ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและเป็นส่วนประกอบของระบบ
การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีทั้งสิ้น 9 ด้าน ได้แก่ ปรัชญา การเรียนการสอน กิจกรรมการพัฒนานิสิตนัก
ศึกษา การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การบริหารและการจัดการ การ
เงินและงบประมาณ และระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 1 รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

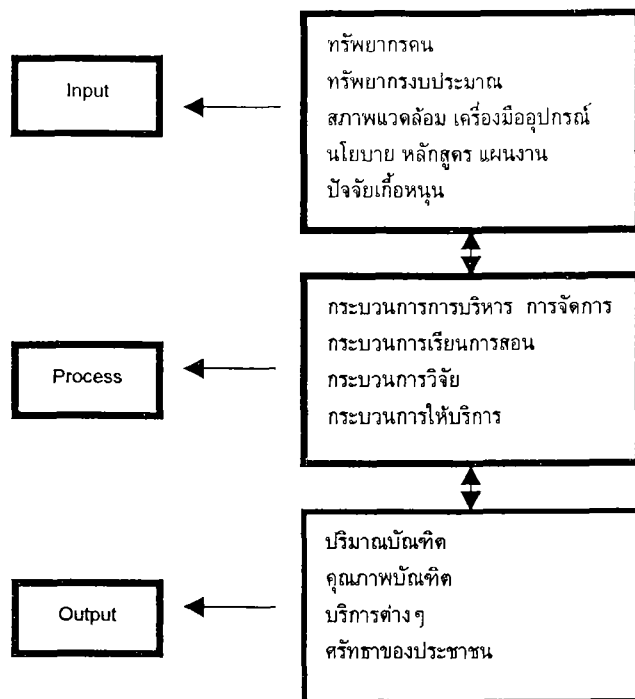
โปรดเรียงลำดับรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่า
เหมาะสมกับสาขาเทคโนโลยีการศึกษา (ตามลำดับความเหมาะสม โดยลำดับที่ 1 เหมาะสมที่สุด)

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา	ลำดับที่
1. รูปแบบ QA	
2. รูปแบบ IPO	
3. รูปแบบ QC หรือ QCC	
4. รูปแบบ MBNQA	
5. รูปแบบ PI	
6. รูปแบบ TQM	

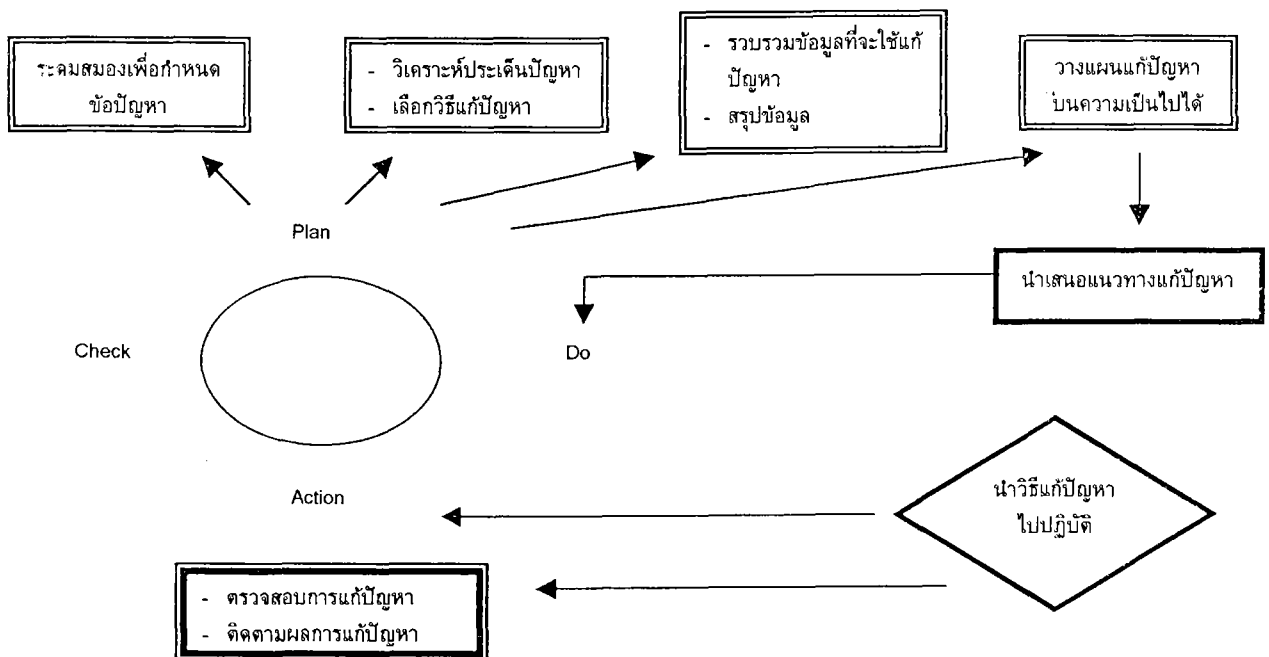
1. รูปแบบ QA

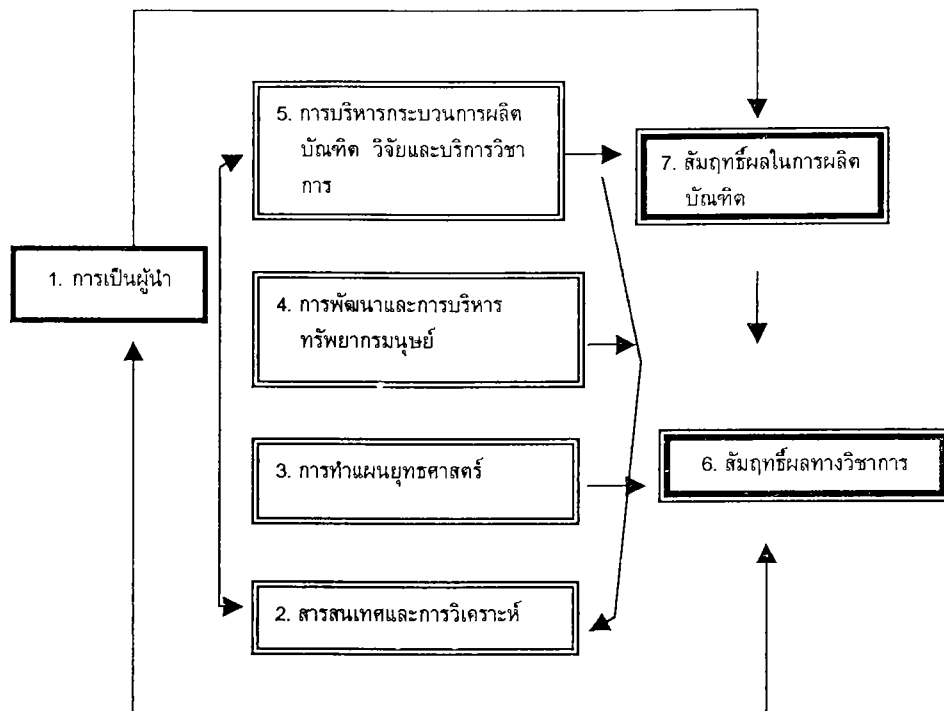
2. รูปแบบ Input Process Output

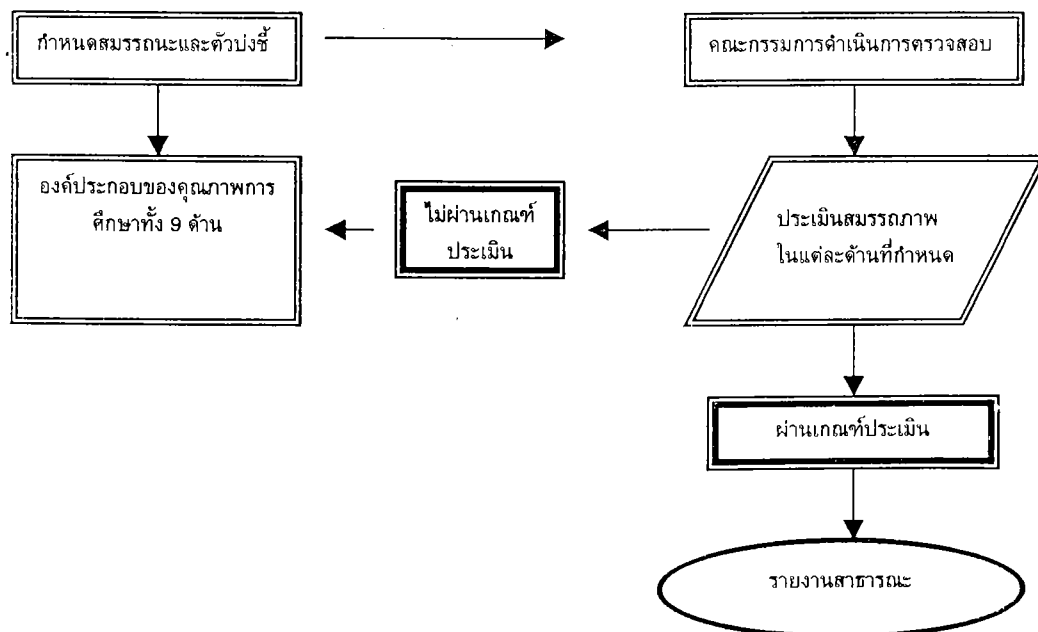
3. รูปแบบ QC หรือ QCC

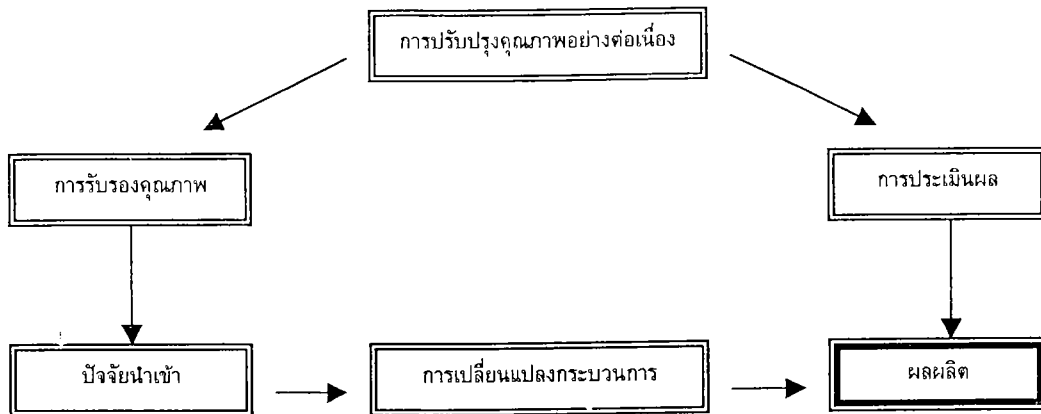
4. รูปแบบ MBNQA (Malcom Baldrige National Quality Award)

5. รูปแบบ Performance Indicators (PI)

6. รูปแบบ TQM (Total Quality Management)

ตอนที่ 2 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ท่านเห็นว่าตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไปนี้มีเหมาะสมในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน					
1.1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน ควรมีความสอดคล้องกัน					
1.2 จัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละระดับ					
1.3 ร่วมกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง					
1.4 กำหนดขึ้นโดยคณาจารย์ของภาควิชา					
1.5 มีการประเมินผลตามปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงาน					
1.6 มีการประชุมร่วมกันเพื่อปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน					
1.7 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในหน่วยงานเข้าใจตรงกัน					
1.8 สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี					
1.9 กำหนดลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะ					
1.10 มีความสอดคล้องและความเป็นเอกภาพในระดับคณะที่สังกัด					
1.11 มีการศึกษาหาความต้องการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา					

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. การเรียนการสอน					
2.1 อาจารย์ผู้สอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์การสอนได้อย่างชัดเจน					
2.2 มีการกำหนดสัดส่วนระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตนักศึกษา					
2.3 มีการจัดสรรอาจารย์ให้สอนตามความเชี่ยวชาญในวิชานั้นๆ					
2.4 มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยนิสิต นักศึกษา					
2.5 การสรรหาอาจารย์เป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้					
2.6 มีการกำหนดภารกิจของอาจารย์ผู้สอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน					
2.7 เกณฑ์การประเมินการสอนของอาจารย์มีความชัดเจน โปร่งใส และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน					
2.8 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนการสอนและวิชาการต่างๆอย่างต่อเนื่อง					
2.9 มีการกำหนดคุณสมบัติในการรับนิสิตนักศึกษา					
2.10 นิสิตนักศึกษา มีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
2.11 มีการจัดทำแผนการสอนในหลักสูตรวิชาที่สอน					
2.12 มีการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ					
2.13 ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมตามวิชาและเนื้อหาที่สอน					
2.14 มีการประชุมร่วมมือกันระหว่างอาจารย์ในกระบวนการสอน					
2.15 หลักสูตรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของสังคม					
2.16 หลักสูตรได้กำหนดโครงสร้างไว้อย่างชัดเจน					
2.17 กำหนดรายวิชาในหลักสูตรได้อย่างชัดเจน					
2.18 ผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร					
2.19 มีการแจ้งการประเมินผลการเรียนในวิชาที่สอนให้แก่นิสิตนักศึกษาทราบ					
2.20 มีการประเมินผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาโดยเกณฑ์มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน					
2.21 ภาควิชามีอุปกรณ์ต่างๆสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
2.22 มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อบริการแก่อาจารย์ และนิสิตนักศึกษาอย่างเพียงพอ					
2.23 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกปฏิบัติในวิชาปฏิบัติการต่างๆในสาขาเทคโนโลยีการศึกษอย่างเพียงพอ					

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา					
3.1 มีการวางแผนการพัฒนาความรู้แก่นิสิตนักศึกษาทั้งในและนอกสถานที่เรียน					
3.2 มีการจัดฝึกงาน ฝึกสอนแก่นิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสม					
3.3 มีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอน					
3.4 มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้น					
3.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ					
3.6 มีฐานข้อมูลและการประสานงานฐานข้อมูลของนิสิตนักศึกษา					
3.7 สนับสนุนให้มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสถาบันในประเทศและต่างประเทศ					
3.8 ส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษา					
4. การวิจัย					
4.1 อาจารย์ผู้สอนได้รับทุนสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาอย่างเพียงพอ					
4.2 มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง					
4.3 มีการกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยในภาควิชาอย่างชัดเจน					
4.4 ภาควิชา มีการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนา/ปรับปรุงในงานด้านต่างๆ					
4.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลการวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ					
4.6 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษา					
4.7 มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับอาจารย์					
4.8 จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต					
4.9 ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษาร่วมกัน					
5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม					
5.1 มีการวางแผนแนวนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม					
5.2 มีการจัดเผยแพร่งานทางวิชาการต่างๆแก่ชุมชน					
5.3 มีการสนองตอบความต้องการทางวิชาการแก่ชุมชน					
5.4 ภาควิชาเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในท้องถิ่น					
5.5 ภาควิชาให้ความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้แก่สถานศึกษา					
5.6 จัดให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรในงานต่างๆแก่ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก					

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม					
6.1 ภาควิชาให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย					
6.2 มีการส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามในภาควิชา					
6.3 มีการร่วมนุรักษ์ประเพณีอันดีงามระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษา					
7. การบริหารและการจัดการ					
7.1 มีการจัดทำแบบพัฒนาภาควิชาประจำปี					
7.2 มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆในภาควิชา					
7.3 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชามีความเหมาะสม					
7.4 มีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชาอย่างถูกต้อง					
7.5 มีการติดต่อประสานงานในภาควิชาอย่างเป็นระบบ					
7.6 มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารและการจัดการ					
7.7 มีแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในภาควิชาที่ถูกต้องชัดเจน					
7.8 มีระบบการประเมินและรายงานผลการบริหารงานในภาควิชาอย่างชัดเจน					
7.9 มีการจัดทำระบบการใช้และบริการครุภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ					
7.10 การจัดซื้อจัดจ้างภายในภาควิชามีความถูกต้องตามระเบียบราชการ					
7.11 กระบวนการบริหารและการจัดการมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้					
8. การเงินและงบประมาณ					
8.1 มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ					
8.2 มีการจัดหาแหล่งงบประมาณจากภายนอก					
8.3 อาจารย์ในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการใช้งบประมาณ					
8.4 การใช้งบประมาณถูกต้องตามวัตถุประสงค์					
8.5 มีการจัดทำระบบบัญชีที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ					
8.6 มีการประเมินความต้องการใช้งบประมาณจากอาจารย์ในภาควิชา					
8.7 มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ถูกต้อง โปร่งใส					

องค์กรประกอบและตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ					
9.1 มีการประเมินผลในภาควิชาจากระบบที่มีความน่าเชื่อถือและสอดคล้องกับระบบกลไกของคณะ/มหาวิทยาลัย.....					
9.2 อาจารย์และบุคลากรในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดระบบที่นำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของภาควิชา					
9.3 มีการจัดทำแบบรายงานตนเองของภาควิชาทุกปี					
9.4 มีคณะทำงานเพื่อประเมินผล (คณะประเมินภายใน)					

แบบสอบถาม
สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
สาขาเทคโนโลยีการศึกษา (เทคนิคเดลฟายรอบที่ 3)

แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพในสาขาเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับสอบถาม
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขา
เทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพขององค์ประกอบการประกันคุณภาพ
การศึกษาทั้ง 9 ด้านของการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบัน
อุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะถูกนำมาวิเคราะห์และสรุปผลตามกระบวนการเทคนิค
เดลฟาย ด้วยเหตุนี้เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ตรงกับความเป็นจริง ทางผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่าน
ผู้เชี่ยวชาญตอบข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

คำอธิบาย

กรุณาทบทวนคำตอบ โดยยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หากท่านยืนยันคำตอบท่านไม่
ต้องทำเครื่องหมายใดๆ แต่หากท่านต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิด
เห็น และขอความกรุณาให้เหตุผลในการยืนยันคำตอบ (เฉพาะคำตอบที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์)

● หมายถึง หน้าหนักของข้อความที่ท่านตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2

✱ หมายถึง คำมีพื้นฐานจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

↔ หมายถึง คำพิสัยระหว่างควอไทล์จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

มีพื้นฐาน หมายถึง คำนำหนักความเป็นไปได้ที่อยู่กึ่งกลางของข้อมูลทั้งหมดจากความเห็นของกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญ

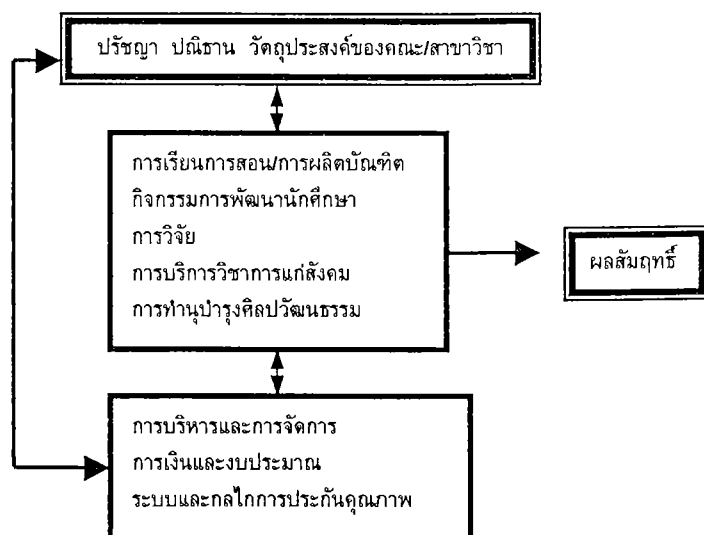
พิสัยระหว่างควอไทล์ หมายถึง ช่วงน้ำหนักของความเป็นไปได้ของคำตอบจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่กระจายอยู่รอบๆ
มีพื้นฐาน

ตอนที่ 1 รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

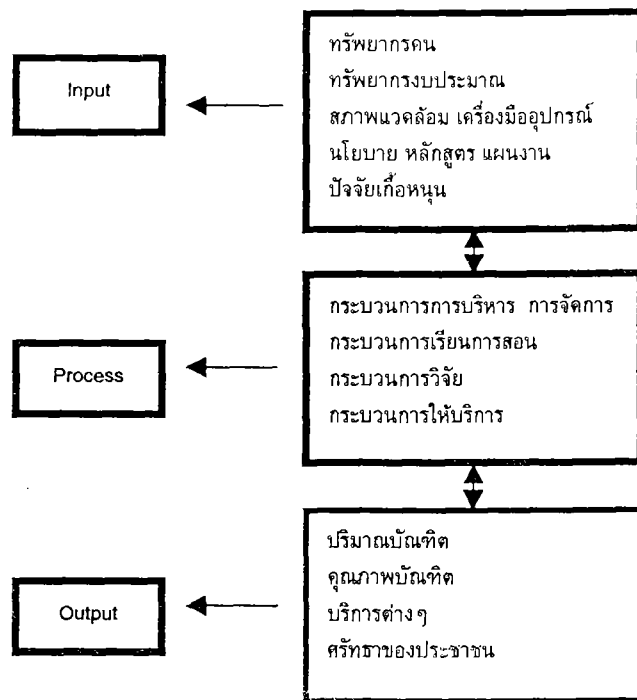
โปรดเขียนลำดับรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไปนี้ ตามความคิดเห็นที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม
กับสาขาเทคโนโลยีการศึกษา (ตามลำดับความเหมาะสม โดยลำดับที่ 1 เหมาะสมที่สุด)

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา	ลำดับที่ได้	ลำดับที่ ตอบ	ลำดับที่ ยืนยัน
1. รูปแบบ QA	1		
2. รูปแบบ IPO	2		
3. รูปแบบ PI	3		
4. รูปแบบ TQM	4		
5. รูปแบบ QC หรือ QCC	5		
6. รูปแบบ MBNQA	6		

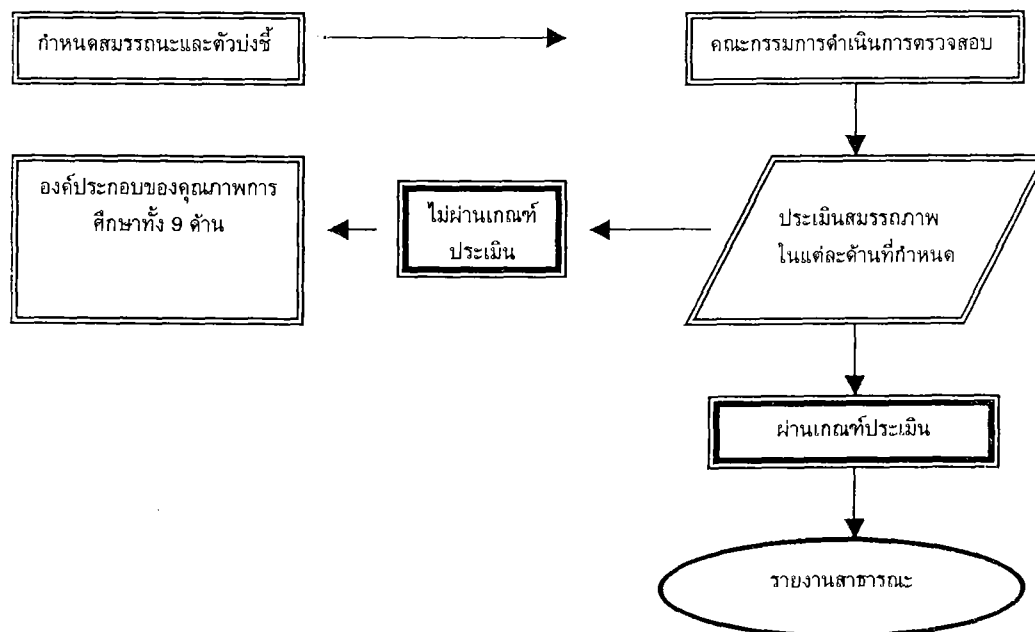
1. รูปแบบ QA

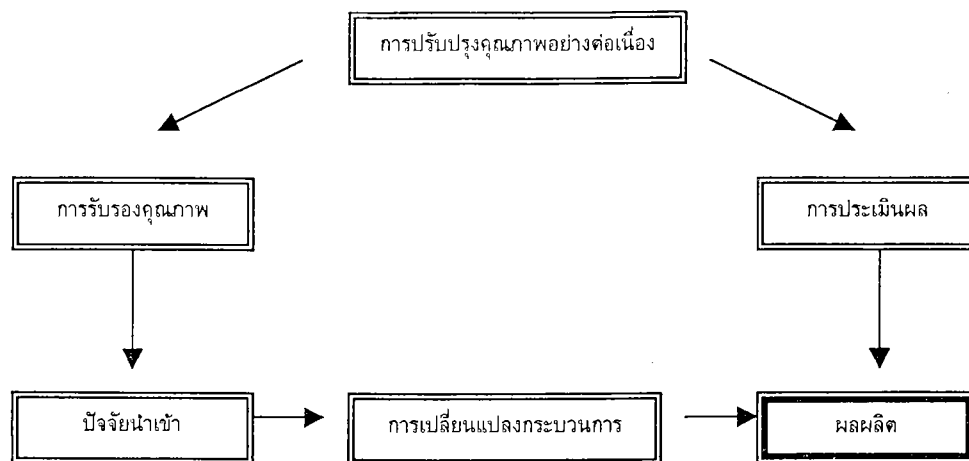
2. รูปแบบ Input Process Output

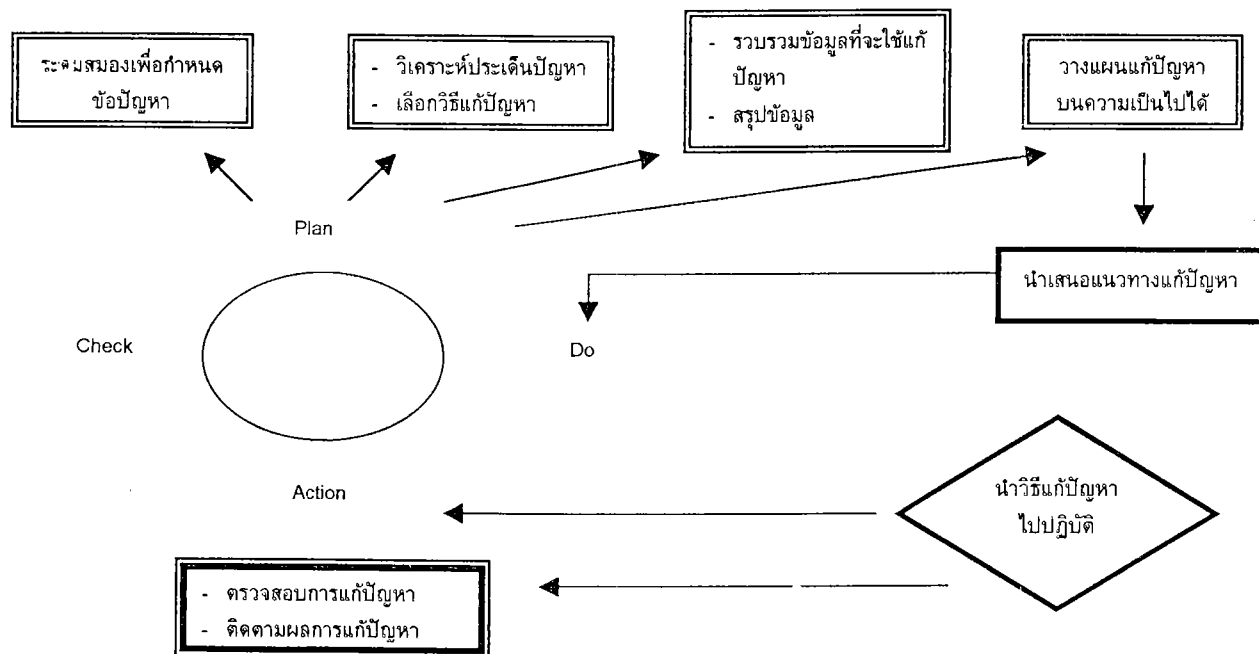
3. รูปแบบ Performance Indicators (PI)

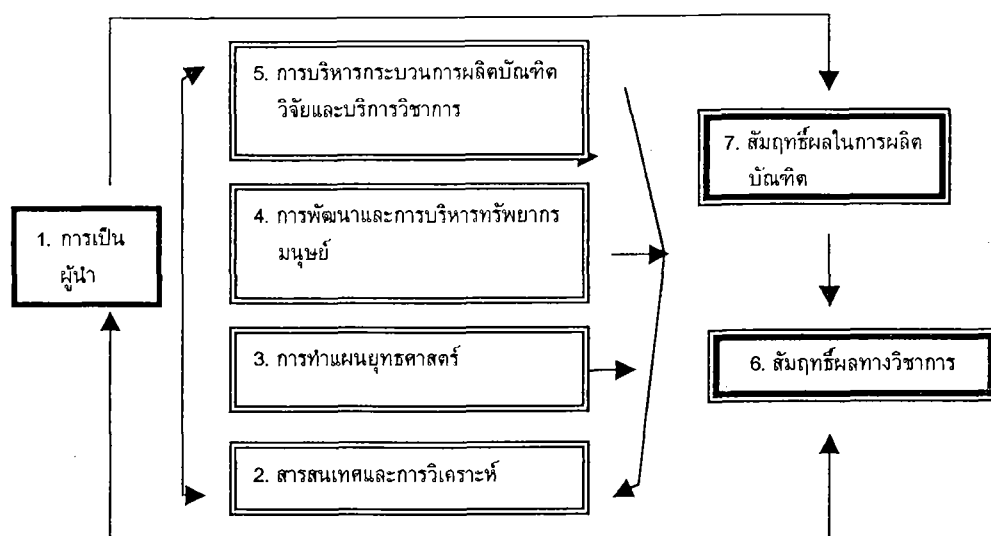
4. รูปแบบ TQM (Total Quality Management)

5. รูปแบบ QC หรือ QCC

6. รูปแบบ MBNQA (Malcom Baldrige National Quality Award)

ตอนที่ 2 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาศาखाเทคโนโลยีการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

กรุณาทบทวนคำตอบของท่านโดยยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หากท่านยืนยันคำตอบท่านไม่ต้องทำเครื่องหมายใดๆ แต่หากต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น และกรุณาให้เหตุผลในการยืนยันคำตอบในข้อที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. ประสิทธิภาพ ทัศนคติ วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงาน						
1.1 ประสิทธิภาพ ทัศนคติ วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงานควรมีความสอดคล้องกัน	←→	*				
1.2 จัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละระดับ	←→	*				
1.3 ร่วมกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	←→	*				
1.4 กำหนดขึ้นโดยคณาจารย์ของภาควิชา	←→	*				
1.5 มีการประเมินผลตามปรัชญา ทัศนคติ วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงาน	←→	*				
1.6 มีการประชุมร่วมกันเพื่อปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	←→	*				
1.7 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากรในหน่วยงานเข้าใจตรงกัน	←→	*				

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.8 สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี	←→	*				
1.9 กำหนดลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษาทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะ	←→	*				
1.10 มีความสอดคล้องและความเป็นเอกภาพในระดับคณะที่สังกัด	←→	*				
1.11 มีการศึกษาหาความต้องการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการศึกษา	←→	*				
2. การเรียนการสอน						
2.1 อาจารย์ผู้สอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์การสอนได้อย่างชัดเจน	←→	*				
2.2 มีการกำหนดสัดส่วนระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิตนักศึกษา	←→	*				
2.3 มีการจัดสรรอาจารย์ให้สอนตามความเชี่ยวชาญในวิชานั้นๆ	←→	*				
2.4 มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนโดยนิสิต นักศึกษา	←→	*				
2.5 การสรรหาอาจารย์เป็นไปอย่างโปร่งใสยุติธรรมสามารถตรวจสอบได้	←→	*				
2.6 มีการกำหนดภารกิจของอาจารย์ผู้สอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน	←→	*				
2.7 เกณฑ์การประเมินการสอนของอาจารย์มีความชัดเจน โปร่งใสและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน	←→	*				
2.8 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนการสอนและวิชาการต่างๆอย่างต่อเนื่อง	←→	*				
2.9 มีการกำหนดคุณสมบัติในการรับนิสิตนักศึกษา	←→	*				
2.10 นิสิตนักศึกษา มีความรู้ความสามารถตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	←→	*				
2.11 มีการจัดทำแผนการสอนในหลักสูตรวิชาที่สอน	←→	*				
2.12 มีการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ	←→	*				
2.13 ใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมตามวิชาและเนื้อหาที่สอน	←→	*				

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2.14 มีการประชุมร่วมมือกันระหว่างอาจารย์ในกระบวนการสอน	←=====→	*				
2.15 หลักสูตรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของสังคม	←=====→	*				
2.16 หลักสูตรได้กำหนดโครงสร้างไว้อย่างชัดเจน	←=====→	*				
2.17 กำหนดรายวิชาในหลักสูตรได้อย่างชัดเจน	←=====→	*				
2.18 ผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร	←=====→	*				
2.19 มีการแจ้งการประเมินผลการเรียนในวิชาที่สอนให้แก่นิสิตนักศึกษาทราบ	←=====→	*				
2.20 มีการประเมินผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาโดยเกณฑ์มาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน	←=====→	*				
2.21 ภาควิชามีอุปกรณ์ต่างๆสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	←=====→	*				
2.22 มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อบริการแก่อาจารย์ และนิสิตนักศึกษาอย่างเพียงพอ	←=====→	*				
2.23 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกปฏิบัติในวิชาปฏิบัติการต่างๆในสาขาเทคโนโลยีการศึกษอย่างเพียงพอ	←=====→	*				
3. กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา						
3.1 มีการวางแผนการพัฒนาความรู้แก่นิสิตนักศึกษาทั้งในและนอกสถานที่เรียน	←=====→	*				
3.2 มีการจัดฝึกงาน ฝึกสอนแก่นิสิตนักศึกษาอย่างเหมาะสม	←=====→	*				
3.3 มีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมต่างๆขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอน	←=====→	*				
3.4 มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละระดับชั้น	←=====→	*				
3.5 มีการตรวจสอบและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ	←=====→	*				
3.6 มีฐานข้อมูลและการประสานงานฐานข้อมูลของนิสิตนักศึกษา	←=====→	*				
3.7 สนับสนุนให้มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสถาบันในประเทศและต่างประเทศ	←=====→	*				
3.8 ส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรมให้นิสิตนักศึกษา	←=====→	*				

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้		ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4. การวิจัย							
4.1	อาจารย์ผู้สอนได้รับทุนสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาอย่างเพียงพอ	*					
4.2	มีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง	*					
4.3	มีการกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยในภาควิชาอย่างชัดเจน	*					
4.4	ภาควิชามีการส่งเสริมให้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนา/ปรับปรุงในงานด้านต่างๆ	*					
4.5	มีการตรวจสอบและประเมินผลการวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นระบบ	*					
4.6	มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับนิสิตนักศึกษา	*					
4.7	มีการจัดเผยแพร่และตีพิมพ์ผลงานวิจัยในระดับอาจารย์	*					
4.8	จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยของอาจารย์และนิสิต	*					
4.9	ส่งเสริมให้มีการทำวิจัยระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษาร่วมกัน	*					
5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม							
5.1	มีการวางแผนแนวนโยบายทางวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม	*					
5.2	มีการจัดเผยแพร่รงานทางวิชาการต่างๆแก่ชุมชน	*					
5.3	มีการสนองตอบความต้องการทางวิชาการแก่ชุมชน	*					
5.4	ภาควิชาเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในท้องถิ่น	*					
5.5	ภาควิชาให้ความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้แก่สถานศึกษา	*					
5.6	จัดให้คำปรึกษาและเป็นวิทยากรในงานต่างๆแก่ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก	*					
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม							
6.1	ภาควิชาให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย	*					

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
6.2 มีการส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามในภาควิชา	←→	*				
6.3 มีการร่วมอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามระหว่างคณาจารย์และนิสิตนักศึกษา	←→	*				
7. การบริหารและการจัดการ	←→	*				
7.1 มีการจัดทำแผนพัฒนาภาควิชาประจำปี		*				
7.2 มีการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆในภาควิชา	←→	*				
7.3 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชามีความเหมาะสม	←→	*				
7.4 มีการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆในภาควิชาอย่างถูกต้อง	←→	*				
7.5 มีการติดต่อประสานงานในภาควิชาอย่างเป็นระบบ	←→	*				
7.6 มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการ	←→	*				
7.7 มีแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในภาควิชาที่ต้องชัดเจน	←→	*				
7.8 มีระบบการประเมินและรายงานผลการบริหารงานในภาควิชาอย่างชัดเจน	←→	*				
7.9 มีการจัดทำระบบการใช้และบริการครุภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ	←→	*				
7.10 การจัดซื้อจัดจ้างภายในภาควิชามีความถูกต้องตามระเบียบราชการ	←→	*				
7.11 กระบวนการบริหารและการจัดการมีความโปร่งใสตรวจสอบได้	←→	*				
8. การเงินและงบประมาณ						
8.1 มีการกำหนดแผนการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ	←→	*				
8.2 มีการจัดหาแหล่งงบประมาณจากภายนอก	←→	*				
8.3 อาจารย์ในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการใช้งบประมาณ	←→	*				
8.4 การใช้งบประมาณถูกต้องตามวัตถุประสงค์	←→	*				
8.5 มีการจัดทำระบบบัญชีที่ต้องต้องอย่างเป็นระบบ	←→	*				

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น					เหตุผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
8.6 มีการประเมินความต้องการใช้งบประมาณจากอาจารย์ในภาควิชา	←→	*				
8.7 มีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ถูกต้อง โปร่งใส	←→	*				
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ						
9.1 มีการประเมินผลในภาควิชาจากระบบที่มีความน่าเชื่อถือและสอดคล้องกับระบบกลไกของคณะ/มหาวิทยาลัย	←→	*				
9.2 อาจารย์และบุคลากรในภาควิชามีส่วนร่วมในการกำหนดระบบที่นำมาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของภาควิชา	←→	*				
9.3 มีการจัดทำแบบรายงานตนเองของภาควิชาทุกปี	←→	*				
9.4 มีคณะทำงานเพื่อประเมินผล (คณะประเมินภายใน)	←→	*				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายไพบุลย์ เจนจิตรานนท์
วัน เดือน ปีเกิด	2 สิงหาคม 2518
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลหัวเฉียว กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน	1/276 ม.10 ซ.โชคชัย 4 ถ.ลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230 โทรศัพท์ 02 – 5141170 E – Mail : THEHmong@hotmail.com
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2529 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเศรษฐบุตรอุปถัมภ์ พ.ศ.2536 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 พ.ศ.2541 ปริญญาตรีการศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.2544 ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ